

Değişim

Akın Özçer 04.10.2011

Bundan yaklaşık 12 yıl önce Avrupa Birliği (AB) Helsinki Zirvesi ile başlayan değişim süreci yeni anayasa çalışmalarıyla ivme kazanıyor. Süreçte bugüne kadar yapılan siyasi reformlar aslında AB adaylığının resmileşmesinden sonra, üyelik müzakerelerinin ön koşulu olan Kopenhag siyasi ölçütlerini karşılama zorunluluğu üzerine gündeme gelmişti. AB üyeliği perspektifi, değişim sürecini tetiklemiş, 2000'li yılların ilk yarısında Türkiye Birinci Ulusal Programı doğrultusunda ardı ardına reform paketleri çıkarmıştı.

Helsinki'den bu yana geçen on iki yıla bakıldığında, değişim sürecinin başlangıç hızını yitirdiği, özellikle AB ile müzakerelerin açılmasının ardından belirgin biçimde yavaşladığı görülüyor. Bunda, AB'nin motoru Fransa ve Almanya'da iktidarların değişmesiyle benimsenen Türkiye'nin AB üyeliğine karşı tutumların azımsanmayacak rolü var. AB ile müzakere başlıklarının birçoğunun bloke edilmiş olması doğrudan AB üyelik sürecinin yavaşlamasını izah ediyor. Bu yavaşlama da değişim sürecini en azından son döneme kadar olumsuz yönde etkilemiş bulunuyor.

Aslında bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz reformların Türkiye'yi demokratik bir hukuk devletine dönüştürmeye yetmediği ortada. AB ile müzakereler resmen açılmış olsa bile, Türkiye daha kurucu üyesi sayıldığı Avrupa Konseyi'nin (AK) Strasbourg ölçütlerini tümüyle karşılamıyor. Türkiye'nin geçen yıl yeniden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) en çok mahkûm ettiği ülke konumuna gelmesi bu acı gerçeğin somut göstergesini oluşturuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözümün anahtarları

Akın Özçer 08.10.2011

Değişim sürecini ana hatlarıyla ele aldığım geçen yazımda, Türkiye'nin demokrasi yolunda kat ettiği genelde olumlu ama yetersiz mesafeyi ancak askerî darbe ürünü 82 Anayasası'nı tüm kırmızıçizgileriyle yürürlükten kaldıracak evrensel demokrasi ilkelerine dayalı yepyeni bir anayasayla aşabileceğinin altını çizmiştim. Ayrıca anayasa sürecinin şiddet eylemlerine karşın sürdürülmesinin; terörle mücadelede ise Meclis Başkanı'nın zikrettiği demokratik Avrupa ülkelerinin örnek alınmasının önemini vurgulamıştım.

Yeni anayasa süreci Türkiye'nin demokrasi sorunlarının başında gelen Kürt sorununun çözümü açısından da önem taşıyor. Hatta çözümün anahtarlarından birini oluşturduğu genel kabul görüyor. Bundan yeni anayasanın, sorunu Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) ve diğer Kürt siyasi partilerinin tüm taleplerini karşılayacak şekilde çözümleyeceği anlamı çıkmıyor elbette. Bir anayasanın demokratik niteliği, özünde bireysel hak ve özgürlükleri evrensel standartlarda benimsemesine bağlıdır. Bu haklar **bir derneğe veya sendikaya üye olma veya grev ya da Kürtler için önem taşıyan anadilde eğitim gibi ilk bakışta kolektif görünen, ancak topluca kullanılan yeni kuşak bireysel hakları da kapsar doğal olarak.**

Buna karşılık, devletin yapısı ve örgütlenme biçimiyle ilgili olarak, gerek BDP'nin İspanyol

Anayasası'ndan esinlenen demokratik özerklik, gerek Hak ve Özgürlükler Partisi (Hak-Par) ile Katılımcı Demokrasi Partisi'nin (KADEP) federal taleplerini ancak çoğunlukla uzlaşma yoluyla kabul ettirebilme şansları bulunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni anayasa ve kırmızııçizgiler

Akın Özçer 11.10.2011

Helsinki Zirvesi'nden bu yana yaşanan değişim sürecini taçlandıracağına inandığımız yeni anayasanın, Türkiye'de her şeyden önce, demokratik hukuk devletinin temelini atması gerekiyor. Gerçi 82 Anayasası'nın değiştirilemez 2. maddesinde Cumhuriyet'in temel nitelikleri arasında "laik, demokratik hukuk devleti" kavramı da sayılıyor ama devlet bu niteliğini aynı maddede yer alan "Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan" nitelemeleriyle yitiriyor.

Bir kere, bir devletin anayasal olarak herhangi bir milliyetçiliğe bağlı olması, evrensel temel hak ve özgürlüklerin başında gelen siyasi düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğünü o milliyetçiliğe bağlı olmayan bireyler açısından kısıtlar. Atatürk milliyetçiliğine yapılan bu atıf herkesin "dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşitliğini" öngören 10. Madde ile de çelişir. Devlet için bir yerde makbul (Atatürk milliyetçisi) bireyler ile başka türlü düşünen bireyler arasındaki eşitlik nasıl sağlanacaktır? 10. Madde'deki eşitlik geçerli ise devlet neden yansız değil de sanki bir bireymiş gibi "Atatürk milliyetçisi" olmak durumundadır?

Aynı maddenin atıfta bulunduğu başlangıç bölümünde de zorunlu yargı yetkisini kabul ettiğimiz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce (AİHM) ifade özgürlüğünün kapsamında değerlendirilebilecek hususlar var. Söz gelimi "Hiçbir faaliyetin Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihî ve manevî değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılâpları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği" cümlesindeki faaliyetler tanımlanmış ve esas olan şiddet/terör ayırımına tabi tutulmuş değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB ve demokrasi kaldırıcı işlevi

Akın Özçer 15.10.2011

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu önceki gün 2011 İlerleme Raporu'nu yayınladı. Bilindiği gibi, bu raporlar aday ülkelerin yıl içinde AB siyasi ve ekonomik ölçütlerini karşılama ve müktesebatını üstlenme yönünde gösterdikleri ilerlemeye ayna tutuyor. Raporların hazırlık sürecinde, Komisyon uzmanlarıyla aday ülke yetkilileri arasında diyalog kanalları açık tutuluyor. Aday ülkelerin öncelikli hedefi, nihai raporda olumsuz noktaların mümkün olduğunca yumuşatılmasına ve olumlu gelişmelerin ön plana çıkarılmasına çalışmak oluyor; bunları dengelemek ise Komisyon'a kalıyor.

Bu yılki İlerleme Raporu'nun geçmiş yıllara ve özellikle 2000'li yılların başlarına oranla toplumda pek ilgi çekmediği, konuyla ilgili değerlendirmelerde genel kabul görüyor. Paralel olarak AB'nin hem devlet, hem de toplumumuz üzerindeki etkisini giderek yitirdiği saptanıyor. Bunda, Fransa ve Almanya'da mevcut iktidarların Türkiye'ye karşı izledikleri dışlayıcı politikaların ve üyelik sürecimizi bloke etmeye yönelik tutumlarının rolü büyük. AB'de son dönem yaşanan ekonomik kriz ve Türkiye'nin göreceli istikrarı da sonuçta AB'nin toplumdaki çekiciliğini azaltıyor.

Aslında altının çizilmesi gereken bir faktör daha var AB sürecinin Türkiye bakımından önemini bir ölçüde yitirmesinde. O da AB'nin 2000'li yılların başında demokratikleşme sürecinde gördüğü kaldırıcı işlevini yukarıda sayılan nedenlerle artık yerine getirememesi. Demokrasiyi ve ekonomik refahı temsil eden bir birliğe üyelik hedefi, geçici olarak bile ortadan kalktıkça, vesayet kurumlarının ve bugün Ergenekon sanıkları arasında bulunan bazı mensuplarının AB karşıtı söylemlerinin güçlendiği bir Türkiye'de demokratikleşmeyi destekleyecek yeni bir kaldırıcı ihtiyaç duyuldu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asker-sivil dosyasından bir yaprak

Akın Özçer 18.10.2011

Uğur Kantar Kıbrıs'ta vatani görevini yaparken, askerler arasında "disko" diye adlandırılan disiplin koğuşunda maruz kaldığı işkence sonucu girdiği komadan çıkamayarak yaşamını yitirdi. Genelkurmay olayla ilgili soruşturma açıldığını açıkladı. Ancak Kantar'ı üstlerinden talimat almadan biraz dövdüklerini(!) beyan eden iki asker gardiyanın tutuklanması ve olası mahkûmiyetleriyle çözümlenecek bir sorun değil söz konusu olan. Asıl sorun, işkence odasına dönüşmüş bu tuhaf "disko"nun varlığından kaynaklanıyor. *Taraf*'ta pazar günü yayımlanan haberden anlaşıldığı gibi, o "disko"da yapılan işkenceler, 2009-10 döneminde askerliğini yapmış olan bir genç tarafından TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na (İHİK) gönderilen dilekçede ayrıntılı biçimde dile getiriliyor. Dolayısıyla İHİK tarafından araştırılması gereken konu sadece Uğur Kantar'ın ölümüne yol açan işkence olayı değil, disko denen disiplin koğuşları ve orada yapıldığı öne sürülen işkence uygulamaları.

Bazı subayların astlarına, vatani görevini yapan "disiplinsiz" gençleri öldüresiye dövmeleri emrini verebileceği gibi bir sonuç çıkarmaya insanın dili varmıyor. Ama toplum vicdanının bu tür kötü muamele ve işkence iddialarına konu olan disiplin koğuşlarının varlığını doğal karşılaması mümkün değil. Aynı şekilde, hiyerarşik bir düzenin hâkim olduğu bir askerî birimde sorumluluğun iki erin üzerinde kalması da... Olayda sorumluluk halkasının en azından yeterli denetimi yapamayan üstlere doğru çıkması gerektiğine kuşku yok ama ne var ki yapılan açıklamadan böyle bir duyarlılık izlenimi edinilmiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ETA'dan silahlı faaliyete son

Akın Özçer 22.10.2011

Türkiye’de PKK şiddetin dozunu arttırırken, İspanya’da ETA, yayınladığı bildiri ile hafta başında San Sebastian’da düzenlenen Barış Konferansı’nın çağrısına uyarak “silahlı faaliyetine kesin olarak son vermeyi kararlaştırdığını” açıkladı. Ancak açıklama silahların teslimiyle (ayrıca örgütün kendini feshiyle) ilgili herhangi bir şey söylemediğinden, hatta bu husus ana muhalefet partisi PP (Partido Popular) içindeki radikaller tarafından eleştiri konusu yapıldığından yazıma “silahlara veda” başlığını atamadım. ETA’nın bildirisinde, siyasi önemi büyük bir girişim olarak nitelenen Konferans’ta benimsenen kararın “sorunun tümünden çözümü” için bütün unsurları biraraya getirdiği belirtiliyor. Ardından da beklendiği gibi, İspanya ve Fransa hükümetlerine, “sorunun sonuçlarının ve silahlı çatışmanın sona erdirilmesinin çözümüne yönelik doğrudan diyalog” çağrısında bulunuluyor.

Bildirinin kuşkusuz en olumlu yönü, ETA’nın alışlagelenin aksine, silah bırakma karşılığı siyasi bir bedel öne sürmemesi. Bask halkının kendi geleceğini belirleme ve toprak birliği (Bask Ülkesi ile Navarra özerk topluluğunun bir bölümü ve Fransa’daki Bask bölgelerinin birleştirilmesi) hakları gibi iki temel siyasi talebe bildiride yer verilmiyor. Bu konuda sadece “yüzyıllık siyasi sorunun adil ve demokratik bir çözüme kavuşturulması için tarihî bir fırsat” ve “Euskal Herria’nın (bağımsız Bask Devleti) tanınması ve Bask halkının iradesi dayatmaların önünde gelmelidir” ifadeleri kullanılıyor. Bundan, ETA’nın diyalog talebinin, İspanya ve Fransa cezaevlerindeki mahkûmlarının durumuyla ilgili olduğu anlaşıyor. İspanya’nın terörle mücadele politikasının temel unsuru, 1988’den bu yana, “silah bırakma karşılığı siyaset hakkı” olduğuna göre, ETA’nın bugüne kadar elinin tersiyle ittiği bu imkândan artık yararlanmak istediği sonucunu çıkarmak mümkün.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İspanyol deneyiminden çıkarılacak dersler

Akın Özçer 25.10.2011

Bir önceki yazımda, ayrılıkçı Bask terör örgütü ETA’nın, daha silahların teslimi ve kendini feshetmesine ilişkin hiçbir şey açıklamamış olsa da, silahlı faaliyetine son verme kararının geri dönüşü olmayan bir süreç olduğunun altını gerekçeleriyle birlikte çizmiştim. ETA’nın silah bırakmasıyla İspanyol deneyiminin Türkiye için daha da önem kazandığına ve bundan çıkarılacak dersler bulunduğuna dikkat çekmiştim. Demokrasiye geçiş ve anayasa süreciyle, çevresel milliyetçilikler sorununa nihai olmasa da getirdiği özgün çözümle ve artık başına “başarılı” sıfatı eklenecek terörle mücadele modeliyle İspanya sadece Türkiye değil, aynı zamanda demokratikleşme yolundaki tüm ülkeler için eşsiz bir örnek oluşturuyor.

İki ülkenin, konumları, sorunları ve mücadele ettikleri örgütler açısından farklılıkları var kuşkusuz. Ancak bu farklılıkları ardı ardına sıralayarak, benzer sorunlara evrensel değerler bağlamında bulunan çözümleri görmezden gelmek ve her şeyi Türkiye’nin sözüme ona “özel koşullarına” bağlamak, yeni milenyumun küresel gerçeklerine uymuyor. Evrensel değerleri bu tuhaf argümanla paranteze almak artık değil Türkiye gibi Avrupa Konseyi’nin bir kurucu üyesinde, demokrasiden nasibini almamış ülkelerde bile mümkün olmuyor. Bunu görmek için uzağa gitmeye gerek yok; Ortadoğu’ya, Akdeniz’e ve kâğıt kuleler gibi birbiri ardına yıkılan otoriter rejimlere bakmak yeterli.

Bu itibarla, İspanyol deneyiminden çıkarılacak ilk ders, evrensel değerlere dayanan tam demokratik bir anayasa yapmak olmalı. 1978 Anayasası’nın üç özelliğinden birini zaten demokratik niteliği oluşturuyor. Temel hak ve özgürlüklere, “ancak” ve “ama”larla içi boşaltılmadan yer veriliyor. Ayrıca bu hak ve özgürlüklerle evrensel

değerler arasında bir bağ da kuruluyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ETA'nın sonlandırılması sürecinde 'timeout'

Akın Özçer 29.10.2011

Ayrılıkçı Bask terör örgütü ETA "silahlı faaliyetine son verme kararını", İspanya'nın seçime gittiği bir dönemde açıkladı. Oysa istihbarat birimlerinin elinde bu tarihî kararın yazın alındığına ilişkin bilgiler vardı ve örgütün kararı duyurması bekleniyordu. ETA bildirisinin son kamuoyu yoklamalarında ana muhalefetteki Halkçı Parti'nin (PP/ Partido Popular) 15 puan gerisinde kalan Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) için can simidi olabileceği konuşuluyordu. Hatta lafını esirgemeyen eski Başbakan José Maria Aznar, San Sebastian Konferansı'nın ardından, PSOE'nin silahı bıraksın diye "ETA'dan jest dilendiğini" söylemişti. Kuşku yok ki terör örgütüne silah bıraktırmak, kâğıt üzerinde hükümet partisi ve Başbakan adayları İçişleri eski Bakanı Alfred Pérez Rubalcaba için değerli bir artı puandı ama bu konuda Metroscopia tarafından yapılan ilk kamuoyu yoklaması, ETA bildirisinin iki büyük parti arasındaki farkı pek etkilemediğini gösteriyor.

Bu değerlendirmelere karşın, sosyalistlerin ETA bildirisinin üzerine atlamadığı ve örgütü sonlandırma sürecinde "timeout" talep ettiği gözlemleniyor. Bu tutumun ardında, partinin 20 Kasım seçimlerinde, 2004'teki gibi bir mucize gerçekleşmediği takdirde, ana muhalefete düşecek olmasının rolü olabilir. Ancak PSOE, 20 kısıma kadar örgütle, cezaevlerindeki mahkûmlarının durumu dâhil hiçbir konuda temasta bulunulmaması ve "yol haritasının" belirlenmesinin seçimlerden çıkacak Meclis'e ve yeni hükümete bırakılması temeline dayalı tutumuna gerekçe olarak "demokratik güçlerin birliğini" gösteriyor. ETA ile mücadeleyi farklı siyasi görüşlere sahip demokratik güçlerin silaha karşı biraraya gelerek kazandığı dikkate alınacak olursa, seçimlere giderken kendi "yol haritasını" dayatmak ve ETA karşıtı cephede çatlaklara yol açmak istemiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asunción'da sönük zirve

Akın Özçer 01.11.2011

Paraguay'ın başkenti Asunción, 28-29 ekim günleri XXI. İberamerikan Zirvesi'ne ev sahipliği yaptı. 1985'te kurulan, sekreteryası Madrid'de bulunan İberamerikan Devletleri Örgütü'ne (OEI) üye ülkelerin Devlet ve Hükümet Başkanları'nı 1991 yılından bu yana her yıl başka bir kentte biraraya getiren zirvelerin sonuncusu, katılmayan Devlet Başkanları'nın damgasını taşıyor. 22 üyeden Brezilya ve Arjantin dâhil rekor sayıda ülke (11) Asunción'da temsil edilmedi. Hem de İspanya Kralı Juan Carlos'un özellikle Arjantin Başkanlık seçimlerinde ilk turda büyük farkla sandıktan çıkma başarısı gösteren Bayan Cristina Fernández Kirchner ile Brezilya Devlet eski Başkanı Lula da Silva'nın siyasi mirasçısı Bayan Dilma Rousseff'in Zirve'ye katılmaları için kişisel çaba göstermesine karşın...

İspanya ve Meksika ile birlikte 3-4 kasımda Cannes'da yapılacak G-20'ler toplantısına katılmaları beklenen iki liderin komşu ülke Paraguay'a gelmeleri Madrid'in bir anlamda dış politika araçlarından biri olan İberamerikan zirvelerinin giderek kaybolan itibarı açısından önem taşıyordu. OEI Sekreteryası bütçesinin yüzde 60'tan fazlasını (yaklaşık yedi milyon avro) karşılayan İspanya, üyesi olduğu Avrupa Birliği (AB) ile tarihsel ve kültürel bağlarının güçlü bulunduğu Akdeniz ve İberamerika bölgeleri arasında köprü rolü oynuyor. O bakımdan İspanya, Asunción'da hem Devlet, hem de Hükümet Başkanları düzeyinde temsil edildi. Kral Juan Carlos'un yanı sıra siyaseti bırakmaya hazırlanan Başbakan José Luis Zapatero da oradaydı.

Asunción Zirvesi'nin ana teması "devletin dönüşümü ve kalkınma" olarak belirlenmişti. Küresel krizin ağırlığını hissettirdiği bir konjonktürde, devletin modernleşmesi, saydamlığı ve kaynakların etkin kullanımı yoluyla vatandaşlara daha iyi hizmet götürülmesi gibi önemli konular vardı gündemde.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Terörle mücadelede doğru ve yanlışlar

Akın Özçer 05.11.2011

Demokratik hukuk devletinin terörle mücadelesi ya da terörle demokratik mücadele, 70'li yıllarda IRA terörüyle mücadele eden İngiltere'de Paul Wilkinson ve Robert Moss gibi uzmanlar tarafından gündeme getirildi. Terörle demokratik mücadeleyi, askerî/polisiye önlemler, olağanüstü hâl ve adlî takibatlardan oluşan klasik yöntemlerden farklı kılan özellik, demokrasi ve temel hak ve özgürlükler standardı en üst düzeyde olan bir anayasal düzen gerektirmesidir. Toplumda her türlü siyasi görüşün serbestçe dile getirilmesi ve örgütlenmesi terörün tabanını deşifre etmekte ve şiddet ve teröre karşı çıkan herkesin hangi siyasi görüşten olursa olsun bu mücadeleye katılmasını sağlamaktadır.

Terörle demokratik mücadelede klasik yöntemler (sopa) de kullanılır ama bu yöntemler uygulanırken şiddet ve terörle ilgisi olmayan her türlü düşünceye sahip bireylerin temel hak ve özgürlükleri korunur. Ayrıca şiddet ve terörden vazgeçme özendirilir ve silah bırakanlara topluma yeniden katılma kapısı aralanır. Ana hatlarıyla silah bırakma karşılığı yasal siyaset hakkı (havuç) öngörülür. Terörle demokratik mücadele, sonuçta bir havuç ve sopa politikasıdır; temel amaç siyasi bir hedefe varmak için şiddeti araç olarak kullananları siyasi hedefinden değil ama bu aracı kullanmaktan vazgeçirmektir. İngiltere bu mücadeleyi 1998'deki Kutsal Cuma Anlaşması'yla başlayan uzunca bir sürecin sonunda 2005'te kazanmış, İspanya ise 20 ekim tarihli ETA bildirisiyle benzer bir sürece girmiş bulunuyor.

Terörle demokratik mücadele yöntemi, bu mücadelede en etkili silahın demokrasi olduğuna ilişkin siyasi söylemlere bakılırsa, hükümet tarafından da benimsenmiş görünüyor. Ancak Türkiye'nin anayasal ve yasal altyapısı, yöntemin temel özelliği olan demokratik hak ve özgürlükler çitasının en üst düzeyde olması ölçütünü karşılamıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tünelin ucundaki ışık

Akın Özçer 08.11.2011

Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ'ın Bayram'ın ilk günü *Taraf*'ta yayımlanan yeni sivil anayasa sürecine paralel olarak yasalarımızda mevcut anti-demokratik hükümlerin kaldırılmasına yönelik kapsamlı bir süreç başlatıldığına ilişkin açıklaması sevindirici bir haber kuşkusuz. Bozdağ hükümet programında da yer aldığına işaret ettiği bu çalışmanın Adalet Bakanlığı'nın öncülüğünde yürütüldüğünü ve bu çerçevede "onlarca ve belki de yüzlerce yasa üzerinde tarama çalışmasının başlatılmış olduğunu" söylüyor. Bir önceki yazımda, terörle mücadelenin "Türk Ceza Kanunu (TCK) ve Terörle Mücadele Kanunu (TMK) başta olmak üzere Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ölçütlerine uymayan yasalarda ifade ve örgütlenme özgürlüğüne ilişkin demokrasi çitımızı yükseltecek yasal düzenlemeler yapılmasını engellemediğine" dikkat çekmiş; bu yönde atılan somut bir adım olmadığından yakınmıştım. Demek ki seçimlerden sonra bu yönde somut bir adım atılmış bulunuyor.

Bekir Bozdağ açıklamasında tarama sürecinin çalışmanın ilk aşamasını oluşturduğunu belirtiyor ve bu çalışmayı daha detaylı bir çalışmanın izleyeceğini, Bakanlar Kurulu'nun onayından sonra sonucun 2012 ekimi ve belki de daha önce kamuoyuna açıklanacağını söylüyor. Başbakan Yardımcısı, "kamuoyunda tartışılmasıyla kurumların yasalarda yaptığı tarama sırasındaki düzenlemelerin eksik olan, gözden kaçan bölümlerinin yeniden gözden geçirileceğini" de vurguluyor. Başlatılan çalışma oldukça kapsamlı anlaşılan ama herkesin merak ettiği bir soru var: Avrupa Birliği (AB) müktesebatına uyum çalışmaları çerçevesinde yasalarımızdan anti-demokratik hükümlerin ayıklanması konusunda neden bugüne kadar beklendi?

Bundan neredeyse 12 yıl önce AB üyelik sürecine girmiş bir aday ülke böyle bir taramayı daha yeni başlatıyorsa o ülkede önemli bir "siyasi irade" sorunu var demektir kuşkusuz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İki vitesli Avrupa

Akın Özçer 12.11.2011

Almanya ile 23 Ekim Brüksel Zirvesi'nde Avro'yu kurtarmak için yaptığı önerilere tam destek veren Fransa, Avro Bölgesi'nde bir nüve oluşturmak amacıyla üst düzey memurları ve uzmanları arasında başlatmış oldukları çalışmayı daha sonra eski Mark (DM) bölgesi ve BENELUX ülkeleriyle paylaşmış bulunuyor. Çalışmadan haberdar olan çevrelere göre, bu girişimin sahibi gelecek baharda tekrar aday olacağı başkanlık seçimleriyle ilgili anketlerde aldığı kötü skorun yanı sıra, Fransa'nın kredi derecelendirme kurumu Moody's tarafından izlemeye alınan 3A notunu koruma kaygısıyla kıvranan, hatta Brüksel'de "notumuz kırılırsa ölürüm" dediği söylenen Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy. Paris ve Berlin, kurmayı düşündükleri nüvede izlenecek ortak mali politikalar, temel vergilerin uyumlaştırılması ve bu amaçla ortak bir bakanlık yapılanması üzerinde çalışıyor.

Fransa ve Almanya'nın yaklaşımı tek para Avro'yu sadece mali disipline uyan ülkelerin paylaşması gerektiği yönünde. Sarkozy kamuoyuna Avro Bölgesi'nde sıkı bir nüve oluşturulacağı ve Paris-Berlin ekseninin daha da güçlendirileceği mesajını veriyor. Fransa Cumhurbaşkanı en son salı günü Strasbourg'da bir grup öğrenciyle konuşurken, Avrupa için mümkün olan tek modelinin 27'ler içinde daha hızlı ilerleyen, daha bütünleşmiş bir Avro bölgesine dayanan "iki vitesli Avrupa" olduğunun altını çiziyor. Bu tarife uyan nüvenin ise ilk aşamada dokuz ülkeden oluşacağı, krizin etkisinde olmakla birlikte mali disiplin konusunda anayasa değişikliği yapan İspanya'nın Dokuzlar içinde, İtalya'nın ise dışında kalacağı söyleniyor.

Avrupa Komisyonu Başkanı J. Manuel Durão Barroso, tahmin olunacağı gibi ,”iki vitesli Avrupa” girişimine tepkili. ”Bölünmüş birlik” olarak nitelediği bu sistemi 1789 devriminden sonraki ”directoire” yönetimine (1795-99) benzeten Barroso, Komisyon olarak tüm üye devletlerin çıkarlarını ve tek pazar ve tek paranın bütünlüğünü savunmayı sürdüreceklerini vurguluyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: [taraf.com.tr](#), [web.archive.org](#) (arşiv bağlantısı)

İspanya’da iktidar değişiyor

Akın Özçer 15.11.2011

İspanya’da pazar günü yapılacak genel seçimlerin açık ara favorisi, anketlerde Sosyalist İşçi Partisi’ne (PSOE) yüzde 14-16 oranında fark atan Halkçı Parti (PP/ Partido Popular). Cumartesi gününden bu yana yayınlanan kamuoyu yoklamaları, PP’nin sırasıyla yüzde 44,7 (Naxo/ La Vanguardia) 45,4, (Metroscopia/ El País) ve 46,2 (GESOP/ El Periódico) oy oranıyla Temsilciler Meclisi’nde 188 ilâ 196 arasında sandalye kazanacağını (kendi rekoru) ve salt çoğunluğa (176) ulaşacağını gösteriyor. Bundan önce José María Aznar’la iki kez iktidar olan PP, sadece 2000 genel seçimlerinde 183 milletvekiliyle salt çoğunluğu bulmuştu.

Demokrasiye Geçiş (transición democrática) dönemi ardından 1982 seçimlerinde kazandığı yüzde 48’in üzerinde oy ve 202 sandalye ile tüm zamanların rekorunu elinde bulunduran PSOE için tahminler hiç de iyi değil. İktidar partisinin, kazanacağı hesaplanan yaklaşık yüzde 30 oy oranı ve 115 ilâ 118 arasında değişen milletvekilliğiyle, Joaquín Almunia ile 2000’de aldığı bugüne kadarki en kötü sonucun (yüzde 34,2 ve 125 sandalye) bile gerisinde kalması söz konusu. Hem de Başbakan adayını eski İçişleri Bakanı Alfred Pérez Rubalcaba, partinin en çok takdir edilen politikacısı olmasına ve son günlerde özellikle eski Başbakan Felipe González ve yardımcısı Alfonso Guerra tarafından ”ETA’yı bitiren adam” olarak lanse ediliyor olmasına karşın...

Haftasonu yayınlanan bu anketler, iki aday arasında geçen pazartesi devlet televizyonunda (RTVE) gerçekleştirilen ”Yüz yüze” (Cara a cara) tartışma programının ardından halkın nabzını tutması bakımından önemli. Çünkü Rubalcaba bu programda her şeye karşın kişisel performansı ile göz doldurmuş; birbirine karşıt kesimlerin iktidara tepkisiyle puan aldığı için kimseyi karşısına almak istemeyen ve somut konuşmaktan kaçınan Mariano Rajoy’u özellikle partisinin eleştirildiği ekonomik konularda yönelttiği sorularla sıkıştırmıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: [taraf.com.tr](#), [web.archive.org](#) (arşiv bağlantısı)

Avrupa Konseyi ve vicdani ret

Akın Özçer 19.11.2011

Zorunlu askerlik hizmetini vicdanen ret veya kısaca ”vicdani ret”, uluslararası alanda, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve BM Medenî ve Siyasi Haklar Paktı’nın (1966) güvence altına aldığı düşünce, inanç ve din özgürlüğünün temel ögesi olarak kabul ediliyor. Nitekim Türkiye’nin kurucu üyesi sayıldığı Avrupa Konseyi’nin Parlamenterler Meclisi (AKPM) tarafından konuyla ilgili olarak 1967’de alınan

367 sayılı kararda olsun, 1977’de benimsenen 816 sayılı tavsiye kararında olsun, vicdani ret hakkı AİHS’nin din ve vicdan özgürlüğü hakkındaki 9. maddesine dayandırılıyor.

Konu bundan tam on yıl sonra bu kez Avrupa Konseyi (AK) Bakanlar Komitesi gündemine geliyor. Komite’nin 9 Nisan 1987 tarihli bir tavsiye kararı var. Türkiye’nin İtalya ve İsviçre ile birlikte çekimser oy kullandığı kararda özetle, “Zorunlu askerlik hizmetine tâbi tutulan ve vicdani nedenlerle silah kullanmayı reddeden kişi bu hizmetten (bazı koşullarda) bağışık tutulma hakkına sahiptir” deniyor. Aynı kararda bu hakkı kullanan kişinin askerlik yerine zorunlu bir başka hizmete tâbi tutulabileceği belirtiliyor. Ancak askerlik yerine görülecek hizmetin “sivil bir kamu hizmeti olması”, “ceza niteliği taşımaması” ve süresinin askerlik hizmetinin süresine oranla “makul sınırlar içinde kalması” gerektiği vurgulanıyor.

AKPM 2001 yılında vicdani ret hakkının üye ülkelerdeki durumunu ele alan bir raporu ve raporun işlem paragraflarını oluşturan 1518 sayılı tavsiye kararını benimsiyor. O tarihte birçok Doğu Avrupa ülkesinin katılımıyla AK’nin üye sayısı 43’e ulaşmış durumda ve bu üyelerden sadece beşinde vicdani ret hakkı tanınmıyor, alternatif sivil hizmet düzenlemesi de bulunmuyor. Bu ülkeler (Arnavutluk, Makedonya, Ermenistan ve Azerbaycan) arasında AK çalışmalarına o tarih itibarıyla 50 yıldır katılan ve Avrupa Birliği (AB) üyelik sürecine girmiş Türkiye de var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İspanya’da siyasal tsunami

Akın Özçer 22.11.2011

İspanya’da pazar günü yapılan erken genel seçimler, beklendiği gibi, ana muhalefetteki Hakçı Parti’nin (PP/ Partido Popular) tarihî zaferiyle sonuçlandı. Yüzde 44,6 oy oranı ve 186 milletvekilliği ile kendi rekorunu kıran PP, yaklaşık 16 puan fark attığı Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) için de onarımı güç siyasal bir tsunami yarattı. Yaklaşık 4,7 milyon oy ve 59 milletvekilliği yitiren PSOE’nin adayı Alfred Pérez Rubalcaba, partiye muhalefet görevini üstleneceği bu dönemde önderlik edecek yeni bir genel sekreter seçmek üzere Federal Kongre’nin bir an önce toplanması çağrısında bulundu. Siyasi gözlemciler, adaylığıyla ilgili bir şey söylememiş olan Rubalcaba’nın bu görevi üstlenmesinin tarihinin en kötü sonucunu (yüzde 28,5 ve 110 sandalye) almış olan PSOE’nin yeniden yapılanması bakımından önemli olduğuna işaret ediyor.

Kabul etmek gerekir ki Mariano Rajoy, üçüncü kez aday olduğu genel seçimlerde sağladığı bu tarihî başarıyı, öncelikle iktidar partisinin iyi yönetemediği ekonomik krize borçlu. İşsiz sayısının beş milyonu bulduğu, oranının yüzde 22’yi, hatta 30 yaşın altındaki gençler arasında yüzde 45’i aştığı, maaşların dondurulmasına kadar varan sıkı tasarruf önlemlerinin alındığı bir ülkede faturanın iktidara çıkması kaçınılmazdı. İspanya’nın şimdi sadece Yunanistan’da değil, İtalya’da da teknokrat bir hükümetin işbaşına geldiği bir dönemde, demokratik bir iktidar değişikliği yaşaması krizden çıkışı bakımından önem taşıyor. Mariano Rajoy’un seçim kampanyasında altını çizip durduğu gibi piyasaların İspanya’dan beklediği böyle bir siyasal değişimdi belki de.

Yeni hükümetin öncelikleri, ekonomiden dış politikaya kadar damgasını vuracağı ayrıntılar ayrıca ele alınacak konular kuşkusuz. Mariano Rajoy, zaten kendisine bu tarihî zaferi getiren seçim kampanyasını yürütürken, birbirine karşıt kesimlerin iktidara tepkisiyle partisine oy geleceğinin bilinci içinde hareket etmeye ve kimseyi karşısına almamak için programıyla ilgili ayrıntılara girmemeye özen göstermişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni anayasanın seyir defteri

Akın Özçer 26.11.2011

17 Mayıs 2011 Salı. Başbakan Erdoğan seçim kampanyasında Çorum'da halka sesleniyor. Diyor ki "En büyük projemiz, ülkemizi yeni bir anayasaya kavuşturmak". Başbakan mevcut anayasanın ne kadar tadil edilirse edilsin Türkiye'ye dar geldiğinin altını çizerek, hedeflerinin "kapsayıcı, kucaklayıcı, bütünleştirici, özgürleştirici, çeşitliliğe imkân veren" yeni bir anayasa yapmak olduğunu söylüyor. Bu, toplumun önemli bir kesiminin talebinin karşılık bulduğunu gösteriyor. Diğer büyük partilerin yeni anayasa konusundaki görüş ve yaklaşımlarını sığ bulan bu kesim seçimlerde çoğunlukla AK Parti'yi destekliyor. Bunda, yeni anayasaya muhalif kesimin hem ilk üç maddeyle ilgili katı tutumunun, hem de "AKP iktidar olursa Türklüğü Anayasa'dan silecek" yalanıyla yürüttüğü propagandanın etkisi oluyor.

8 temmuz cuma. Başbakan Erdoğan hükümet programını okurken, yeni anayasanın özelliklerinin de altını çiziyor: "Yeni anayasanın bireyi ve onun haklarını esas alan, toplumsal çeşitliliği bir zenginlik olarak kabul eden, tek sesliliği değil çoğulculuğu öne çıkaran ve demokratik hukuk devletinin tüm unsurlarını içeren bir metin olmasını savunuyoruz." Başbakan bu metnin nasıl olacağını biraz daha açıyor konuşmasında: "Demokratik ülkelerin kabul ettiği temel siyasi değer ve ilkeleri benimseyen ve BM İnsan Hakları Bildirgesi'ni ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (AİHS) esas alan bir anayasa." Açıklama, yeni anayasa isteyen herkesi umutlandırıyor doğal olarak.

14 temmuz perşembe. PKK Silvan saldırısıyla bu umutları törpülüyor. Tırmanan şiddetle güvenlik önlemleri gündeme gelirken siyasi üslup giderek sertleşiyor. KCK operasyonları gündemi demokratikleşmeden belirsiz bir karanlığa doğru kaydırmaya başlıyor. Örgüt elinde silah tuttuğu sürece bu operasyonlara teorik olarak karşı çıkmak mümkün değil ancak yasalarda şiddetle ifade özgürlüğü arasındaki farkı vurgulayan değişikliklere gidilmeden salt güvenlik önlemleriyle yetinilmesi bir kere terörle mücadeleyi total kılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet ve bürokratik elitler

Akın Özçer 29.11.2011

Devlet üzerine düşünmeye başlayınca, insanın aklına ister istemez Büyük Louis veya Güneş Kral olarak bilinen Fransa'nın en uzun süre tahtta kalmış Kralı XIV. Louis'in şu sözü geliyor: "L'Etat c'est moi" yani "Devlet benim". Aslında Kral'ın söylediği kesin olmayan bu sözden kendini devletle özdeşleştirdiği sonucunu çıkarmamak gerekir. Zira XIV. Louis, daha beş yaşındayken Başbakan atanmış olan Kardinal Jules Mazarin'i dinleyerek İspanya ile savaşa devam kararı aldığı ve kaynak sağlamak amacıyla ilave vergi saldıği için görevi Kral'ın kararlarını onamaktan ibaret olan parlamentodan vergilerin "devletin çıkarlarına" aykırı olduğu itirazı gelmiştir.

Rivayet olunur ki Kral 13 Nisan 1655 günü parlamentoya giderek, çıkarlarından söz edilen devlet adına konuşacak en yetkili kişinin kendisi olduğu mesajını vermek için bu söz söylemiştir.

Fransa'nın mutlakiyetle (absolutisme) özdeşleşen ve "Ancien Régime" (Eski düzen) olarak adlandırılan 1515-1789 döneminde dahi Fransızcada hep büyük harfle başlayan Devletin başındaki Kral'ı etkilemek bir yana, kararlarına "devlet adına" itiraz eden kişi ve kurumlar olmuştur. Aristokrat, burjuva ve derebeylerin ayrıcalıklarını gözetken ve eşitsizliğe dayalı bir sosyoekonomik sistemi temel alan bu rejim tek kişinin iktidarına dayanan bir otokrasiden çok, geleneksel feodal kurumlarıyla Bourbonlar'ın oluşturduğu bürokratik bir monarşidir aslında. Bu rejimde, diplomalarıyla sivrilen ve güçlerini aldıkları unvanlarla pekiştiren asker, sivil bürokratlardan (mandarins) oluşan resmî bir elit sınıfı (mandarinat) vardır. Varlığını devlete borçlu olan bu sınıf kendini bir yerde devletin de sahibi hissetmektedir.

Aslında bürokratik elitlerin kendini devletin sahibi yerine koyduğu rejim sadece monarşi değildir kuşkusuz. Tek partili, kabul edilmesi zorunlu (karşı çıkanların düşman sayıldığı) tek bir ideolojiye dayanan tüm totaliter rejimlerin devletle bütünleşen bürokratik elitlerinde benzeri bir sahiplenme vardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa Konseyi ve bürokratik elitler

Akın Özçer 03.12.2011

Avrupa Konseyi (AK), çeşitli vesilelerle kaleme aldığım yazılarda hep altını çizdiğim gibi, Türkiye'nin kurucu üyesi sayıldığı bir kuruluş. 1949'da on ülke tarafından kurulmuş olan AK, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve temel özgürlükler gibi ortak değerler başta, üyeleri arasında idari, hukuki, ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel konularda işbirliğini geliştirmek amacıyla faaliyet gösteriyor. AK, 90'lı yıllarda Avrupa Birliği'ne (AB) dönüşen AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) gibi uluslararası bir kuruluş değil ama hükümetlerarası nitelik taşıyor olması, üyelikten ve bu çerçevede aktolunan sözleşmelere taraf olmaktan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmeyebileceği anlamına gelmiyor doğal olarak.

Gel gör ki Türkiye bugün 47 üyesi bulunan AK'nin yeni üyeler için şart koştuğu siyasi ölçütleri bile geçen yazımda antidemokratik tutumlarına bir nebze değindiğim bürokratik elitlerinin karşı çıkması nedeniyle karşılamıyor. Bunlardan biri, 25 Eylül 1989 itibarıyla zorunlu yargı yetkisini tanıdığımız Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Türkiye'yi mahkûm ettiği kararlarla gündeme gelen vicdani ret. En son Ercep kararıyla Mahkeme Türkiye'yi vicdani ret hakkını tanımaya çağırıyor. Ama farkındaysanız konu gündeme AK değil AB çerçevesinde getirilerek, Türkiye'nin üyelikten kaynaklanan bir yükümlülüğü değil de, kamuoyunda çekiciliğini artık yitirmiş olan AB'ye üye olmak için verilen bir ödünmüş gibi takdim ediliyor. CHP'li bir milletvekili kalkıp "ihanet projesi" ilan ettiği vicdani retle ilgili düzenleme için "AB böyle istedi, mecburuz gibi yaklaşımları kabul etmediğini" söylüyor. Ardından genel başkanı çıkıp "AB üyesi olacaksak, böyle düzenlemeler yapmalıyız" diyor. Peki ya AB üyesi olmayacaksak, AK üyeliği üyelikten, yükümlülükleri yükümlülükten sayılmıyor mu?

İhmal edilen bir başka özgürlük alanı, ifade ve örgütlenme özgürlüğü, 18 Mayıs 1954 itibarıyla taraf olunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) hükümlerine ve AİHM'in bu hükümlerle ilgili içtihadına uygun düzenlenemeyen yükümlülüklerimizden biri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

ETA, barışın anahtarları

Akın Özçer 06.12.2011

ETA, las claves de la paz, Sosyalist İşçi Partisi Bask kolunun (PSE) Başkanı Jesús Eguiguren ile *El País* yazarı Luis R. Aizpeolea'nın birlikte kaleme aldıkları kitabın başlığı. İspanya'da yarın elektronik, 14 aralıkta da kitap baskısı çıkıyor piyasaya. Eguiguren, Zapatero hükümeti ile ayrılıkçı terör örgütü arasında bir yıl kadar süren (Haziran 2006 - Mayıs 2007) son görüşme süreci içinde başından sonuna kadar yer almış bir siyasetçi. ETA temsilcileriyle Cenevre, Lozan ve Oslo'da müzakere, hatta yemek masasını paylaşan Eguiguren'in bu süreçte yaşadıkları sadece İspanya değil, aynı zamanda terörle mücadele eden Türkiye için de önemli bir deneyim. O bakımdan Türkçeye çevrilmesinde yarar olacak kitapların başında geliyor.

El País'in aktardığı bilgilere göre, ETA ile son görüşme süreci uzun bir geçmişe sahip. Eguiguren'in 2000 yılı başlarında Batasuna'nın bugün cezaevindeki tarihî lideri Arnaldo Otegi ile terörün sonlandırılması için şahsen başlattığı diyalogla geliyor. Bask siyasetçi, sosyalistler 2004'te seçimleri kazanınca konuyu İçişleri Bakanı Rubalcaba ile paylaşıyor. Bakan, Eguiguren'in girişiminden etkileniyor ve ETA ile diyalog süreci başlatılması kararı alıyor. Önce ETA'nın Başbakan Zapatero'ya mektup göndererek sorunu diyalogla çözmeyi önerdiğine dair bir balon haber üretiliyor. Sonra Otegi aracılığıyla ETA'dan böyle bir mektup ısmarlanıyor. Eguiguren, iki ay sonra ETA'nın mektubunu, Fransız Sosyalist Partisi (PSF) yöneticilerinden birinin elinden bizzat kendisinin aldığını, mektubu ona da bir rahibin ulaştırmış olduğunu söylüyor. ETA'nın Fransa'da bu çevrelerle nasıl ilişkide olduğu ise ayrıca üzerinde durulması gereken ilginç bir konu.

Eguiguren, hükümetin ETA'ya cevabi mektubunu yine kendisinin Fransa'ya geçerek bazı araçlarla yerine ulaştırdığını, 2005 şubatında aynı kanaldan gelen ETA'nın doğrudan görüşme talebini hükümete taşıdığını itiraf ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devletin aydınlık ve karanlık yüzleri

Akın Özçer 10.12.2011

7 aralık tarihli Taraf'ta yayımlanan eski MİT mensubu Mehmet Eymür'ün geçen hafta özel yetkili Ankara Cumhuriyet Savcısı'na verdiği ifade, devletin karanlık yüzüne ışık tutuyor. Zira devlet adına iş gören, kimileri unvan sahibi, istihbaratçı, özel harekâtçı sivil veya asker birtakım kişilerin "terörle mücadele" adı altında cinayet işlemeye kadar varan hukuk dışı eylemler yaptıklarını ve bu eylemleri yapanları koruma altına aldıklarını ortaya koyuyor. Eymür'ün ifadesi, bu devlet görevlilerinin ayrıca mafyaya mensup bazı kişilerle ilişkide bulunduğunu ve gerçekleştirilen hukuk dışı eylemlerin kendilerine çok da para kazandırdığını gösteriyor. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, hukuk dışı araçlarla yürütülen "terörle mücadele", eli silah tutan veya bu kişilerle ilişkileri bulunan bazı devlet görevlilerinin, en azından bir dönem, devlet içinde unvan sahibi olmalarına ve/veya haksız kazanç sağlayarak zenginleşmelerine yol açmış.

Eymür'ün ifadesi, özü itibariyle, Susurluk davası hükümlüsü eski özel harekât polisi Ayhan Çarkın'ın basına yansıyan Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hâkimliği'ne bir süre önce vermiş olduğu ifadeyle örtüşüyor. Kamuoyuna terörle mücadelede "100, 200 değil yüzlerce kişiyi" yargısız infaz ettiklerine ilişkin itirafları yansıyan Çarkın ayrıca, Ergenekon'un sadece Susurluk'la değil PKK ile de ilişkisi bulunduğunu, hatta PKK'nın Ergenekon'un bir kolu olduğunu öne sürmüş bir kişi. Bu iki eski devlet görevlisinin ifadelerinde yer alan isimlere yönelik suçlamalarını bir tarafa bırakırsak, devletin içinde, kamuoyunda "derin devlet" olarak adlandırılan "hukuk dışı" bir yapılanmanın oluşmuş olduğunu yok saymak mümkün değil.

Ne ilginçtir ki bu hukuk dışı yapılanmanın içinde yer aldığı iddia olunan bazı kişiler, "ne yaptıysak devlet için yaptık" veya "tuğlayı çekersek duvar çöker" gibi kendilerini devletle özdeşleştiren sözleriyle hatırlanıyor kamuoyunda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

27'li Avrupa'nın sonu

Akın Özçer 13.12.2011

Başlığı çağrışım yapıyor ama yazım Hırvatistan'ın 1 Temmuz 2013'te Avrupa Birliği'nin (AB) 28. üyesi olmasıyla ilgili değil. Almanya-Fransa ikilisinin Avro Bölgesi'ndeki borç krizini aşmak için yaptığı ulusal bütçelerin disiplinini sıkılaştırmaya yönelik önerilerinin 27'ler arasında bölünmeye yol açmasını konu alıyor. Geçtiğimiz hafta Alman Şansölyesi (Kanzlerin) Angela Merkel'i ağırlayan Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, ortak önerilerini açıklarken bunu ima etmişti. Önerilerini uygulamaya geçirecek yeni bir kurucu antlaşma yapılmasını yeğlediklerini, ancak 17'leri ve para birliğine sonradan katılacak ülkeleri kapsayacak yeni bir anlaşmanın da kaleme alınabileceğini belirtmişti.

Büyük Britanya Başbakanı David Cameron'un geçen perşembe Brüksel'de AB kurucu antlaşmalarında yapılacak herhangi bir değişikliği veto edeceğini açıklaması aslında kimseyi şaşırtmadı. Avro Bölgesi için öngörülen mali disiplinle ilgili yükümlülüklerin bu bölgenin dışında kalma hakkına sahip İngiltere gibi bir ülke tarafından kolayca kabul edilmeyeceği biliniyordu. Cameron Fransız-Alman önerileri karşılığında, bu önerilerde yer alan "mali işlem vergisi" uygulamasından zarar göreceği gerekçesiyle Londra finans merkezi City için birtakım ayrıcalıklar talep etmiş, ama Sarkozy bu talebi hemen geri çevirmişti.

Bağımsız bir ekonomik araştırma ve tahminler merkezi olan Fransızca kısaltılmış adıyla OFCE'nin (Observatoire français des conjonctures économiques) ekonomi uzmanlarından Francesco Saraceno, mali işlem vergisinin City ve İngiliz ekonomisi üzerindeki olumsuz etkisinin diğer AB ülkelerine oranla belki daha fazla olacağı ama sözü edilemeyecek kadar da düşük kalacağı görüşünü taşıyor. *L'Expansion*'da hafta sonu yayınlanan söyleşisinde Londra'nın AB'ye "ideolojik" nitelikli bir engelleme yaptığı görüşünü dile getiren İtalyan uzman, İngilizlerin ülkede son yirmi yılda kaydedilen büyümenin mali sektör temelli olması nedeniyle hiçbir şeyi dokunmak istemediklerini ama bu verginin Avro Bölgesi bakımından yaşamsal önem taşıdığını vurguluyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geçmişle yüzleşmek

Akın Özçer 17.12.2011

Uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınan temel insan hak ve özgürlüklerinin ihlal edilmesi bugün nerede olursa olsun kınanıyor; ihlallerden doğan zararların tazmini, buna karşı çıkan ülkelere ise yaptırım uygulanması gündeme geliyor. Ancak konu geçmişe, on yıllar öncesinde meydana gelen hak ihlallerine gelip dayanınca durum biraz değişiyor. Kendi geçmişle yüzleşmek birçok bireye, topluma veya ülkeye zor geliyor.

Avrupa'da diktatörlüklerin ve ırkçı otoriter rejimlerin yaygınlaştığı iki savaş arası, birçok ülkede, işbaşına gelen yönetimlerin politikaları veya uygulamalarından kaynaklanan ve başta yaşam hakkı olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği kara deliklerin bulunduğu bir dönem. Türkiye'de bu döneme rastlayan Dersim olayları tartışılıyor bugün. Aynı dönemde İspanya kanlı bir iç savaşı yaşıyor. Sonra 36 yıl süren bir diktatörlük dönemi geliyor. **Franco**'nun ölümü ardından kademeli bir demokratikleşme süreci geçiren ve demokratik anayasasını yapan bu ülkenin aradan geçen 36 yılda diktatörlük dönemiyle yüzleştiğini söylemek mümkün değil.

Geçen salı yeni yasama dönemine giren ve mazbatalarını almaya gelen milletvekillerine kapılarını açan Temsilciler Meclisi'nin önünde bildiri dağıtan bir grup dikkat çekiyordu. **Frankizmin Cezasız Kalmasına Karşı Platform (PCİF/ Plataforma contra la impunidad del franquismo)** yeni Meclis Başkanı **Jesús Posada** dâhil tüm siyasi parti gruplarına taleplerini içeren bir mektup sundu. Taleplerinin başında Franco dönemi kurbanlarına itibarlarının iadesi ve yakınlarına tazminat ödenmesi için bir Hakikatler Komisyonu kurulması geliyor. Ayrıca o dönemin Savaş Konseyi kararlarının iptali, bu kararlarla kurşuna dizilenlerin kemiklerinin bulunması ve kurbanların acısını anmak üzere bir gün belirlenmesi isteniyor. Mektupta son olarak, konunun üzerine eğildiği için başına gelmedik şey kalmayan Yargıç **Baltasar Garzón**'a verilen destek dile getiriliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geçmişle yüzleşme(me) diplomasisi

Akın Özçer 20.12.2011

Fransa, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı sırasında "cephe gerisindeki isyanları bastırma" gerekçesiyle çıkardığı 27 Mayıs 1915 tarihli Tehcir Kanunu'na dayalı zorunlu sürgün uygulamalarının Ermeni tebaasında neden olduğu büyük can kayıplarını ve insanlık dramını "soykırım" olarak kabul ediyor. Milli Meclis'te 29 Ocak 2001 tarihinde kabul edilen yasa "1915 Ermeni soykırımının" Fransa Cumhuriyeti tarafından tanındığını hükme bağlıyor.

Ermenilerin "büyük felâket" (Meds Yeghern) olarak nitelediği 1915 tehcirinin, 1948'de imzalanan BM Soykırım Suçlarını Önleme ve Cezalandırma Anlaşması'nın 2. maddesi kapsamında yorumlanması mümkün. Ancak Roma Hukuku'nun "yasa ile belirlenmemiş suç olmayacağı ve bir yasanın geriye doğru suç isnat etmek için işletilemeyeceği" ilkesi gözönüne alındığında tehciri hukuken soykırım olarak nitelemek kolay değil. Dolayısıyla 1915 tehcirinin soykırım olup olmadığı tartışma konusu olmaktan çıkmış değil ama Osmanlı tarihinin kara sayfalarından birini oluşturduğuna şüphe yok.

Ermeni diasporasının öncelikli hedefi, dünyada dağıldığı 76 ülkenin parlamentolarından atalarının Osmanlı döneminde yaşadıkları bu “büyük felaketi”, hukuki sonuçları bulunan “soykırım” sözcüğüyle tanımlayan yasalar çıkarmak. İlk soykırım yasının kabulünün (Uruguay-1965) üzerinden geçen 45 yılı aşkın süre içinde bu konuda önemli bir mesafe kaydedildiğini söylemek mümkün. Bugün soykırımı yasayla kabul eden yirmi dolayında ülke var ve sayıları da her geçen gün artıyor.

Diasporanın bir sonraki hedefi, bu ülkelerde soykırımın inkârının yasayla cezalandırılması oluyor ki Fransa bu konuda da başı çekiyor. 12 Ekim 2006’da Sosyalist Parti’nin (PS) girişimiyle Milli Meclis’ten “Soykırımın inkârının cezalandırılmasına ilişkin yasa” tasarısı geçiriliyor. Senato’nun gündemine bir türlü alınmayan yasa nihayet geçen 4 mayısta çeşitli gerekçelerle ama aslında Sarkozy’nin partisi UMP (Union pour la Majorité Présidentielle) senatörlerinin tavrı nedeniyle düşüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nefret suçları ve inkârcılık

Akın Özçer 24.12.2011

Fransa Milli Meclisi 22 aralık günü “Fransa’nın yasayla tanıdığı soykırım suçlarının” kamuoyu önünde övülmesi, savunulması ya da inkârını yasaklayan **Boyer Yasası**’nı onayladı. Türkiye’nin yasaya karşı Meclis’i, hükümeti, siyasi partileri ve sivil toplum kuruluşlarıyla gösterdiği sert tepkilere, ikili ilişkileri askıya alma tehditlerine karşın... Konuyu yıllardır yakından izleyenler açısından bunun şaşırtıcı tarafı yok. Bir kere iktidar partisi UMP’nin desteğine sahip öneriye konunun asıl sahibi ana muhalefetteki Sosyalist Parti’nin (PS) karşı çıkması mümkün değildi; öyle de oldu. İkincisi, özünde AB çerçeve yönergesine dayanan önerinin öyle öne sürüldüğü gibi ifade özgürlüğüne aykırılığı nedeniyle Anayasa Konseyi’nden ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nden (AİHM) dönecek bir hukuki zafiyeti yoktu; aşağıda izah edeceğim gibi yasanın da yok aslında.

Boyer Yasası Ermeni konusunda, yine Türkiye’nin tepkilerine karşın bundan on yıl önce çıkarılmış olan “Fransa’nın 1915 Ermeni soykırımını tanıdığına” ilişkin 29 Ocak 2001 yasasına dayanıyor. Ancak yasanın temelinde Yahudi soykırımının (**shoah**) inkârını yasaklayan 1990 tarihli Gayssot Yasası ve 9. maddesinin olduğunu vurgulamakta yarar var. Bu madde de, 1945 tarihli Londra Anlaşması’nın eki Nürnberg Uluslararası Askerî Mahkemesi Statüsü’ne atıfta bulunuyor ve Statü’nün 6. maddesinde zikredilen “insanlığa karşı suçların” inkârını suç sayıyor. Bu suçlar arasında sivil topluluklara karşı uygulanan “cinayet, imha, kölelik ve tehcir (déportation)” ile her türlü gayri insani eylem sayılıyor. Madde ayrıca savaş sırasında ve öncesindeki suçları kapsamak suretiyle cezaların geriye doğru işlenmesini de mümkün kılıyor. Tehcirin insanlığa karşı bir suç sayılması olsun, bu suçlarda cezaların geriye doğru işlenmesi olsun ayrı bir tartışma konusu kuşkusuz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bizim diaspora

Akın Özçer 27.12.2011

Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, bu yılki Büyükelçiler toplantısının açılış konuşmasında, soykırımın inkârını cezalandıran Boyer Yasası'nı geçiren Fransa Milli Meclisi'ne yüklendi. Yasanın ifade özgürlüğüne getirdiği kısıtlamaya, **“Fransa Ulusal Meclisi ve arkasındaki siyasi liderler Avrupalılara neyi düşünmeleri gerektiğini, neyi tartışmamaları gerektiğini dikte etmişlerdir”** sözleriyle karşı çıkan Davutoğlu, konuşmasında diplomasi kurallarını bir hayli zorlayan ifadeler de kullandı. Bu kararla ifade özgürlüğünün bulunmadığı Esad, Kaddafi ve Bin Ali rejimleri gibi Ortadoğu'daki diktatörlüklerin uygulamaları arasında fark olmadığını söyledi; Avrupa'nın felsefi ve düşünsel olarak Orta Çağ'a döndüğünü öne sürdü. Daha da ileri giderek **“Eğer demokrasi, seçimler yaklaştığında oyları alabilmek adına bütün Avrupa değerlerini ayaklar altına almaksa, işte o zaman AB'nin geleceği ve Avrupa demokrasisinin geleceği gerçek bir tehdit altında demektir”** dedi.

Kabul etmek gerekir ki Ahmet Davutoğlu Dışışleri Bakanlığı'na bilgisi ve kendisine özgü yaklaşımlarıyla kaşesini vurmuş, uluslararası alanda takdir gören değerli bir şahsiyet. Ama birkaç alıntı aktardığım bu konuşmasının aşırı tepkisel olduğu ve bu konuda mevcut çifte standartları içerdiği açık. Bu yasaya tepki göstermekte ne kadar haklıysa, yasayla Avrupa değerlerinin ayaklar altına alındığını söyleyecek kadar abartması da yanlış. Geçen yazımda belirttiğim gibi, Yahudi soykırımını (Shoah) inkâr zaten Kıta Avrupası'nda birçok ülkede yasaklandığı gibi, bu yasak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararıyla (Otto Ernst Remer) destekleniyor. Bu nedenle, Shoah'ı inkâr ettikleri için ifade özgürlüğünden dem vuran neo-nazilerin söylemiyle araya mesafe koymak kamuoyu diplomasisi açısından önem taşıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Millet hakkı

Akın Özçer 31.12.2011

Barış ve Demokrasi Partisi'nin (BDP) Sakharov Düşünce Ödülü sahibi milletvekili **Leyla Zana**, Kürt *Rudaw* internet sitesinde yayınlanan söyleşisinde, **“Yeni anayasada Kürtler için bireysel haklardan söz ediliyor; biz de onlara bireyler olmadığımızı, millet olduğumuzu anlatıyor, bir millette olması gereken hakları istiyoruz”** demek suretiyle tartışmaya yeni bir boyut getirdi. Çünkü bir hakkın öznesi birey değil millet olduğunda “kolektif” nitelikli bir hak, daha açık bir ifadeyle Zana'nın söyleşide sözünü ettiği gibi **milletlerin (halkların) kendi kaderini belirleme hakkı** gündeme geliyor. Bu hak, Zana'nın da belirttiği gibi BM Yasası'nda (1. Madde, 2. Fıkra) mevcut ama bu haktan bugüne kadar çoğunlukla Afrika ve Okyanusya'daki sömürge halkları yararlanmış. Başka bir deyişle bu hak devletlerin toprak bütünlüğüne aykırı biçimde kullanılmıyor. Nasıl mı?

BM Genel Kurulu'nun 14 Aralık 1960 tarihli ve 1514 sayılı kararı (resolution) “Sömürge Altındaki Halklara ve Ülkelere Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildirge” başlığını taşıyor. Bu kararın 6. maddesine göre, bir ülkenin ulusal bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü kısmen de olsa hedef alan hiçbir girişim BM yasasıyla bağdaşmıyor. Genel Kurul'un 24 Ekim 1970 tarihli kararıyla yinelediği bu yorumunu benimsemeyenler var elbette. Örneğin her etnin ayrı devlet kurma hakkı olduğunu savunan **Guy Héraud** gibi. Ancak bu hakkı kullanmış ve uluslararası toplumca tanınmış sömürge olmayan bir etnik/kültürel gruba, Kosova istisnası dışında, rastlamak mümkün değil. Bu yolun açılmasının dünyada neden olacağı kargaşa gözönüne alındığında, aralarında İspanya gibi Kürtlerin örnek aldığı bir AB üyesinin de bulunduğu birçok ülkenin henüz tanımadığı Kosova'nın uzun bir süre daha istisna olarak kalacağını söylemenin abartılı bir tahmin olmadığı ortada.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni yıldan beklentimiz

Akın Özçer 03.01.2012

Türkiye'nin çağdaş demokrasi çitasını yakalaması bakımından umutlu başladığımız ancak bu alandaki beklentilerin beklenmedik şekilde suya düştüğü bir yılı geride bıraktık. Umutlu başlamıştık zira 12 Eylül (2010) referandumu, halkoyuna sunulan paket yetersiz olmasına karşın, birçok alanda değişimin önünü açmıştı. Asker-sivil ilişkilerinde ve Yüksek Yargı organlarına üye atanmasında bir ölçüde demokratikleşme sağlanmış, şiddet ve terör çağrısı veya övgüsünde bulunmayan siyasi partilerin kapatılması pek alışlageldik şekilde olmasa da zorlaştırılmış, böylece Avrupa normlarına uyum yolunda somut adımlar atılmıştı. Belki çok daha önemlisi, toplumdaki anlamsız kutuplaşmaya karşın, genel seçimlere gidilirken, yeni sivil demokratik bir anayasa yapılmasının yolu açılmıştı. Hatta Başbakan'ın ifadesiyle "ülkemizi yeni bir anayasaya kavuşturmak" iktidar partisinin "en büyük projesi" olmuştu. Hedefini "kapsayıcı, kucaklayıcı, bütünleştirici, özgürleştirici, çeşitliliğe imkân veren" yeni bir anayasa olarak açıklayan bir parti, her değişimci parti gibi seçmen tarafından tercih edilirdi; öyle de oldu.

2011'de meydana gelen olayları irdelemek, beklentilerin neden suya düştüğünü bir sütunluk küçük bir alanda ayrıntılarıyla değerlendirmek pek kolay değil. Ancak altının çizilmesi gereken husus şu ki, genel seçimlere gidilirken olduğu gibi izleyen dönemde de AK Parti, Başbakan'ın sözünü ettiği "ustalık dönemine" yakışmayan hatalar yapmasına karşın, demokratikleşme alanında ve yeni anayasa konusunda Meclis'te temsil edilen diğer partilere oranla daha ileri bir söylem kullandı. Özellikle CHP, vitrininde yer alan birçok sosyal demokrata karşın, izlediği statükocu politikalarla iktidar partisinin bu görüntüsüne katkıda bulundu; bulunmaya devam da ediyor aslında.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bezdiren komedi

Akın Özçer 07.01.2012

Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral İlker Başbuğ önceki gün "İnternet andıcı" soruşturması kapsamında şüpheli sıfatıyla Beşiktaş'taki İstanbul Adliyesi'nde ifade verdi. Ardından tutuklanma istemiyle mahkemeye sevk edildi ve "terör örgütü yöneticiliği ve cebir ve şiddet kullanarak hükümeti yıkmaya teşebbüs" gerekçesiyle tutuklandı. Cumhuriyet tarihinde ilk kez bir Genelkurmay başkanının sivil bir mahkemede tutuklu yargılandığı bu dava, bilindiği gibi, aralarında generallerin de bulunduğu Genelkurmay'da görevli bazı subaylar tarafından hükümeti kamuoyunda yıpratmak üzere kurulduğu ve işletildiği iddia olunan internet siteleriyle ilgili. Davayı geçen temmuzda "irtica ile mücadele eylem planı" davasıyla birleştiren özel yetkili İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, tutuklu yargılanan diğer sanıkların emir-komuta zinciri içinde hareket etmiş olduklarına ilişkin beyanları üzerine İlker Başbuğ'un ifadesine başvurmuştu.

Genelkurmay'ın dolayısıyla askerin demokratik bir hukuk devletinde bağılı olması gerektiği hükümete karşı kamuoyunu internet siteleri üzerinden kışkırtması, kabul etmek gerekir ki bu ülkede on yıllardır sahneye konulan kanlı eylem planları, darbe oyunları ve muhtıralar komedisinin son perdesini oluşturuyor. Burada güdülen amaç aynı çünkü: askerin şu veya bu şekilde siyaset yapmasını sağlayan sözde demokrasiyi özde demokrasiye (siyasi reform, asker-sivil ilişkilerinin demokratikleşmesi veya yeni anayasa gibi) dönüştürecek her türlü girişimi bir şekilde engellemek. Yeri geldikçe vurguladığım gibi, Helsinki Zirvesi ertesinde sivil bürokrasinin başlattığı Kopenhag siyasi ölçütlerine uyum çalışmalarında gündeme gelen özlü reformlara, MGK Genel Sekreterliği'nin dirençle karşı çıkmasına bizzat tanık olmuştum. Hatta bu çerçevede Kürt sorununun çözümü için hazırladığım "Kapsayıcı anayasal vatandaşlık" başlıklı belge, "Katılmıyorum, biri buna bana izah etsin" notuyla Dışişleri Bakanlığı'na iade edilmişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasi sözde kalıyor

Akın Özçer 10.01.2012

Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral İlker Başbuğ'un "terör örgütü yöneticiliği ve cebir ve şiddet kullanarak hükümeti yıkmaya teşebbüs" gerekçesiyle özel yetkili mahkemece yargılanmak üzere tutuklanması farklı tepkilere yol açtı. Bir kesim Başbuğ'un özel yetkili mahkeme değil, Anayasa Mahkemesi'nde (Yüce Divan) yargılanması gerektiği görüşünü dile getirdi. Bu kesim, 12 Eylül 2010 referandumuyla Anayasa'nın 148. maddesine getirilen değişikliğin, Genelkurmay başkanlarına (ve kuvvet komutanlarına) görevleriyle ilgili bir suç isnat edildiğinde bunu öngördüğünü savunuyor. Bu görüşe karşı çıkan hukukçularsa, Başbuğ'a isnat olunan suçun öncelikle göreviyle ilgili olmadığını altını çiziyor. Hoşlarına gitmeyen hükümetleri internet siteleri üzerinden yıpratmak, partilerini kapattırmak ya da darbe koşullarını olgunlaştırma planları hazırlamak Genelkurmay başkanlarının görevleri arasında nasıl sayılabilir ki?

Aslında Başbuğ'un hangi mahkemede yargılanacağı kadar, hatta daha önemli olan husus, askerin sadece eylem planları ve darbe oyunları değil, hiçbir şekilde siyaset yapmaması için anayasal ve yasal önlemlerin alınması. Bu konuda toplumda tam bir uzlaş sağlanması için siyasi partilerin ilkeli, demokratik bir tutum sergilemeleri gerekiyor ama bugüne kadar pek öyle olmadı. Başbuğ'un tutuklanmasıyla ilgili olarak, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ilk başta "İnternet andıcının savunulacak tarafı yok, hükümet aleyhinde faaliyet göstermek nerede görülmüş. Bunu Genelkurmay değil, başka bir kurum da yapsa suçtur" diyerek ilkesel bir duruş sergiler gibi oldu. Ama sonra yaptığı tuhaf açıklamalarla konuyu içinden çıkılmaz hale getirmeyi başardı ne yazık ki.

CHP lideri, Başbuğ'un Yüce Divan'da yargılanması gerektiğini savunuyor. Bu nedenle referandumda seçmenine ret oyu kullandığı anayasa paketinden çıkan 148.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkilem

Akın Özçer 14.01.2012

Türkiye, arzu ettiğimiz kararlılıkla demokratik bir hukuk devletine dönüşemiyor belki ama ağır aksak değişiyor. Değişim yönündeki gelişmeler, Osman Can'ın 12 Eylül referandumu öncesinde öngördüğü domino etkisiyle giderek ivme kazanıyor. Demokrasiye müdahaleler, darbeye zemin hazırlamaya yönelik eylem planları ve darbe girişimleri ile ilgili davalar (Ergenekon süreci) sürerken, 12 Eylül darbesini yapanlar hakkında düzenlenen iddianame mahkemece kabul ediliyor; eski Genelkurmay Başkanı iktidar partisine karşı propaganda amacıyla kurulan ve işletilen internet siteleriyle ilgili olarak tutuklanıyor. Bu gelişmeleri "bir paradigmanın çöküşü" olarak gören Osman Can son yazısında **"Türkiye'nin 100 yıllık şiddet kültürüyle yoğrulmuş düzeni yıkılıyor. Yüzyıllık Anayasal düzen toplumsal referans değil artık.(...) Bu düzenin yıkılışını 'sokak savaşı' içinde olanlar' görmeyebilir ancak siyasetçiler ve aydınlar görmek zorunda" diyor.**

Kabul etmek gerekir ki bu değişimi görmeyenler, görmek istemeyenler, bundan rahatsızlık duyanlar, hatta eskiye dönmek arzusuyla yanıp tutuşan, siyaset yapanlar var bu ülkede. Bunu bir ölçüde doğal karşılamak mümkün, çünkü değişim, adı üstünde olduğu gibi, başta toplumsal değerler olmak üzere, toplumun siyasetle ilişkilerini ve siyasi güç dengelerini değiştiriyor. Eskiden iktidar olmak için yeterli olan ezber bozuluyor, birçok kavram içi doldurulmadıkça bir şey ifade etmez oluyor. Örneğin "demokrasi", bundan 30-40 yıl öncesindeki gibi, Demirperde ülkelerinden Somali'ye kadar yaygın kullanılan bir kavram olmaktan çıkıyor. Evrensel ölçüt ve ilkelere, insan hak ve özgürlüklerine dayanmayan bir demokrasi artık sadece sözde kalıyor.

Gel gör ki Türkiye'de Ergenekon sürecine tümüyle karşı çıkan, bu davalarda avukat rolü üstlenen ve tutuklu sanıklarla dayanışma içine giren kesim "demokrasi" sözcüğünü de ağızından düşürmüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayrımcılık yasağı ve eşitlik

Akın Özçer 17.01.2012

Bireylerin, ırk, renk, cinsiyet gibi doğuştan gelen özelliklerinden ve dinsel, düşünsel, cinsel ve benzeri tercihlerinden kaynaklanan tüm farklılıklarıyla eşit sayılmaları ve insan hak ve özgürlüklerinden eşit biçimde yararlanabilmeleri için hiçbir ayrıma tâbi tutulmamaları gerekiyor. O bakımdan ayrımcılık yasağı ve eşitlik, birbirini tamamlayan kavramlar olarak çağdaş hukukun temel ilkelerinden birini oluşturuyor ve bugün birçok ülke anayasasında birlikte veya ayrı, ayrı maddeler halinde yer alıyor. 82 Anayasası, "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinin ilk fıkrasında bu iki kavramı birlikte değerlendiriyor: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."

Kabul etmek gerekir ki ayrımcılık, her şeyden önce, bireylerin farklılıklarına şu veya bu gerekçeyle karşı çıkılmasından kaynaklanan temel bir insan hak ve özgürlükleri sorunu. Giderilmesi için yasağın kapsadığı tüm farklılıkların açıkça anayasa maddelerine yazılması yararlı belki ama bazen yeterli de olmayabiliyor. Mesela 82 Anayasası'nın 10. maddesinde "dil" bireyler arasında ayırım yapılmaması gereken farklılıklar arasında sayıldığı halde, daha sonra 42. maddesinde "Türkçe dışındaki dillerde anadil eğitimi" bireysel bir hak olduğu halde yasaklanabiliyor. Böylece anadili Türkçe olmayan bir yurttaş 10. Madde'ye karşın ayırım yapılmış oluyor. Bu da

gösteriyor ki ayrımcılık yasağı ve eşitlik maddesini koyan anayasa yapıcının zihninde bu yasağın neyi kapsaması gerektiği hakkında insan hak ve özgürlükleri temelinde bir eşitlik kavramı yok.

Oysa Fransa'da Anayasa Konseyi'nin (Conseil Constitutionnel) bu konuda örnek sayılacak bir içtihadı var. Yeri geldiğinde yinelediğim bu içtihadı göre, farklılıkları olan Fransız yurttaşlarının bu farklılıklarının kullanılmasına (din/ibadet) veya ifade edilmesine (dil/eğitim) engel olan yasalar Anayasa'nın "ayırım gözetilmeksizin eşitliği" maddesine aykırı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sanık sandalyesindeki yargıç

Akın Özçer 21.01.2012

Dünyanın en çok tanınan yargıçlarından **Baltasar Garzón**, salı günü hakkında açılan üç davadan ilkinde sanık sandalyesine oturdu. Garzón, Yüksek Mahkeme'de görülen davada, özel yetkili mahkeme Audiencia Nacional'de görevliken yürüttüğü bir yolsuzluk ve kara para aklama davasıyla (Gürtel davası) ilgili soruşturmada şüphelilerle avukatları arasında yapılan telefon konuşmalarını yasaya aykırı dinleterek adil yargılanma hakkını zedelediği iddiasıyla yargılanıyor. Davacılar, Gürtel davası sanıkları işadamları Francisco Correa ve Pablo Crespo ile biri sanık olan avukatları. Correa ile iş ortağı Crespo'nun iktidar partisi Partido Popular'ın (PP) özerk bölge ve belediyelerinde görevli bazı yöneticilerinden pahalı hediyeler karşılığı kamu ihaleleri aldıklarını ortaya çıkardığı için, Gürtel davası başından beri PP'yi rahatsız ediyor. Correa'nın PP Onursal Başkanı eski Başbakan José Maria Aznar'ın kızının El Escorial Manastırı'ndaki muhteşem düğün töreninin seçkin davetlileri arasında yerini aldığı anımsandığında, bu rahatsızlığın hangi boyutta olduğunu tahmin etmek güç değil.

Davalıların kendilerini yargılayan yargıçtan davacı oldukları ve onu sanık sandalyesine oturttukları böylesine tuhaf bir davanın adaleti tersten işlettiği söylenebilir. Zira normalde telefon konuşmalarını dinleterek İsviçre bankalarındaki 20 milyon avronun aklanmasının önüne geçen Garzón'un görevini lâıykıyla yerine getirdiği sonucuna varmak daha mantıklı olurdu. Ama savcı Alberto J. Barreiro, davacılarla birlikte, telefon dinlemelerinin anayasal güvence altındaki savunma hakkını zedelediği iddiasıyla yargıcın fiilen meslek hayatını bitirecek bir ceza (10 yıldan 17 yıla kadar meslekten men) talep ediyor.

Yargıç Garzón hakkında açılmış diğer iki davaya gelince, bunlardan biri New-York'ta bir dönem verdiği kurslar karşılığı aldığı ücretle ilgili.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eleştiri ve muhalefet

Akın Özçer 24.01.2012

Başbakan Erdoğan'ın deyimiyle "kapsayıcı, kucaklayıcı, bütünleştirici, özgürleştirici, çeşitliliğe imkân veren" yeni bir anayasa vaadiyle 12 haziranda iki seçmenden birinin oyunu alan AK Parti'ye bir süredir reformcu niteliğini yitirdiği, terörle mücadele başta olmak üzere birçok konuda eski devlet politikalarını andıran otoriter refleksler içine girdiği yönünde eleştiriler yöneltiliyor. Hükümetin özellikle Uludere'de takındığı tutum, reformcu bir iktidardan, yukarıdaki özelliklere sahip yeni bir anayasa yapmayı vaat etmiş bir siyasi partiden beklenene uymuyor. Kamuoyu hata dahi olsa 34 yurttaşın ölümüyle sonuçlanan böylesine vahim bir olayın sorumlularının kulaklarından tutulduğu gibi açığa alınmasını beklerken, alışlagelen köhnemiş devletçi bir yaklaşımla karşılaşıyor. Hükümetlerin devlete değil, devletin hükümetlere istediğini yaptırdığı döneme özgü bu yaklaşımın sürüp gidiyor olması hayal kırıklığı yaratıyor ve eleştirilerin dozunun artmasına yol açıyor elbette.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kamu vicdanını rahatsız eden Dink kararı için de benzer şeyler söylenebilir. Aslında mahkeme kararının bu şekilde tecelli etmesini doğrudan hükümete fatura etmek mümkün değil belki ama kamuoyu hükümeti en azından cinayetin devlet içindeki sorumlularının ortaya çıkarılması yönünde kararlılık göster(e)mediği için eleştiriyor. Başbakan Erdoğan'ın daha sonra sarf ettiği "Kimse endişe etmesin, Uludere ve Dink cinayeti Ankara dehlizlerinde kaybolmaz" sözü biraz umut veriyor gerçi ama önemli olan yönetenin bürokrasi değil hükümet olması. Zira bürokraside bunun tersini düşünen, kendisini evsahibi, hükümetleri kiracı gören bir damar var ve vesayet rejimi de böylesine çarpık bir zihniyete dayalı olarak işliyor aslında.

Uсталık dönemine girdiğini ilân eden bir iktidarın bunu pratik olarak herkesten iyi bilmesi gerekiyor ama birbiri ardına gündeme gelen bu iki konuda olumsuzluklar soru işaretlerini beraberinde getiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Duvara toslayan politika

Akın Özçer 28.01.2012

Başkonsolos'un özel arabasıyla **Décines'deki Soykırım Anıtı**'nı görmeye gittiğimizde yıl 1983'tü. Tehcirin 50. yıldönümü vesilesiyle temeli atılan ve 1972 yılında tamamlanan anıt ağır yük altında ezilmiş insanları simgeleyen bir heykeli barındırıyor. Merkezdeki **Kurtuluş (Libération) Meydanı'nda bulunan anıtın üzerinde "1915 Ermeni Soykırımı kurbanlarının anısına" dikildiği yazıyor**. O yıllarda Lyon bölgesindeki tek "Soykırım Anıtı" olarak önem taşıyordu. Ermeni sorunu ise, görevimizle doğrudan ilintili değildi ama o dönem içerdiği şiddet (1979'da Kançılara'ya düzenlenen saldırıda bir görevli ağır yaralanmıştı) ve bize yönelik sosyal nefret boyutuyla yaşamımızın önemli bir kısmını işgal ediyordu.

Lyon'a 2001 yılında bu kez Başkonsolos olarak döndüğümde, Fransa'nın "1915 Ermeni soykırımını tanıdığına" ilişkin bir maddelik yasa çıkmıştı. Décines'deki anıt artık önemini yitirmişti çünkü Lyon'un merkezine anıt dikilmesi (2006'da açılışı yapıldı) gündemdeydi. Fransa'da başta Paris ve Marsilya olmak üzere birçok yerde zaten benzeri anıtlar vardı. Ermeni toplumuna kollarını açan ilk kentlerden biri olan **Lyon'a da bir anıt dikilmesi için uzun yıllardan sonra anakent belediyesini alan Sosyalist Parti (PS) yeşil ışık yakmıştı.**

Aslında Helsinki'den bu yana Fransız politikacıların Türkiye'nin öncelikli politikalarına yaklaşımlarında çelişkili bir durum var; ya da bize öyle geliyor. **Türkiye'nin AB sürecine destek veren Sosyalist Parti (PS) Ermeni**

davasına da sahip çıkıyor. Sosyalistler açısından bunda bir çelişki yok zira AB üyesi Türkiye'nin "soykırımı" tanıyacağını düşünüyorlar. Bu düşüncüyü haliyle olumsuz bir cümle içinde dile getiren ve yüzünüze çarpan politikacılar da olmuyor değil. Diasporanın da bir yerde "tarihle yüzleşmeyi" Kopenhag siyasi ölçütlerine dâhil edebilmek için çaba harcadığı dikkate alınırsa, iki konunun birbirine bağlanması çelişkili görülüyor ama Türkiye'yi çok rahatsız ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni paradigmaya uygun politika

Akın Özçer 31.01.2012

"Duvara toslayan politika" başlıklı yazımda, İttihat ve Terakki hükümetinin 1915 yılında uyguladığı Ermeni tehcirini mazur göstermeye yönelik "dokunulmaz" devlet politikamızın, tehcirin "soykırım" olup olmadığından bağımsız olarak, bu büyük insanlık dramından zarar görenlerin acısını paylaşmak gibi insancıl bir yaklaşıma dayanmadığını, bu nedenle "savunulur" bir yanı bulunmadığını vurgulamıştım. Tehciri soykırım kabul eden ülkelerin sayısının giderek artması ve bir sonraki aşamanın, Fransa'da benimsenen Boyer Yasası gibi, soykırımın inkârının cezalandırılması olması, Türkiye'yi tehcirin 100. yıldönümüne kadar yeni paradigmaya uygun insan odaklı bir politika üretmeye zorluyor. Hatta böyle bir politika tehcirin soykırım olmadığını savunabilmek için de gerekiyor. Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. **Faruk Ekmekçi**, "**Acıklı bir hikâye: Türkiye'nin 1915 politikası (2)**" başlıklı yazısında, Türkiye'nin 1915'in soykırım olarak tanınmasına karşı mücadelesinin, "ancak ve ancak 1915'teki zulmü anlama ve bu acıyı paylaşmaya yönelik bir politikayla birlikte uygulandığında (...) sonuç vereceğine" işaret ediyor.

Kabul etmek gerekir ki Ermeni terör örgütü Asala'nın faaliyette bulunduğu 80'li yıllarda bu politikayı uygulamaya elverişli bir ortam yoktu. Lyon'daki ilk görevimde evden işe, işten eve, belime kullanmasını bilmediğim bir tabanca tutuşturulmuş halde ve bir polis memuru eşliğinde, güzergâh ve saat değiştirerek gidip geliyordum. Ermeni toplumu için ne kadar travmatik olursa olsun, Osmanlı döneminde meydana gelen üzücü bir olaydan ötürü diplomatların ve özellikle kuşağımın sorumlu tutulmasını anlayamıyordum. Öteden beri aşırı milliyetçi İttihatçıların Turancı yaklaşımlarını benimsemiyor ve savaş ortamında da olsa güvenlik kaygısıyla uyguladığı tehcir politikasına kuşkulu bakıyordum ama Taşnak Partisi'nin eski ortağını aratmayan aşırı milliyetçi söylemleri paylaşılacak bir acıyı değil rövanşist bir yaklaşımı yansıtıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anayasa Konseyi'ne başvuru

Akın Özçer 04.02.2012

Fransa Milli Meclisi ve Senatosu'na mensup iki ayrı grup, Türk- Fransız ilişkilerinde ciddi bir gerginliğe yol açan "soykırımların inkârını cezalandıran" Boyer Yasası'nı Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Konseyi'ne götürdü. Senato'daki girişimin sahibi en eski grup olan, çoğunluğu Sol Radikaller'den oluşan Avrupa Demokratik ve Sosyal Birliği. İmzacılar arasında Yurttaşlar Hareketi (Mouvement des Citoyens) Başkanı, eski

Adalet ve İşçileri Bakanı **Jean-Pierre Chevènement** ile Sarkozy'nin partisi UMP'den Strasbourg'un eski Belediye Başkanı **Fabienne Keller** gibi tanınmış isimler de var. Meclis'teki girişimin sahibiyse **Jean-Paul Garraud** ve **Jacques Mayard** gibi UMP milletvekillerinin başını çektiği ılımlı sağ eğilimli parlamenterler. Başvurular, yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanı'nın onayını bekleyen yasanın Anayasa Konseyi'nin otuz gün içinde vermesi gereken karara kadar askıya alınması sonucunu doğurdu. Ancak hükümetin, hızlandırılmış prosedürü işletmesi halinde, Konsey'in karar süresi yedi güne inecek.

Cumhurbaşkanlığına yeniden adaylığını resmen açıklamayan Sarkozy Anayasa Konseyi'ne yapılan başvurudan ve imzacı parlamenterler arasında UMP'lilerin de bulunmasından memnun olmadığını saklamadı. Başvurunun kendisine hizmet etmediğini söyleyen Sarkozy, olası iptal kararının ayrıca Yahudi soykırımının (Shoah) inkârını cezalandıran Gayssot Yasası'na karşı benzeri bir başvuruya argüman oluşturabileceği imasında da bulundu ve bundan duyduğu kaygıyı dile getirmeyi ihmal etmedi. Bu kaygı özellikle Yahudi seçmene yönelik siyasi bir mesajdı elbette.

Gayssot Yasası'nın 9. maddesindeki insanlığa karşı suçlar kapsamında bulunan Shoah'nın inkârının Fransa'da cezalandırılmaması kabul edilir bir şey değil. Bu sadece Shoah'yı inkâra (**François Duprat**) veya hafifletmeye (**Jean Marie Le Pen, Bruno Gollnisch**) yönelik söylemleri olan ve haklarında dava açılan aşırı sağcı/ırkçı Ulusal Cephe (Front National) yönetici ve militanlarının işine gelebilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kurultay

Akın Özçer 07.02.2012

Türkiye'de CHP ay sonu bir hafta arayla yapacağı iki kurultaya odaklanırken, İspanya'da 20 Kasım seçimlerinde muhalefete düşen Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) geçen hafta sonu Sevilla'da 38. kurultayını yaptı. CHP ile PSOE arasında bazı benzerlik ve farklılıklar var: iki partinin de ülkelerinin faal en eski siyasi partileri olmaları, seçim kaybetmeleri ve ana muhalefette bulunmaları benzer noktaları. PSOE, İspanya'nın en eski partisi (1878) ama aynı zamanda en çağdaş sol partisi. CHP ise 60'ların ortasından bu yana kendini önce "ortanın solunda", sonra "demokratik sol" ve nihayetinde sosyal demokrat bir parti olarak tanımlıyor. Ancak parti içi demokrasiye yer vermeyen örgütlenmesi ve izlediği statükocu politikalarla sıkça eleştiriliyor. Hatta Başbakan Erdoğan'ın geçen hafta parti grubunda dile getirdiği gibi, İttihat ve Terakki zihniyetinin izinden gitmekle suçlanıyor.

Amacım burada CHP hakkında yapılan eleştiri veya suçlamaları değil, PSOE Kurultayı'nı ve sonuçlarını herhangi bir karşılaştırma yapmadan aktarmak. Aslında PSOE'nin ilkeleri, parti içi demokrasisi ve sorunlara çözüm üreten önerileri, sosyal demokratların eksiklerini görmeleri, karşılaştırma veya özeleştiri yapabilmeleri için yeterli. Unutmayalım ki İspanyol demokrasisinin mimarlarından PSOE'nin, demokrasiye geçiş ve anayasa yapım sürecine yaptığı katkıların yanı sıra, terörle mücadeleyi demokratik temele oturtan ve ETA'ya silah bıraktıran devlet politikası başta olmak üzere birçok demokratikleşme girişiminin altında imzası var.

Sevilla Kurultayı, ETA'ya silah bıraktırmanın karşılığını sandıkta alamayan partinin son başbakanı **José Luis Rodríguez Zapatero**'nun buruk veda konuşması ile açıldı. Yaklaşık on iki yıl önce Madrid'de yapılan 35. kongrede favori adaylar arasından beklenmedik şekilde sıyrılarak Genel Sekreter seçilen Zapatero o zaman daha 40 yaşında mütevazı bir avukattı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil darbe mi

Akın Özçer 11.02.2012

Ayrılıkçı Bask terör örgütü ETA, 20 ekimde yayınladığı bildiriyle silahlı eylemlerine son verdiğini duyurduğunda, dönemin Başbakanı **José Luis R. Zapatero**, bunu “mantığın, demokrasinin ve yasaların zaferi” olarak nitelemişti. Ama aslında ETA ile mücadelenin başarısında temel hak ve özgürlüklere dayalı demokratik anayasal çerçeve başta olmak üzere, polisiye önlemleri, uluslararası işbirliğini ve yargısal kısıtacısı, diyalog süreçleriyle birlikte yürütmeye dayalı devlet politikasının rolü vardı. Evet, ETA’nın tarihî liderleri ve militanlarının çoğunluğu Fransa ve İspanya’da tutuklanmış ve yargılanarak mahkûm edilmişti; ama silah bırakmasında asıl etkenin Batasuna’nın cezaevindeki lideri **Arnaldo Otegi**’nin başlattığı hareket olduğunu ve bu hareketin başarısında da içinde devlet ajanlarının görev aldığı diyalog süreçlerinin olumlu rolü bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Sosyalist İşçi Partisi Bask kolunun (PSE) Başkanı **Jesús Eguiguren**, *El País*’ten **Luis R. Aizpeolea** ile birlikte kaleme aldığı **ETA, las claves de la paz** (ETA, barışın anahtarları) başlıklı kitabında, terör örgütünü silahlı faaliyetini bırakmaya götüren diyalog sürecini 2000’li yılların başında Otegi ile görüşmelerinden başlayarak anlatıyor. Aynı başlıklı yazımda belirttiğim gibi, Jesús Eguiguren, Zapatero hükümeti ile ETA arasında bir yıl kadar süren (Haziran 2006-Mayıs 2007) son görüşme süreci içinde başından sonuna kadar yer almış bir siyasetçi. ETA temsilcileriyle Cenevre, Lozan ve Oslo’da müzakere, hatta yemek masasını paylaşıyor. Yetkisini hükümetten alan Eguiguren, masada bazen ön onay almadığı konularda da fikir beyan etmek, sözler sarf etmek durumunda kalıyor. Ama bu fikirler ve sözler sonradan onay verilmediği sürece devleti bağlamıyor doğal olarak.

Türkiye’de ise, İstanbul özel yetkili Cumhuriyet Savcılığı, başta eski ve yeni Müsteşarları olmak üzere, MİT’in üst düzey görevlilerini, PKK temsilcileriyle yaptıkları görüşmeler nedeniyle “şüpheli” sıfatıyla ifadeye çağırıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dönüşü olmayan yol

Akın Özçer 14.02.2012

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Turan Çolakkadı, eski ve yeni müsteşarları dâhil MİT’in üst düzey görevlilerini PKK temsilcileriyle yaptıkları görüşmeler nedeniyle “şüpheli” sıfatıyla ifadeye çağırarak özel yetkili savcıcı, soruşturmanın gizliliğini ihlâl ve amirinden bilgi gizleme gerekçesiyle görevden alarak, Ankara’yı sarsan yargı krizine şimdilik noktayı koydu. Konunun dışarıdan ayrıntıları iyi görülemeyen KCK yapılanmasındaki MİT görevlileriyle ilgili tarafı bir kenara bırakılırsa, terörle mücadelenin temel unsurlarından biri olan diyalog sürecini siyasi otoritenin görevlendirdiği kişiler üzerinden yargılamaya kalkışmak, siyaset alanına doğrudan müdahale anlamı taşıyan “sivil bir darbe girişimiydi”. Böylece bir taşla iki kuş vurulacak; hem seçilmiş hükümetin bir dönem silah bırakmaya ikna etmek için PKK ile başlattığı diyalog sürecinden ötürü zor duruma

düşmesi, hem de terörle mücadelede örgütle diyalog kapısının ileriye dönük olarak kapanması sağlanacaktı. Peki, neden? Bu yolla terör örgütlerine silah bıraktırmak mümkün olmadığı, devletler siyasi ödün vermek zorunda kaldığı için mi?

İşin tuhaf tarafı, bunun hiç de öyle olmaması. Aksine demokratik ülkeler ailesinden **İspanya ve İngiltere'nin, Avrupa'nın iki terör örgütü IRA ve ETA'ya diyalog süreçlerini kullanarak silah bıraktırdığı biliniyor**. O zaman akla şu iki seçenek geliyor: **terörle mücadelenin diyalog boyutunu yasaklatmak isteyen kimlerse, ya Avrupa'daki bu gelişmeleri izlemekten acizler veya daha vahimi terörün sona ermesini istemiyorlar**. Ama bu tutumlarının nedenini, ORC'nin (Objective Research Center) hafta sonu yayınlanan kamuoyu yoklamasına göre **silah bırakması için devletin PKK ile görüşmesine destek veren yaklaşık yüzde 64 oranındaki çoğunluğa** izah etmeleri gerekmiyor mu?

Aslında bu kamuoyu yoklamasından çıkan bir başka ilginç sonuç var: **katılımcıların yüzde 57,8'i bu krizin Ergenekon ve KCK soruşturmalarının intikamı olarak çıkarıldığı kanısını taşıyor**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rajoy hükümetinin ETA stratejisi

Akın Özçer 18.02.2012

Bask terör örgütü ETA silahlı faaliyetine son verdiğini açıkladığında İspanya erken genel seçimlere hazırlanıyordu. O tarihte anketler, ana muhalefet partisi PP'nin (Partido Popular) Sosyalist İşçi Partisi'ne (PSOE) 15 puan fark attığını ve siyasi tercihleri belirleyen temel faktörün ekonomik kriz ve özellikle rekor düzeydeki işsizlik olduğunu gösteriyordu. Durum, Bask Ülkesi'ndeki milliyetçi seçmen açısından biraz farklıydı. Terör örgütünün toplumsal tabanı yurtsever (abertzale) sol başta olmak üzere, Bask milliyetçilerin ETA mahkûmlarının durumlarıyla (yakın cezaevlerine nakli, hasta mahkûmların affı ve Parot doktrini uygulamasına son verilmesi gibi) ilgili talepleri vardı. Hatta sadece bir aylık ömrü kalmış **Zapatero** hükümetini yol haritası belirlesin diye sıkıştırıyorlardı. "ETA'nın sonlandırılması sürecinde timeout" başlıklı yazımda belirtmiş olduğum gibi, **Rajoy**'un bu konuda "yol haritası da ne demek, örgütle müzakere edeceğimiz bir şey yok" şeklinde özetlenecek bir tutum içinde olması PSOE'ye geri adım attırmış ve süreç seçim malzemesi yapılmaması için bir anlamda derin dondurucuya konulmuştu.

Rajoy'un seçim kampanyasında izlediği strateji, tahmin olunacağı gibi, PP oyları içindeki payı Sosyolojik Araştırmalar Merkezi CIS'e göre yüzde 10,7 olan aşırı sağ seçmene yönelikti. Oysa PP İspanya'nın terörle demokratik mücadele modelinin temel belgesi olan Ajuria Enea Paktı'nın (1988) ve Terörizme karşı Özgürlükler Anlaşması'nın (2000) kurucu üyesiydi. Dolayısıyla "silah bırakma karşılığında yasal siyaset ilkesine" bağlı kalmak ve iktidar partisi olarak da ETA mahkûm ve militanlarını topluma yeniden kazandırma (reinserción) sürecini yönetmek durumundaydı. Özetle bir yol haritası belirlemesi gerekiyordu.

Noel öncesi kurulan Rajoy hükümetinin önceliği, PP'yi tarihinde ikinci kez salt çoğunluğa taşıyan seçim zaferini borçlu olduğu ekonomik krizle mücadele oldu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlkeler ve karşılaştırmalar

Akın Özçer 21.02.2012

Çağımızda ülkelerin karşılaştıkları sorunları aşabilmelerinin yolu evrensel demokrasi ilkelerine uygun çözümler üretmelerinden geçiyor. Bunu yapabilmek içinse, her şeyden önce, bu ilkelere dayalı bir anayasal düzene sahip olmaları gerekiyor. Evrensel ilkeleri birtakım gerekçelerle tümüyle benimsemeyen ülkelerde baş gösteren sorunlarsa, MIT Müsteşarı'nın siyasi iradenin talimatıyla PKK'ya silah bıraktırmak için yaptığı gizli görüşmeler konusunda ifadeye çağırılması sorununda olduğu gibi, ilerde başka sorunlara yol açabilecek palyatif önlemlerle çözümlenebiliyor. Peki, ama evrensel demokrasi ilkeleri bilindiğine, başka ülkelerin benzer sorunlarına nasıl çözüm getirdikleri de ortada olduğuna göre, neden aklın ve mantığın gereği yapılmıyor?

Soru bu şekilde soyut olarak yöneltildiğinde yanıtı da son derece açık. Ancak somut sorulara yanıt verildiğinde, söz gelimi "devletin istihbarat teşkilâtı hükümetin talimatıyla terör örgütüyle görüşme yapabilir mi" sorusu yöneltildiğinde, bu tür bir görüşmeyi yargılanması gereken bir girişim, hatta vatan hainliği olarak gören siyasi partiler çıkabiliyor. Asker veya polisin, kısacası devletin terörle mücadele çerçevesinde yargısız infazlarda bulunmasına şiddetle karşı çıkılması gerektiği halde bu konuda ikircikli davranan, geçmişte bu tür infazları kolaylaştırmış olağanüstü hâl uygulamalarını savunan siyasi partiler olabiliyor. Demokrasinin vazgeçilmez unsurları kabul edilen siyasi partiler evrensel demokrasi ilkelerini tümüyle içselleştiremedikten sonra aklın ve mantığın gereğini yapmak da kolay olmuyor.

Kabul etmek gerekir ki Türkiye'de ve Türk medyasında benzeri sorunları olan demokratik ülkelerle yapılan karşılaştırmalara uzunca bir süre "işime gelirse" filtresi uygulandı. Örneğin bugün terörü sonlandırmış iki demokratik ülke olan İngiltere ve İspanya'da ne zaman terörle mücadelede örnek almamız gereken bir gelişme olsa, ya bundan söz edilmemesi ya da Türkiye'nin farklı olduğu, "özel koşulları" bulunduğu çekincesiyle birlikte aktarılması uygun görüldü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Örnek bir anlaşma

Akın Özçer 25.02.2012

Geçen yazımda Türkiye'nin karşılaştığı sorunlara çözüm ararken, evrensel demokrasi ilkelerini ve eksiklerine karşın hâlâ bir ferdi sayıldığı demokratik ülkeler ailesine mensup ülkelerin varsa benzer sorunlarına bulduğu çözümleri gözönüne almamız gerektiğini vurgulamıştım. Sorunların başında gelen terörle mücadele konusunda IRA ve ETA'ya silah bıraktıran İngiltere ve İspanya'nın izlemiş olduğu siyaset ve stratejilerin incelenmesi, izlenmesi ve örnek alınmasında yarar olduğunun altını çizmiştim. Bugün IRA sorunu çözümlenmiş olduğundan artık yakından izlememiz gereken ülkenin İspanya, güncel konunun da genel seçimlerden çıkan Rajoy hükümetinin yönetmek durumunda olduğu ETA'nın kendini feshetme süreci olduğunu kabul etmek gerekir.

İşte bu nedenle bir önceki yazımda Rajoy hükümetinin bu süreçte izlediği stratejiyi ele almış ve PP (Partido Popular) içindeki aşırı sağ kesimin baskılarından söz etmiştim. Baskılar ETA mahkûm ve militanlarını topluma kazandırma (reinserción) ve Anayasa Mahkemesi kararıyla yasallaşması beklenen yurtsever (abertzale) solun

yeni partisi SORTU üzerinde yoğunlaşmıştı. Aşırı sağ, somut olarak, hükümetin “reinserción” sürecini bir tarafa bırakmasını, SORTU’nun yasallaşmamasını ve bugün belediyelerde bulunan BILDU ve Meclis’te temsil olunan AMAIUR’un yasadışı ilan edilmesi için Yüksek Mahkeme’ye başvurulmasını talep ediyordu. Rajoy hükümeti üstündeki bu baskılardan kurtulabilmek için Sosyalist İşçi Partisi Bask kolu (PSE) ve Bask milliyetçiliğinin kurucu partisi PNV ile bir pakt arayışı içindeydi. İşte böyle bir pakt geçen çarşamba çok daha geniş bir katılımıla Temsilciler Meclisi’nde gerçekleşti.

Biraraya getirdiği siyasi güçler ve benimsediği ilkeler açısından tarihî bir nitelik taşıyan “ETA’nın sonlandırılmasının yönetilmesi hakkında Meclis Anlaşması” üç maddeden oluşuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Resmî ideolojiyle yüzleşmek

Akın Özçer 28.02.2012

Bugün resmî ideoloji doğrultusunda siyasete yapılan müdahalelerden mimarlarınca “post-modern” olarak adlandırılanın on beşinci yıldönümü. Ama yazımın konusu 28 Şubat’la değil, bu süreci de doğal olarak kapsayan resmî ideolojiyle ilgili. Başkanlığını **Cafer Solgun**’un yaptığı kısa adıyla **Yüzleşme Derneği** geçen haftasonu yukarıdaki başlık altında iki günlük bir konferans düzenledi. Konferansın on oturumdan oluşan yoğun programı çerçevesinde resmî ideoloji ya da “Kemalizm” bütün veçheleriyle mercek altına alındı ve demokrasiye aykırılığı nedeniyle doğal olarak eleştirildi. Herhangi bir ideolojinin mutlak doğruluğundan hareketle iktidarı elinde tutmasını ve toplumu biçimlendirmesini, mutlak doğrunun bulunmadığı temeline dayanan demokrasiyle bağdaştırmak mümkün değil elbette.

Batı Avrupa’da ideolojilerin, dolayısıyla totaliter rejimlerin yaygınlaştığı iki savaş arası dönemde, nasyonal sosyalist Almanya gibi dünya barışına doğrudan tehdit oluşturanlar dışında kalan antidemokratik ülkelerin kamuoyunda pek fazla eleştirilmediği görülüyor. Kemalist Türkiye’nin de tek partili otoriter rejimine ve toplumunu biçimlendirmek için ara sıra başvurduğu şiddet politikalarına karşın modernizme açık yüzü ve barışçıl dış politikasıyla bu ülkelerden biri olduğunu kabul etmek gerekir. Hatta örnek aldığı Fransa’dan görüldüğü kadarıyla Kemalist rejimin övgüye lâyık yönleri az değil. Nitekim Konsey Başkanı (Başbakan) **Edouard Herriot**, 1933’de Mustafa Kemal’in daveti üzerine ziyaret ettiği Türkiye’de Kemalizmin gerçekleştirdiği reformlara hayran kalıyor. 1934’te yayımladığı **Orient** başlıklı eserinde “yaşlı Osmanlı İmparatorluğu’nu genç ve aktif Türkiye Cumhuriyeti’ne dönüştüren reformları” öve, öve bitiremiyor.

Ne var ki Türkiye İkinci Savaş’ın ardından gelişen ve XXI. yüzyıla damgasını vurmaya başlayan demokrasi çağına bir türlü ayak uyduramıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anayasa Konseyi ne diyor, ne demiyor

Akın Özçer 03.03.2012

Fransa Anayasa Konseyi yasayla tanınmış soykırımların inkârını cezalandıran Boyer Yasası'nı anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etti. Anayasaya aykırılık gerekçesiyle, **Mitterrand**'nın ilk Cumhurbaşkanı seçildiği 1981'de kurulan Sol Birlik hükümetinde Adalet Bakanlığı, 1986-1995 döneminde Anayasa Konseyi Başkanlığı görevlerinde bulunmuş olan **Robert Badinter**'in daha önce *Le Monde*'da açıklamış olduğu görüşe dayanıyor. Buna göre, tarihî bir olayı "soykırım" olarak tanımlama (dolayısıyla cezalandırma) yetkisi yasamaya ait değil. Badinter bu noktadan hareketle, "Fransa'nın 1915 Ermeni tehcirini soykırım olarak tanıdığına" ilişkin 29 Ocak 2001 tarihli yasanın da iptal edilmesi gerektiğini vurgulamıştı. Zira yasama, Ermeni tehcirini "soykırım" olarak niteleyen bu yasayla yetkisini aşmıştı. Peki, ama o zaman Anayasa Konseyi bu yasayı neden iptal etmedi?

Anayasa Konseyi, her şeyden önce, iptal ettiği Boyer Yasası'nın atıfta bulunduğu 2001 yasasıyla ilgili iptal başvurusu almadığı için bu yasaya dokunmadığını açıkladı. Ama anayasa hukukçuları Konsey'in tek başına hukuki bir sonuca yol açmadığı, özü itibarıyla "açıklayıcı" (déclarative) bir nitelik taşıdığı gerekçesiyle bu yasayla ilgili bir işlem yapmadığının altını çiziyor. Gerçekten de Fransa'nın tehciri soykırım kabul etmesinin hiçbir hukuki sonucu, yaptırımı yok; dolayısıyla yasadan mağdur olacak ve iptali için Anayasa Konseyi'ne başvurabilecek kimse de olmayacak. Bu nedenle tatmin olmayan Ermeni diasporası da Fransa'nın tanıdığı Ermeni soykırımının inkârının, Shoah'da (Yahudi soykırımı) olduğu gibi, mutlaka cezalandırılmasını istiyor. Ama iptal kararıyla hukuken sil baştan yapılmış ve başa 29 Ocak 2001 tarihine geri dönmüş olunuyor.

İptal kararında altı çizilmesi gereken husus, soykırımların inkârının ifade özgürlüğüne aykırılığı değil, tehcirin soykırım olduğuna dair bir mahkeme kararı bulunmadığı için cezalandırılmasının da ifade özgürlüğüne aykırı olması.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asker Dilma Rousseff'e meydan okuyor

Akın Özçer 06.03.2012

Bayan **Dilma Rousseff**, Brezilya'nın ilk kadın Cumhurbaşkanı. Ülkesinin bugün dünyanın altıncı büyük ekonomisine dönüşmesinde büyük pay sahibi olan efsanevi solcu Başkan **Lula da Silva**, Ekim 2010 seçimlerinde manevi kızı gibi gördüğü Dilma'yı, İşçi Partisi'nin (PT/ Partido dos Trabalhadores) başkan adayı yapmıştı. Yoksul kuzeyden iş aramak için geldiği zengin São Paulo'da boyacılıktan seyyar satıcılığa kadar her türlü ayak işini yapmış, okuyamamış ama sendikacı olmuş ve Latin Amerika'nın en büyük sol partisini kurmuş Lula da Silva'nın Brezilya'da yarattığı mit, Başkan Obama'nın onu "dünya politikacısı" ilân etmesiyle adeta kutsallaşmıştı. Başkan Lula da Silva'nın desteklediği adayın o dönem seçimleri kazanmaması mümkün değildi; sonunda öyle de oldu.

Dilma Rousseff, Lula da Silva'dan farklı olarak yüksek-orta sınıfa mensup varlıklı bir aileden geliyor. Buna karşılık gençlik yıllarında sosyalizmi benimseyen Dilma'yı, 1964 darbesiyle yönetime el koyan askerî rejime karşı silahlı mücadele veren sol örgütlerin içinde görüyoruz. Önce Ulusal Kurtuluş Komandosu COLINA (Comando de Libertação Nacional), ardından "VAR-Palmares" olarak adlandırılan devrimci sol örgütlerin üyesi oluyor. 1970 yılında yakalanıyor, 1972'ye kadar yaklaşık üç yıl cezaevinde kalıyor ve o dönemde birçok kez işkence görüyor.

Bayan Rousseff, iktidarının ilk yılında Lula da Silva'nın sözünü verdiği 1964-85 askerî diktatörlük döneminin işkence olayları ve faili meçhul cinayetlerini araştırarak bir Gerçekler Komisyonu (Comissão da Verdade)

kurulmasına önem atfediyor. Zira Brezilya gerçeğe erişim hakkının kullanılmasında diktatörlük dönemleriyle yüzleşen diğer Latin Amerika ülkelerinin gerisinde yer alıyor. Bunda 1979 tarihli Af Yasası'nın rolü büyük: askerî rejimin "siyasi suçluları" için af getirmekle kalmıyor, askerin o dönemde işlediği suçların araştırılmasını da yasaklıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hollande-Sarkozy düellosuna doğru

Akın Özçer 10.03.2012

Kamuoyu yoklamaları, ilk turu 22 nisanda yapılacak Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunda **Hollande-Sarkozy** düellosunun ve sosyalist adayın olası zaferinin işaretini veriyor. Yazıyı kaleme aldığımda yayınlanmış olan 7 mart tarihli son ankete (ifob) göre, ilk turda ilk iki sırayı bu adaylar sırasıyla yüzde 29,5 ve 26 oy oranıyla alıyor. Solda ana muhalefet partisi adayını sıkıştıran kimse yok; en çok oyu yüzde 8,5 ile Sol Cephe (Front du gauche) adına yarışan **Jospin** hükümetinin bakanlarından **Jean-Luc Mélançon**'un alması bekleniyor. Yeşiller'in adayı **Eva Joly** ise yüzde 3'te kalıyor. Sağdaki adaylar arasında daha iddialı isimlere rastlanıyor. Aşırı sağcı Ulusal Cephe (FN/Front National) adayı **Marine Le Pen** bunların başında geliyor. Partinin tarihî lideri **Jean Marie Le Pen**'in kızı olan **Marine** birkaç ay öncesine kadar **Nicolas Sarkozy**'yi sıkıştırıyordu; hatta bir ara ikinci sıraya kadar yükselmişti. Ama **Sarkozy**'nin yükselmesiyle düşmeye başlayan Bayan **Le Pen**'in oy oranı şimdi yüzde 18 dolayında bulunuyor. Seçimlere kadar büyük bir mucize olmazsa **Marine**'nin baba **Le Pen**'in tam on yıl önceki seçimlerde sağladığı başarıyı yinelemesi pek mümkün görünmüyor.

Anımsanacağı gibi, **Jean Marie Le Pen**, ilk turu 21 nisanda yapılan 2002 seçimlerinde Sosyalist Parti (PS) adayı **Lionel Jospin**'i geride bırakarak ikinci turda **Jacques Chirac**'ın rakibi olmuştu. "Aşırı sağ" etiketini taşıyan bir parti Fransa siyasal yaşamında ilk kez Cumhurbaşkanlığı seçimleri ikinci turuna geçiyordu. **Le Pen**'in Fransız seçmenlerinin çoğunluğu için kabul edilemez nitelikteki bu başarısı, izleyen günlerde ülkenin birçok yerinde protesto gösterilerine neden olmuş; daha da önemlisi herkesin aşırı sağa karşı **Chirac** cephesinde birleşmesi sonucunu doğurmuştu. 5 mayısta yapılan ikinci turda **Chirac** yüzde 82'nin üzerinde rekor bir oy oranıyla Cumhurbaşkanı seçilirken, **Le Pen** yüzde 17,8'de kalmış, ikinci turda sadece 720 bin dolayında ilave oy toplayabilmişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rajoy hükümeti ve medeniyetler ittifakı

Akın Özçer 13.03.2012

İktidardaki Halkçı Parti'nin (PP/Partido Popular) Medeniyetler İttifakı'ndan hiç haz etmediğini ve konuyu dış politika önceliklerinden çıkarmak için bilendiğini bilenler açısından başlığın şaşırtıcı bir tarafı yok. Girişimin sahibinin, 2004 seçimlerinde sürpriz yaparak beklenmedik şekilde iktidara gelen PSOE'nin çiçeği burnunda Başbakanı **José Luis Zapatero** olmasının, PP'nin Medeniyetler İttifakı'na alerjisindeki payı büyük. Zapatero BM

Genel Kurulu 59. dönem toplantısında İttifak önerisini yaptığında –ki fikir ilk kez İran Cumhurbaşkanı **Hatemi** tarafından altı yıl önce ortaya atılmıştı– dünya medeniyetler arasındaki bir çatışmadan daha yeni çıkıyordu. Birçok ülke Başkan **Bush**’un Irak’ta uygulamaya koyduğu **Huntington** felsefesinin peşinden gitmiş ve çatışmaya bir şekilde taraf olmuştu. Bu ülkeler arasında **Aznar** hükümetinin yönetimindeki İspanya da vardı.

Kabul etmek gerekir ki **Zapatero**’nun o beklenmedik seçim zaferini hazırlayan faktörlerden birisi **Aznar**’ın Madrid’de El Kaide tarafından yapıldığı anlaşılan 11 Mart katliamını ETA’ya mal etmeye kalkışmasıysa, diğeri Başkan **Bush**’un uluslararası arenada avukatlığını üstlenmesiydi. Başkan **Bush**, İngiltere Başbakanı **Blair** ve Başbakan **Aznar** 15 Mart 2003’te Azor Adaları’nda buluşmuş ve hep birlikte Irak’a ultimatoma vermişlerdi. Bu olay tarihe “**Trío de las Azores**” (Azor Triosu) olarak geçmelerine neden olmuştu. Ne var ki **Aznar**’ın bu politikasının İspanyol halkında karşılığı yoktu. O dönemde düzenlenen savaş karşıtı gösterilere sekiz milyon kişi katılmış, anketlerde PP ana muhalefetin gerisine düşmüştü. Ertesi yıl 11 Mart katliamı meydana geldiğinde, bunu El Kaide’nin **Aznar**’ın **Bush** yanlısı politikalarına cevabı olarak algılayan seçmen üç gün sonra gittiği sandıkta PP’yi alaşağı edivermişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evrensel sosyal demokrat kimliği

Akın Özçer 17.03.2012

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu geçen hafta sevindirici bir haber verdi. Önce olağanüstü kurultaylarda 47 maddede değişiklik getiren yeni parti tüzüğünü kastederek, parti içi demokrasiyi “olabildiğince genişlettiklerini” söyledi. Ardından “yeni CHP olarak tanımladıkları” bu sürecin hedefini açıkladı: “Evrensel sosyal demokrasinin kimliği CHP’nin de kimliği olacak.” Yeni tüzükte bu yönde gerçekten bazı değişiklikler yapılmış ve “sosyal demokrasi” sözcüğü, Altı Ok’a vücut veren ilkelerle birlikte nasıl yorumlanırsa bir tarafa bırakırsak, 2. maddeye açıkça yazılmış. Aynı maddede “devleti, kişilerin özgürlüklerini ve refahını sağlamaya yönelik bir hizmet aracı olarak kabul eden çağdaş demokratik sol bir siyasal partidir” tanımına da yer verilmiş. Ayrıca 3. maddeye “insan hakları”, “hukukun üstünlüğü”, “bireysel hak ve özgürlükler” “ayırımcılık yasağı ve eşitlik” ve “kültürel farklılıkların zenginliği” gibi kavramlar serpiştirilmiş. Bu değişiklikleri CHP’nin evrensel sosyal demokrat kimlik edinebilme yolunda attığı somut adımlar olarak kabul etmek mümkün elbette.

Parti içi demokrasi açısından bakıldığında tüzükte bazı iyileştirmeler yapıldığı da gözlemleniyor. Bir kere genel başkanlığa aday olmak için kurultayda üye tam sayısının daha önce en az yüzde 20’sinin yazılı önerisi koşulu aranırken bu oran yüzde 10’a düşürülmüş. (Md. 55a) Milletvekili genel seçimlerinde merkez yoklamasıyla belirlenecek adaylarda ve parti organları üyeliklerinde, kongre ve kurultay delegesi seçimlerinde yüzde 33 oranında cinsiyet (Md. 61a) ve yüzde 10 gençlik (Md. 61b) kotaları getirilmiş. Merkez yoklamasıyla belirlenecek adayların toplam sayısı partinin gösterdiği milletvekili adaylarının yüzde 25’iyle sınırlandırılmış. Bunları parti içi demokratikleşme bakımından olumlu adımlar olarak nitelendirmek mümkün kuşkusuz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzyılların sorunu yeniden ısınyor (2)

Akın Özçer 24.03.2012

Birleşik Krallık'la Arjantin'i otuz yıl kadar önce bölgesel bir savaşa sürüklemiş olan **Malvina** ya da **Falkland Adaları** sorunu bir önceki yazımda anlattığım gibi yaklaşık beş yüzyıl öncesine dayanıyor. Arjantin İspanya'dan bağımsızlığıyla birlikte adalar üzerindeki egemenlik hakkını "uti possidetis juris" ilkesi uyarınca devralıyor. 1833 yılında adaları işgal eden ve Arjantinli sakinlerini sınırışı ederek yerine kendi kolonisini yerleştiren Birleşik Krallık ise 1930'lı yıllardan itibaren sorunun adalar halkının kendi kaderini belirleme hakkı çerçevesinde çözümlenmesini savunmaya başlıyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra **Malvina Adaları** dâhil tüm sömürgelerin siyasi durumuyla ilgili konular BM gündemine geliyor. Genel Kurul'un 14 Aralık 1960 gün ve 1514 sayılı tarih kararının sömürgelerde yaşayan halkların kendi kaderlerini belirleme hakkını vurgulayan 2. maddesi, Londra'nın tezi bakımından büyük önem taşıyor. Buenos Aires ise adalar halkının özünde yerli değil "britanik" olduğu ve yerli halkın Büyük Britanya tarafından kovulduktan sonra İngiltere'den getirilip yerleştirildiği gerekçesiyle bu maddenin **Malvina** için geçerli olmadığını savunuyor. Bu görüşünü de kararın 6. maddesine dayandırıyor. Bu madde "bir ülkenin ulusal birliğini ve toprak bütünlüğünü tümüyle veya kısmen ortadan kaldıran her türlü girişimin BM Yasası ilkelerine aykırı olduğunu" hükmediyor. Arjantin böylece Büyük Britanya'yı topraklarının bir bölümünü işgal etmiş ve bu işgal durumunu sürdürmek için oraya kendi yerleştirdiği halkın kaderini belirleme hakkını savunan bir ülke konumuna düşürüyor.

Arjantin'in bu görüşü 1964 sonunda Washington'da yapılan Amerika Devletleri Konferansı'nda bölge ülkelerinden büyük destek görüyor. Konferanstan sorunun taraflar arasında BM Yasası'nda öngörülen barışçıl yollardan çözümlenmesine ilişkin bir karar çıkıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzyılların sorunu yeniden ısıniyor (3)

Akın Özçer 27.03.2012

Birleşik Krallık'la Arjantin'i otuz yıl kadar önce (2 Nisan 1982) bölgesel bir savaşa sürüklemiş olan **Malvina Adaları** sorunu hâlâ çözümlenebilmiş değil. Önceki yazılarımda aktardığım gibi, Arjantin başından beri adalar üzerindeki egemenlik hakkını, bağımsızlığını kazandığında İspanya'dan "uti possidetis juris" ilkesi uyarınca devraldığını savunuyor. 1833'te adaları işgal etmiş ve halkını kovup yerine kolonisini yerleştirmiş olan Büyük Britanya'nın tutumuysa sorunun çözümünde egemenlik hakkının kime ait olduğunun değil, adalar halkının kendi kaderini belirleme hakkı çerçevesinde ne istediğinin esas alınması gerektiği yönünde. Ancak BM Genel Kurulu, 1960'dan bu yana aldığı kararlarda sürekli olarak adalar halkının sömürgeci ülke kökeninden geldiği gerekçesiyle kendi kaderini belirleme hakkı olamayacağını vurguluyor.

Ne var ki Birleşik Krallık bu tutumundan vazgeçmek bir yana, 1983'te yürürlüğe giren Britanya Vatandaşlığı Yasası ile adalılara bir de vatandaşlık hakkı veriyor. Hâl böyle olunca, sömürgeci ülkenin, sömürgesinde yaşayan vatandaşlarına "oto-determinasyon" hakkı tanınmasını istediği tuhaf bir durum ortaya çıkıyor. Büyük Britanya bir bakıma **Malvina Adaları**'nın geleceği hakkında karar verme yetkisini dolaylı yoldan eline geçirmiş oluyor. Sorunun, adaların egemenlik hakkına sahip olduğu uluslararası platformlarda kabul gören Arjantin'in talebi çerçevesinde çözümlenmesi imkânı da böylelikle ortadan kalkıyor.

Büyük Britanya, BM Genel Kurulu'nun Ekim 1982'den itibaren her yıl aldığı kararlarla tarafları sorunun çözümü için müzakerelere başlamaya çağırmasına kulak asıyor. 1985'te alınan aynı doğrultudaki kararın giriş bölümü ve işlem paragrafında yine halkların kendi kaderlerini belirleme hakkını vurgulayan değişiklikler yapmaya kalkışıyor ama bu girişimi ezici bir çoğunluk (dörde karşı 107 oy) tarafından reddolunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kültürel çoğulculuğun başkentinde bir sempozyum

Akın Özçer 31.03.2012

Geçen hafta sonu Mardin'de **Artuklu Üniversitesi** ve **Şarkiyât Araştırmaları Derneği**'nin birlikte düzenlediği **"Anayasa: tecdîd ve istikbal – demokratik bir anayasanın çerçevesini çizmek "** başlıklı sempozyuma konuşmacı olarak katıldım. Şimdiye kadar yeni anayasa ile ilgili hiçbir konferansın başlığında yer aldığını görmediğim "tecdîd" ve "istikbal" gibi Arapça kökenli kelimelerle belli ki kentin çok dilliliğine ve kültürlülüğüne dikkat çekilmek istenmişti. Çeşitli uygarlıklara evsahipliği yapmış bu kentte Türkçenin yanı sıra Arapça, Süryanice ve Kürtçe de konuşuluyor. Bu çok dillilik, üniversiteye bağlı Yaşayan Diller Enstitüsü'nün varlığına da anlam kazandırıyor. Enstitü'nün bu adı almasının öyküsü **Roni Margulies**'in son yazısında anlattığı gibi biraz farklı olsa da.

"Yaşayan diller" kavramı, üniversitede Kürt Dili ve Edebiyatı adıyla bir anabilim dalı açılmasına alternatif olarak geliştirilmiş. Bu formülü eleştirmek de, ama belki Kürtçe akademik çalışma yapmanın bir yolu olarak değerlendirmek de mümkün. Zira Anayasa'nın 42. maddesinin son fıkrası "Türkçeden başka hiçbir dil eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez" diyor. Yeni Anayasa'da demokratik hukuk devletine yakışmayan böyle bir fıkranın yeri yok elbette. Ama anadilde eğitimin önünü tıkayan bu düzenlemenin bugüne kadar gerçekleştirilen Anayasa değişikliklerinin kapsamına neden alınmadığı ayrı bir soru işareti olarak önümüzde duruyor.

Kabul etmek gerekir ki kart-kurt hikâyeleri, Kürtçe diye bir dilin olmadığı safsatalarıyla bir dönem askerlik yapan gençler (üniversite mezunları dâhil) başta olmak üzere insanların beynini yıkamakla bir anadili yok etmek mümkün değildi. Öyle olsaydı General Franco'nun kırk yıllık diktatörlüğü döneminde yasakladığı Baskça gibi sadece Kilise çevrelerinde ve kırsal kesimde konuşulan ve fiilen ölmekte olan bir dil çoktan yok olurdu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasi irade ve muhatapları

Akın Özçer 03.04.2012

Hükümetin **Kürt sorununun çözümünde yeni bir strateji** benimsediğine, artık İmralı ve Kandil'i değil BDP'yi muhatap alacağına ilişkin haberin gazetelerde yayımlanmasından bu yana on iki gün geçti. Bu süre zarfında, o kadar yeni olmadığı ve içerdiği unsurların bazılarının zaten uygulanageldiği öne sürülen bu strateji, artı ve eksileriyle, farklı siyasi eğilimlere sahip yazarlarca olumlu veya olumsuz olarak değerlendirildi. Konuyla ilgili ilk

değerlendirmemi daha haberin çıktığı gün davet edildiğim *IMC TV*'de, eldeki birkaç cılız veriye dayanarak yapmak durumunda kalmıştım. O gün itibariyle değerlendirmeler, muhatap alınmayacağı açıklanan odaklar üzerinden yapılıyor ve bizi bilgilendirilen gazetecilerin kendi anladıkları kadarıyla aktardıkları **“yeni strateji”** 90'lı yılların güvenlik ağırlıklı politikalarına dönüş olarak niteleniyordu. Oysa **bu stratejinin en azından “siyasi muhatabın demokratik yollarla seçilmiş bir parti” olduğuna ilişkin bir yaklaşıma dayandığı daha ilk bakışta görünüyordu**. Teoride doğru bir yaklaşımdı zira siyasi konular, elinde silah tutanlarla değil halkın seçtiği kişilerle konuşulmalıydı. Programda bunu İspanya örneği üzerinden anlatmıştım.

Başbakan Erdoğan, Güney Kore'ye giderken düzenlediği basın toplantısında konuyla ilgili olarak yöneltile bir soruya şöyle karşılık verdi: “Bu açıklama (yeni strateji) nedir; terör örgütü ile sonuna kadar mücadele, siyasi uzantısıyla da müzakere. Biz buna her zaman hazır olduğumuzu söyledik. Tabii ki terör örgütü ile kalkıp bizler siyasi irade olarak herhangi bir masada görüşme asla kat'a yapmayız. Fakat parlamento çatısı altında olan uzantıları diyeceğim artık, (...) onlarla bugüne kadar arkadaşlarımızın görüşmeleri olmuştur. Bundan sonra da onlarla biz görüşme yaparız ama dürüst davrandıkları sürece.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkinci masa

Akın Özçer 07.04.2012

Geçen yazımda Başbakan Erdoğan'ın “terör örgütü ile sonuna kadar mücadele, siyasi uzantısıyla da müzakere” olarak açıkladığı “yeni” denen terörle mücadele stratejisini irdelemeye çalışmıştım. Siyasi muhatabın elinde silah tutanlar değil de, “siyasi uzantı” sözcüğüyle ifade edilen “demokratik yollardan seçilmişler” olmasının teorik düzlemde doğruluğuna işaret etmiş, ancak stratejinin tam olarak değerlendirilebilmesi için konuyla ilgili bazı ayrıntılara açıklık getirilmesi gerektiğinin altını çizmiştim. Bu ayrıntıların neler olduğunu, Başbakan'ın AK Parti toplantısındaki konuşmasında iyi incelediğini belirttiği ama İngiltere ile birlikte örnek gösterilmesinden hoşlanmadığını ima ettiği İspanya üzerinden anlatmaya çalışmıştım.

Vurgulamak istediğim husus, sorunun iki veçhesi dolayısıyla iki muhatabının bulunduğu, mücadele edilen PKK ile bazı hallerde, ateşkesi zorlamak için veya silah bırakmayı kabul etmesi durumunda masaya oturulmasının sözkonusu olacağıydı. Başbakan konuşmasında “biz hükümet olarak terör örgütünü asla muhatap almayız, terör örgütüyle asla masaya oturmazız” derken, bu olasılıkları gözardı etmekle kalmıyor, bu amaçla yapılan Oslo görüşmelerinin de arkasında durmuyordu. **Emre Uslu** gibi PKK'yı yakından izleyen uzmanlar silah bırakmanın bu dönemde örgütün gündeminde olmadığını vurguluyor. Ancak bir strateji oluşturulurken her olasılığın öngörülmesi gerekiyor. Bu bağlamda arzu edilen olasılıkların başında gelen silah bırakmayı özendiren yasal bir düzenlemeye neden gidilmediğini anlayabilmiş değilim.

Bu gereksinimi ortaya koymak için yazılarımda **İspanya**'nın terörle mücadele politikasının temelini oluşturan **Ajuria Enea Paketi** (1988) ve **Terörizme karşı Özgürlükler Anlaşması**'na (2000) hep atıfta bulunuyorum. Topluma yeniden kazandırmayı da düzenleyen bu hukuki metinler, “silah bırakma karşılığı yasal siyaset yolunu” açarken, terör örgütüyle siyasi konuların müzakeresini de yasaklıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlk Adım sempozyumu

Akın Özçer 10.04.2012

SODEP (Sosyal Demokrat Parti) kuruluşunun birinci yıldönümünde yarın İstanbul'da **"Acıları Paylaşmak ve Yaraları Sarmak İçin İLK ADIM"** başlığıyla bir sempozyum düzenliyor. Toplantıyı, Türkiye'nin son yüzyıl içinde yaşadığı sorunlarla bir anlamda yüzleşmesiyle birlikte iç barışını da güçlendirmeyi amaçlayan bir buluşma olarak nitelemek mümkün. Bu konuda siyaset arenamızın en genç sosyal demokrat partisinin özgün görüşleri var çünkü.

Kabul etmek gerekir ki temel hak ve özgürlükler alanında insanlığın son bir yüzyılda kaydettiği ilerlemelere karşın iki dünya savaşı başta olmak üzere yaşadığı korkunç hak ihlallerinin ve ağır acıların olumsuz izleri belleklerde hâlâ tazeliğini koruyor. Bugün dünyada geçmişte yaşadıkları olumsuzluklarla yüzleşmiş olan (**Almanya**) ya da yüzleşen ülkeler (**Arjantin, Şili**) olduğu gibi geçmişin üzerine çizgi çizerek unutma yoluyla demokratikleşenler (**İspanya**) de var. Yüzleşme yoluna henüz gitmemiş olan ülkeler üzerinde ise çeşitli baskılar bulunuyor.

Türkiye coğrafyası insanlık tarihinin son yüz yılda yaşadığı trajedilerle hiç bağışık değil elbette. 1912'de Balkanlar'dan alınan göçlerle başlayan, İttihat ve Terakki hükümetinin Ermeni tehciri ile trajediye dönüşen insanlık dramları, Avrupa'da olduğu gibi, iki savaş arasındaki karanlık dönemde bizde de yaşandı. Taraf olmadığımız İkinci Dünya Savaşı'nın ardından darbeler ve darbe girişimleri dönemlerinde, insanlar etnik köken, inanç ya da siyasi görüş farklılıkları nedeniyle baskı ve işkence görmeye, hak ihlallerine uğramaya devam etti. Üstelik Avrupa Konseyi'nin kurucularından sayılan bir ülke olduğumuz halde.

SODEP'in geçmişle yüzleşme konusundaki özgün görüşleri şöyle özetlenebilir: **"Genel siyasi af ve unutma yoluyla normalleşme süreci."**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni Orta Doğu'da yeni Türkiye (1)

Akın Özçer 14.04.2012

Demokratları biraraya getiren **Genç Siviller** hareketinin Orta Doğu muhalif gruplarıyla kurduğu **Nahda Network** isimli platformun Bursa'da düzenlediği konferansın benim de konuşmacılarından olduğum bugünkü oturumlarından biri bu başlığı taşıyor. **Konu**, daha açık bir ifadeyle, **Türkiye'nin genelde dış politikasında, bunun sonucu bölgeye bakışında son dönemde meydana gelen değişimin, "Arap Baharı" olarak adlandırılan süreçle birlikte bölgede esmeye başlayan değişim rüzgârlarının ışığında değerlendirilmesi.** Aslında bu kısa başlığa sığdırılan konu, Türkiye ve bölge ülkeleri olmak üzere birden çok yerde meydana gelen, şartları birbirinden farklı olan değişim süreçlerini kapsıyor. Ancak bu süreçlerin ortak bir paydası var: demokratikleşme.

Demokratikleşme rüzgârlarının estiği bölge ülkeleri bir yana, halk hareketleri sonucu diktatörleri devrilen Mısır, Tunus ve Libya gibi ülkeler de henüz bu sürecin çok başında bulunuyor. Dolayısıyla **yeni Orta Doğu'yu "demokratikleşen" değil, halkları demokrasi arzusunu daha güçlü bir şekilde dile getirmeye başlayan**

bir bölge olarak nitelemek daha doğru olur. Türkiye de demokratikleşme sürecini tamamlayabilmiş ve demokratik bir hukuk devletine dönüşebilmiş bir ülke değil elbette. Bu nedenle **yeni Türkiye’yi, sadece bölge politikasında “içişlerine karışmama” gibi artık geçerliliğini yitirmiş bir ilkeden vazgeçerek, ülkelerin yerleşik düzenlerine karşı demokrasi mücadelesi veren muhalif grupları ilkesel olarak destekleyen bir “bölge aktörü” olarak tanımlamak gerekiyor.** Ama tabii bu doğrultuda ilkesel bir politika izleyebilmek için demokratikleşme sürecini tamamlamış ve sorunlarını çözüme kavuşturarak yeni bir anayasayla taçlandırmış tam demokratik bir Türkiye’ye ihtiyaç var.

Türkiye’nin dış politikasında her şeye karşın son on yıl içinde yukarıdaki doğrultuda ortaya çıkan değişimi, Helsinki süreciyle ivme kazanan demokratikleşme sürecinden bağımsız olarak okumak doğru değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni Orta Doğu’da yeni Türkiye (2)

Akın Özçer 17.04.2012

Bir önceki yazımda Türkiye’nin esasları Atatürkçü düşünce sistemine göre asker ağırlıklı MGK tarafından belirlenen “milli” dış politikasının AB Helsinki süreciyle birlikte değişmeye başladığına dikkat çekmiştim. Bu politikanın değişime uğrayan öğelerinin başında da Soğuk Savaş döneminin **“diğer devletlerin içişlerine karışmamak ve kendi içişlerimize karışılmasına izin vermemek”** olarak ifade olunan temel ilkesi geliyordu. Gerçi Türkiye artık kurucu üyesi olduğu AK (Avrupa Konseyi) ve üyeliğine aday olduğu AB (Avrupa Birliği) organlarının içişlerine karışmasına alışmış sayılırdı. Ama adaylık statüsüyle birlikte artık Ortak Güvenlik ve Dış Politika’sına (OGDP) uyum amacıyla dünyadaki gelişmelerle ilgili AB bildirilerine de katılmaya başlamıştı. Böylece **Orta Doğu dâhil dünyanın birçok bölgesindeki gelişmeler konusunda demokrasi ve temel insan haklarından yana tutum alıyor ve “diğer ülkelerin içişlerine karışmama” ilkesini de çiğnemiş oluyordu.**

Dışişleri Bakanlığı’nın bilgi notlarına bakıldığında, dış politikamızın hiç değişmeyen dünyada ve bölgesinde barış, güvenlik ve istikrarın korunmasından yana klasik tutumuna şimdi bir de **“insan haklarının, demokrasinin, hukukun üstünlüğünün ve sosyal adaletin güvencesini oluşturma”** boyutunun eklenmiş olması dikkat çekiyor. Üstelik dış politikanın yeni boyutu bununla da sınırlı değil. Bir de **“üçüncü ülkelerin gerek kendi içlerindeki, gerek aralarındaki sorunların çözümünde kolaylaştırıcı ve uzlaştırıcı, hatta arabuluculuk rolü üstlenilmesi”** gibi iddialı bir boyutu da var. Dış politika bu boyutuyla, kısıtlayıcı niteliğinin altını geçen yazımda özellikle çizdiğim “Milli Güvenlik Siyaset Belgesi”nin (MGSB) zincirlerinden en azından söylemde kurtulmuş olduğu izlenimi veriyor.

Bununla birlikte, kendi Kürt sorununu demokratik yollardan çözüme kavuşturamayan, nedenleri ne olursa olsun Kıbrıs sorununa çözüm getiremeyen, Ermenistan’la ilişkilerini rayına oturtamayan bir Türkiye’nin bugün kalkıp üçüncü ülkeler arasında arabuluculuğa soyunmasının bir **“iyi niyet gösterisi”** olmanın ötesinde pek bir anlam taşımadığını söyleyip geçelim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Oyun bitti mi

Akın Özçer 21.04.2012

Türkiye’de askerin 12 Eylül darbesinden başlayarak eksik demokrasimize yaptığı ve yapamadığı müdahaleler bugün yargının önünde bulunuyor. Resmin geneline bakıldığında, 1980’de yönetime el koyan ve Türkiye’yi ne yazık ki dünyadaki gidişatın aksine 82 Anayasası gibi demokrasi ve temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan bir anayasaya mahkûm eden askerin, bu da yetmezmiş gibi siyasete sürekli müdahale ettiği, müdahale koşullarını yaratmak için eylem planları yaptığı açık bir şekilde anlaşılıyor. 12 Eylül’den geriye doğru gidildiğinde, bu alışkanlığın aslında tek parti dönemi bittikten sonra başladığını ve seçilmiş hükümetlere belirli politikaların dayatıldığını görmemek için herhalde kör olmak gerekiyor.

Aslında Türkiye’nin 20’li, 30’lu yıllarda Atatürk inkılâplarıyla çağdaşlaşmaya giden yolda önemli adımlar attığını kabul etmek gerekir. Nitekim reformlar o dönemde Avrupa’nın başta laik Fransa olmak üzere birçok ülkesinde alkışlanmıştı. Özellikle Fransa’da Başbakan **Edouard Herriot** başta olmak üzere birçok düşünürün Atatürk reformları üzerine sarf ettikleri övgü dolu sözleri bu köşeye sığdırmak mümkün değil doğrusu.

Ne var ki Cumhuriyet’in kuruluşunda taraf, tek parti iktidarında ortak olan asker, İkinci Dünya Savaşı ertesinde uluslararası arenadaki gelişmeleri doğru okuyamadı. Çağdaşlığın demokrasiden geçtiğini, demokrasinin de laiklikten ve Atatürk reformlarından ibaret olmadığını kavrayamadı. Demokrasilerde askerin siyasetten temelli çekilmesi gerektiğini gözardı etti. Kimbilir belki iki kutuplu dünyaya ve Sovyet tehdidine karşı NATO’da sahip olduğu ağırlıklı role güvendi. Siyasete sürekli müdahale ettiğinden, hem içeride demokrasimizi geliştirememiş, hem Avrupa Konseyi gibi üye olduğumuz kuruluşların yükümlülüklerini yerine getirememiş olduk ve çağdaş dünyanın bir hayli gerisinde kaldık.

Öyle sanıyorum ki Helsinki Zirvesi, askerin çağdaşlaşmadan yana sivil kesimle bütünüyle ayrıştığı sürecin başlangıcını oluşturuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hollande düelloya avantajlı başlıyor

Akın Özçer 24.04.2012

Fransa’da pazar günü yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turu, beklenenin üzerinde katılımı (yüzde 80) ama ana hatlarıyla beklenildiği gibi sonuçlandı. İlk sırayı alan sosyalist aday **François Hollande** ile ikinci gelen Cumhurbaşkanı **Nicolas Sarkozy** 6 Mayıs günü yapılacak ikinci turda kozlarını paylaşacak. İki politikacı arasında Hollande lehine ortaya çıkan yaklaşık yüzde 1,5 oranındaki farkın Sarkozy’nin keyfini kaçırdığına kuşku yok. Zira Sarkozy stratejisini ilk turda birinci gelmek üzerine kurmuştu. *Le Monde*’un daha seçim öncesinde yayımladığı bir habere göre, Sarkozy’nin seçim kampanyasını yürüten danışmanlarından biri, “ikinci gelirse, kaybedebileceği” öngörüsünde bulunmuştu. O bakımdan ilk turda yüzde 27,1 oyla rakibinin 1,5 puan gerisinde kalan Sarkozy’nin hedefine ulaşamadığını kabul etmek gerekir.

François Hollande seçimi yüzde 28,60 oyla ilk sırada bitirmenin yanı sıra daha ilk günden solun oylarını arkasında bulmanın avantajına da sahip görünüyor. Sol Cephe (Front de Gauche) adayı **Jean Luc Mélenchon**

sondajlardaki oy oranına (yüzde 15) sandıkta ulaşamamış olsa da yüzde 11,10'la Hollande'a büyük bir destek sağladı. Mélenchon, sonuçlar belli olur olmaz Sarkozy'nin yenilgiye uğratılması için "hiçbir pazarlık yapmadan" seçmenini ikinci turda Hollande'a destek vermeye çağırdı. Seçimlerde beklediğini bulamayan ve yüzde 2,3 dolayında kalan Yeşiller adayı **Eva Joly** de ikinci turda sosyalist adaya oy verilmesini istedi. Bu durumda François Hollande'ın daha şimdiden yüzde 43-44 dolayındaki sol oyların tümüne sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Sarkozy cephesinin, haklı olarak henüz hiçbir şeyin belli olmadığını söylemesine karşın, Fransa'da çoğunlukta bulunan sağ oyların tümüne sahip olması kolay değil. Sandıktan üçüncü çıkan aşırı sağ parti Ulusal Cephe (Front National) adayı **Marine Le Pen** yüzde 18,20 ile parti tarihinin en yüksek oy oranına ulaşmış bulunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hollande ve Türk-Fransız ilişkileri

Akın Özçer 28.04.2012

Bir önceki yazımda Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turunda birinci sırayı alan ve anketlere göre sandıktan çıkması beklenen sosyalist aday **François Hollande**'la Fransa'nın Türkiye politikasında kimilerince nüans sayılabilecek olumlu bir değişiklik olacağına dikkat çekmiştim. Bu nüansı önemli bulmayanlar için Türkiye açısından "Hollande veya Sarkozy, ne fark eder?" belki ama nüanslar iyi değerlendirildiğinde kapıların kapanmasını önleyebildiği gibi ilişkilerin geliştirilebileceği manevra alanları da yaratabilir.

Türk-Fransız ilişkilerinde bugün sorun yaratan "Ermeni tehcirinin soykırım olduğunun inkârının cezalandırılması" konusu, geçen yazımda altını çizdiğim gibi, iki adayın artık buluştuğu bir çizgiyi oluşturuyor. **Hollande** ve **Sarkozy**, 24 nisanda Paris'te Kanada Meydanı'ndaki Erivan Bahçesi'ne gelerek "soykırım kurbanlarını onurlandırıyor". Hollande, seçildiği takdirde buraya her yıl gelme ve Anayasa Konseyi'nin iptal kararını dikkate alan yeni bir inkâr yasası çıkarma sözü veriyor. O ayrıldıktan sonra meydana gelen Sarkozy anıta çiçek koyuyor ve Ermeni toplumuna benzer sözler söylüyor. **Jean Eckian** da haklı olarak, ertesi günkü *Nouvelles d'Arménie*'de, iki Cumhurbaşkanı adayının aynı çizgide ve aynı meydanda buluşmasını, "sadece Fransa'daki değil dünyanın dört bir yanındaki Ermeni halkı için tarihî bir olay" olarak nitelendiren bir yazı yayımlıyor.

Fransa'da iktidar alternatifi iki partinin Ermeni konusunda aynı çizgide buluşması birden bire olmadı elbette. Sarkozy'nin partisi UMP, Helsinki'de destek olduğu AB adaylık sürecimize 2003'ten itibaren karşı çıkmaya başlarken, Türkiye'nin üyelik hedefini ilke olarak destekleyen Sosyalist Parti (PS) ise Ermeni konusunda bugünkü noktaya doğru ilerliyordu. O dönem Ermeni toplumunun "soykırımı tanınmanın AB siyasi ölçütlerine dâhil edilmesi" talebine destek veren sosyalistler vardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbelerin parmak izleri

Akın Özçer 01.05.2012

12 Eylül'ün yargılanmasıyla başlayan askerî darbelerle hesaplaşma süreci, bir yandan 28 Şubat postmodern darbesini kapsayacak şekilde genişlerken, öte yandan darbe ürünü mevcut anayasanın meşruiyeti sorununu ortaya koyuyor. TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in hafta sonu İstanbul'da katıldığı bir panelde altını çizdiği gibi, "12 Eylül yargılanırken, yargılananların yaptığı anayasa ile yola devam edilmesi mümkün değil." O bakımdan yeni anayasa ile ilgili çalışmalarına başlayacak olan TBMM Uzlaşma Komisyonu'nun bu gerçeğin ışığında hareket etmesi, daha açık bir ifadeyle 12 Eylül sanıklarının iradesini "kurucu", mevcut anayasanın başlangıç bölümü ve ilk üç maddesini "değişmez" kabul etmemesi gerekiyor. Aksi takdirde yeni anayasaya yargılanan darbenin parmak izleri taşınır ki bu durumda yenilenen, anayasa değil darbe olur herhalde.

Darbelerin parmak izlerini sadece anayasa ve yasalar taşımaz elbette. Bu izlere yargının aldığı bazı kararlarda veya atanmışlarca belirlenen devlet politikalarında da rastlanılır. 27 Nisan e-muhtırası ardından Anayasa Mahkemesi'nin aldığı 367 kararını ya da Danıştay'ın 19 Mayıs kutlamalarına ilişkin son kararını bu türdeki yargı kararlarına örnek olarak gösterebiliriz. Zira bu kararlarla seçilmişlerin siyaset alanı daraltılmış ve sonuç itibarıyla millî irade sınırlanmış olmaktadır. Bir bayramın nasıl kutlanacağına seçilmiş hükümetin değil de, yüksek mahkemenin karar verdiği bir rejimi demokratik olarak nitelemek kolay değil kuşkusuz.

Aslında seçilmiş hükümetlerin sahip çıktığı devlet politikalarının da sonuç itibarıyla siyaset alanını daralttığını söylemek mümkün. Ancak hükümetler uymak zorunda oldukları yargı kararlarından farklı olarak, bu politikaları örneğin Kıbrıs veya Ermeni konusunda olduğu gibi ya kendiliğinden benimser ya da benimsemeye bürokratlarınca ikna edilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beşiktaş biraz kıpırdandı 3 puanı aldı

Akın Özçer 04.05.2012

Beşiktaş'ın taraftarına saç baş yoldurduğu sezonun ikinci yarısından sonra Süper Final'e neden kaldığı sorgulanmaya başlanmıştı ki dün geceki maç ilaç gibi oldu. Aslında Fener'in topa daha çok sahip olduğu ilk yarıda Beşiktaş yine sahada geziniyordu. Ama bu kez iki çakılı stoperle oynuyor, savunma arkasına atılacak toplarda daha dikkatli davranıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adieu Monsieur Sarkozy

Akın Özçer 06.05.2012

Bu başlık, Fransa'da ikinci turu bugün yapılmakta olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin sonucunu 12 saat öncesinden ilân ediyor ama **Sarkozy**'nin sandıktan bir kez daha çıkması zaten mucizelere kalmış görünüyor. İlimli sağın adayı anketlerin aylar öncesinden duyurduğu ve belirli aralıklarla yinelediği bu sonucu değiştirmek için gereksindiği desteği ne aşırı, ne de merkez sağdan bulabildi.

İlk turda aldığı yüzde 18 oranındaki oy nedeniyle Sarkozy'nin ağzını sulandıran aşırı sağcı Front National (FN) seçmeninin, konuyla ilgili önceki yazılarımda altını çizdiğim gibi, kendisini blok halinde desteklemeye niyeti yok. FN Genel Başkanı **Marine Le Pen**'in 1 mayısta seçmenine ikinci turda "beyaz oy" kullanılması işareti vermesi, aşırı sağın hoşlandığı temaları kullanmayı sürdüren Sarkozy'nin bu cepheden beklediği oyu almasını engelliyor. Haziranda yapılacak genel seçimlerden iyi bir sonuçla çıkmak isteyen Bayan Le Pen, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde her iki adayı aynı kefeye koyuyor gibi görünmekle birlikte, asıl hedefine varmak için Sarkozy'nin partisi UMP üzerine oynuyor. Bu oyunun başarılı olmasının olmazsa olmaz koşulu UMP adayının bu seçimi kaybetmesi elbette.

Marine Le Pen, Sarkozy'yi seçmenlerine saygı duymamakla, "parya" yerine koymakla suçluyor. *Midi-Libre*'deki bir söyleşisinde, ılımlı sağın genel seçimlerde FN ve PS (Sosyalist Parti) adayları karşı karşıya geldiğinde tarafsız kalmayı önerdiğini ve sosyalist adayların seçilmesini sağladığını, iki cephenin de birbirinin aynı olduğunu söylüyor. **Hollande** ve Sarkozy'nin "tartışma numarası yapan aynı vücuttaki iki kafa" olduğunu öne sürüyor. Sarkozy'nin FN seçmenine bugüne kadar verdiği sözleri hiç tutmadığını vurguluyor ve bunun karşılığını alacağını ima ediyor.

Sarkozy'ye aşırı sağdan olduğu gibi **Bayrou**'nun temsil ettiği merkez sağdan (MoDEM) da yeterli destek gelmiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beşiktaş eski tasla yeni hamam arasında

Akın Özçer 07.05.2012

Beşiktaş ilk yarıda taraftarını deli eden o bildik kolay gol yiyen ve gol yollarında zorlanan takımdı. Geçen maçın yıldızı ilan ettiğimiz kalecisi nerede duracağını, savunması adam paylaşmayı unutmıştı ki o erken golü yiyerek takımı oyundan düşürdü. Beşiktaş etkisiz futbolunun yanı sıra düdükten sonra topa vuracak, hakem alkışlayacak kadar boş vermiş Portekizli yıldızlarıyla ilk yarıyı iki farkla geride bitirdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ETA'dan hükümete diyalog çağrısı

Akın Özçer 09.05.2012

ETA'nın silahlı faaliyetine son verdiğini açıkladığı geçen 20 ekimden bu yana terör örgütünün kendini feshetmesi ve militanları ve mahkûmlarının topluma yeniden kazandırılması (reinserción) sürecinde kayda değer bir gelişme olmadı. Bunda sürecin önce erken genel seçimler nedeniyle derin dondurucuya konulması, ardından iktidarı devralan Halkçı Parti'nin (PP) hükümet çalışmaları ve İspanya'nın ertelenemez ekonomik sorunlarına öncelik vermesi rol oynadı. Ayrıca altının çizilmesi gereken bir başka husus, Rajoy hükümetinin sosyalistlerden farklı olarak bu süreçte ETA ile teknik nitelikli bir müzakereye girilmesine soğuk bakmasıydı.

Silah bırakma karşılığında hep siyasi taleplerde bulunagelen ETA bu kez yenilgiyi kabullenmiş ve bu süreçte mahkûmlarının durumuyla (yakın cezaevlerine nakli, hasta mahkûmların affı ve Parot doktrini uygulamasına son verilmesi gibi) ilgili teknik nitelikli talepleri dillendirir olmuştı. Örgüt kendini feshetmesiyle sonuçlanacak süreçte en azından militan ve mahkûmları için bir şeyler elde etmek istiyordu. Bunun için de haliyle hükümetle diyaloga ve bir yol haritası belirlenmesine ihtiyaç duyuyordu. Ancak PP, yukarıda da belirttiğimiz gibi, seçim öncesinden bu yana “yol haritası da ne demek, örgütle müzakere edeceğimiz bir şey yok” şeklinde özetlenecek tutumunu sürdürüyor.

Rajoy hükümeti, ETA mahkûmları için örgütün istediği gibi toplu değil, birey bazında çözümden yana. Bireysel çözümse, konuyla ilgili yazımda belirttiğim gibi, sosyalistlerin ETA’nın daha silah bıraktığını açıklamasından önce başlattığı, Rajoy hükümetinin de benimsemiş olduğu bir stratejiye dayanıyor. Şiddeti lanetleyen, örgütle bağlarını kopardığını kamuoyu önünde açıklayan ve terör kurbanlarının yakınlarından özür dileyen ve onlara tazminat ödemeyi kabul eden mahkûmların ceza indirimleri olarak erken tahliyesini öngören bu stratejiye “**Nanclares yolu**” ile tahliye deniyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şampiyonluk için sıfır futbol

Akın Özçer 13.05.2012

Dün akşamki Süper Final maçı bu sezonun tartışmasız en iyi iki takımını karşı karşıya getirdi.

Bir yanda, geçen yılki şampiyonluğu şike davası nedeniyle tartışmalı hale getirilmiş, Başkanı tutuklu yargılanan ve morali bozuk Fenerbahçe kulübünün birbirlerine kenetlenmiş, sezon boyu verdikleri onur mücadelesinden ötürü takdir edilmesi gereken oyunculardan kurulu takımı. Öte yanda, geçen sezon ligi orta sıralarda bitirdikten sonra tümüyle yenilediği halde Fatih Terim’in sihirli değneğiyle uyum sorunu yaşamadan sezonu lider bitiren takımı Galatasaray. Süper Finale rakibinin 9 puan önünde girdiği halde şampiyonluğu bu maça kalan Galatasaray’a bir beraberlik yetiyordu dün gece.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başkanlık, yarı-başkanlık

Akın Özçer 15.05.2012

Başkanlık veya **yarı-başkanlık** sistemleri, klasik parlamentarizme dayanan bir anayasa geleneğine sahip olan Türkiye’de, zaman, zaman bazı siyasetçiler tarafından ortaya atılıyor. Amerikan tipi bir başkanlık rejiminden yana olduğu bilinen merhum Cumhurbaşkanı Turgut Özal’la, Fransa’dakine benzeyen bir yarı-başkanlık sistemini en azından bir dönem savunmuş olan eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel bu siyasetçilerin başında geliyor. Son olarak Başbakan Erdoğan yeni anayasa çalışmaları vesilesiyle “illa olacak diye bir iddiamız yok ama tartışalım” diyerek konuyu yeniden siyasi gündeme dâhil etmiş bulunuyor.

Başkanlık veya yarı-başkanlık sisteminden yana siyasetçiler kamuoyumuzda genellikle başkanlıkta gözü olan ve seçildiklerinde kendileri için daha fazla yetki isteyen despot devlet adamları olarak algılanageliyor. Eski cumhurbaşkanlarının bu sistemleri savunmuş olmaları belki bu algılamayı güçlendirirken, Başbakan Erdoğan'ın 2014'te yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday olacağı senaryolarına da esin kaynağı oluşturuyor. Bu konuda bir değer yargısında bulunmadan önce **bu sistemlerin devlet başkanlarının yetkilerini ne kadar ve nasıl arttırdığını** görmekte yarar var kuşkusuz.

Amerikan tipi **başkanlık sistemini**, öncelikle devlet başkanının doğrudan halk tarafından seçildiği, dolayısıyla halka karşı sorumlu olduğu, buna karşılık başında bulunduğu yürütme erkine ilişkin tüm yetkileri kullandığı bir devlet sistemi olarak tanımlamak mümkün. Parlamenter sistemden farklı olarak **bu sistemde devlet başkanı ve hükümetinden oluşan yürütmenin yasamaya karşı sorumluluğu yok**; dolayısıyla hükümet gensoruyla düşürülemiyor. Buna karşılık, **halkın iradesiyle oluşan yasama erkinin de devlet başkanı tarafından feshi mümkün değil**. O bakımdan başkanlık sistemini, **erkler ayrılığı ilkesinin katı biçimde uygulandığı rejimlere** örnek göstermek yerinde olur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet protokolü öndegelim sırası

Akın Özçer 19.05.2012

Devleti temsil eden resmî şahsiyetler arasındaki sembolik hiyerarşiyi tanımlayan **resmî törenlerdeki öndegelim (préséance) sırasını** ülkenin yönetim biçimini ve demokrasi düzeyini yansıtan bir aynaya benzetmek mümkün. Monarşilerde kralların, cumhuriyetlerde cumhurbaşkanlarının ilk sırasında yer aldığı **öndegelim listeleri düzenlenirken gözönüne alınan ölçütler ülkenin ne derece demokratik olduğunu da ortaya koyuyor**. Bir kere bu ölçütlerin başında **seçilmiş şahsiyetlerin her zaman ve her koşulda atanmışların önünde yer alması** ilkesi geliyor. Örneğin hükümetin herhangi bir bakanının öndegelim listesindeki yeri Genelkurmay Başkanı'ndan önde olmak durumunda. Bir diğer ölçüt, **yargı erkini temsil eden şahsiyetlerin de asker-sivil atanmış bürokratların**, dolayısıyla Genelkurmay Başkanı'nın **önünde bulunması** ilkesi.

Yukarıdaki örneklerde Genelkurmay Başkanı'nın yerine sürekli atıfta bulunmamanın nedeni hafta başında devlet protokolü öndegelim sırasını değiştiren düzenlemeye ilişkin olarak yayınlanan haberler. Konuya **Taraf** gibi eleştirel yaklaşanlar bir yana bırakılırsa, haberi "devlet protokol listesi sil baştan" veya "devlet protokol listesi sivilleştirildi" ya da "generaller dışarı, siviller içeri" gibi abartılı başlıklar altında duyuran gazete ve ajanslara şaşırmamak elde değildi. Bir kere yeni denin öndegelim listesinde Genelkurmay Başkanı yine Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı ve Başbakan'ın ardından demokratik bir ülkeye yakışmayacak şekilde 4. sıradaki yerini korurken, bu makamın bağlı olması gereken Savunma Bakanı ise çok daha alt sıralarda yer alıyor.

Yeni denin listede kuvvet komutanlarının alt sıralara düşürülmesi ve Diyanet İşleri Başkanı'nın 51. sıradan 10. sıraya çıkarılması her nasılsa önemli bir "sivilleşme" olarak takdim ediliyor ki bu görüşe katılmak mümkün değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaya gibi sağlam bir sorun

Akın Özçer 22.05.2012

Geçen cuma günü **Büyük Britanya Kraliçesi II. Elizabeth** tahta çıkışının 60. yıldönümü (pırlanta) vesilesiyle Windsdor Sarayı'nda bir resepsiyon verdi. Ada basını bu davete icabet eden ve etmeyen bazı şahsiyetler hakkında eleştirilerini esirgemedi. **Bahreyn Kralı Hamad Al Khalifa** ve **Swaziland diktatörü Msawati** gibi insan hakları sicilleri iyi olmayan devlet başkanlarının resepsiyona davet edilmeleri eleştirilerin odağında yer alırken, **İspanya Kraliçesi Sofia**'nın da daveti son anda "geri çevirmek zorunda bırakılmasına" tepki gösterildi. Rajoy hükümeti Cebelitarık sorunu nedeniyle bir süredir gerginleşen ikili ilişkiler nedeniyle Kraliçe'nin bu dönemde Londra'yı ziyaretinin uygun olmayacağını düşünmüş ve ziyaretin iptalini telkin etmişti. İptal gerekçesi elbette Londra'ya bildirilmemişti ama Foreign Office hafta başı Dışişleri'ne çağrılan Büyükelçi **Giles Paxman**'dan Moncloa'nın tepkisinin nedenini öğrenmişti. İspanyol hükümeti **Prens Edward**'ın eşiyle birlikte önümüzdeki ay içinde **Cebelitarık**'a yapacağı açıklanan ziyaretten rahatsızdı.

Tesadüf şu ki İspanya Kral ve Kraliçesi bundan tam 31 yıl önce **Prens Charles** ile **Lady Diana**'nın düğünlerine de benzeri bir sorun nedeniyle katılmamışlardı. 1981'deki düğünlerinden bir süre önce bir Akdeniz turu yapan Charles ve Diana "Britannia" isimli yatlarıyla İngilizlerin Kaya (The Rock), İspanyolların "**el Peñón**" olarak **adlandırdıkları** Avrupa'nın en son sömürgesi Cebelitarık'a çıkmış ve dönemin İspanyol hükümetinin tepkisine neden olmuşlardı. Büyük Britanya Kraliyet ailesine mensup birçok şahsiyet izleyen yıllarda Kaya'yı ziyaret etmiş; her seferinde Madrid'in protestosuyla karşılaşmıştı. Peki, yıllardır süregelen bu sorun nereden kaynaklanıyor?

Büyük Britanya'nın halen denizaşırı topraklarından (British overseas territories) olan Cebelitarık, İspanya'nın içinde 4,8 kilometrekarelik bir yarımada (burun) ile onu karaya bağlayan 1 kilometrekarelik bir boğazdan oluşuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Meksika seçimlerine doğru

Akın Özçer 26.05.2012

Meksika son yıllarda korkunç cinayet yöntemleriyle ülkeyi kana bulayan uyuşturucu kartelleri ve aralarındaki iktidar çatışmasıyla gündeme gelen bir ülke. 2006 yılında iktidar olmasıyla birlikte bu kartellere savaş açan Başkan **Felipe Calderón Hinojosa**'nın görev süresi önümüzdeki temmuzda sona eriyor ama bugüne kadar 55 bin kişinin yaşamına mal olan bu kirli savaş biteceğe benzemiyor ne yazık ki. Ülkenin ihtiyaç duyduğu acil reformları yapamadığı gibi uyuşturucu çetelerine karşı yürüttüğü bu mücadelenin yöntemleri konusunda da halkı ikna edemeyen Calderón'un karanlık bilançosunun faturası kısa ismi İspanyolca ekmek anlamındaki PAN olan Milliyetçi Eylem Partisi (Partido de Accion Nacionalista) adayı **Josefina Vázquez Mota**'ya çıkmış durumda. Bayan Mota son anketlerde 1 temmuzda yapılacak başkanlık seçimlerinin (aynı tarihte ayrıca 500 milletvekili ve 128 senatör de seçilecek) favorisi **Enrique Peña Nieto**'nun tam 18 puan gerisinde görünüyor.

Aslında PAN, isminin çağrıştırdığı gibi aşırı değil orta sağ temsil eden ve kendisini "hümanist" olarak tanımlayan Hristiyan-demokrat eğilimli bir siyasi parti. 1939'da kurulan PAN Meksika'da muhalefetle özdeşleşmiş, zira 1997 yılına kadar federal düzeyde iktidara gelememiş. Buna karşılık yarışı önde götüren **Peña**

Nieto'nun başkan adayı olduğu kısa adı PRI (Partido Revolucionario Institucional) olan Kurumsal Devrimci Parti (bu adı 1946'dan bu yana taşıyor) federal düzeyde 1929'dan 1997'ye kadar Meksika'nın iktidar partisi. Kurulduğunda işçiden, köylüden, zenginliğin eşit paylaşımından yana tavır alan sosyalist bir parti görünümündeki bu partinin 70 yıllık iktidar döneminde otoriter bir devlet partisine dönüştüğünü söylemek mümkün. Bu nedenle son günlerde sokaklara dökülen öğrenciler PRI'nin anketlerden çıkan kaçınılmaz zaferine karşı gösteriler yapıyor.

Mayıs ayında birkaç hafta içinde İspanya'da geçenlerde birinci yıldönümünü dolduran 15 Mayıs hareketine benzer şekilde internet üzerinden örgütlenen öğrenciler çarşamba günü başkentin merkezinde, yüksek maliyetinden ötürü bir yerde yolsuzluğun simgesi haline gelmiş olan Estrela de Luz (Işık Yıldızı) Anıtı önünde toplanarak **Peña Nieto** aleyhine slogan attılar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hesap da, argümantasyon da yanlış

Akın Özçer 29.05.2012

Kamu Görevlileri Hakem Kurulu devlet memurlarına 2012 ve 2013'te uygulanacak maaş zammı oranları hakkındaki kararını bugün açıklıyor. Halkın büyük çoğunluğunun destek verdiği 12 Eylül 2010 referandumuyla Anayasa'da yapılan değişikliklerden biri devlet memurlarına "toplu sözleşme" hakkı tanınmasıydı. Grev hakkından yoksun bir toplu sözleşme hakkının memura sağlayacağı yarar tartışma konusuyken, bir de uyum yasaının gecikmesi toplu sözleşme görüşmelerinin Mayıs ayına sarkmasına ve memurun son 3,5 yılın rekorunu kıran enflasyonun (yüzde 11,14) altında ezilmesine yol açtı. Zira son bir yılda memura verilen zam oranı Ocak ayındaki enflasyon farkıyla birlikte yüzde 6,7 oranında kaldı. Aradaki fark yaklaşık yüzde 4,5 ama hükümetin ilk altı aylık dönem için önerisi yüzde 3,5 oldu. Görünen o ki hükümet Merkez Bankası'nın mayıstan itibaren enflasyonun düşeceği tahmini doğrultusunda hareket ediyor.

Merkez Bankası'nın yılsonu itibarıyla enflasyon beklentisi yüzde 6,5 ama enflasyondaki düşüşün Eylül'den sonra hızlanacağı öngörülüyor. Piyasaların yılsonu enflasyon tahminiye yüzde 7,6. Görüşme masasına Merkez Bankası'nın enflasyon beklentisinin de altında kalan bir öneriyle oturan hükümetin son önerdiği zam oranı ise (katlanmış yüzde 7,6) piyasaların yılsonu enflasyon beklentisiyle örtüşüyor. Ama altı çizilmesi gereken nokta geriye dönük telâfi sistemlerinin hep harcamalarını daha önceden (enflasyon oranı çok daha yüksekken) yapan çalışanların aleyhine işliyor olması. Kaldı ki enflasyon hesaplamalarında temel alınan ölçütler, sadece Türkiye'de değil dünyada da aile bütçelerine yansıyan oranlarla birebir örtüşmüyor.

Ne var ki Maliye ve Çalışma ve Güvenlik bakanları, AK Parti'ye oy veren bir kesimi bile çileden çıkaran işçileri Bakanı kadar olmasa da, olumsuz açıklamalarıyla dikkatleri üzerlerine çekmeyi başardılar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

UCD ve AK Parti

Akın Özçer 05.06.2012

UCD, İspanya’da demokrasiye geçiş döneminin başbakanı **Adolfo Suárez**’in demokratik seçimlere giderken kurduğu **Demokratik Merkez Birliği**’nin “**Unión de Centro Democrático**” kısaltılmış adı. Aslında 14 partiden oluşan bir partiler koalisyonu olan UCD muhafazakâr Hristiyan demokratları, Sosyal demokrat ve liberallerle İspanya’nın demokratikleştirilmesi hedefi doğrultusunda biraraya getirmişti. En genç parti olmasına karşın 15 Haziran 1977 seçimlerinden salt çoğunluğa ulaşamasa da yüzde 34,6 oyla birinci parti çıkan UCD, ana muhalefet partisi Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) ile işbirliği halinde geçiş sürecini demokratik bir anayasa ile taçlandırmıştı.

12 Haziran genel seçimlerini İspanya’nın diktatörlükten sonraki ilk demokratik seçimlerine, AK Parti’yi de üstlendiği misyon bakımından UCD’ye benzetmek mümkün. Türkiye, Avrupa’daki gibi partiler koalisyonlarına alışık değil ama partilerin birbirinden farklı hatta bazen taban tabana zıt siyasi eğilimleri birleştirdiğine daha önce ANAP’la tanık olmuştuk. AK Parti’nin de, muhafazakâr kimliğini korumakla birlikte 2007’de liberal ve sosyal demokrat isimlere açıldığını görmüştük. Ama 12 Haziran seçimleri AK Parti’ye, siyasi açılım yapmadığı hatta bazı liberal isimlerin üstünü çizdiği halde, tarihinin en büyük zaferini getirdi. Bu nedenle **12 Haziran’ı AK Parti’nin halkoyuna sunulan Anayasa paketiyle üstlendiği ve yeni anayasa hedefiyle güçlendirdiği Türkiye’yi demokratikleştirme misyonu bağlamında okumak gerekiyor.**

İspanya’da UCD, ana muhalefet partisinin desteğiyle, ülkenin ilk demokratik anayasasını halkoyu aşaması dâhil 18 ay gibi kısa bir süre içinde yaptı. İspanya’da “anayasanın babaları” olarak adlandırılan yedi âkil adamdan üçü (**Cisneros, Pérez Llorca, Herrero y Rodríguez de Miñón**) UCD mensubuydu; o bakımdan 78 Anayasası UCD ile özdeşleşti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nihayet partilerarası işbirliği

Akın Özçer 09.06.2012

CHP’nin “Kürt sorununun çözümü için” TBMM’de bir “**Toplumsal Mutabakat Komisyonu**” ve Meclis dışında da bir “**Âkil İnsanlar Komisyonu**” oluşturulması önerisiyle AK Parti’nin kapısını çalmasının alkışlanacak bir girişim olduğunu kabul etmek gerekir. İktidar partisinin CHP’nin önerisine ve özünde bir demokrasi sorunu olan ve kuşkusuz terör boyutunu da içeren bu sorunun çözümü için genelde siyasi partiler arasında özelde ana muhalefetle işbirliğine verdiği desteğin önemini ayrıca vurgulamakta yarar var. Sonuç itibarıyla seçilmişlerin Türkiye için hayati önem taşıyan bu soruna bugüne kadar dayatılanın ötesinde bir çözüm bulmak için bir masanın etrafında biraraya gelebilmeleri başlı başına demokratik bir gelişme olur.

Aslında bir demokrasi sorunu olarak Kürt sorununa yeni anayasa ile çözüm bulunacağını kabul ediyorsak, Meclis’te yeni anayasa ile ilgili Uzlaşma Komisyonu’nun bir benzerinin bu sorunun çözümü için de oluşturulması ve her iki komisyonun eşgüdüm içinde çalışması gerekiyor. Böyle bir eşgüdüm, hem yeni anayasanın sorunun çözümüne ilişkin temel ilkelere uyumlu olmasını, hem de önerilen komisyonun sorunun terör boyutuna odaklanmasını sağlar. **Terörle mücadele konusunda** yayımladığım ilk kitabımdan (1999) bu yana, **İspanya’nın partilerarası bir pakta dayanan devlet politikasının** altını çiziyorum. Dayatılan devlet politikalarına uymadığı için hiç rağbet görmedi ama bu kez sanki oraya doğru bir gidiş var. Daha böyle

bir paktın imzalanması aşamasına gelmiş değiliz elbette ama **CHP'nin önerisi hayata geçirilebilirse benzer bir terörle mücadele politikası için en azından partiler arasında ortak bir çalışmanın yolu açılabilir**. Peki, atıfta bulunduğum İspanya'nın terörle mücadele politikasının temel özellikleri neler?

Ayrıntılarına değinmeden konuyu partilerarası işbirliği bağlamında ele alırsak, **ETA'nın siyasi kolunun o zamanki adıyla Herri Batasuna** taraf olmadığı 12 Ocak 1988 tarihli **"Euskadi'nin Normalleşmesi ve Barışa Kavuşturulması için Anlaşma"**nın demokratik niteliğini vurgulamak gerekir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fransa'da güçler birliğine doğru

Akın Özçer 12.06.2012

Genel seçimlerin ilk turundan Cumhurbaşkanı **Hollande'a** destek veren sol cephe açık ara önde çıkmış (yüzde 46,8) olmakla birlikte katılımın yüzde 57, 3 gibi oldukça düşük bir oranda kalması oyunun kesin galibini bugünden ilân etmeyi engelliyor. Konuyla ilgili son yazımda belirttiğim gibi genel seçimlerde her seçim bölgesinden bir olmak üzere 577 milletvekili seçiliyor. Katılım oranı yüzde 50'nin üstünde kaldığı takdirde ilk turda salt çoğunluğu alan adaylar seçilmiş olurken, ikinci tura, başkanlık seçimlerinden farklı olarak, seçim bölgelerinde sadece ilk iki sırayı alanlar değil, kayıtlı seçmenin yüzde 12,5'ine ulaşan partiler de katılabilir. O bakımdan ikinci tur, seçim bölgelerinde üçlü (triangulaires), hatta fiilen gerçekleşme olasılığı düşük olsa da teorik olarak dördü (quadrangulaires) mücadelelere sahne olabiliyor. İki tur arasında adaylar anlaşma yoluyla veya tek taraflı olarak diğeri lehine yarıştan çekilebiliyor.

Bu sistem, seçmene ikinci turda partisine en yakın parti lehine ya da iktidara gelmesini hiç arzu etmediği bir parti aleyhine oy kullanma imkânı veriyor. Örneğin aşırı sağcı bir seçmen oy verdiği Front National'in (FN) yarışa katılmadığı bir seçim bölgesinde kendisine yakın bulduğu ya da sol eğilimli bir partiye karşı olduğu için ılımlı sağı temsil eden UMP'ye oy verebilir. Aynı şekilde bir komünist seçmen Sol Cephe'nin (FG/Front de Gauche) yarışa katılmadığı bölgesinde kendisine yakın gördüğü ya da sağa karşı olduğu için sosyalist adayı destekleyebilir. Ancak siyasi tercihlerin hep mantıklı bir çizgi izlediğini söylemek de kolay değil. Aslında Sosyalist Parti (PS) sol cephede önderliği tartışılmayan bir konuma sahip ama UMP'nin benzeri bir avantajı yok. Örneğin ilk turda yüzde 13,6 ile üçüncü sırada gelen ancak milletvekili çıkaramayan FN gibi stratejisini UMP'nin başarısızlığı üzerine kuran sağ partiler var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Venezuela'da Chávez olmadan Chavizm

Akın Özçer 16.06.2012

Önümüzdeki dönemde başkanlık seçimlerine giden ülkelerden biri de Venezuela. 1999'dan bu yana geçen iki buçuk dönem denebilecek son 13 yıl boyunca Caracas'taki görkemli Başkanlık Sarayı Miraflores'in kiracısı olan **Hugo Chávez**, mimarı olduğu yeni anayasada (1999) üç yıl önce yapılan değişiklik sayesinde bu yarışa

dördüncü kez katılıyor. Latin Amerika'nın "emperyalist" ABD'ye ve "eski sömürgeci devlet" İspanya'ya kafa tutan karizmatik lideri, hafta başı yüzbinlerce yandaşının tezahüratı ve konfeti sağanağı altında 7 Ekim seçimlerine adaylığını resmileştirdi. Bundan tam bir yıl önce kanser olduğu açıklanan ve üç kez ameliyat olmak ve bir kez ışın tedavisi görmek üzere Havana'ya gitmek zorunda kalan Chávez bu vesileyle iyileştiğini ve "turp" gibi sağlam olduğunu, daha düne kadar hakkında bilmem kaç aylık ömrü kaldığı yolunda söylentiler üreten muhaliflerine göstermiş oldu.

Venezuela Birleşik Sosyalist Partisi PSUV, (Partido Socialista Unido de Venezuela) Komünist Partisi ve birçok sivil toplum kuruluşundan oluşan Büyük Vatansever Cephe'nin (GPP/Gran Polo Patriótico) başkan adayı Hugo Chávez asker kökenli bir politikacı. Silahlı Kuvvetler bünyesinde yarbaylığa kadar yükseldikten sonra 4 Şubat 1992 darbe girişimine aktif olarak katılmış ve emrinde bulunan kuvvetlerle ileride seçilerek çıkacağı Miraflores Sarayı'nı ele geçirmeye çalışmış darbeci bir asker. Bu girişim başarısız olunca darbenin elebaşlarıyla birlikte iki yıl hapiste kalan ve bu süre zarfında "**Labirentten nasıl çıkılır?**" başlıklı bir kitabın ortak yazarı olan Chávez'in politikada hızlı yükselişi böyle başlamış. Hatta dört yıl sonra yeni ideolojik ve sosyal projesiyle Başkan seçilmesi bir "devrim", hem de ülkenin kurtarıcısı Simon Bolívar'dan esinlenilerek, "Revolución Bolivariana" olarak adlandırılmış.

Sözkonusu Bolivar devriminin temelini 1999 yılında Venezuela'da ilk kez halkoyuyla benimsenen bir anayasa oluşturuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

La vie en rose

Akın Özçer 19.06.2012

Bu başlık, Fransa'nın "La môme" (küçük kız) lakaplı ünlü sesi **Edith Piaf**'ın, sözlerini kendisinin yazdığı 1946 tarihli unutulmaz aşk şarkısını anımsatıyor bizlere. Dizeleriyle aşk dolu bir kadının sevgiliyle birlikteyken duyduğu mutluluğu, "onu kollarına aldığı anda, (kulağına) aşk sözcükleri fısıldadığında hayatı tozpembe gördüğünü" dile getiren o hiç eskimeyen şarkıyı... "**La vie en rose**" mutluluğu simgeleyen böyle "pembe" bir yaşamı betimliyor. Ve melodinin görkemli tınısıyla bu pembeliği düşlerken gülün kokusunu da alıyor insan. Kimbilir belki sıfat olarak "**pembe**" demek olan "**rose**", tüm Latin dillerinde olduğu gibi, isim hâliyle "**gül**" anlamına da geldiğinden... Belki de sadece gül ile pembe birbirini tamamlayan doğal bir ahengi ifade ettiğinden...

Siyasi konuların aktarıldığı bir köşe için fazla romantik bir giriş oldu belki ama Fransa'da pazar günü yapılan genel seçimlerin ikinci turundan sosyalistlerin salt çoğunlukla çıkması ister istemez Edith Piaf'ın bu şarkısını çağırıştırıyor bana. Cumhurbaşkanı Hollande'ın programını uygulamak için gereksindiği çoğunluğu elde etmesi Fransızların artık "hayatı tozpembe gördükleri" anlamına gelmiyor doğal olarak ama Fransa'da siyaset arenasına logosu pembe renkli bir gül tutan yumruk olan **Sosyalist Parti**'nin (**PS**) bir dönem için damgasını vuracağına kuşku yok. "La vie en rose" Voltaire'in lisanını bilmeyenler için bir şey ifade etmese de, pembenin sosyalizmin evrensel rengi olması benzetmeyi ortaklaştırıyor olsa gerek.

Katılımın ilk turdakinden de düşük (yüzde 55,7) kaldığı seçimlerden **PS**'in hükümet ortağı **Yeşiller** (EELV) ve komünist ağırlıklı **Sol Cephe**'nin (FG/Front de Gauche) desteğine ihtiyaç duymadan salt çoğunluğa ulaşması bu başlığa haklılık kazandırıyor elbette. Salt çoğunluğun 289 sandalye olduğu Milli Meclis'te kendisiyle birlikte

hareket eden sol radikaller (PRG) ve diğer sol milletvekilleriyle toplam 315 sandalye alan PS böylelikle yasamanın iki kanadını da ele geçirmiş bulunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kısır döngü

Akın Özçer 23.06.2012

Türkiye’de PKK’nın toplumun her kesimince lanetlenen Dağlıca saldırısı tartışılırken, İspanya’da Anayasa Mahkemesi, süper temyiz mahkemesi olarak, Yüksek Mahkeme’nin 22 Mayıs 2011 yerel seçimleri öncesi Bask yurtsever (abertzale) solunun yeni partisi Sortu’yu yasadışı ilân eden kararını bozdu. Anayasa Mahkemesi’nin bir süredir beklenen bu kararını, başta iktidar partisi olmak üzere sağ kesimden tepki görmüş olsa da, demokratik hukuk devletinin ETA’nın silahlı faaliyetine son verdiğine ilişkin 20 Ekim 2011 tarihli açıklamasına yanıtı olarak değerlendirmek gerekir. Zira yasa dışılığa gerekçe oluşturan “silahlı örgütle organik bağ”, örgütün kesin silah bırakmasıyla ortadan kalkmış oluyor. O bakımdan mahkeme kararı, ana muhalefet Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) ve Bask milliyetçi partilerinin altını çizdiği gibi Bask Ülkesi’nin normalleşmesine katkıda bulunuyor.

Bu konuya son noktayı koyamamış olsa da Avrupa’da terörü alt eden son ülke olan İspanya’daki süreci güncel olarak izlemek, terörle mücadelede nerede olduğumuzu görebilmek açısından önem taşıyor. İspanya ve daha önce sorunu çözüme kavuşturmuş olan İngiltere’yi yeri geldikçe referans almak, Türkiye’nin koşullarının bu iki Avrupa ülkesiyle birebir örtüştüğü anlamına gelmiyor. Yanı başımızda iç savaşa giden ve PKK sicili pek parlak olmayan bir Suriye’nin ve bölgede Türkiye’nin artan etkisinden haz etmeyen ülke veya grupların örgütle flört etmesi terör sorununun çözümünde ilâve güçlükler yaratıyor olabilir. Ama koşullardaki bu farklılıklar, 90’lı yıllar boyunca yapıldığı ve dönüp dolaşıp yine geçerli kılınmak istendiği gibi, demokratik normları ve temel hak ve özgürlükleri hiçe sayan salt güvenlik politikalarıyla çözüm aranmasına gerekçe oluşturmuyor.

Dağlıca saldırısının, Kürt sorununun terör boyutu dâhil demokratik çerçevede çözümleneceğine ilişkin olumlu bir havanın toplumda giderek güçlendiği bir sırada ve **Neşe Düzel’in Karayılan’ın barışla ilgili görüşlerini aktaran Avni Özgürel ile yaptığı söyleşinin** yayımlandığı günün ertesinde gerçekleşmesi haklı olarak **birçok senaryonun gündeme gelmesine** yol açtı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uçak krizini yönetmeye geçerli not

Akın Özçer 26.06.2012

Türkiye’nin gündemi o kadar hızlı değişiyor ki güncel gelişmeleri işlemeye özen gösteren bizleri konu seçiminde sürekli zorluyor. PKK’nın terör sorununun çözümünü hiç olmadık şekilde zora sokan son saldırısını konu aldığım bir önceki yazımdan sonra bugün Paraguay’da Devlet Başkanı **Fernando Lugo**’ya karşı girişilen “sivil darbeyi” işlemeyi tasarlamıştım. Zira diğer Latin Amerika ülkeleri gibi başkanlık sistemiyle yönetilen bu

ülkede Kongre (Meclis ve Senato) alalecele yaptırdığı bir soruşturma sonunda topraksız köylülerin toprak işgallerine manen destek olduğu gibi tuhaf bir gerekçeyle önceki gün eski rahip solcu Başkan Lugo'yu görevden almıştı. Bu, 2008'de iktidara gelen Başkan'ın toprak reformu programını sürekli olarak engelleyen sağ ağırlıklı yasamanın son darbesiydi. Sen misin Nazi dostu eski diktatör **Afredo Stroessner**'in 1989'a kadar iktidarda olduğu 35 yıllık başkanlık döneminde birilerine peşkeş çektiği toprakları paylaştırmaya kalkan? Sistemin güçlü kıldığı düşünülen Başkan'ın Kongre tarafından görevden alınması uç bir örnek ama yeni anayasa kapsamında gözönüne alınmasında yarar var. O bakımdan gündem elverdiğinde konuya dönmeyi öngörüyorum.

Cuma günü patlak veren ve bugüne kadar siyasi gündemin ilk sırasında kalan Suriye ile uçak krizine gelince, hükümetin sorunu olabildiğince ciddi, ağır başlı ve ölçülü bir yaklaşımla ele aldığı gözlemleniyor. Şam'ın 12 millik karasuları üzerindeki hava sahasını ihlal ettiğini açıkladığı keşif uçağını önce **uyarmadan**, daha sonra kendi uçaklarıyla hava sahasını **terke veya inişe zorlamadan** doğrudan **düşürmesi "düşmanca"** ya da en iyi olasılıkla **"orantısız bir tepki"** olarak nitelenebilir. USAK'tan **İbrahim Kaya**'nın cumartesi günü yazısında altını çizdiği gibi, Columbia Üniversitesi Hava Hukuku uzmanlarından Profesör **Olivier J. Lissitzyn**, 1953 yılında *American Journal of International Law*'da yayımladığı makalesiyle devletlerin hava sahalarındaki egemenlik hakkını kullanmalarına önemli bir yorum getirmişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Görevden alınan Devlet Başkanı

Akın Özçer 30.06.2012

Bir önceki yazımda değindiğim ama Suriye'nin düşürdüğü uçağımız nedeniyle işleyemediğim konu **Paraguay Kongresi** (Temsilciler Meclisi ve Senato) **tarafından görevden alınan Devlet Başkanı Fernando Lugo** ile ilgili. Eski bir rahip olan Lugo merkez sol eğilimli seçim platformu Değişim için Yurtsever İttifak (APC/ Alianza Patriótica para el Cambio) adayı olarak girdiği 2008 seçimlerini resmî ideolojinin temsilcisi PC (Partido Colorado) adayına karşı kazanmıştı. PC, 1987'de kurulmuş olan ülkenin ilk siyasi partisi Milli Cumhuriyetçi Parti'nin (PNR/Partido Nacional Republicano) devamı. Parti 1954'ten 1989'a kadar tam 35 yıl Paraguay'a damgasını vurmuş "kaçak Nazilerin dostu" diktatör **Alfredo Stroesner** tarafından da kontrol edilmişti. O bakımdan **Lugo kazandığı bu seçim zaferiyle resmî ideolojinin 61 yıllık iktidarına son vermişti**.

Kabul etmek gerekir ki **Lugo'nun başarısında köklü bir toprak reformu öngören programının payı büyük olmuşt**. Çünkü tarım reformu Paraguay için anayasada yer alacak kadar önemli bir konu. Stroesner döneminde birilerine peşkeş çekilmiş **verimli tarım arazilerinin yeniden dağıtımı**, 1992 tarihli bugünkü anayasada (Madde 114) altının çizildiği gibi, **"köylü nüfusun ekonomik ve sosyal kalkınmaya katılımı"** ve **"kırsal refahın sağlanması"** açısından önem taşıyor. Anayasada konuyla ilgili iki madde daha var; biri (Madde 115) toprak reformu ve kırsal kalkınmanın temel ilkelerini sayıyor, diğeriye (Madde 116) verimsiz toprakların kamulaştırılmasına ilişkin esasların yasayla belirleneceğini hükme bağlıyor. Kısaca **Paraguay'da toprak reformu, bir sol partinin programında yer verdiği bir programdan ibaret değil, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının belkemiğini oluşturuyor**.

Gel gör ki **Başkan Fernando Lugo**, iktidara geldiğinden bu yana toprak reformunu tam olarak uygulayamadığı gibi, kamuoyunda yıpranması için ortaya çıkarılan rahip olduğu dönemdeki gizli ilişkilerinin meyvesi çocukların babası olduğunu tanımakla meşgul olmak durumunda kaldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Girişim

Akın Özçer 03.07.2012

Bağımsız milletvekili Leyla Zana'nın Kürt sorununu Başbakan Erdoğan'ın çözebileceğine ilişkin inancını dile getirerek aldığı inisiyatif olumlu karşılık görmüş ve herkesin gözü kulağı cumartesi günkü Erdoğan-Zana görüşmesine kilitlenmişti. Zana'nın girişimi, stratejisini AK Parti'nin sorunu çözmek istemediği temeline dayandırarak gerilim politikasını yeğleyen BDP cephesinden olumlu karşılanmamasına karşın, kamuoyunun geniş bir kesiminden destek görmüştü. Bu arada girişimin ardında söz konusu stratejisinden ötürü BDP/PKK çizgisinden farklı aktörlerin olabileceğine ilişkin değerlendirmeler, hatta spekülasyonlar yapılmıştı. Bütün bunlar Kürt sorununun çözümünde yeni bir aşamaya girileceğine dair beklentileri arttırmıştı. Zira çözümü iki seçmenden birinin oyuna sahip olan iktidar partisiyle birlikte aramak hem gerçekçi bir nitelik taşıyor, hem de tam bu nedenle toplumu umutlandırıyordu.

Leyla Zana'nın Başbakan'la görüşmesine ilişkin olarak pazar günü Meclis'te düzenlediği basın toplantısında söyledikleri, girişimin amacının, beklendiği gibi, soruna bir an önce çözüm bulunması için somut adımlar atılması olduğunu ortaya koydu. Bu bağlamda Zana'nın şu sözleri dikkat çekti: "Yaşananların ve yaşanmakta olanların tüm çıplaklığıyla ortaya konmasına ve çözüm aranmasına ihtiyaç var. Kendisine de ilettiğim gibi, halklarımıza artık söylem ve söz yetmiyor. Bu aşama geride kaldı." Bayan Zana yeni aşamada "sürdürülebilir bir barış ve diyalog" sağlanmasına gereksinim duyulduğunu vurgularken, bunun temel koşulunun "güven ortamı" sağlamak olduğunun altını çizdi.

Kabul etmek gerekir ki güven ortamını, AK Parti hükümetinin PKK'nın Silvan saldırısı ardından uygulamaya koyduğu ve demokratikleşme paketleri geciktirildiği için güvenlik önlemleriyle yargısal kıskacıtan ibaret kalan bugünkü terörle mücadele politikasıyla sağlamak mümkün değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Meksika'da erkler ayrılığı dönemi

Akın Özçer 07.07.2012

Meksika'da geçen pazar yapılan genel seçimler beklendiği gibi Kurumsal Devrimci Parti'nin (PRI/ Partido Revolucionario Institucional) zaferiyle sonuçlandı. Ancak yüzde 38 oyla başkan seçilen Enrique Peña Nieto, Temsiciler Meclisi'nde de, Senato'da da salt çoğunluğa ulaşamadı. Kamuoyu yoklamalarında yüzde 15'in üstünde fark attığı Demokratik Devrim Partisi'nin (PRD/ Partido de la Revolución Democrática) adayı Andrés Manuel López Obrador'la arasındaki fark 6.5 puana kadar düştü. Seçmenleri tarafından dört isminin baş

harfleriyle "AMLO" olarak anılan solun lideri López Obrador da Seçim Kurulu'na başvurarak seçimlerde yapılan usulsüzlükler nedeniyle bütün oyların yeniden sayılmasını talep etti. AMLO'nun bu başvurusuna toplam 143 bin sandıktan 118.855'inde usulsüzlük yapıldığına ilişkin bir listeyi eklediği bildiriliyor.

Meksika seçimleriyle ilgili önceki yazımda belirttiğim gibi üniversitelerde gelişen "Kızgınlar" (los enajados) hareketinin desteğini alan AMLO'nun, "değişimin motoru" imajıyla Peña Nieto'nun sandık zaferinin törpülenmesinde başarılı olduğunu söylemek mümkün. Bu başarı PRI adayını alt etmeye yetmediği için sınırlı kaldı. Hatta AMLO bir önceki seçimlerde devrik Başkan Calderón'a karşı elde etmiş olduğu skoru yineleyemedi. O zaman iki aday arasındaki fark sadece yüzde 0.56 idi; AMLO seçimlerde usulsüzlük yapıldığı gerekçesiyle oyların yeniden sayılması talebinde bulunmuş ancak sonuç değişmemişti. Bu kez aradaki fark daha büyük, itirazın sonucu değiştirmesi olasılığı daha da düşük görünüyor.

Bununla birlikte kızgınlar içinde yer alan "Yo soy 132" (Ben 132 numarayım) öğrenci hareketi de Peña Nieto'nun zaferini, seçim sürecinin demokratik olmadığı gerekçesiyle tanımadığını açıkladı. Peña Nieto seçim kampanyası vesilesiyle gittiği İberamerikan Üniversitesi'nde kendisini yuhalayan öğrencilerin muhalifleri tarafından manipüle edilen kişiler olduğunu ileri sürmüş, buna tepki veren 131 öğrenci de açık kimlikleriyle birlikte resimlerini içeren bir videoyu yayınlamışlardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kimlikleri çalınan bebekler

Akın Özçer 10.07.2012

Arjantin'in 1976-83 yılları arasında yaşadığı askeri diktatörler dönemi ülke siyasi yaşamının kara sayfalarını oluşturuyor. Demokrasinin askıya alındığı bu dönem sistematik işkenceleri ve kaybolan siyasi muhalifleriyle olduğu kadar anne ve babalarından koparıldıktan sonra kimlikleri acımasızca çalınan bebeklerle de anımsanıyor. Arjantin, İspanya iç savaşı ve bunu izleyen Franco diktatörlüğü döneminde olduğu gibi sadece gaddarlık olsun diye değil ama "saf ırk" erken yaşta "hastalıklı ideolojilerin" kötü etkilerinden korumak (!) için sahneye konan bu insanlık dramıyla bir süredir hesaplaşmaya çalışıyor. Hatta Avrupalı akrabalarından çok daha etkin olan sivil toplumu sayesinde bu konuda başarılı olduğunu kabul etmek gerekir.

Arjantin'de, bugün artık 86 yaşında olan "ilk diktatör General Jorge Rafael Videla'nın "ulusu yeniden yapılandırma" sürecini (proceso de reorganizacion nacional) başlatmasından sadece bir yıl kadar sonra, gözaltında kaybolan çocuklarından haber alamayan anneler örgütleniyor. Birlikten güç doğacağı düşüncesiyle Videla ile topluca görüşmek için Başkanlık Sarayı Casa Rosada'nın bulunduğu Buenos Aires'teki Mayıs Meydanı'na giderek çocuklarının akıbetini sorgulayan bir bildiri okuyor. O günden sonra çocuklarını canlı olarak geri almak için bir dernek kuran anneler bu derneğe "Mayıs Meydanı Anneleri" adını veriyor. Dernek demokrasiye geçilmesinden sonra bu kez askeri diktatörlük döneminin siyasi cinayetlerinin sorumlularının adalet önüne çıkarılması ve açılan davalara müdahil olunması için mücadele vermeye başlıyor. Dernek ileriki yıllarda siyasi nedenlerle ikiye bölünüyor ama mücadele iki koldan sürüyor.

Aynı tarihlerde insan hakları eylemcisi María Eugenia Casinelli, tutuklanan hamile kızından haber alamadığı için arkadaşlarıyla birlikte bir mahkemeye başvuruda bulunarak, yaşamlarını kaybetmiş anne babaların bebekleri konusunu gündeme getiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AİHM'den bir ETA militanı lehine karar

Akın Özçer 14.07.2012

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) hafta başında sadece İspanya'yı değil terörle mücadele eden tüm ülkeleri ilgilendirebilecek bir karar aldı. Strasbourg Mahkemesi zaten daha önce kanlı terör eylemlerine katıldığı için toplam 3 bin yıl ağır hapis cezasına mahkûm edilen ve 1989'dan bu yana Murcia Cezaevi'nde tutulan ETA militanı Inés Del Río Prada'nın tahliyesinin "Parot doktrini" olarak adlandırılan Yüksek Mahkeme içtihadıyla geciktirilmesi nedeniyle İspanya aleyhine yaptığı başvuruyu kabul etmişti. Bu kez İspanya'yı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 7. ve 5. maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle 30 bin avro manevi tazminat ödemeye mahkûm etti ve adı geçen teröristin en kısa sürede saliverilmesini istedi.

Kabul etmek gerekir ki AİHM'in kararı 2006'dan bu yana ETA mahkûmlarının korkulu rüyası Parot doktrininin bundan böyle uygulanamayacağı anlamına geliyor. Daha önceki yazılarımda izah etmiş olduğum gibi, bu içtihat kaç yıla mahkûm olunursa olunsun hapiste kalınacak süreyi 30 yıla sınırlayan Ceza Kanunu'na, birden çok cinayet işlenmesi halinde, mahkûmlar aleyhine bir istisna getiriyor. Ceza Kanunu'nun öngördüğü azami mahkûmiyet süresi iyi hallerin hesaba katılmasıyla fiilen 16 yıla kadar inebilirken, Yüksek Mahkeme'nin 2006 yılında 82 cinayet sanığı Fransız Henri Parot için aldığı karar uyarınca, ceza indirimleri azami mahkûmiyet süresi üzerinden değil, her mahkûmiyet için ayrı ayrı hesaplanıyor ve çıkan mahkûmiyet süreleri toplanıyor. Hal böyle olunca da iki defa 30 yıla mahkûm olmak, ceza indirimli mahkûmiyet süreleri toplamı 30 yılı geçtiğinden (16+16) cezanın indirimsiz çekilmesi için yeterli oluyor.

Inés Del Río, 2 Temmuz 2008 tarihi itibarıyla tahliye edilmeyi beklerken, kendisine Parot doktrini uygulanarak tahliye 27 Haziran 2017'ye ertelenince Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) başvurdu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

14 Temmuz

Akın Özçer 17.07.2012

14 Temmuz denilince biraz mürekkep yalamışların aklına Paris halkının ayaklanarak mutlakiyetçi Ancien Régime'in simgelerinden Orta Çağ kalıntısı Bastille Hapishanesi'ni ele geçirdiği ve Fransız Devrimi'ni başlattığı 1789 yılı gelir öncelikle. Bundan tam 223 yıl önceki bu olay, bir yüz yıl kadar sonra (1880) Üçüncü Cumhuriyet tarafından Fransa milli günü ilân edilir ve o tarihten bu yana, Alman işgalinin yaşandığı dönem (1939-45) dışında her yıl görkemli törenlerle kutlanır. Ancak milli günün simgelediği tarihle ilgili belki pek bilinmeyen ve altı çizilmesi gereken bir ayrıntı var. 1880'de bazı milletvekilleri milli gün için "şiddet" içeren bir ayaklanmanın dolayısıyla 1789'un değil, Marquis de Lafayette'in bölge federasyonları temsilcilerini Paris'te bir araya getirdiği ve ulusal birlik yolunu açtığı 14 Temmuz 1790'ın referans alınmasına onay vermişti. O bakımdan "le Quatorze

Juillet" aynı zamanda ulusal düzeydeki birleşmeyi simgeliyor ki şiddet içermeyen böyle bir referans bir milli güne daha çok yakışıyor kuşkusuz.

14 Temmuz ne yazık ki Türkiye’de sadece şiddet ve baskıyı çağrıştırıyor. 14 Temmuz 1982, PKK militan ve sempatizanlarının 12 Eylül askeri rejiminin Diyarbakır Cezaevinde tutuklu ve hükümlülere uyguladığı işkencelere karşı başlattığı ölüm orucunun yıldönümü olarak biliniyor ve o çevrelerde “onur günü” olarak anılıyor. Geçen yıl bu olayın 29. yıldönümü biri kanlı, iki olaya sahne oluyor. O gün PKK Diyarbakır/Silvan kırsalında 13 askerimizin ölümüyle sonuçlanan bir saldırının altına imza atarak Kürt sorununun diyalogla çözümü yolundaki beklentileri bir anda boşa çıkarıyor. “Devrimci halk savaşı” adını verdiği şiddet politikası, aynı gün Demokratik Toplum Kongresi’nin (DTK) ilân ettiği “Demokratik özerklik” programıyla çözümsüzlüğün temelini atıyor.

Demokratik özerklik aslında demokrasilerde bir siyasi partinin savunabileceği ama iktidara geldiği veya diğer siyasi partilerle uzlaşarak birlikte yeterli çoğunluğa ulaşabildiği takdirde uygulayabileceği idari/siyasi bir reform projesi olarak göze çarpıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP’nin değişim kurultayı

Akın Özçer 21.07.2012

CHP’nin hafta içi yapılan 34. kurultayına “değişim” sözcüğü damga vurdu. Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu yeniden başkanlığa seçildiği kurultayda yaptığı konuşmada bu sözcüğün altını çizerek partinin “**çağdaş uygarlık düzeyini yakalama ve aşma**” amaçlı değişim anlayışını dile getirdi. Bunu yaparken, partinin onur duydukları “**görmekli tarihini**” anımsatmayı ve “**tam bağımsızlıkçı ve antiemperyalist**” duruşundan “**asla ve asla bir milimlik dahi sapma olmayacağını**” vurgulamayı ihmal etmedi. Böylelikle CHP’nin değişim ve dönüşümünü, “**ulusun bağımsızlık tarihiyle**” özdeşleştirdiğini belirttiği geçmişinden koparmadan, sosyal-demokrasi temelinde savunmayı yeğledi.

Ulusalıcıları partide tutmanın yolu geçmişteki otoritarizmle bugünün sosyal-demokrasisi gibi birbiriyle bağdaşmayan unsurları birarada tutmayı gerektiriyor belki ama yaratılan çelişkilerin yarardan çok zararı olduğu açık. Geçmişin referans alınması sosyal-demokrat olma iddiasındaki bir partinin yeni kimliğine ki bu kimliği daha edinebilmiş değil darbe vuruyor. **Orhan Miroğlu** bu nedenle CHP’yi değişim isteyen değil, “**siyaseti hâlâ otuzlu yılların pin koduyla siyaset yapmaya çalışan bir parti**” olarak değerlendiriyor. Kılıçdaroğlu’nun çağdaş uygarlık bağlamında değişimden yana olanları “**devrimci**”, değişime direnenleri de “**statükocu**” ilân etmesi ne partinin bu olumsuz imajını iyileştirmeye, ne de arzu edilen ölçüde AK Parti ile rollerin değişmesine yetiyor.

Kabul etmek gerekir ki sosyal-demokrasinin üç temel niteliğini “**insan merkezilik, evrensellik ve katılımcılık**” olarak ilân ettikten sonra Cumhuriyet tarihinin devlet merkezli Kürt politikasına ya da Dersim gibi karanlık sayfalarına sahip çıkılması mümkün değil. Bu durumda benimsenebilecek iki olasılık var: ya yüzleşmek bir yana geçmişle övünmeye devam eden devletçi-ulusalcı bir parti olarak kalmak; ya da geçmişi artıları ve eksileriyle bir yana bırakarak, Genel Başkan’ın evrensel ilkelerini sıraladığı gerçek bir sosyal-demokrat parti olarak hareket etmek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Atamalar ve vesayet rejimi

Akın Özçer 24.07.2012

Taraf’ın pazar günü manşeti **İstanbul Emniyeti Terörle Mücadele Şubesi Müdürü** olarak atanan isimle ilgiliydi. Adı, 1996 yılında gözaltında işkence yaptıkları gerekçesiyle yargılanarak 14 ay hapis cezasına mahkûm edilen polis memurları arasında yer alıyordu. Bu cezanın iyi halden ertelenmesi üzerine iç hukuk yollarını tüketen davacı taraf AİHM’e (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) başvurmuş ve Strasbourg’dan AİHS’in (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) işkence yasağıyla ilgili 3. maddesini ihlal gerekçesiyle Türkiye’yi mağdurlara 10’ar bin avro ödemeye mahkûm eden bir karar çıkartmıştı. Aynı isim, 1997’de bu kez işkenceyle hayatını kaybeden **Süleyman Yeter**’le birlikte gözaltında tutulan 15 kişiye işkence yapılması olayına karışmıştı. Mağdurlardan **Asiye Zeybek Güzel** aylar sonra çıkarıldığı mahkemedeki ilk duruşmasında gözaltındayken tecavüze uğradığını dile getirmiş; olayı daha sonra yargıya taşımış, polis memurlarıyla ilgili olarak verilen takipsizlik kararı kesinleşince AİHM’e başvurarak Türkiye’yi mahkûm ettirmişti.

İşkence davalarından yargılanmış ve iki kez mahkûm edilmiş bir ismin Emniyet’te bu hassas göreve yeterli başka kimse yokmuş gibi atanmasına tepki gösterenler haklı. Atamaların sorumlusu siyasi iktidar olduğu için fatura kaçınılmaz olarak hükûmete kesiliyor ama bu atamayı siyasi değil bürokratik bir tercih olarak görmek çok daha doğru olur kanımca. Zira “cooptation”, yani kurumların kendi atamalarını kendilerinin yaptığı sistem Türkiye’de öteden beri uygulanıyor ve vesayet rejiminin de önemli ayaklarından birini oluşturuyor.

Unutmamak gerekir ki atamaların sadece dikey değil, yatay olarak da memurların özel yaşantılarıyla ilgili bir yönü bulunuyor. Hangi bakanlık ya da kurumda olursa olsun her memurun iyi bir görev yerinde olmak, buradaki görev süresini olabildiğince uzatmak, buna karşılık zor yerlerde mümkün olduğu kadar kısa görev yapmak gibi bazı insani istekleri olur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Peces Barba ve yeni anayasa

Akın Özçer 28.07.2012

İspanya önceki gün **demokrasi döneminin ilk Temsilciler Meclisi Başkanı Gregorio Peces-Barba’yı** erken sayılabilecek bir yaşta (74) **kaybetti**. Sosyalist İşçi Partisi’nin (PSOE) salt çoğunluğa ulaştığı 1982 seçimleri ardından oluşan Meclis’in başkanlığına seçilirken kimse onun aleyhinde oy kullanmamış, 338 “evet”e karşı sadece sekiz çekimser oy çıkmıştı. Öncelikle bir diyalog adamı olan Peces-Barba, geniş bir toplumsal mutabakata dayanan, o bakımdan **“Konsensüs Anayasası”** olarak anılan 1978 Anayasası’nın yedi âkil adamı, İspanyolların deyimiyle **Anayasa babalarından (Padres de la Constitución)** biriydi.

Hukuk öğrenimini Strasbourg'da tamamlayan Gregorio Peces-Barba, İspanya'ya döndüğü 1963 yılından itibaren Franco diktatörlüğünün "siyasi" nitelikli davalarına bakan DGM **benzeri Kamu Düzeni Mahkemesi** TOP'ta (**Tribunal de Orden Público**) savunma avukatlığı yapmıştı. Demokrasi ve İnsan Hakları savunuculuğu nedeniyle 1969'da polis tarafından tutuklanarak bir süre mesleğini yerine getirmesi engellenmişti. Peces-Barba o dönemde Hristiyan demokrat eğilimli, haftalık **Cuadernos para el Diálogo** (**Diyalog defterleri**) isimli dergide yazıyordu. İspanya'nın post-Franco dönemine birçok siyasetçi kazandıran bu derginin çevresinde toplanan Franco karşıtları daha sonra Hristiyan demokratlarla sosyal demokratları biraraya getiren bir siyasi partiyi, **Demokratik Sol'u (Izquierda Democrática)** oluşturmuştu. Peces Barba da **PSOE**'ye geçtiği 1972'ye kadar ilk demokratik seçimlerle birlikte faaliyetine son veren bu parti içinde diktatörlüğe karşı mücadele vermişti.

Peces Barba, Temsilciler Meclisi'nin yeni anayasa taslağını tartışarak hazırlamaları için görevlendirdiği yedi milletvekili arasındaydı. İktidar partisi **Demokratik Merkez Birliği'nin (UCD/Unión de Centro Democrático)** üç milletvekilinin bulunduğu komisyonda PSOE'yi temsil ediyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçeneksizlik

Akın Özçer 31.07.2012

Fantastik korku filmleri vardır vampir filmleri gibi mesela. Ortaçağ'dan kalma kan emme ve öldükten sonra geceleri dirilme gibi efsaneleri beyazperdeye aktaran. Pek inanılır gibi olmasa da ilgiyle izlenen heyecan dozu yüksek filmlerdir bunlar. Hatta türünün ilk örneği 1922 yapımı **Nosferatu**'dan günümüze **Dracula'nın Dehşeti** (1958), **Kayıp Çocuk** (1987), **Vampirle Görüşme** (1994), **Alacakaranlık** (2008) ve benzeri birçok film sinema klasikleri arasına girmiştir. Gündüz tabutunda yatan, gün batımıyla birlikte ortaya çıkan, bazen zorla, bazen güzel sözlerle avlarını kandırıp kanını emen vampirlerle mücadele bu filmlerin ana temasını oluşturur. Vampirler tarafından ısırılanların vampire dönüşmeleri mücadelede heyecanı doruğa taşır. Bazen seyirci vampire dönüşenleri görür ama filmin kahramanı bilmiyor diye heyecanlanır, bazen bir karakterin vampire dönüşmüş olduğunu dehşetle öğrenir. Hatta bazen başrol oyuncularından biri vampire dönüşerek izleyicide adrenalin patlamasına yol açar. Filmin kahramanının vampire karşı mücadelesinde artık güvenebileceği başka hiçbir seçenek kalmamıştır.

Seçeneksizlik zaman, zaman gerçek yaşamda da karşımıza çıkar. Örneğin Türkiye'de demokratlar olarak yaklaşık bir yıldır siyasi bir seçeneksizlikle karşı karşıya olduğumuz hissine kapılıyoruz. 12 Eylül referandumunda Anayasa değişikliğine **"yetmez ama evet"** derken, siyasi reformlarla asker ağırlıklı vesayet rejiminin yıkılması için kararlı adımlar atılmasını bekledik; bugün hâlâ bekliyoruz. Ama öncelikle vesayet belkemiğini oluşturan askerî darbelerle bir yenisini eklemek için eylem planları yaptıkları iddiasıyla Ergenekon sürecinde yargılanan sanıkların avukatlığına soyunan CHP'ye karşı seçimlerde çoğunlukla AK Parti'ye destek verdik. Yenilendiği iddiasındaki CHP artık temel hak ve özgürlüklerden daha sık söz ediyordu ama Silivri sanıklarına verdiği akıl almaz destekle avını tavlama çalışan bir vampir gibi korkutuyordu bizi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Askerin egemenlik alanı

Akın Özçer 04.08.2012

Türkiye’de ağustos ayının ilk haftası **Yüksek Askerî Şûra**’nın (YAŞ) olağan toplantısı ve bu bağlamda asker-sivil ilişkileri gündeme gelir. Bu yıl da öyle oldu ama askerle sivil arasında bu kez uyumlu bir çalışma olduğundan söz edildi. Kabul etmek gerekir ki YAŞ “kuruluşu ve görevleri hakkındaki” 17 Temmuz 1972 tarihli ve 1612 sayılı kanunda yer alan anti-demokratik hükümleriyle dikkat çeken bir kurul. Yasanın 2. maddesi, **Şûra başkanı** olarak **başbakanı** zikrediyor ama çoğunluğu askerlerden oluşan üyelerinin “terfi işlemleri ile ilgili konulardaki oy hakkı ve değerlendirme notu eş değerdedir” hükmü bu başkanlığı sözde bırakıyor. Şûra’nın diğer sivil üyesi olan **Millî Savunma bakanı** devlet protokolü öndegelim sırasına uygun şekilde **Genelkurmay başkanından** sonra yer alıyor ve bir seçilmiş olarak başbakana vekâlet dahi edemiyor ne yazık ki. Bu görevi üstlenen Genelkurmay başkanı ayrıca ikinci olağan toplantının tarihini saptama ve Şûra’yı olağanüstü toplantıya çağırma yetkilerini elinde bulunduruyor.

YAŞ yetkisine giren her konuda yasanın 5. maddesine göre toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar aldığından, sayısal çoğunluğa sahip askere, bağlı olduğu seçilmiş hükümetten bağımsız karar alma imkânı tanıyor. Yasa ancak eşitlik hâlinde başbakanın katıldığı tarafın oyunun geçerli olacağını hükme bağlıyor ki bu da hükümetin katılmadığı kararların yine de alınabileceği anlamına geliyor. Kararları engelleyebilecek tek siyasi otoritenin kararnameleri imzalama yetkisine sahip olan **cumhurbaşkanı** olduğu görülüyor. Halkın çoğunluğunun oylarıyla oluşmuş hükümetse, atanmışların çoğunlukta olduğu bir kurulun aldığı kararlara uymak zorunda kalıyor. Buna imkân veren böyle bir yasa bu ve Anayasa’nın 2. maddesindeki “demokratik devlet” ilkesine nasıl aykırı bulunmaz; anlamak mümkün değil.

Bu durum atamalarda Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) personelinin siyasi otoriteden çok **kendi komutanlarını**, yani atanmış üstlerini dikkate almasına yol açıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asıl gündem

Akın Özçer 07.08.2012

Türkiye, siyasi gündemi hızla değişen bir ülke; öyle ki yabancı basın mensupları buraya ilk ayak bastıklarında izlemekte oldukça zorlanıyorlar. Ancak belirli bir süre sonra gündemin hızla değişmesinin, ülkenin asıl gündemindeki sorunların çözüme kavuşturulamamasından kaynaklandığını anlıyorlar. Sanki gizli bir el temel sorunlarımız kökünden çözülmesin diye devreye giriyor ve gündemi sürekli değiştiriyor. Bunu belki statükonun devamından yana siyaset üreten bir aklın başarısı olarak görmek mümkün. Peki, ama bu akıl nerede, hükümette mi, muhalefette mi, kendini devletin asıl sahibi gören bürokraside mi yoksa?

Bu soruya yanıt ararken, öncelikle Türkiye’nin asıl gündemini oluşturan sorunlara kısaca göz atmakta yarar var. Kabul etmek gerekir ki Suriye’deki son gelişmelerle çözümü artık ivedilik kazanan Kürt sorunu, terör boyutuyla birlikte temel sorunlarımızın başında geliyor. Kürt sorunu, sürekli yinelediğimiz gibi, özünde bir demokrasi ve temel haklar sorunu: yurttaşların etnik, dilsel, dinsel ve benzeri farklılıklarıyla birlikte ayrım yapılmadan eşitliği

ilkesinin anayasal ve yasal engellerle uygulanamamasından kaynaklanıyor. Çözüm, bu engelleri kaldıracak demokratik bir yeni anayasada elbette.

1982 darbe anayasasının yürürlüğe girmesinin ardından patlak veren PKK terörü, “terörle mücadele edilirken demokratikleşme olmaz” diyen çokbilmiş generallerin, büyükelçilerin ve siyaset adamlarının baş tacı edildiği 90’lı yıllarda Kürt sorununun çözümünü engelledi. Öcalan’ın yakalanması ve terörün durmasının ardından Helsinki Zirvesi ile başlayan süreçte siyasi reformlar, bu bağlamda yeni anayasa gündeme geldi gelmesine ama dönemin asker ağırlıklı MGK’sı reform başlıklarının yarısını tırpanladı. Bir bölümü Türkiye’nin ilk Ulusal Programı’nda yer alan, geri kalanı 2004’te hayata geçirilen MGK tırpanı yemiş bu reform paketi yine de AK Parti’ye reformcu kimliği kazandırmaya yetti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran’ın demokrasi ve insan hakları sicili

Akın Özçer 11.08.2012

İran Genelkurmay Başkanı **Hasan Firuzabadi** hafta başında Devrim Muhafızları internet sitesine yaptığı açıklamada, Esed karşıtı politika izleyen Suriye’nin komşusu bazı ülkeleri “**Büyük Şeytan ABD’nin hedefleri doğrultusunda hareket ettikleri**” gerekçesiyle eleştirdi. Firuzabadi, Tahran’ın eleştirilerini genelde imalarla dile getiren klasik diplomasi tarzıyla yetinmedi ve ismen zikrettiği bu ülkelere Suriye’den sonra sıranın kendilerine gelebileceği uyarısında da bulundu. Bu uyarıyı, İran Meclisi Güvenlik ve Dış politika Komisyonu üyesi **Kâzım Celali**’nin Suriye’de kaçırılan ve hacı oldukları öne sürülen İran vatandaşlarının güvenliğinden “**teröristleri silahlandıran Türkiye’yi**” sorumlu tutan açıklaması izleyince Tahran’la ilişkiler gündemin ilk sırasına oturdu.

Dışişleri Bakanı **Davutoğlu**, Myanmar’a hareketi öncesinde, apar topar Ankara’ya gelen İranlı mevkidaşı **Salihi** ile Türkiye’nin Suriye konusundaki tutumunu da konuştuklarını açıkladı. İki ülke arasında bu konuda görüş ayrılıkları olduğunun altını çizen Davutoğlu, İranlı yetkililerin açıklamalarının sadece ikili ilişkilere değil ayrıca Tahran’ın uluslararası alandaki politikasına da zarar verdiğini belirtti. Devlet adamlarından açıklamalarını ciddi bir süzgeçten geçirdikten sonra yapmalarını beklediğimizi Salihi’ye ilettiği söyledi. Ancak Suriye’ye bakışları karşıt olan Türkiye ve İran’ın bunu köklü ikili ilişkilerine yansıtmamak için özel çaba harcamaları gerektiğine kuşku yok.

Suriye’de Esed’in ve Baas rejiminin geleceği, Rusya ve Çin’in BM Güvenlik Konseyi’ndeki katkılarına karşın pek parlak değil. Ülkenin nasıl bir devlet yapısına sahip olacağı belki öngörülemiyor ama kurulacak rejimin daha demokratik ve insan haklarına saygılı olması beklentilerin başında geliyor. Esed karşıtı politika izlemenin başka bir ilkesel yönü de yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran’da reformcu muhalefete yer yok

Akın Özçer 14.08.2012

Bir önceki yazımda Esed rejiminin arkasında duran ve Türkiye dâhil bazı ülkeleri bundan sonra sıranın kendilerine geleceğiyle tehdit eden İran rejiminin demokrasi ve insan hakları alanındaki hâl-i pürmelâlini hatırlatmış ve bölgede kıvılcımı çoktan çakılmış olan değişim sürecine siyasi manevralar ve alaturka kurnazlıklarla daha uzun süre direnemeyeceğine dikkat çekmiştim. Bu bağlamda muhalefete yönelik baskı ve sindirmenin hileli ya da en azından tartışmalı 2009 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden bu yana arttığına işaret etmiştim.

Anımsayacak olursak, 12 Haziran 2009'da yapılan seçimleri, beklentilerin aksine reformcu muhalefetin lideri **Hussein Musavi**'ye karşı yüzde 62,6 oyla ılımlı muhafazakâr **Mahmud Ahmedinejad**'ın kazandığının açıklanması bütün toplumu ayağa kaldırmıştı. **Musavi** ve eski Meclis Başkanı **Kerrubi** başta olmak üzere diğer adaylar seçimlerde inanılmaz hileler yapılmış ve sonuçların tahrif edilmiş olmasından şikâyetçiydiler. Bu oldubitti karşısında muhalifler sokağa dökülmüş, Tahran ve diğer kentlerde, hatta yurtdışında protestolara başlamıştı. Gösterilerin organizasyonu, ileriki yıllarda Kahire'nin Tahrir Meydanı'nda da görüleceği gibi, sosyal medya üzerinden yapıldığı için bu toplumsal tepki **"Twitter Devrimi"** olarak adlandırılmıştı. Zira böylesine büyük bir kitlesel harekete İran'da 1979 devriminden bu yana hiç rastlanmamıştı.

Seçimlerde hile ve tahrifat iddiaları mevcut rejime desteğin azalmasıyla ters orantılı olarak giderek ciddiyet kazanıyor. **Ahmedinejad**'ın eski Cumhurbaşkanı'ndan **Rafsancani**'yi saf dışı bıraktığı 2005 seçimlerinin ilk turunda muhafazakâr aday **Muhammed Galibaf** da benzer iddialarda bulunmuş, anketlerde ikinci geldiği hâlde sandıktan üçüncü çıkmasını seçim hilelerine bağlamıştı. Ama Cenevre Üniversitesi profesörlerinden **Muhammed Rıza Celali**'ye göre hile ve tahrifatın boyutları bu defa çok daha büyüktü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil toplum rahatsız

Akın Özçer 18.08.2012

Demokrasiyi kısaca, ABD'nin tarihî başkanlarından **Abraham Lincoln**'ün ünlü ifadesiyle **"halkın, halk tarafından, halk için yönetimi"** olarak tanımlıyorsak, halkın yönetime, belirli aralıklarla yapılan çoğulcu, serbest ve dürüst seçimlerde veya düzenlenen referandumlarda oy kullanmanın ötesinde, daha aktif biçimde katılması gerektiğini kabul ediyoruz demektir. **Habernas**'ın da altını çizdiği gibi, işleyen bir demokrasi için halkın karar alma süreçlerine katılımı şarttır. Bu itibarla içinde bulunulan yüzyılda **"demokrasi"** dendiğinde anlaşılması gereken, **"temsili" değil**, daha geniş bir katılımı sağlayan **"katılımcı"** demokrasidir.

Katılımcı demokrasi, sivil ağlar, örgütler ve girişimler yoluyla gönüllü olarak biraraya gelen bireylerin ülke sorunlarına ya da kendilerini ilgilendiren konulara ilişkin görüş, yaklaşım ve çözüm önerilerini doğrudan ve sürekli olarak dile getirmelerine imkân tanıyor. Böylelikle aynı görüşleri paylaşan bireylere başta hükümetin olmak üzere siyasi partilerin çeşitli konulara ilişkin kararlarını destekleme, eleştirme ya da etkileme fırsatı veriyor. Dört veya beş yıl boyunca bir iki defa seçim sandığında oyunu kullanmakla yetinen pasif birey yerine sivil toplum içinde yer alan ve her an, her şeyi sorgulayan ve görüş beyan eden aktif bir birey yaratıyor.

Ne var ki bir ülkede katılımcı demokrasinin işleyebilmesi, en başta ifade ve örgütlenme özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin evrensel ölçütlere uygun biçimde var olmasına bağlı. Bu nedenle, Türkiye gibi

özgürlüklere hâlâ kısıtlamalar getiren bir darbe anayasasıyla yönetilen bir ülkede sivil toplumun, başta Kürt sorununu çözen, evrensel değerlere ve temel hak ve özgürlüklere dayanan yeni anayasa talebine öncelik vermesini yadırgamamak gerekir. Liberaller, sosyal demokratlar, AK Parti'nin tabanını oluşturan dindar muhafazakârlar ve BDP'liler dâhil aşağı yukarı herkesin bu hedef etrafında biraraya gelmesini de öyle.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diplomatik krizin arka planı

Akın Özçer 21.08.2012

Ekvador'la Büyük Britanya'nın ikili ilişkilerinde diplomatik bir kriz yaşanıyor. Bu krizin nedeni, on binin üzerinde Amerikan gizli belgesini deşifre ederek yayınlayan **WikiLeaks**'in kurucusu **Julian Assange**'ın Büyük Britanya tarafından İsveç'e iade edilmekten kurtulmak için Ekvador'un Londra Büyükelçiliği'ne sığınmış olması. İsveç'e iade kararının ardında bu ülkede hakkında açılan cinsel taciz davaları ve alınan tutuklama kararları var. Assange, Küba muhalefeti ve CIA çevreleriyle ilintisi olduğu öne sürülen Anna Ardin'le ve Sofia Wien isimli başka bir kadınla arzuları hilafına cinsel ilişkiye girdiği iddiasıyla suçlanıyor. Bu iddiaları reddeden Assange, İsveç'e iadesine bu ülke makamları tarafından daha sonra gizli belgelerini açıkladığı gerekçesiyle yargılanmak üzere ABD'ye iade kararı alınacağı kaygısıyla karşı çıkıyor.

Pazar günü Ekvador'un Londra Büyükelçiliği'nin önünde basına açıklamalarda bulunan Assange'ın avukatı ünlü İspanyol yargıç **Baltasar Garzón**, müvekkilinin İsveç yargısından kaçmadığını ama bu ülkeden bir sonraki aşamada ABD'ye iade olunmayacağına ilişkin güvence beklediğini bir kez daha vurguladı. Garzón ayrıca Assange'ın basına hitap etmek için sokağa çıkacağı iddialarını da yalanladı. Bilindiği gibi, diplomatik ilişkiler hakkında 1961 tarihli Viyana Sözleşmesi büyükelçilik binalarının dokunulmazlığı bulunduğunu ve kabul eden devlet yetkililerinin binalara misyon şefinin rızası olmadıkça giremeyeceğini hükme bağlıyor.

Aynı gün Garzón'un açıkladığı gibi Büyükelçiliğin balkonuna çıkan Assange, buradan yaptığı konuşmada ABD Başkanı Obama'ya "WikiLeaks'e karşı cadı avına son vermesi" çağrısında bulundu. **WikiLeaks** belgelerini ilk yayımlayan gazetelerden birinin **The New York Times** olduğunu anımsatan Assange ayrıca belgeleri sızdırmakla suçlandığı için iki yılı aşkın bir süredir tutuklu bulunan Amerikan ordusu bilgisayar uzmanlarından **Bradley E.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gündemde yine terör var

Akın Özçer 25.08.2012

Tarih, **19 Haziran 1987**. Yer: **Barselona**'nın işlek caddelerinden Meridiana üzerindeki Hipercor süpermarketinin **katlı otoparkı**. Saat 16:10 sularında park hâlindeki çalıntı bir Ford Sierra'nın bagajına yerleştirilmiş **iki yüz kiloluk zaman ayarlı bomba**, daha etkili olsun diye arabanın deposuna doldurulmuş **yüz litre benzinle birlikte patlıyor**. Patlamanın şiddetiyle zeminde oluşan beş metre çapında oyuktan geçen bir alev topu

mağazaya giriyor ve önüne çıkan alışveriş derdindeki bahtsız insanları anında karbonize ederken, o anda yakında bulunanları zehirleyerek öldürüyor. **Bilanço, 21 ölü, 45 yaralı.** Ölü ve yaralıların çoğunluğunu **kadın ve çocuklar** oluşturuyor.

O saatte orada bulunmaktan başka hiçbir "suçları" olmayan masum insanları hedef alan **bu kör terör eylemini ETA'nın üç kişilik "Barselona komandosu" yapıyor.** Teröristler yargılandıkları mahkemede kendilerini, güvenlik birimlerini otoparka bombalı bir araç yerleştirdikleri konusunda telefonla uyarmış olmakla savunuyor. **Patlamadan önce ETA adına yapılmış üç telefon ihbarı saptanıyor** gerçekten ama plakası hakkında ayrıntılı bilgi verilmediğinden **arabanın bulunamadığı**; ayrıca patlama saati olarak 40 dakika öncesinin bildirildiği ve o saatte patlama olmadığından **ihbarların asılsız olduğu sonucuna varıldığı anlaşıyor.**

Gaziantep'te önceki gün meydana gelen ve dördü çocuk dokuz sivilin ölümüne yol açan bombalı araç bana ETA tarihinin bu en kanlı kör terör eylemini anımsattı. **Bu tür kör terör eylemleri, şiddet kullanan örgütlere "terör örgütü" denmesine gerekçe oluşturan ve bu nedenle örgütlerce pek üstlenilmek istenmeyen eylemler.** Şiddette, şiddeti uygulayanla kurbanı arasında bir bağ vardır; biri başkasına doğru, yanlış bir gerekçeyle şiddet uygular. Oysa **bu tür eylemlerde kurbanların şiddeti uygulayanla herhangi bir bağı yoktur.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bask erken seçimleri

Akın Özçer 28.08.2012

Bask özerk hükümeti başkanı (lendakari) **Patxi López** geçen hafta erken seçim kararı aldı. 21 ekimde yapılacak seçimlerle Bask Ülkesi'nin milliyetçi olmayan ilk özerk hükümetinin de sonu görünmüş oldu. Bu hükümet 1 Mart 2009 seçimleri ertesinde Sosyalist İşçi Partisi Bask kolu (PSE-EE) tarafından, dönemin ana muhalefet partisi PP'nin (Partido Popular) dış desteğiyle azınlık hükümeti olarak kurulmuştu. ETA'nın toplumsal tabanının da içinde yer aldığı radikal milliyetçi yurtsever (abertzale) solun, seçim listeleri Yüksek Mahkeme'ce yasaklandığı için geçersiz oy kullandığı o seçimlerde merkez partileri 75 sandalyeli özerk parlamentoda ilk kez salt çoğunluğa (38) ulaşmış ve aralarında anlaşmışlardı. Böylece seçimlerden birinci parti çıkan Bask milliyetçiliğinin kurucusu PNV de ilk kez muhalefete düşmüştü.

Burada bir parantez açarak, 1895'te kurulan PNV'nin 2000 yılına kadar, arada sürgünde geçen dönemler dâhil, "önce özerklik sonra bağımsızlık" şeklinde özetlenebilecek ikili bir siyaset izlediğini vurgulamakta yarar var. Son dönemde doğrudan bağımsızlığı hedefleyen politikalara yönelen, eski Lendakari Ibarretche ile 2005'te bu yönde anayasal çerçevede bir girişimde bulunmuş olan bu partinin "ayrılıkçı", Türkiye'deki statükocu çevrelerin ifadesiyle "bölücü" olduğu tartışılmaz. Ama ETA'ya cephe almış ve terörü kınamış olan PNV hakkında "bölücü" olduğu için kapatma davası hiç açılmadı. Dava ne kelime, PNV altını çizdiğim gibi son dönem hariç Bask Ülkesi'nde sürekli iktidar oldu. Demokrasilerde ayrılıkçı yani "bölücü" olanların da ifade ve örgütlenme özgürlüğü, dolayısıyla Meclis'te ve seçilirlerse demokratik kurumlarda yerleri var elbette.

Buna karşılık terörle organik bağ, teröre destek ve övgüde bulunmak, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün kapsamına girmiyor. O bakımdan demokratik ülkelerin anayasaları Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu'nun bu ölçütünü temel alıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cemil Çiçek'in çağrısı

Akın Özçer 01.09.2012

TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in **"teröre karşı ulusal mutabakat"** çağrısından ilk haberdar olduğumda **Anadolu Platformu**'nun Sakarya Kuzuluk'ta düzenlediği **"Adalet ve Özgürlük Arayışı"** başlıklı konferanslar dizisinden birine **YAP'ı (Yeni Anayasa Platformu)** temsilen konuşmacı olarak katılanlar arasındaydım. Seçtiğim konu, evrensel demokrasi ölçütlerine uygun, temel hak ve özgürlüklere dayalı **yeni bir anayasanın bugün artık iç içe geçmiş olan Kürt ve terör sorunlarının çözümüne yapacağı katkı**ydı. Sayın Çiçek'in kendisinin kaleme aldığını ve İspanya örneğinden esinlendiğini söylediği mutabakat taslağını, konuyla ilgili olmasından ötürü ilk olarak orada değerlendirme fırsatını buldum.

Çiçek'in esinlendiği metnin bazı meslektaşların köşelerinde zikrettikleri gibi, İspanya'da **12 Ocak 1988** tarihinde imzalanan **Ajuria Enea Paktı** ya da **"Euskadi'nin pasifikasyonu ve normalizasyonu için anlaşma"** olduğuna kuşku yok. Dışişleri'nde görevliyken zor da olsa izin alarak yayımlamayı başardığım ilk kitabımdan (99) bu yana ısrarla dikkat çektiğim hususların, bunca yıl kaybedilmiş olmasına karşın, Meclis Başkanı'nın kaleminden çıkan bir metinde kısmen hayat bulması önemli elbette. Çünkü **bu anlaşma yöntem ve içerik olarak bir demokratik hukuk devletinin örnek alması gereken terörle mücadele politikası ve stratejisini ortaya koyuyor.**

Kuşku yok ki bu politika ve stratejinin uygulanabilmesi Türkiye'nin öncelikle demokratik bir hukuk devletine dönüşmesini gerektiriyor. Bunun için de evrensel demokrasi ölçütleri ve insan hak ve özgürlüklerini temel alan **sivil bir anayasa** yapılması zorunluluk arz ediyor. Çünkü **terörle mücadele için öncelikle şiddet ve teröre destek olmamak kaydıyla ayrılıkçılık dâhil her türlü düşüncenin ifade ve örgütlenmesini serbest kılacak bir anayasa şart.** Başka bir deyişle **her türlü düşüncenin ifadesi, örgütlenmesi ve siyaseti serbest olmalı ki kimsenin eline silah alması için bir bahanesi olmasın.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokratik hukuk devleti ve terör

Akın Özçer 04.09.2012

Geçen yazımda Meclis Başkanı **Cemil Çiçek**'in **"teröre karşı ulusal mutabakat"** çağrısını, esinlendiği anlaşılan İspanyol devletinin terörle mücadele politikasının temelini oluşturan **"Euskadi'nin pasifikasyonu ve normalizasyonu için anlaşma"** ile karşılaştırmış, artıları ve eksileriyle değerlendirmiştim. Orada altını çizdiğim gibi, Bask Ülkesi'nde faaliyet gösteren Batasuna dışındaki Bask milliyetçi partiler dâhil tüm siyasi partilerce 1988'de imzalanan anlaşma, yöntem ve içerik olarak, demokratik hukuk devletinin örnek alması gereken bir terörle mücadele politikasını ortaya koyuyor.

İspanya 1978’de demokratik bir anayasa yapmış, özünde bir demokrasi sorunu olan Bask sorununa “asgari” bir çözüm getirmişti. Bu çözümde, BM uygulamasında sömürge altında yaşayan halklara tanınan “kendi kaderini belirleme” gibi kolektif bir hak dışında kalan tüm bireysel hak ve özgürlükler yer almış, anayasanın öngördüğü **“Özerklikler Devleti”** ötesindeki bağımsızlık dâhil tüm seçeneklerin siyaseti serbest kılınmış, anayasal çerçevede gerçekleştirilebilmesinin yolu da açık tutulmuştu.

Bugün Euskadi’nin bağımsızlık hedefine ulaşmak için Bask özerk parlamentosundan salt çoğunlukla karar çıkarmak, bu kararı Temsilciler Meclisi’ne anayasa değişikliği teklifi olarak getirmek ve beşte üç çoğunluğun desteğini bulmak gerekiyor. Günün koşullarında kolay gerçekleştirilecek bir olasılık değil; 2005 yılında kendi kaderini belirleme hakkının anayasanın ayrılmaz parçası olan Bask Özerklik Statüsü’nün metnine dâhil edilmesini öngören bir tasarı, özerk parlamentodan geçmiş ama Temsilciler Meclisi’nde 29’a karşı 321 oyla reddolunmuştu.

Bunları anımsatmamın nedeni, yapımı süresince eylemlerini arttıran ETA’nın, İspanya’yı demokratik bir hukuk devletine dönüştüren ve Bask sorununa yukarıdaki çerçevede çözüm bulan 1978 Anayasası’na karşı silahlı faaliyetine geçen yıla kadar son vermemiş olması.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İçişlerine karışmak ya da karışmamak (1)

Akın Özçer 08.09.2012

Devletlerin egemenliği ve eşitliği uluslararası hukukun temel ilkelerinden birini oluşturur. Bu ilkenin doğal bir sonucu olarak da devletlerin ulusal yetkisindeki işlerine karışmamak temel ilke olarak benimsenir. Aynı mantık çizgisini BM Teşkilâtı’nın bir ülkenin ulusal yetkisinde olan işlere karışmamasını öngören BM Yasası’nın 2. maddesi 7. paragrafında bulmak mümkündür. Uluslararası Adalet Divanı (UAD) da, Nikaragua’nın ABD’ye karşı ülkesindeki silahlı muhalefete (los contras) verdiği askerî destekle uluslararası hukuku ihlal ettiği gerekçesiyle açtığı davada aldığı kararla (1986) içişlerine karışmama ilkesinin uluslararası teamül hukukunun vazgeçilmez bir ögesi olduğunu vurgulamıştır. Ancak bu karar ABD’yi UAD’nin zorunlu yetkisini tanıdığına dair 1946 tarihli açıklamasını geri çekecek ölçüde rahatsız etmişti.

ABD’nin Nikaragua’ya askerî müdahalesinin körüklediği iç savaşın, 17 milyar dolarlık maddi zarar bir yana, yaklaşık 38 bin kişinin yaşamına mal olduğu dikkate alındığında, içişlerine karışmama ilkesinin “insanî” açıdan önemli olduğu düşünülebilir. Ama ABD’nin soğuk savaş döneminde, Nikaragua’da olduğu gibi, Latin Amerika ülkelerinde iktidar olan sol hükümetlere karşı giriştiği bu tür müdahaleleri genelleştirerek bir sonuca varmak pek doğru değil. Çünkü dünya tarihi, ülkesinde insanlık dışı politikalar yürüten ve bunu kendi içişleri olarak savunan devletlerin uygulamalarıyla da dolu. Aslında içişlerine karışmama, ulusal egemenliği kullanan devletlerin halka karşı sınırsız yetkilere sahip olduğu anlamına gelmiyor. Devletlerin öncelikle halklarını korumak gibi bir görevi de olduğu kabul ediliyor. Peki, içişlerine karışmama bu görevini yerine getirmek bir yana, halkının temel haklarını ihlal eden ülkelere seyirci kalmak gerektiği anlamına mı geliyor?

Elbette hayır ama insanî gerekçelerle içişlerine karışmanın evrensel kuralları da olmalı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

İçişlerine karışmak ya da karışmamak (2)

Akın Özçer 11.09.2012

Geçen yazımda devletlerin içişlerine karışmama ilkesinin ulusal egemenliğin doğal sonucu ve uluslararası teamül hukukunun vazgeçilmez ögesi olduğunu anımsatmıştım. Devamla, uluslararası hukukun son dönemde demokratik olmayan ülkelerde katliam hatta soykırıma varan ağır insan hakları ihlallerinin cezasız kalmasını önlemek için, bu ilkeye karşı “**insanî müdahale**” ya da “**insanî yardım hakkı**” gibi kavramları geliştirdiğine işaret etmiştim. Son olarak Québec’li yargıç ve hukukçu **Westmoreland-Traoré**’nin, insanî müdahale hakkının devletlerin insan hakları ihlallerine tepki verme yükümlülüğüne dayanan hukuki bir temeli olduğuna ilişkin görüşünü aktarmıştım.

Bayan Westmoreland-Traoré bu görüşünü BM Yasası’nın ilk maddesinin 3. paragrafına dayandırıyor. Buna göre, BM’nin amaçlarından biri de “**ekonomik, sosyal, kültürel ve insancıl nitelikteki uluslararası sorunları çözmeye ve ırk, cinsiyet, dil ya da din ayrımı gözetmeksizin herkesin insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygının geliştirilip güçlendirilmesinde uluslararası işbirliğini sağlamak**”. Yasa’nın 55. maddesinin 3. fıkrası da “**uluslar arasında halkların eşitliği ve kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi ilkesi üzerine kurulmuş barışçı ve dostça ilişkiler sağlanması için**” BM’yi “**insan haklarına ve temel özgürlüklerine bütün dünyada etkin biçimde saygı gösterilmesini kolaylaştırmak**” ile görevlendiriyor. Ayrıca sonraki madde “**üyeler 55. Madde’de belirtilen amaçlara ulaşmak için gerek birlikte, gerekse ayrı, ayrı örgütlerle işbirliği içinde hareket etmeyi yükümlenirler**” diyor.

Öte yandan, insan hakları alanında 1949’da imzalanan dört Cenevre sözleşmesinin ortak 1. maddesi, tarafları sadece kendi insanî yükümlülüklerine saygı göstermekle değil ayrıca her koşulda saygı gösterilmesini sağlamakla da sorumlu tutuyor. Üçüncü tarafları da kapsayan bu tür genişletilmiş sorumluluk sözleşmelerin ortak 3.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Suriye’ye karışmak ya da karışmamak (1)

Akın Özçer 15.09.2012

Suriye, **Baas Partisi’nin darbeye iktidara el koyduğu** 1963’ten bu yana demokratik seçim görmemiş bir ülke. 1966 ve 1970’de yine bu partinin içinden gelen liderlerin rol aldığı iki darbe daha yaşamış. Baba Hafız Esed’in iktidarı devraldığı son darbenin ardından yapılan ve halen yürürlükte olan 1973 Anayasası Baas’a parlamentoda sandalyelerin üçte ikisine sahip olmak ve geniş yetkileri bulunan Devlet Başkanı “adayını” seçmek gibi egemen parti işlevi tanıyor. Aynı zamanda **Baas Genel Sekreteri** olan **Devlet Başkanı** ayrıca rejime çok partili görüntüsü vermek için oluşturulmuş bir tür “icazet verilen partiler koalisyonu” olan, içinde Baas’ın da yer aldığı **İlerici Ulusal Cephe (İUC)** liderliğini yürütüyor. İUC’de yer almanın koşulu Baas hükümetlerinin “**Arap milliyetçisi**” ve “**sosyalist**” eksenli politikasını desteklemek olduğundan, bu rejimi kısaca “**tek parti diktatörlüğü**” olarak nitelemek yanlış olmayacak kuşkusuz.

Hafız Esed'in yaşamını yitirdiği 2000 yılına kadar tek aday olarak girdiği beş başkanlık seçimini açık farkla kazandığı Suriye'de **olağanüstü hâl** 1963'ten bu yana İsrail ile savaş hâli öne sürülerek hiç kaldırılmamış. Baba Esed'in ölümünden sonra Baas, monarşilerde olduğu gibi yerine oğul Beşşar'ı getirmiş. Oğul Esed ile birlikte rejimde demokratikleşme sayılamayacak sınırlı bir açılım olmuş. Önce İUC'ye üyelik koşulları gevşetilmiş; muhalif partilerin cephe içinde yer almasına ve bu çerçevede seslerinin duyulmasına icazet verilmiş. Ancak bu izin, 2002'de siyasi reform talep ederek **"ileri giden" iki milletvekilinin (Mamun El Homsî ve Riyad Seif)** anayasayı ihlalden **dokunulmazlıkları kaldırılarak** yargılanmaları ve daha sonra **beş yıl hapis cezasına mahkûm edilmeleri** olayında olduğu gibi göstermelik kalmış. Bu yargılamaları üç yıl sonra "Liberal Demokratik Birlik" hareketinin kurucusu **Kemal Labuani'nin** 12 yıl, 2010'da **Al Malik ve Al Hasani'nin üçer yıl hapis cezasına mahkûm edilmeleri** izlemiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye'ye karışmak ya da karışmamak (2)

Akın Özçer 18.09.2012

Bir önceki yazımda Suriye'de elli yıl kadar önce darbeyle iktidara gelen Baas Partisi'nin 73 Anayasası'yla pekiştirdiği tek parti diktatörlüğünün reform sayılamayacak bazı iyileştirmeler dışında aynen devam ettiğini; demokratik ilkelerin ve temel insan hak ve özgürlüklerinin sürekli ihlal edildiğini özetlemiştim. Bu rejimin insan hakları ihlallerini sürdürmesini ve sivil muhalefetin Arap Baharı'ndan esinlenerek 15 Mart 2011'de başlattığı toplu protesto gösterilerine karşı güç kullanmasını, hangi gerekçeyle olursa olsun, Suriye'nin "içişleri" çerçevesinde değerlendirmenin, demokrasi ve insan haklarına dolaylı olarak karşı çıkmak anlamına geldiğini vurgulamıştım. Aslında içişlerine karışmama ilkesine bazı siyasetçiler zaman, zaman atıfta bulunuyor ama Suriye'deki olaylar uluslararası kuruluşlarda genelde insan hakları bağlamında ele alınıyor. Suriye'deki olaylarla ilgili olarak BM çerçevesinde alınan 29 Nisan 2011 tarihli ilk kararın üye ülkelerde insan haklarının durumunu izleyen Genel Kurul'un İnsan Hakları Konseyi'nden çıkması basit bir rastlantı değil elbette.

BM Genel Kurulu, bir yıl kadar sonra, 16 Şubat 2012'de, 12'ye karşı 137 oyla benimsediği **"Suriye'deki Durum"** raporuyla "Suriye yetkililerinin keyfi tutuklamalarla ve sivillere karşı kuvvet kullanmak suretiyle insan hakları ve temel özgürlükleri ağır ve sistematik biçimde ihlal etmesini kuvvetle kınıyor. Şam hükümetini kendi halkını saldırılara ve hak ihlallerine karşı korumaya ve uluslararası hukuktan doğan yükümlülükleri yerine getirmeye ve Arap Ligi Planı'ndaki kararlara uygun önlemleri almaya çağırıyor". Bilindiği gibi, sözkonusu plan Suriye'de çoğulcu, demokratik bir siyasi sistem oluşturmaya yönelik geçiş süreci için atılması gerekli adımları sıralıyor.

Buna karşılık, Beşlerin veto yetkisine sahip olduğu Güvenlik Konseyi'nden benzeri karar tasarılarını geçirmek mümkün olmuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilanço

Akın Özçer 22.09.2012

Asıl mesleğim köşe yazarlığı değil ama yaklaşık dört yıldır **Newsweek Türkiye** dergisinde, ardından **Taraf** gazetesinde yazılarım yayımlanıyor. Aslında Dışişleri bürokrati olarak, formatları değişik de olsa, benzeri metinleri kaleme almış, ayrıca iki de kitap yayımlamış olduğumdan formasyonumla bağdaşmayan bir uğraş değil benim için.

Bürokraside siyasetçilerin adına yazılan konuşma metinleri dışındaki yazılar kişisi belirli olmayan (impersonnel) tarzda kaleme alınıyor ve imza sahibine sunulana kadar üzerinde hiyerarşik ara kademeler tarafından uygun görülen değişiklikler yapılabiliyor. Bu nedenle resmî yazıları kaleme alanlar, üzerinde fazla oynanmaması için belirli kalıplara uymaya, varsa kendi katkılarını kabul edilebilir ifadelerle metne zerk etmeye özen gösteriyor. Oysa ifade özgürlüğünün evrensel ölçütlere uygun olduğu demokratik ülkelerdeki gazetelerin köşelerinde yazarlar kişisel görüşlerini uygun gördükleri ifadelerle dile getirebiliyor.

Bununla birlikte bir köşede yazmakla resmî bir metni kaleme almak arasında uyulması gereken kurallar bakımından önemli benzerlikler de var. Her iki durumda da düşünceleri doğru bir temel üzerine inşa etmek, bunun için de konuyla ilgili bilimsel verileri toplamak, arka planı veya evveliyatı çekmek gerekir. Bürokraside bu kurallara uyulmaz ve maddi hata yapılırsa arada bunu fark ederek düzelterek kademeler oluyor. Ama köşelerde hatalı ya da eksik bilgi aktaran veya hatalı bilgi üzerine inşa edilen görüş belirtenler doğrudan okurla baş başa kalıyor. O bakımdan köşe yazarının sorumluluğunun hatasını düzelterek hiyerarşik kademelere sahip bürokratin sorumluluğundan daha fazla olduğu yadsınamaz bir gerçek.

Bugün biraz kişisel nitelikli böyle bir yazı kaleme almamın nedeni, **Taraf** 'ta 100 yazıyı geride bırakmış olmam. 100 sayısının sembolik bir anlamı vardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bağımsızlığa karşı federalizm

Akın Özçer 29.09.2012

İspanya'da "özerklikler devleti" olarak adlandırılan bugünkü devlet yapısını biçimlendiren 1978 Anayasası'nın, bağımsızlıkçı söyleme ve siyasete elverişli olmakla birlikte, bağımsızlığa ulaşmayı neredeyse imkânsız (casi imposible) kıldığını Bask ve Katalan sorununu işlediğim yazılarda vurguluyorum. Aslında anayasaların ülkelerin egemenlik ve toprak bütünlüğünü güvence altına almasını ve değiştirilmedikçe bölgelere ülkelerden ayrılarak bağımsızlık ilan etme imkânı vermemesini doğal karşılamak gerekir. Anayasa değişiklikleri için beşte üç ya da üçte iki gibi nitelikli çoğunluk aranmasını da öyle. Ayrıca kabul etmek gerekir ki anayasaların değiştirilebilmesi için öngörülen nitelikli çoğunluk, BM uygulaması dikkate alındığında, bölgelerin bağımsızlığa ulaşması için yeterli sayılmıyor. Kosova istisnası bir yana bırakılırsa, BM Yasası'nda vurgulanan (1. Madde 2. Fıkra) "kendi kaderini belirleme hakkı" bölge değil sömürge halklarına tanınan bir hak. BM Genel Kurulu'nun "Sömürge altındaki halklara ve ülkelere bağımsızlık verilmesine ilişkin bildirge" başlığını taşıyan 14 Aralık 1960 tarih ve 1514 sayılı kararının 6. maddesi, ulusal bağımsızlığı ve ülkenin toprak bütünlüğünü kısmen de olsa hedef alan hiçbir girişimin BM Yasası'yla bağdaşmadığını vurguluyor.

Bu verilerden, halklara veya bir devletin özerk, federal bölge ya da adı ne olursa olsun bir veya daha çok biriminde yaşayan topluluklara açık biçimde kendi kaderini belirleme hakkı tanımayan, yani konfederal nitelik taşımayan bir anayasanın “ülkeden ayrılmaya” cevaz vermediğini anlamak gerekir. O bakımdan Bask ve Katalan milliyetçilerin, kendi kaderini belirleme hakkını tanımayan İspanyol anayasal sistemi içinde bağımsızlığa giden bir çözüm bulmaları mümkün olmadığı gibi, İspanya’ya böyle bir çözümü dayatabilecek uluslararası bir uygulama da yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Referandum tartışması

Akın Özçer 02.10.2012

Generalitat (özerk hükümet) Başkanı **Artur Mas**’ın 11 eylüldeki Barselona yürüyüşünün ardından **CiU**’nun (**Convergència i Unió**) direksiyonunu bağımsızlığa doğru kırmayla tırmanmaya başlayan Katalan sorunu üzerine üçüncü kez yazıyorum. İlkinde CiU’nun beş dönem Generalitat başkanlığını üstlenmiş olan tarihî lideri **Jordi Pujol**’un 78 Anayasası ve Anayasa Mahkemesi içtihadının bağımsızlığı neredeyse imkânsız kıldığına ilişkin görüşünü aktarmıştım. Sosyalistlerin bağımsızlığa karşı federal çözüm önerisini değerlendirdiğim bir önceki yazımda BM uygulamasının da Katalunya’nın (Euskadi’nin de) bağımsızlık yolunu tıkadığına işaret etmiştim. Bu bağlamda Genel Kurul’un kendi kaderini belirleme hakkını bölge değil sömürge halklarına tanıdığını, nitekim “sömürge altındaki halklara ve ülkelere bağımsızlık verilmesine ilişkin” bildirgesinin ülkelerin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü kısmen bile hedef alan girişimleri BM Yasası’na aykırı bulunduğunu vurgulamıştım.

Ne var ki Katalan milliyetçiler, tıpkı Basklar gibi, bağımsızlık taleplerini kendi kaderini belirleme hakkı üzerine inşa etmekle kalmayıp, Katalunya’da yapılacak bir referandumla sonuç alınabileceğini düşünüyorlar. Oysa 1978 Anayasası özerk yönetimlere referandum düzenleme yetkisi vermiyor. Bu yetki aslında Temsilciler Meclisi’nde çoğunluğa sahip olan hükümete ait. Anayasa’nın 92. maddesi, Meclis’in izni ve Başbakan’ın önerisiyle Kral’ın ülke için büyük önem taşıyan herhangi bir konuyu bütün vatandaşların katılacağı istişari (consultativo) bir referanduma sunabileceğini hükme bağlıyor.

Buna karşın, Katalan sosyalistlerin (**PSC**) büyük ortağı olduğu bir önceki üç partili özerk hükümet, 2010 yılında Katalunya’da halkoylamalarını düzenleyen bir yasa çıkarmıştı. Bu yasa, Katalan özerk hükümetine veya 27 özerk parlamentere (parlamentonun beşte biri) ya da toplam nüfusu 500 bine ulaşmak kaydıyla biraraya gelen belediyelere herhangi bir konuda halkoylaması düzenleme yetkisi tanıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçimlerin anası

Akın Özçer 06.10.2012

Latin Amerika’da birçok hükümete demokratikleşme, anayasal reformlar ve seçimler konusunda danışmanlık yapmış ünlü siyaset uzmanı Daniel Zovatto, Venezuela’da yarın yapılacak başkanlık seçimlerini “seçimlerin anası” olarak niteliyor. Siyasi rakiplerine 1998’de 16, 2000’de 22, 2006’da 26 puan fark atan Başkan Hugo Chávez’in mimarı olduğu anayasada yaptığı değişiklik sayesinde dördüncü kez girdiği seçimleri bu kez gözardı edilmeyen bir olasılık olarak kaybetmesinin Latin Amerika’yı derinden etkileyeceğine kuşku yok. Zira Chávez’in 14 yıl önce yeni ideolojik ve sosyal projesiyle başkan seçilmesi nasıl “devrim”, hem de ülkenin kurtarıcısı Bolivar’dan esinlenilerek “Revolución Bolivariana” olarak adlandırıldıysa, seçimi kaybetmesi de bu devrimin sonu sayılacak elbette.

Aslında **Bolivar Devrimi**’nin bilançosu hiç de parlak değil. 90’larda Venezuela’yı dev kamu idaresi ve petrol gelirine bağımlı ekonomisi nedeniyle “**beyaz fil**” simgelerdi. Dönemin basınının ülkenin sembolü olarak kullandığı o fil, Chávez’in iktidar döneminde daha da semirerek yaşamaya devam etti. Kamu idaresi şiştikçe şişti, petrol sektöründe çalışanların sayısı 32 binden 105 bine kadar ulaştı ama üretim 1998’deki 3,5 milyon varilin çok altında (2,4) kaldı. Petrol fiyatlarındaki sıçrama ile gelirlerde yedi kat artış oldu ama kamu sektörünün şişen harcamaları nedeniyle yoksul kesimlere gelir adaletsizliğini giderecek ölçüde kaynak aktarılamadı. Özel sektörün de beli büküldüğü için birçok sektörde üretim düşerken, ülke tükettiğinin üçte ikisini ithal eder, enflasyon kıta rekorunu (yüzde 27,9) kırar duruma geldi.

Chávez yolsuzlukları simgeleyen ve “**Suudi Venezuela**” olarak adlandırılan eski rejimi yıkmak için iktidar olmuştu. Yolsuzluklara bulaşmış o sınıf artık yok ama serbest piyasa koşullarının işlemediği ülkede iktidara yakınlığından ötürü ayrıcalıklara sahip oligarşik bir yapılanmadan (boliligarquía) söz etmeden geçmek de mümkün değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha çok egemenlik, daha az bağımlılık

Akın Özçer 09.10.2012

Sosyolojik Araştırmalar Merkezi’nin (CIS) cuma günü yayınlanan son kamuoyu yoklaması, Bask milliyetçiliğinin tarihî önderi **Sabino Arana** tarafından bundan tam 117 yıl önce kurulan **PNV**’nin erken seçimlerden 27 milletvekiliyle birinci parti çıkacağını gösteriyor. PNV, kendisinden kopan **Eusko Alkartasuna**’nın (**EA**) ayrı bir parti olarak girdiği 1986 seçimleri dışında özerk parlamento seçimlerini sürekli kazanıyor. 1986’da da en çok oyu almasına karşın milletvekili sayısı itibarıyla ilk sırayı alan **Sosyalist İşçi Partisi Bask kolunun (PSE)** kurduğu özerk hükümetin küçük ortağı olan PNV son yasama dönemi hariç hep iktidarda kaldı. 1 Mart 2009’da yapılan bir önceki seçimlerde 30 sandalye kazanan PNV, **Batasuna**’nın faaliyetleri askıya alındığı, kurdurduğu kukla partilere de izin çıkmadığı için yurtsever (abertzale) solun temsil edilmediği özerk parlamentoda 75 sandalyeden ilk kez 38’ini alan merkez partilerinin (PSE ve PP) anlaşması sonucu muhalefete düşmüştü.

CIS araştırması ayrıca, ETA’nın silahlı faaliyetine son verme kararıyla sandıkta temsil imkânına yeniden kavuşan ve güçlenen yurtsever sol kesimin, yeni partisi **Euskal Herria-Bildu** ile 21-22 parlamenter çıkararak tarihî bir rekor kıracağını gösteriyor. 1,7 milyon Bask seçmenin yüzde 10’u civarında kemikleşmiş oya sahip olan yurtsever sol kesimin partilerinin, ETA’nın eylemsizlik ilan ettiği dönemlerdeki seçimlerde oylarını bu oranın üzerine çıkardığı zaten gözlemleniyordu. 1998’de ETA’nın ateşkes ilanıla desteklediği Lizarra sürecinde yurtsever solun partisi **Euskal Herriarrok (EH)** yüzde 18 dolayında oyla 14 milletvekili çıkarmayı başarmıştı. O

seçimlerde PNV 21, EA altı milletvekili çıkarmış, Bask milliyetçilerin toplam sandalyesi (41) de salt çoğunluğu geçmişti. CIS araştırması bugün PNV ile EH Bildu'nun sandalyelerinin 49'u bulabileceğini gösteriyor ki bu da **terör ve şiddetten arındırılmış ortamın milliyetçi partilere ne kadar yaradığını** somut göstergesini oluşturuor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anayasa ve ülke bütünlüğü

Akın Özçer 13.10.2012

Bir devletin siyasal bağımsızlığı ve ülkesinin bütünlüğü sadece anayasal sisteminin değil, aynı zamanda uluslararası hukukun da temel ilkesidir. BM Yasası'nın 2. madde 4. fıkrası, tüm üyelerin başka bir devletin siyasal bağımsızlığı ve toprak bütünlüğüne karşı kuvvet kullanmaktan ve bu yönde tehditte bulunmaktan kaçınmasını öngörür. Yasanın 1. maddesinde kayıtlı halkların kendi geleceğini belirleme hakkını da bu bağlamda değerlendirmek gerekir. Önceki yazılarımda altını çizdiğim gibi, Genel Kurul'un 14 Aralık 1960 tarih ve 1514 sayılı kararının 6. maddesi, bir devletin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü kısmen bile olsa hedef alan hiçbir girişimin BM Yasası'yla bağdaşmadığını vurguluyor. Genel Kurul'un daha sonra aynı yönde aldığı kararlar da, BM pratiğinde kendi kaderini belirlemenin bölge değil sömürge halklarına tanınan bir hak olduğu gerçeğini (Kosova istisnası dışında) ortaya koyuyor.

Bunları anımsatmamın nedeni, parlamentosu, hükümeti, hatta polisiyle (**ertzaintza, mossos d'esquadra**) özerk, ayrıca anadilleri ikinci resmî dil statüsünde ucu açık sayıda özerk topluluktan oluşan **İspanya'daki son ayrılıki girişimler**. Bu konuda medyamızda **"İspanya bölünüyor"** veya **"Katalunya ya da Bask lkesi bağımsızlığa yakın"** türünde çıkan abartılı haber ve yorumlara karşı İspanya'nın Türkiye için örnek gösterilmesi bile "bölücü" damgası yemek için yeterli olan **1978 Anayasası'nı** vurgulayıp duruyorum. Bazı BDP'li siyasetçilerin altına imza atabileceklerini söylediği **bu anayasanın ülkenin bütünlüğünü demokratik yollardan nasıl güvence altına aldığını** örneklerle aktarıyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aynadaki görüntümüz

Akın Özçer 16.10.2012

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, aday ülkelerin Kopenhag ölçütlerini karşılamak ve Topluluk müktesebatına uyum sağlamak için kaydettiği ilerlemeleri yıllık raporlarla değerlendiriyor. Aday ülkelerin yıl içinde geekleştirdiği siyasi ve ekonomik reformların sıralandığı ve üyelik sürecini olumsuz etkileyebilecek faktörlerle birlikte değerlendirildiği ilerleme raporlarını o ülkelere tutulan bir aynaya benzetmek mümkün. Aslında Komisyon ve aday ülkenin yetkilileri arasındaki diyalog kanalları açık tutulduğu için aynadaki görüntü tümüyle olumsuz da olmuyor. Olumsuz gelişmeler yumuşatılarak ya da olumlu unsurlar ön plana çıkarılarak görüntü biraz rötuşlanıyor.

AB Komisyonu geçen hafta Türkiye ile ilgili son yılların en olumsuz İlerleme raporunu yayınladı.

Bu raporların yarından fazlasıyla bürokraside görevliyken, hatta üçüyle Dışışleri'nde tam da siyasi ölçütlerle ilgili dairenin başındayken karşılaştım. İçerik ve kullanılan ifadeler üstünde son âna kadar Brüksel'le "pazarlık" yapıldığını gördüm. Toplumun duyarlık gösterdiği konularda eleştirilerin yumuşatıldığına ve reform sürecinin devamı için hükümetlerin cesaretlendirildiğine tanık oldum.

Bununla birlikte, bugüne kadar yayımlanan 15 raporun birçoğunda aynadaki görüntümüz iç açıcı olmadı. Bu nedenle Komisyon'u ve AB'yi suçlamak yerine, bizden kaynaklanan ve kökleri derinlere giden şu gerçeğe parmak basmakta yarar var: bürokrasinin hâkimiyetindeki devlet başından beri, sürece nasıl uyum sağlanacağıyla ilgilenmiyor aslında. Bu süreci en az değişimle statükoya uyarlamanın peşinde koşuyor ne yazık ki.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çifte standart

Akın Özçer 20.10.2012

Anayasa Komisyonu Başkanı **Burhan Kuzu**'nun canlı yayında "bu rezil bir rapor" diyerek son **AB İlerleme Raporu**'nu çöpe ya da çöp sepeti yok diye yere atması aslında siyasetçilerin ve siyaset yapma alışkanlığı taşıyan atanmışların öteden beri oynadığı oyunun son versiyonundan başka bir şey değil. Bu oyun, eleştirilerin kendi özel zemininde değil, Türkiye-AB ilişkilerinin kaygan ve tartışmalı zemininde karşılanması temeline dayanıyor. Bir önceki yazımda da altını çizdiğim gibi, **Türkiye'nin bir türlü kabul edemediği Kopenhag siyasi ölçütleri aslında elliyi aşkın yıldır kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyi'nin (AK) Strasbourg ölçütleriyle birebir örtüşüyor**. İlerleme raporuna şöyle bir göz atmak bunu görmek için yeterli. İşte birkaç örnek...

İlerleme Raporu öncelikle AİHM'in (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) bu yıl 160 başvuruya ilişkin olarak **Türkiye'nin AİHS'in (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) güvence altına aldığı hakları ihlal ettiği** sonucuna vardığına dikkat çekiyor. Rapor ayrıca **Türkiye'nin yerine getirmekle yükümlü olduğu bu kararların bazılarını uygulamadığını** da hatırlatıyor ve bunlar arasında yer alan **2007 tarihli Zengin/Türkiye kararına** parmak basıyor.

Bu dava Alevi yurttaşımız **Hasan Zengin**'in kızı **Eylem**'in devam ettiği okulda **zorunlu din dersine sokulmasıyla** ilgili. **AİHM davayı açan Zengin'i haklı bulmuş ve Türkiye'den müfredatı yeniden demokratik bir toplumdaki çoğulculuğu yansıtan şekilde düzenlenmesini istemiş**. İlerleme raporu, aradan geçen beş yıla ve Bakanlar Komitesi'nin Türkiye'den bu konuda eylem planı hazırlaması talebine karşın, **din dersi kitaplarına Alevilikle ilgili bilgiler ilave edilmesinin dışında bu konuda hiçbir şey yapılmamış** olmasını eleştiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bask milliyetçilerin muhteşem dönüşü

Akın Özçer 23.10.2012

Bask milliyetçiliğinin babası **Sabino Arana**'nın 1895'te kurduğu **Milliyetçi Bask Partisi PNV/EAJ**, beklendiği gibi, özerk parlamento seçimlerini ilk sırada bitirdi. Geleneksel milliyetçi camianın içinden çıkan, 1980'den 2009'a kadar özerk yönetimde ardı ardına iktidar olan PNV anketlerin öngördüğü gibi 27 parlamenter çıkardı. **"Daha çok egemenlik, daha az bağımlılık"** başlıklı yazımda aktarmış olduğum gibi PNV 2009'da da sandıktan birinci parti çıkmıştı; ama yurtsever (abertzale) solun seçimlerde temsil edilememesi nedeniyle kıl payı salt çoğunluğa (38) ulaşan iki merkez partisinin (PSE ve PP) ülke genelinde çekiştikleri hâlde Euskadi'de birleşmeyi başarması sonucu muhalefete düşmüştü.

PNV'nin karşısında iktidar olabilecek bir merkez bloku yok artık. Buna karşılık, geleneksel milliyetçi cemaatin "ötekileştirdiği", kimi zaman "komünist" diyerek, kimi zaman da teröre desteğinden ötürü dışladığı yurtsever solun partisi **Euskal Herria Bildu**'nun (**EHB**) kırdığı tarihî rekor var. EHB, **Euskal Herriarrok**'un yüzde 17,9 oy oranıyla 14 parlamenter çıkardığı 1998 rekorunu gerilerde bıraktı; özerk parlamentoda artık tam 21 üyesi bulunuyor.

Bu sonucun ETA'nın silah bırakmasıyla doğrudan ilintili olduğu açık. Yukarıda atıfta bulunduğum yazımda da belirttiğim gibi, terörden arındırılmış ortam, 1,7 milyon Bask seçmenin yüzde 10'u kadar kemik oya sahip yurtsever solun temsilcisi partilerin oylarını arttırıyor. Bir önceki rekorun da Lizarra ateşkes sürecinin yürürlükte olduğu 1998 seçimlerinde kırılmış olması tesadüf değil elbette.

Bu defa eylemsizliğin ilerisinde bir silah bırakma süreci söz konusu. Birinci yıldönümünü dolduran bu süreç geçen seçimlerde dört sandalye kazanmış olan yurtsever solun şiddet karşıtı kesimini temsil eden Aralar başta olmak üzere, PNV'den kopmuş olan **Eusko Alkartasuna** ile **Alternatiba** gibi şiddete karşı çıkan oluşumları EHB bünyesinde bir araya getiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Görüşme

Akın Özçer 27.10.2012

Temas ve Diyalog Grubu olarak önceki gün **Adalet Bakanı Sadullah Ergin**'i ziyaret ettik. Bu ziyaret, Kürt sorununun terör boyutuyla birlikte çözümüne katkıda bulunmak amacıyla kurulan grubumuzun bir hükümet üyesiyle gerçekleştirdiği ilk temas oldu. Bakan Ergin'in görüşme talebimizi kısa süre içinde olumlu yanıtlaması, gündemimizde öncelik taşıdığını belirttiğimiz 700 dolayında hükümlünün cezaevlerinde sürdürdüğü açlık grevlerinin sona erdirilmesine atfettiği önemin bir göstergesiydi.

Adalet Bakanı'nın heyetimizi kabul etmesi, ayrıca itiraf etmek gerekir ki bize tahminimizin ötesinde, iki saatten fazla zaman ayırması kendisinin kişisel olarak sivil toplumun demokratik toplumlarda giderek artan işlevine ve katılımcı demokrasiye bağlılığını gösteriyor. Görüşme hakkında içerikten bağımsız olarak ana hatlarıyla bunlar söylenebilir.

Görüşmenin içeriğine gelince, Sayın Bakan'a her şeyden önce insan yaşamı üzerinden siyaset ya da pazarlık yapılmasını tasvip etmediğimizi, ama ardı ardına gelmesi olası ölümlerin Kürt sorununun çözümünü daha da güç hâle getirecek bir siyasi atmosfer yaratmasından kaygı duyduğumuzu dile getirdik. Kritik eşiğe (44. gün) dayanan açlık grevlerini sonlandırmak için yasa veya anayasa değişikliği gerektirmeyen bazı somut adımların

atılmasının ya da kısa süre içinde atılacağına açıklanmasının yararlı olabileceğine ilişkin düşüncelerimizi ilettik. Bu bağlamda anadilde savunma ve grevlere son verilmesini telkin etmesi için Öcalan'la görüşme gibi çözümü daha kolay olabilecek konulardan konuştuk. Aramızda anayasa değişikliği gerektiren anadilde eğitim ve yeni anayasa konusunda görüşlerini dile getirenler de oldu.

Sayın Bakan her şeyden önce Adalet Bakanlığı'nın açlık grevlerini yakından izlediğini belirterek bazı verileri bizlerle paylaştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Katalunya'nın imkânsız ikilemi

Akın Özçer 30.10.2012

Katalan sorunu, partisinin memleketi Galicia'da seçimleri kazanmasıyla nefes alan Başbakan **Rajoy**'un canını en az artan sokak gösterileri ve yaklaşan ikinci genel grev kadar sıkıyor. Sorun geçen hafta Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi dört Katalan temsilcinin AB Komisyonu Başkan Yardımcısı ve Adalet ve Özgürlükler Komiseri Bayan **Viviane Redding**'e gönderdiği ortak imzalı mektupla alevlendi. Mektubun hedefinde, AP Başkan Yardımcısı PP'li **Aleix Vidal Quadras** ve iki emekli generalin, Katalunya iktidar partisi CİU'nun (Convergència i Unió) lideri **Mas**'ın 25 kasımda kazanmaları hâlinde düzenleyeceği anayasaya aykırı bağımsızlık referandumunu engellemek için anayasanın 8. maddesine başvurulabileceği yolundaki açıklamaları vardı.

Anayasa inşa sürecinde özellikle Bask milliyetçi temsilcilerce çok eleştirilmiş olan ama o dönem itibariyle asker-sivil ilişkileri sorunlu olduğundan değiştirilemeyen sözkonusu 8. madde, silahlı kuvvetlere İspanya'nın bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünün yanı sıra, "anayasal düzenini" de güvence altına alma görevi veriyor. Anayasaya aykırı bir referanduma engel olmak için demokratik niteliğini vurguladığımız 1978 Anayasası'nın kuşkusuz en tartışmalı maddesine atıfta bulunmanın hiç anlamı yok. Daha önceki yazılarımda altını çizdiğim gibi, Euskadi'de özerk parlamentonun 2008'de çıkardığı referandum yasasının iptali için Anayasa Mahkemesi kararı yeterli olmuştu.

Katalan parlamenterlerin şikâyet mektubunu imzalayanlar arasında Sosyalist İşçi Partisi Katalan kolu (PSC) temsilcisi ve PSOE Avrupa delegasyonu Genel Sekreteri **Maria Badia** da vardı. Bayan Badia mektuba Katalunya'ya askerî müdahale anlamına gelen sesler susturulsun diye imza attığını açıkladı ama delegasyondaki görevinden de istifa etti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başkanlık yarışının anahtarları

Akın Özçer 03.11.2012

Amerikan seçmeni 6 kasımda sandığa gidiyor. Temsilciler Meclisi üyelerinin tamamı (435) ve senatörlerin üçte birinin (33) yanı sıra, Birleşik Devletler Başkanı ve yardımcısını seçmekle görevli **Seçim Kurulu** (Electoral

college) **üyelerini belirleyecek**. 538 üyeli Seçim Kurulu'nda her eyaletin Temsilciler Meclisi üyesi ve senatörü kadar üyesi var. Ayrıca başkent Washington DC de üç üyeyle temsil ediliyor. **Adayların başkan seçilebilmeleri için kurulda salt çoğunluğu (270) bulmaları gerekiyor**.

Eyaletler seçimlerde uygulayacakları sistemi kendileri belirliyor. Bugün Maine ve Nebraska dışında kalan eyaletlerin tümü **basit çoğunluk** "winner-take-all" sistemini uyguluyor. **Sadece bir oy fazla almak**, California'nın 55 **üyeliğinin tümünü kazanmaya yetiyor** mesela. Sözkonusu iki eyalette ise **nispi temsil** sistemi var. Örneğin tarihsel olarak Cumhuriyetçi olan Nebraska 2008'de Seçim Kurulu'na John McCain'in dört, Obama'nın da bir temsilcisini göndermişti.

Kamuoyu yoklamaları, başkanlık yarışının son dönemecine girdiğimiz bugünlerde eyaletlerin birçoğunda kimin kazanacağını tahmin ediyor. Bu eyaletler, kazanan adaylar açısından **güvenli eyalet "safe state"** olarak anılıyor. Örneğin Real Clear Politics'in 31 ekim tarihli anketine göre, Demokratlar 21, Cumhuriyetçiler 29, bağımsız da bir eyalet kazanmış görünüyor. **California** (55 üye), **New York** (29) ve **Illinois** (20) gibi kalabalık eyaletleri kazanan **Barack Obama'nın toplam 201 temsilcisi garanti**. **Romney'in de** Texas (38 üye) ile Georgia (16) gibi kalabalık eyaletleri ve **191 temsilciyi garantilediği** görülüyor.

İki aday arasındaki farkın az olması, adaylardan biri lehine dönebilecek olan geri kalan dokuz eyaleti seçimlerde kilit konuma getiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyanın favorisi yarışta bir adım önde

Akın Özçer 06.11.2012

İngiliz gazeteci yazar **John Carlin**, *El País*'teki son yazısına, Obama'yı destekleyen Demokrat aktivist bir arkadaşının **"ABD'de yabancılar da oy kullansaydı Romney'e fark atardık"** sözleriyle başlıyor. Carlin bu anekdotu aktardıktan sonra Obama'nın neden İsrail sağı hariç tüm dünyanın ABD'nin başında görmek istediği başkan olduğu konusunu işliyor. **Obama'nın Birleşik Devletler sınırları dışında önemli bir kamuoyu desteğine sahip olduğuna** kuşku yok. Çeşitli anketler bu desteğin **yüzde olarak Çin'de 63, Avrupa'da 75, Japonya'da 83** gibi yüksek oranlarda olduğunu ortaya koyuyor.

Ne var ki Obama'nın başkanlık yarışını böylesine açık bir farkla kazanacağını söylemek mümkün değil.

Bir önceki yazımda 201 temsilci çıkarmayı garantilediğini belirttiğim Obama'nın seçilmek için dokuz kilit eyalette (swing state) rakibiyle farkını kapatmayacak kadar temsilci çıkarması şart. Bu yolda geçen seçimlerde kendisini destekleyen Afro-Amerikanlar, Latinler ve kadınların desteği önem taşıyor.

Kilit eyaletler arasında hem geçmiş, hem de 18 temsilci çıkaracak olması nedeniyle önemli olan **Ohio'da Afro-Amerikanlar Obama'nın kazanması için seferberlik ilan etmiş durumda**. Onlara göre eyalette tedavi edilmesi gereken bir ırkçılık var hâlâ. Temsilciler Meclisi'nin Cumhuriyetçi (CP) Başkanı Ohio Milletvekili **John Boehner**'in geçen yıl Obama'nın telefonlarına çıkmamasını ırkçı bir tavır olarak yorumluyorlar; Boehner'in beyaz bir başkana böyle davranamayacağı görüşünü dile getiriyorlar. **Ohio'da Afro-Amerikan nüfus yüzde 12,5, geçen seçimde kullandıkları oy ise 608 bin dolaylarında. Obama'nın seçimi sadece 206 bin oy farkıyla kazandığı dikkate alınırsa bu sayıyı küçümsememek gerekir.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çeşitlilik içinde birarada

Akın Özçer 10.11.2012

“Çeşitlilik içinde birarada” ya da Latincesiyle “**in varietate concordia**” Avrupa Birliği’nin (AB) 2000 yılında resmen benimsediği döviz. Daha önceki tarihlerde Delors ve Mitterrand gibi bazı Avrupalı devlet adamları tarafından sıkça dile getirilmiş olduğundan, bu kavram öteden beri AB’yi çağrıştırıyor. Çeşitlilik içinde birlik olmak, aslında milyonların canına mal olmuş iki Dünya Savaşı’nın parçaladığı Eski Kıta’da kalıcı barış ve güvenliği sağlamayı amaçlayan AB projesinin de temel ayağını oluşturuyor.

“Çeşitlilik içinde birlik”, Avrupa ülkelerinin barış ve istikrarı sağlamak amacıyla ortak demokratik değerler etrafında biraraya gelmelerini sağlıyor kuşkusuz ama bu ilkeyi devletlerarası bir paktın oluşturulması için gerekli bir dışı açılımla sınırlı tutmak doğru değil. Ortak demokratik değerleri benimseyerek biraraya gelen üye ülkelerin bu değerlere dayanan bir anayasal düzene de sahip olmaları gerekiyor. Başka bir deyişle çeşitlilik içinde birlik aynı zamanda AB üyelerinin kendi ülkelerinde yaşama geçirmeleri gereken bir ilke. Örneğin Türkiye’nin bu ilkeye uyması için tüm vatandaşları arasında eşitliği sağlaması, onların anadil veya din ve mezhep farklılıklarını ve anadilde eğitim ya da ibadet yerlerinin tanınması gibi temel hak ve özgürlüklerini benimseyen ve yerelleşmeyi asgari düzeyde de olsa yaşama geçiren bir anayasaya sahip olması gerekiyor.

Yazımın başlığı öncelikle AB’yi çağrıştırıyor olsa da, amacım konuyu bu defa AB değil ama ABD bağlamında ele almak. Önceki gece başkanlık seçimlerinde beklendiği gibi, hatta çok daha büyük bir farkla ikinci zaferini kazanan **Barack Obama** yaptığı konuşmada bu konuya parmak bastı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İdam tartışması

Akın Özçer 13.11.2012

AK Parti, çok değil bundan sadece 18 ay önce seçime giderken yeni bir anayasa sözü vermişti. Başbakan Erdoğan “kapsayıcı, kucaklayıcı, bütünleştirici, özgürleştirici ve çeşitliliğe imkân veren” bir anayasadan bahsetmişti. Anayasanın ayrıca demokratik ülkelerin kabul ettiği değer ve ilkeleri benimseyeceğini, BM İnsan Hakları Bildirgesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni (AİHS) esas alacağını” söylemişti. AK Parti’li olsun olmasın Türkiye’nin demokratik bir hukuk devletine dönüşmesini isteyen herkes böyle bir hedefe destek verirdi doğal olarak.

Aslında 2011 seçimlerinde demokratlar için başka bir seçenek de yoktu. Ana muhalefet o dönemde, bugün yine inatla sürdürdüğü gibi, siyasete müdahale girişimleri ve askerî darbeye zemin oluşturma amaçlı çeşitli eylem planları iddiasıyla yargılanan Ergenekon sanıklarından yana saf tutmuştu. Hatta sanıklar arasından milletvekili adayları bile belirlemişti. Düşük bir olasılık bile olsa, iktidardaki bir CHP ile bugüne kadar güçlkle

edinilmiş demokratik kazanımlar kaybedilebilir ve Ergenekon zihniyeti, AB ve demokratikleşme karşıtı o hamasi nutuklarla hortlayabilirdi.

Barajı geçebilecek diğer parti MHP'ye gelince, milliyetçiliği öteden beri demokrasinin temel ölçütlerini dışlayan ve temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan statükocu bir çerçevede tanımlıyordu. 2002'de Türkiye'nin taraf olduğu AİHS'in 6. Ek Protokolü'nü imzalayabilmesi için "savaş hâli dışında" idam cezasının kaldırılmasıyla ilgili olarak TBMM'de yapılan oylamada, üyesi olduğu koalisyon hükümetini bozma pahasına ret oyu kullanmıştı. Özetle demokrasiyle arasına mesafe koyan, en azından ölçütlerini önemsemeyen bir parti görüntüsü veriyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyada ölüm cezası

Akın Özçer 17.11.2012

Başbakan Erdoğan'ın başlattığı idam tartışması, ölüm cezasını öteden beri savunagelen MHP'nin "hodri meydan" demesiyle kızıştı. Sivil toplumun "daha çok demokrasi" talebiyle düzenlediği yeni anayasa toplantılarında "şaka gibi" idamın geri getirilmesini öneren BBP de idam cephesinde yerini aldı doğal olarak. Ama ölüm cezasının geri getirilmesi bir tarafa, bu konunun tartışmaya açılmasının bile Türkiye için ne kadar gerekli olduğu tam bir soru işareti oluşturuyor. Çünkü bu konuda aşağıda ana hatlarıyla özetleyeceğim bir küresel tablo var.

Ölüm cezası aslında insanlık tarihi kadar eski bir ceza; Babil'in "Hammurabi kanunları" olarak bilinen MÖ 1750-60 yıllarına ait ilk yazılı yargı kararlarında bile yer alıyor. O dönemden bu yana birçok ülkede bir şekilde uygulanmış; özellikle 18. yüzyıldan bu yana da sıkça tartışılmış. Ama ölüm cezası tarihte ilk kez 1786 yılında Toscana Gran Dükü I. Leopold tarafından kaldırılmış. Bugün varlığını sürdüren ülkelerden San Marino 1843, Venezuela 1863, Portekiz 1867 ve Tibet 1898 yılında bu cezayı yasalarından çıkarmış. Ama Dalai Lama Tenzin Gyatso, Tibet'te idamın daha önce, 7. yüzyıldan bu yana yasaklanmış olduğunu öne sürüyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ölüm cezasının yasaklanması yönünde dünyada bir eğilimin ortaya çıktığı görülüyor. Bu eğilim demokrasi ve temel insan haklarının gelişmesine koşut olarak giderek güçleniyor. Nitekim bu yönde ilk adım BM Genel Kurulu'nun kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile atılıyor. Bildirgenin 3. maddesi herkesin ölüm cezasıyla çelişen yaşam hakkının altını çiziyor. Genel Kurul bu maddeyi temel alarak ölüm cezası yasağını zaman içinde adım, adım geliştiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha çok İber-Amerika

Akın Özçer 20.11.2012

Cádiz, 16-17 kasım tarihlerinde İber-Amerikan zirvelerinden yirmi ikincisine ev sahipliği yaptı. Genel Sekreterliği Madrid'de bulunan İber-Amerikan Devletleri Örgütü'ne (OEI) üye ülkelerin Devlet ve Hükümet

Başkanları'nı her yıl biraraya getiren zirveler 2013'teki Panama randevusundan sonra artık iki yılda bir düzenlenecek. 22 üye devletten yarısının Devlet ve Hükümet Başkanı düzeyinde katılmadığı geçen yılki Asunción Zirvesi, AB üyesi İspanya ile Portekiz'i eski sömürgeleriyle buluşturan bu toplantıların İspanya Başbakanı **Rajoy**'un ifadesiyle "yeniden canlandırılması ve yapılandırılması" ihtiyacını açıkça ortaya koymuştu.

İspanya, ev sahipliği yaptığı bu yılki zirve için katılımı arttıracak umuduyla iki yüzyıl önce ilk anayasasının (1812) ilan edildiği Cádiz'i seçmiş; Kral **Juan Carlos** yeni Kıta'nın üç büyükleri olan Brezilya, Arjantin ve Meksika'nın zirveye Devlet Başkanı düzeyinde katılması için bizzat çaba harcamıştı. Buna karşın Cádiz'te Arjantin Devlet Başkanı Bayan **Cristina Fernández Kirchner** yoktu. Arjantin'in İspanyol şirketi Repsol-YPF'yi uluslararası yatırım kurallarıyla bağdaşmayan bir yöntemle kamulaştırması nedeniyle iki ülke arasındaki ilişkiler bu yıl içinde limonileşmişti.

Bununla birlikte Cádiz Zirvesi, katılım açısından olduğu kadar İber-Amerikan zirvelerinin geleceği üzerinde ciddi bir çalışma süreci başlatılması bakımından da başarılı sayılabilir. İki yılda bir yapılacak olmasının yanı sıra, zirvelerin formatı, sekreterliğin yapısı ve üyelerin katılım payları önümüzdeki dönemde değişecek. Harcamaların yüzde 60'dan fazlasını karşılayan İspanya'nın katılım payı düşerken, İber-Amerikan ülkelerinin payları artacak. Ayrıca görevi ekim ayında sona erecek olan 81 yaşındaki **Enrique Iglesias**'ın yerine yeni bir Genel Sekreter seçilecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Havana barış müzakereleri

Akın Özçer 24.11.2012

Dünyanın gözü Ortadoğu'da barış ve güvenliği tehlikeye düşüren son olaylara odaklanırken, yerkürenin başka bölgesinde on yıllardır barışı tehdit eden bir sorunun çözümü yolunda sessiz adımlar atılıyor. Kendisini "**halkın ordusu**" (EP/ ejército del pueblo) olarak adlandıran **Kolombiya Silahlı Devrimci Güçleri (FARC-EP)** ile hükümet temsilcileri arasında öngörülen müzakerelerin on günlük ilk turu pazartesi Havana'da başladı. FARC heyeti başkanı ve örgütün iki numarası **Iván Márquez** aynı gün görüşmelerin şiddetten arındırılmış bir ortamda yürümesini sağlamak için iki aylık tek yanlı ateşkes ilan etti.

1964'ten beri "halkın iktidarı" için yaptığını öne sürdüğü silahlı mücadeleye öncelik veren ve kendisini "marksist-leninist" olarak tanımlayan FARC, Kolombiya'nın tüm komşuları paylaşmasa da, şiddeti siyasette araç olarak kullandığından demokratik ülkelerce terör örgütü kabul ediliyor. BM ile Amnesty International ve Human Rights Watch gibi hükümet dışı kuruluşların Cenevre Konvansiyonları ve eki protokolleri çiğnemekle suçladığı örgütün ciddi insan hakları ihlallerinin altında imzası var. Sivilleri rehin alan, katleden, yargısız infaz, kötü muamele ve işkence yapan FARC ayrıca, üreticiden aldığı "gramaj vergisi" ile uyuşturucu kaçakçılığına da boğazına kadar batmış durumda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bağımsızlık kumarını CİU kaybetti, ERC kazandı

Akın Özçer 27.11.2012

Pazar günü yapılan Katalan özerk parlamento seçimleri İspanyol siyasi hayatı bakımından büyük önem taşıyor, sonuçları dünyanın çeşitli bölgelerindeki çevresel milliyetçiler tarafından merakla bekleniyordu. Çünkü Katalunya'nın iktidar partisi ılımlı milliyetçi **Convergència i Unió**'nun (**CiU**) ve özerk hükümetin (Generalitat) başkanı **Artur Mas** partinin direksiyonunu iyice bağımsızlığa kırmıştı. Seçim meydanlarında salt çoğunlukla İktidar olmaları halinde bağımsızlık referandumu düzenleyeceğini söylüyor, AB üyesi Katalan devletinin kurulmasından söz ediyordu.

CiU, **Convergència** ve **Unió** kanatlarından oluşan bir partiler koalisyonu olarak özünde bağımsızlık yanlısı bir parti sayılmazdı. Gerçi anayasanın 2. maddesinde milliyet/bölge ayırımının yer alması için Bask milliyetçi **PNV** ile birlikte baskı yapmış; beş kez Generalitat Başkanı olan **Jordi Pujol** yeri geldikçe "Québec" modeli talebinde bulunmuştu ama Katalunya'nın bağımsızlığını savunarak oy alan bir parti değildi. Hatta Unió kanadı açıkça bağımsızlığa karşıydı. CiU en azından anayasaya aykırı bir referandumu ne pahasına olursa olsun yapacağını söylemezdi.

Ama ne olduysa geçen 11 eylülde 1,5 milyon Katalan'ın bağımsızlık için Barselona'da sokağa dökülmesinden sonra olmuştu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dördüncü ikili zirve

Akın Özçer 01.12.2012

Geçen salı Türkiye ile İspanya arasındaki yıllık ikili zirvelerin dördüncüsü yapıldı. İspanyol diplomasi uygulamasında önemli bir yer tutan bu tür zirveler, başbakanların başkanlığında ilgili tüm bakanların katılımıyla gerçekleştiriliyor ve ilişkilerin siyasi, ekonomik ve kültürel başta olmak üzere bütün veçheleriyle değerlendirilmesine imkân veriyor. Madrid, yıllık ikili zirveleri, Fransa, İtalya, Almanya ve Portekiz gibi AB ortakları ve komşusu Mağrip ülkeleriyle yapıyor. Türkiye'nin 2009'dan bu yana İspanya'nın yıllık zirveler yaptığı ülkeler arasına katılması, Madrid'in ikili ilişkilere atfettiği stratejik önemin somut bir göstergesini oluşturuyor.

Türkiye ile İspanya arasındaki ilişkilerin son on yıl içinde, özellikle **Zapatero** hükümetleri döneminde hızlı bir gelişme gösterdiğini kabul etmek gerekir. Temelleri 2008'de Madrid'de atılan **Medeniyetler İttifakı**'nın eş başkanlığının **Erdoğan** ve **Zapatero** tarafından üstlenilmesi, iki ülke ilişkilerinde adeta balayı yaşanmasına yol açtı. Aynı yıl Osmanlı İmparatorluğu ve İspanya arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının 225. yıldönümü kutlandı. Ayrıca Dışişleri Bakanı **Miguel Ángel Moratinos**, özellikle AB dönem başkanı olduğu 2010'da İspanya'nın Türkiye'nin AB üyeliğine verdiği büyük desteği her vesileyle yüksek sesle dile getirdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arabayı atın önüne bağlamak

Akın Özçer 04.12.2012

Hükümetin izlediği terörle mücadele politikası, Batı dillerinde yaygın olarak kullanılan “**arabayı atın (veya öküzün) önüne bağlamak**” deyimini anımsatıyor bana. Bu deyim, “**sonra yapılması gereken işi önce yapmak**” ve “**bir işe, ancak o işi bitirirken atılacak adımla başlamak**” anlamına geliyor. Bu deyimle vurgulamak istediğim şu ki terörle mücadelede öncelikle atılması gereken demokratikleşme adımları vardı. Ama Türkiye’yi demokratik bir hukuk devletine dönüştürecek bu adımlar atılmadan, **KCK operasyonları yapıldı, daha birçok önlem alındı**. Ardından PKK’lılarla kucaklaşan bazı BDP milletvekillerinin terörle aralarına mesafe koymadığı gerekçesiyle **dokunulmazlıklarının kaldırılması** gündeme geldi ve tartışılmaya başlandı. Demokrasilerde terörle ilişki, partiler için kapatılma, siyasetçiler için de yargılanma nedeni değil midir?

Kuşkusuz öyledir. Demokratik hukuk devleti, güvence altına aldığı geniş ifade ve örgütlenme özgürlüğü alanında siyaset yapacağı yerde terör örgütüyle birliktelik mesajı veren siyasi partinin kapatılmasının, siyasetçinin de yargılanmasının yolunu açar. Bunun örneklerine İspanya’da rastlıyoruz. **Herri Batasuna’nın (HB)** 1996 seçimleri TV propaganda kuşağında ETA’nın amblemini ve maskeli militanlarını gösteren bir videokaset yayınlaması, Başkanlık Divanı’nın tüm üyelerinin tutuklu yargılanması sonucunu doğurmuştu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasi öncelikle ilke demek

Akın Özçer 08.12.2012

Başbakan Erdoğan, AK Parti Genişletilmiş İl Başkanları toplantısında yaptığı konuşmada, **terörle mücadele ve BDP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması** üzerinde durdu. Bu bağlamda, BDP’nin terör örgütüyle arasına mesafe koyamamasını ve teröristle kucaklaşmasını görmezden gelmekle suçladığı medyanın “hukuk devreye girince”, “demokratik kurallar işletilince” bu partiyi “mazlum, mağdur ve itilmiş, kakılmış” olarak nitelediğini söyledi. Bazı gazeteci ve medya patronlarının terör örgütünün uyuşturucu ve suç bağlantılarını dile getiremediklerini ama “hukuk ve hükümet sözkonusu olduğunda özgürlük ve demokrasi havarisi kesildiklerini” dile getirdi.

Sözde kalmaması için demokrasiyi öncelikle evrensel ilkeler temelinde tanımlamakta yarar var. Bu bağlamda demokratlık da bu ilkeleri ve başta yaşam hakkı olmak üzere temel insan hak ve özgürlüklerini her durumda savunmak, yani demokrasiden yana olmak anlamına geliyor. Bu açıdan konuya baktığımız zaman, **Başbakan’ın terörle arasına mesafe koymadığı gerekçesiyle BDP’ye yönelttiği eleştirilere katılmamak elde değil. Zira “terörle ilinti” demokrasinin evrensel bir normu olarak yargılanma ve parti kapatma için geçerli bir gerekçe oluşturuyor.**

Buna karşılık, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün evrensel normlarla uyumlu olmasını engelleyen yasalarımız var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yasama dokunulmazlığı ve ifade özgürlüğü (1)

Akın Özçer 11.12.2012

Yasama dokunulmazlığının kökeni 14. yüzyıl Büyük Britanya'sına dayanıyor. Parlamantonun **"Yüksek Mahkeme"** işlevini gördüğü o dönemde dokunulmazlık, Avam Kamarası'nı oluşturan halkın seçilmiş temsilcilerini, Kral ve Lordların müdahalelerine karşı korumaya yönelik bir dizi bağışıklık (immunity) içeriyordu. Avam Kamarası yasama organına dönüştüğünde bağışıklıklarını muhafaza etmeyi başardı. Böylelikle Türkçeye **dokunulmazlık** olarak çevirdiğimiz bağışıklıklar sistemi, parlamentarizme geçmek isteyenler için bir **"esin kaynağı"** ve nihayet Kral'ın mutlak iktidarını sınırlayacak bir **"araç"** oldu. Örneğin 1789'da Fransız devrimciler, Kral XVI. Louis'ye karşı yasama dokunulmazlığını savunurken, bu ilke tüm Fransız anayasalarında, ilkinden (1791) bu yana yer aldı.

Dokunulmazlığın tarihsel gelişimini kısa bir köşe yazısına sığdırmak kolay değil kuşkusuz ama bu ilkenin ana hatlarıyla **muhalafeti ve azınlıkta olanları çoğunluğa ve iktidara karşı korumayı amaçladığını** söylemek mümkün. **"İşlevsel"** tabir edilen dokunulmazlık ve **"sorumsuzluk"** ilkesi **milletvekiline görevi süresince ve görevine bağlı olarak medeni ve cezai yargı bağışıklığı sağlıyor**. Bu sorumsuzluk, görev süresi sona ermiş dahi olsa, geriye yönelik olarak **"Meclis çatısı altında dile getirilen düşünceleri ve söylenen sözleri"** de kapsıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yasama dokunulmazlığı ve ifade özgürlüğü (2)

Akın Özçer 15.12.2012

Geçen yazımda özetle, AİHM'in ifade özgürlüğü ölçütünün seçilmişle sokaktaki adam arasında ayırım gözetmediğini, ama dokunulmazlıkla ilgili içtihadının bu özgürlüğü seçilmişler için daha geniş değerlendirdiğini aktarmıştım. Bu farklılığı seçilmişin seçmenini temsil ettiği ve çıkarlarını savunduğu gerekçesine dayandıran Strasbourg Mahkemesi'nin milletvekillerinin dokunulmazlığı ve ifade özgürlüğü konusundaki duyarlılığının altını çizmiştim. Bunları, BDP milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasını AİHM'in nasıl karşılayacağını lâyıkıyla değerlendirebilmek için anlatmıştım. İzleyen birkaç paragrafta bunu yapmaya çalışacağım.

Kabul etmek gerekir ki Türkiye AİHM'in ifade özgürlüğü ölçütünü karşılamayan bir anayasaya ve yasalara sahip. Hatta Anayasa'nın bu konuyla ilgili 83. maddesi bile 14. Madde'ye yaptığı atıfla ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi mümkün "durumları" yasama dokunulmazlığının kapsamı dışında bırakıyor. Anılan 14. maddede, hak ve özgürlüklerin hiçbirisi "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı (...) amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz" şeklinde bir ifade yer alıyor. Bir kere "faaliyet", şiddet ve terörle bağlantılı olsun veya olmasın, sadece ayrılıkçı değil, federalist ya da bölgeci söylemi dahi içeren bir sözcük.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yasama dokunulmazlığı ve ifade özgürlüğü (3)

Akın Özçer 18.12.2012

Konuyla ilgili yazılarımda özetle, Türkiye'nin ifade ve örgütlenme özgürlüğü alanında, AK (Avrupa Konseyi) ve AİHM ölçütlerini (Venedik ölçütleri) karşılamadığını vurgulamıştım. Bu bağlamda özgürlük kapsamında olması gerekirken suç teşkil eden hususlarda yasama dokunulmazlığının da ortadan kalktığına (Anayasa'nın 83. maddesinde 14. Madde'ye yapılan atıf) işaret etmiştim. HADEP kararını örnek göstererek AİHM'in bu alandaki içtihadına uyum sağlamadan, Kürt partileriyle ilgili davaları, terör örgütüyle ilinti ölçütüne karşın, kazanmanın neredeyse imkânsız olduğuna dikkat çekmiştim.

Venedik ölçütlerini alakart uygulamanın, yani ifade özgürlüğü ölçütüne uymayıp, terörle ilinti ölçütünü kullanmanın kabul edilebilir bir tarafı yok elbette. Kürt siyasetçilerin ve partilerinin AİHM'e olası başvurularının, Batasuna'nın İspanya'ya karşı yaptığı başvuru gibi geri çevrilebilmesi için, şiddet ve terörle ilintili olmayan her düşüncenin, devletin milleti ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olanlar dâhil, serbestçe dile getirilmesine cevaz veren bir anayasaya sahip olmak şart. Bu da, Anayasa'nın değiştirilemez 3. maddesinde yer alan "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" kavramının, "toprak bütünlüğü ve ulusun birliği" dışında anlam yüklenemeyecek netlikte yeniden yazılmasını ve bunu yaparken "eylem" ile "söylem" ayrımının vurgulanmasını gerektiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Misyon

Akın Özçer 22.12.2012

Ahmet Altan ve Yasemin Çongar'ın istifalarıyla birlikte *Taraf* gazetesi hakkında ortaya atılmış olan iddialar yeniden gündeme taşındı. *Taraf*'a hayalî bir misyon biçenlerin komplo teorileri bu vesileyle gazete köşelerinden kadın günlerine kadar her yerde konuşulur oldu. Kendilerini Ergenekon sanıklarıyla özdeşleştirmiş ulusalcı aktivistlerin dolaşıma soktuğu bu tuhaf iddiaları duydukça insanın hayal gücünün sınırsızlığına olan inancım artmakla kalmıyor, kaygılanıyorum da. *Taraf*'ın özel olarak Ergenekon süreci için kurulduğunu ve artık misyonunu tamamladığını öne sürenlerin, Türkiye gibi yakın tarihi askerî darbe ve muhtıralarla dolu bir ülkede Ergenekon sanıklarına organize biçimde sahip çıkmasından kaygılanıyorum. Bunun kapsamlı bir psikolojik harekât, Ergenekon diye öğrendiklerimizin de aysbergin sadece görünen yüzü olmasından kaygılanıyorum.

Taraf aslında farklı siyasi çevrelerden gelmekle birlikte Türkiye'nin demokratik hukuk devletine dönüşmesi gerektiğine inanan herkesi biraraya getiren çizgiyi temsil ediyor. Demokratik hukuk devletinin evrensel ilkeleri belli olduğu için bu ilkeleri savunanların siyasete bakışlarında tüm farklılıklarına karşın bir birliktelik olması doğal. Özetle demokrasinin evrensel ilkelerinin *Taraf*'ın iktidara ve muhalefete yaklaşımında kırmızıçizgi oluşturduğunu söylemek mümkün.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yereldeki evrensel

Akın Özçer 23.12.2012

İnsan Hakları Haftası dolayısıyla düzenlenen panel vesilesiyle geçen hafta sonu **Urfa**'daydım. Geçmişî neolitik döneme kadar uzanan bu tarihî kente ilk kez ayak basıyordum ama bu kadar kısa bir zaman dilimi içinde görmem gereken yerlerin hepsine gidemeyecektim. Öyle de oldu. Sadece, insanların dilek tuttuktan sonra büyük umutlarla attıkları yemleri kapmak için suyun yüzeyine üşüşen "kutsal" balıklarıyla ünlü **Balıkli Göl**'ü ve geleneksel mimari dokusu ve daracık sokaklarıyla buradan çok uzaktaki tarihî kentleri çağrıştıran **Eski Şehir**'i görebildim. Arzu ettiğim hâlde zaman darlığından gidemediğim Cilalı Taş döneminden kalma en eski tapınaklardan birinin bulunduğu **Göbeklitepe Höyüğü**'nün öyküsünü de benimle birlikte panelin konuşmacılarından olan **Pelin Batu**'nun köşesinde yayımladığı güzel yazılardan öğrendim.

Bazen gittiğimiz yörelerin ruhunu özümsemek için her köşesini görmek gerekmiyor. İnsan yerelde her zaman evrenselin parçacıklarını buluyor, orada sanki yıllardır yaşıyormuş izlenimi edinebiliyor. Çünkü yerelde karşılaştığı her şey yaşamın izlerini taşıyor. Irkı, dini, dili, cinsiyeti, kültürü ne denli farklı olursa olsun, insanların paylaştığı en değerli şey olan yaşamın...

Mardin'de olduğu gibi, **Eski Urfa** sokaklarında yürürken bir ara **Toledo**'yu anımsadım, uzaklarda bir yer olsa da.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hollande'ın küçük adımları

Akın Özçer 25.12.2012

Fransa Cumhurbaşkanlığı Sarayı **Elysée** geçen 17 ekim günü, o tarihten 51 yıl önce Paris'te meydana gelen olaylarla ilgili olarak üç cümlelik bir bildiri yayımlamıştı: "17 Ekim 1961 günü, bağımsızlık için gösteri yapan Cezayirli kanlı bir bastırma (operasyonu) sonucu öldürüldüler. Cumhuriyet bu olayları açıklıkla tanıyor. Bu trajediden 51 yıl sonra, kurbanları saygıyla anıyorum." **Hollande**'ın imzasını taşıyan bildiri kimseyi şaşırtmamıştı. Zira Cumhurbaşkanı bir yıl önce daha adayken o olayların olduğu Clichy köprüsüne giderek kurbanları anmış ve seçilirse devletin bu trajediyi tanımasını sağlayacağına söz vermişti.

Hollande'ın anımsattığı 51 yıl önceki olaylar, o dönemde "Müslüman Fransızlar" olarak adlandırılan Cezayirlilerin, Ulusal Kurtuluş Cephesi FLN'in çağrısı üzerine, bağımsızlık için gösteri yapmaları üzerine yaşanmıştı. Paris Emniyet Müdürü Maurice Papon'un yasakladığı gösteride polisin aşırı güç kullanması sonucu birçok gösterici yaşamını yitirmişti. Öldürülen göstericilerin yanı sıra Seine nehrine atıldıktan sonra kaybolanlar da olmuştu. Tarihçilere göre bilanço ağırdı; en az otuz kişi öldürülmüş, üç yüz kişi de kaybolmuştu. Bu gerçekleri halktan saklayan Fransız Devleti'ne göreyse olaylarda yaşamını yitirenler sadece iki kişiydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Birliğe karşı birliktelik

Akın Özçer 29.12.2012

Katalunya'nın egemen partisi **Convergència i Unió**'nun (**CIU**) Başkanı **Artur Mas**, direksiyonu bağımsızlığa kırarak girdiği erken seçimlerden beklediği sonucu alamadı. Özerk parlamentoda (Parlament) salt çoğunluğa (68) ulaşmak şöyle dursun, sandalyelerinin bir kısmını (12) da kaybetti. Bağımsızlık politikası konunun asıl sahibi **Esquerra Republicana de Catalunya**'nın (**ERC**) sandalyelerini ikiye katlamasına yaradı. Bu tablo Artur Mas'ın hesabının tutmadığını gösteriyor belki ama Katalan bağımsızlıkçılığı için de aynı şeyi söylemek mümkün mü?

Parlament'te bağımsızlık yanlısı hatırı sayılır bir çoğunluk olduğuna göre, Katalancılığın sandıkta kazandığını kabul etmek gerekir. Sonuçların alınmasıyla birlikte CIU'dan yapılan açıklama da esasen bu doğrultuda olmuş, seçmene verilen "anayasaya aykırı" referandum sözünün mutlaka tutulacağı vurgulanmıştı. Konuyla ilgili önceki yazımda vurguladığım gibi, CIU'nun referandumu sandıkların açıldığı gece gündeme getirmesi, oy kaybetmesinden umutlananlar için iyimserliğe yer olmadığını ortaya koymuştu.

Bununla birlikte, CIU'nun ERC'ten çok farklı bir kulvarda olduğu da yabana atılmaması gereken bir gerçektir. ERC cumhuriyetçi eski (1931) bir sol partiydi; Fransa'daki Rousillon (Rosellón) bölgesini de içine alan bağımsız bir Katalunya'yı savunuyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Iñigo Urkullu alçak profil izliyor

Akın Özçer 30.12.2012

Dünkü yazımda Katalan sorununun İspanya'nın birlik ve bütünlüğü için oluşturduğu ciddi tehdidi ele almıştım. Özerk parlamentosunda Katalunya gibi bağımsızlıktan yana bir çoğunluk bulunan Euskadi'de ise egemen parti **PNV** ile **EH Bildu** arasında korkulan işbirliği gerçekleşmedi. Oysa geleneksel ve yurtsever (abertzale) milliyetçiler bağımsızlık hedefine öncelik veren ortak bir hükümetle İspanya'nın başını ağrıtabilirdi. Ama PNV'nin 2008 referandumu fiyaskosuyla itibar yitiren eski lideri **İbarretche** yerine seçilen yeni Başkanı **Iñigo Urkullu**, seçim kampanyasında olduğu gibi ertesinde de "alçak profil" izlemeye özen gösteriyor. Bu tutumunun ardında **Gernika Statüsü**'nü tüm siyasi partilerle diyalog içinde yenileme arzusu yatıyor.

Urkullu'nun azınlık hükümeti olarak kurduğu Euskadi'nin en az bakanlı (sekiz) özerk hükümetinin önceliklerinin başında krize çözüm bulmak ve ETA'nın kendini fesih sürecini noktalayıp kalıcı barış ortamını yaratmak geliyor. Urkullu'nun ocak ayının başlarında bir nezaket ziyaretinde bulunacağı Başbakan **Rajoy**'la görüşmesinde bu iki konuyu ağırlıklı olarak ele alacağı söyleniyor. Katalunya'da **Artur Mas**'ın bağımsızlık hedefine yönelmesinin ardında "mali pakt" önerisinin Rajoy tarafından reddolunmasının yattığı gözönüne alınacak olursa, Urkullu'nun ekonomik krize alınacak önlemlerle ilgili olarak diyaloga girmesi kuşkusuz hükümetin elini rahatlatıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yılbaşı gelenekleri

Akın Özçer 01.01.2013

Yılbaşı gecesini geride bıraktığımız ve olasılıkla öğle üzeri uyandığımız yeni yılın ilk günü insanın içinden ciddi bir yazı okumak gelmez genelde. 2012'nin nasıl geçtiği ve 2013'ün bizlere neler getireceği gibi ciddi konular başka güne bırakılır ve daha çok yeni yılı dünyanın nasıl kutladığına ilişkin haberlere odaklanılır. Ben de bu nedenle **dünyadaki yılbaşı geleneklerini** konu aldım bu yazımda.

Dün gece, Türkiye'de son yıllarda yaygınlaşan bir âdet olan **kestaneli hindi** yemiş olabilirsiniz, bu konudan başlayalım isterseniz. **Yılbaşında hindi yemek**, aksini öne sürenler olsa da, **Türkiye'ye özgü bir gelenek değil**. Akla belki ilk aşamada Hristiyan dünyası gelebilir ama **dinle de hiçbir ilgisi yok bu âdetin**. Çünkü Meksikalı yerlilerce binlerce yıldır biliniyor olsa da, hindi Eski Kıta'ya 16. yüzyılda İspanyollar tarafından getirilmiş bir kümes hayvanı. Peki, o zaman **yılbaşı hindisi geleneği Türkiye'den başka hangi ülkelerde var?**

Kimilerine göre, Amerika'ya gelen Avrupalılar hindiyi kendilerine yardım eden Kızılderililerden öğrenmiş. **1863'te Başkan Lincoln Kızılderililere "Şükran Günü"nü bayram ilan edince de, hindi o gün yenilen geleneksel bir yemeğe dönüşmüş**. Hindi yemek, Şükran Günü'nden uyarlanmış bir âdet, mucidi de Türkler diyenler var. Tartışılır, çünkü Türkiye'den önce **Fransa'da ve Fransız kültürünün hâlâ varlığını sürdürdüğü Kanada'nın Québec, ABD'nin New Orleans eyaletlerinde Noel ve "réveillon" denen yılbaşı gecelerinin ana yemeği kestaneli hindidir**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözüm için umut ışığı

Akın Özçer 05.01.2013

Türkiye'nin çözmesi gereken devasa sorunları saydığımızda, aslında tümünün birbiriyle ilintili olduğu görülüyor. Taşlar doğru oynandığında, demokratikleşmeyi taçlandırarak, dolayısıyla Kürt sorununu çözecek yeni anayasa sürecinde tıkanıklığın aşılması ve terörü sonlandırma yolunda mesafe kaydedilmesi mümkün olacak. Yoksa geride bıraktığımız 2012 yılında olduğu gibi, bu sorunlar yerinde saymakla kalmayacak, birileri Başbakan dâhil seçilmişlerin ofisleri veya evlerine, arabalarına, "böcekler" yerleştirerek iktidarın gerçek sahibi oldukları mesajı verecek. Halkın seçmediği ve böyle bir şey yapmaları için yetki vermediği birileri...

Bu köşede yeri geldikçe yayımladığım yazılarda, adına "derin devlet" veya ne denirse densin, siyaset yapan atanmışlar bulunduğu ve başta bürokrasideki tayin ve terfiler olmak üzere daha birçok alanda etkin olduğuna dikkat çekiyorum. Buna son vermenin yolunun mevcut anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi bile önerilemez maddelerinden arındırılmış, evrensel demokrasi ölçütlerine ve ilkelerine dayalı yeni bir anayasa yapılması olduğunu vurguluyorum. 2012'nin son günlerinde Başbakan'ın ofisinde bulunan böcek, Türkiye'nin Helsinki'den bu yana gerçekleştirdiği bu kadar reforma karşın hâlâ hafife alınmaması gereken bir demokrasi sorunuyla karşı karşıya olduğunu göstermiyor mu?

Demokrasi sorunu sonuçta kimilerinin hoşuna gitmese de "Kürt sorunu" dediğimiz sorununun da özünü oluşturuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başkanı ile birlikte yaşam savaşı veren ülke

Akın Özçer 08.01.2013

2009'da yaptığı demokratik ölçütlere uymayan bir anayasa değişikliğiyle dördüncü kez Başkan adayı olan ve seçilen **Hugo Chávez** bir aya yakın süredir tedavi gördüğü Havana'da yaşam savaşı veriyor. Oysa 7 Ekim seçimlerinin üzerinden sadece üç ay geçmiş bulunuyor. Belli ki **Büyük Vatansever Cephe (GPP/Gran Polo Patriótico)** kazansın diye Chávez, sağlık durumu halktan gizlenerek aday yapılmış. Zira GPP'nin ondan başka bir adayla **Demokratik Birlik Divanı'nın (MUD/Mesa de la Unidad Democrática)** dinamik adayı **Henrique Capriles Rodonski** karşısında hiç şansı bulunmuyordu.

Latin Amerika'nın "emperyalist" ABD'ye ve "eski sömürgeci" İspanya'ya kafa tutan bu karizmatik liderinin 1999'da iktidara gelmesi başlı başına bir devrim olmuştu. O, ülkenin kurtarıcısı **Simon Bolivar**'ın izinden yürümüş, adeta onun devrimini (**revolución bolivariana**) gerçekleştirmişti. Dünya solu da, ülkesinde yolsuzluklara karşı bayrak açtığı için, O'nu darbeci asker geçmişine (92 darbe girişiminde rol almıştı) karşın bağrına basmıştı. Ama **Chávez devrimi çok da başarılı olamadı.**

Venezuela bugün, başta ekonomik alanda olmak üzere, tıpkı Havana'dan bir türlü geri dönemeyen Başkanı gibi **ölüm kalım savaşı veriyor**. Bir kere, petrol üreticisi bir ülke olarak inanılması güç bir şekilde **döviz kıtlığı çekiyor**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cezayir görüşmeleri ve Txomin Iturbe

Akın Özçer 12.01.2013

Cezayir görüşmeleri, İspanya'nın ETA ile 12 Kasım 1986 tarihinde başlattığı birkaç yıl süren ama başarısızlıkla sonuçlanan bir dizi teması kapsıyor. Bu konuda kamuoyuna ilk açıklamayı Dışişleri Bakanı **Javier Solana** ilk temastan bir yıl kadar sonra yapmıştı. Solana **ETA** ile **"adam öldürmeyi bırakması için"** temaslar (**contactos**) olduğunu ama bunun müzakere (**negociación**) anlamına gelmediğini söylemişti. Sonra ETA bir bildiri yayınlayarak o zamana kadar Cezayir'de yapılan iki görüşmeyi ve tarafların temsilcilerini açıklamıştı. İspanya adına görüşmelerden ilkinde İçişleri Devlet Sekreteri **Rafael Vera**'yı temsilen bir avukat, ikincisine Bakanlık bürokratları katılmış, ETA'yı her iki görüşmede de **Txomin Iturbe** temsil etmişti.

Cezayir görüşmeleriyle ilgili bir kitabı olan yazar **Alberto Pozas**, görüşmeye katılan bürokratların verdiği bilgilere dayanarak, Txomin Iturbe'nin diyaloga sıcak bakan bir kişi olduğunu, hatta ikinci görüşmenin yapılmasının da Txomin'in bu tutumundan kaynaklandığını vurguluyor. Her iki görüşmede de arabuluculuğu üstlenen Fransa, İspanya'nın isteğiyle tutuklanmasının akabinde Gabon'a göndermiş olduğu Txomin'i daha sonra yapılması öngörülen görüşmelerde ETA heyetine başkanlık etmesi amacıyla Cezayir'e naklediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Chavizm iktidara simsıkı tutunuyor

Akın Özçer 13.01.2013

Konuyla ilgili salı günkü yazımda Başkan'ı yaşam savaşı veren **Venezuela**'nın yaşadığı ekonomik krize ve bu krizin yol açtığı sosyal sorunlara değinmiştim. Serbest piyasa ekonomisinin işlemediği ülkede sadece iktidara yakın durduğu için ayrıcalıklar edinmiş bir oligarşinin (**boliligarquía**) oluştuğunu vurgulamıştım. **Chávez**'in gerçekleştirdiği ve **"Bolivar devrimi"** dediği devrimin ideolojisi olan **Chavizm**, bu oligarşinin egemenliğini sürdürmesi bakımından önem taşıyor. Ama Chavizm bugüne kadar Chávez olmadan siyasi arenada hiç var olmadı. O bakımdan öncelikle önderinin sağ salim Havana'dan dönmesine ihtiyaç duyuyor.

Anketlere göre **"Chavizm"** 7 Ekim seçimlerini de Chávez'den başka bir adayla kaybediyordu. Ama Chávez de ileri düzeyde kanser hastasıydı ve altı yıllık yeni bir başkanlık dönemini tamamlaması kolay görünmüyordu. Bununla birlikte, Chavizm devrimin ideolojisiydi ve seçimin kaybedilmesi, devrimin de sonu demekti. O bakımdan Chávez ağır hastalığına karşın seçimlere sokuldu; seçim kazanıldı ve devrim **"kurtarılmış"** oldu. Ancak sıra Chávez'in sağlığına geldiğinde, senaryodaki hesap hastaneye uymadı. Başkan 11 aralıktaki dördüncü ameliyatından sonra ayağa kalkamadı ve yemin töreninin yapılacağı 10 ocaka kadar ülkesine dönemedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dışarıdaki Venezuela'nın merkezi

Akın Özçer 15.01.2013

Doral, ABD'nin **Florida** eyaletinde **Miami-Dade County**'e bağlı küçük bir yerleşim birimi. En son nüfus sayımına göre 46.700 kişinin yaşadığı bu kentin nüfusunun yüzde 20'den çoğu Venezuela kökenli göçmenlerden oluşuyor. Kentin adı **Doris** ve **Alfred Kaskel** çiftinin 1963 yılında yaptırdığı ve isimlerinin baş harflerinden esinlenip **"Doral"** adını verdiği otel ve golf yerleşkesinden (**Doral Beach Hotel**) geliyor.

El País'te **Maye Primera** imzasıyla yayımlanan iki ayrı yazıdaki bilgilere göre, **Doral Otel**i'nin bulunduğu bölgeye 80'lerin sonundan itibaren Venezuela'dan göçmen akını olmuş. İlk gelenler ihracat- ithalat yapan işadamlarıymış. Ardından orta sınıftan kişiler, öğrenciler ve 1999'dan sonra da **Chávez** rejiminden kaçanlar gelmeye başlamış. Sürgündeki mültecilerle ilgilenen **"Veppex"** adlı örgütün başkanı **José Antonio Colina**, son dönemde ABD'ye iltica talebinde bulunan 8546 Venezuela vatandaşı olduğunu söylüyor. Bunlardan yaklaşık 7000'inin talebinin kabul edildiğini ve yüzde 70'inin de Doral'da yaşadığını belirtiyor.

Bu mülteciler arasında bir dönem Türkiye'den Avrupa ülkelerine sığınanlar gibi salt ekonomik gerekçelerle hareket edenler varmış. Miami'de yerleşik avukatlık büroları ekonomik nedenlerle ABD'ye gelen Venezuelalılara

“siyasi iltica” imkânını bir seçenek olarak sunuyormuş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni sürecin yol haritası

Akın Özçer 19.01.2013

Baştan söylemem gerekir ki **hükümetin yeni başlayan süreçteki yol haritası hakkında somut bilgim yok**. Ancak bu tür süreçlerde öncelikle neler yapılması gerektiği belli. **İspanya ve Büyük Britanya gibi demokratik ülkelerin izledikleri yol haritasını örnek almak gerekiyor**. Çünkü Türkiye bu iki ülke gibi demokratik ülkeler ailesinin bir ferdi. Hatta Avrupa Konseyi’ne (AK) İspanya’dan önce üye olmuş, kurucu üye sayılıyor. Dönemin siyasi iradesi bu yönde tecelli ettiğine ve üyelik tartışılmadığına göre üyelikten kaynaklanan tüm yükümlülüklerini yerine getirmek zorunda. Ama Anayasa Uzlaşma Komisyonu’nda yürütülen çalışmalar sonunda temel hak ve özgürlüklerle ilgili maddelerin bazılarının paranteze alınmış olduğu görülüyor. AK yükümlülüklerimiz gözönüne alındığında bu parantezler bugünkü gibi yerinde kalır mı acaba?

Bildiğim kadarıyla, bu komisyonun üyesi siyasi partilerin hiçbir programlarında Türkiye’nin AK’den çıkmasını öngörmüyor. Dolayısıyla siyasi partilerin Türkiye’nin bu üyelikten kaynaklanan yükümlülüklerini benimsemeleri gerekir. Aksine bir tutum her şeyden önce etik olmaz, zira bunun için halktan oy almış değiller. Öyle sanıyorum ki siyasi partiler konuyu bu açıdan değerlendirirse, o parantezlerin çoğu kalkar ve Türkiye de ulusal çıkarlarının gerektirdiği demokratik anayasaya sahip olur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Küba’da yeni seyahat rejimi

Akın Özçer 20.01.2013

Küba yönetiminin yurtdışına çıkışlar için “**Beyaz Kart**” olarak bilinen izin sistemini kaldırması **Göç ve Yabancılar Dairesi (DIE/ Departamento de Inmigración y Extranjería)** önünde kuyruklar oluşmasına neden oldu. Eskiden pasaport almak yurtdışına çıkmak için yeterli olmuyor, ayrıca çıkış izni de bekleniyordu. Yurtdışına çıkışları düzenleyen 302 sayılı yeni kararname Küba vatandaşlarına sadece seyahat kolaylığı değil, aynı zamanda yabancı ülkelerde çalışma olanağı da sunuyor. Kübalıların 11 ay olan yurtdışında kalma süresini 24 aya uzatan kararnamenin yurtdışından ülkeye döviz akışını özendirmek gibi ekonomik bir amaç taşıdığı söyleniyor.

Küba yönetiminin bu hamlesi, vatandaşlarının vize için başkonsoloslukların önünde kuyruklar oluşturmalarına neden oluyor. Zira ABD olsun, AB ya da Latin Amerika ülkeleri olsun, Kübalılara yönelik vize rejimlerinde herhangi bir esnekliğe gitmiş değiller. Küba vatandaşlarının ülkelere çalışmak için gelmesinden kaygılanıyorlar ki bu kaygılarında haksız oldukları pek söylenemez.

Florida’da yerleşik Kübalı göçmenlerse, Havana yönetiminin bu uygulamasının ABD’nin 1966 tarihli **Cuban Adjustment Act (CCA)** ile Küba vatandaşlarına sağladığı kolaylıkları kaldırması sonucunu doğurmasından kaygılanıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bárcenas’ın İsviçre’deki gizli hesapları

Akın Özçer 22.01.2013

İspanya’da iktidar partisi **Halkçı Parti (PP)**, eski hesap sorumlusu ve senatörü **Luis Bárcenas**’ın İsviçre’deki gizli hesaplarının geçen hafta gün ışığına çıkmasından bu yana için için kaynıyor. Zira özel yetkili mahkeme (**Audiencia Nacional**) yargıçlarından **Pablo Ruz**’un PP’li siyasetçilerin karıştığı **“Gürtel davası”** olarak bilinen yolsuzluk davası kapsamında yürüttüğü kovuşturmadan edinilen bilgiler, ekonomik krizin ağır faturasını ödemekte olan halkı isyan ettirecek nitelikte.

2005- 2009 arasında ortalama 15 milyon avro bakiyesi olduğu ortaya çıkan hesaplardaki para 2007 yılı sonu itibariyle bir ara 22 milyona kadar ulaşmış. Yirmi yıldır partinin hesaplarını tutan Bárcenas yılda 200 bin avro gibi oldukça yüksek bir maaş alıyormuş ama ne bu maaş, ne mal varlığı, ne de danışmanlık ücreti ve değerli tablo satışlarından sağladığı ek gelirler hesabında bu kadar para bulunmasına imkân veriyor.

Tanınmış yargıç **Baltasar Garzón**’un 2009 yılında başlattığı ve üç yıl sonra savunma hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Yüksek Mahkeme tarafından 11 yıl meslekten men edilmesine yol açan Gürtel davası soruşturması **Francisco Correa** isimli işadaminin kurduğu yolsuzluk şebekesini ortaya çıkarmıştı. PP’li yerel siyasetçilerin görev yaptığı belediyelerle iş yaparak kamu şirketlerinin bazı fonlarından beslenen Correa, karşılığında rüşvet ödemekle kalmıyor şirketleri aracılığıyla PP’nin bazı masraflarını da üstleniyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Egemenlik bildirisi ve zayıf noktaları (1)

Akın Özçer 26.01.2013

Katalan özerk parlamentosu (Parlament) önceki gün aylardır konuşulan “egemenlik bildirisini” büyük bir çoğunlukla benimsedi. Bildiri, hukuki sonuç doğurmayan bir karar (resolució) niteliği taşıyor. Anayasaya aykırı kavramlar içeren bir metin, başka türlü formüle edilmiş olsa zaten “hiç olmamış” (nul et non avenu) sayılacaktı. Ama bir parlamento kararı olarak, demokratik hukuk devletinin vazgeçilmez koşulu olan ifade özgürlüğü çerçevesinde çoğunluğun paylaştığı siyasi bir görüşü dile getiriyor.

Aslında Parlament’te benimsenen metne “evet” oyu verenlerin tümünün “bağımsız bir Katalan devleti” istediğini söylemek abartılı bir yaklaşım olur. Başta iktidar partisi CİU (Convergència i Unió) içinde olmak üzere, bu konuda bildiriye destek veren siyasi güçler arasında derin görüş ayrılıkları var. Daha önce de altını çizdiğim gibi, CİU, liberal eğilimli Convergència Democràtica ile Hristiyan Demokrat Unió’yu bir araya getiren bir

partiler koalisyonu. Unió'nun bağımsız bir devlet kurulmasından yana olmadığı da sır değil. Bu nedenle ilk taslakta yer alan Katalunya'nın "kendi devleti" (estado propio) ifadesi sonradan metinden çıkarılarak, yerine Katalan halkının "egemen bir siyasi ve hukuki özne" karakteri taşıdığı vurgulanmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Egemenlik bildirisi ve zayıf noktaları (2)

Akın Özçer 27.01.2013

Katalan özerk parlamentosunun (parlament) önceki gün benimsediği **egemenlik bildirisinin** zayıf noktalarının başında, 1989'dan bu yana kabul ettiği beş bildiride olduğu gibi, kendi kaderini belirleme hakkını temel alması geliyor. Çünkü uluslararası uygulama, bu hakkın sadece sömürge altındaki ülkeler için geçerli olmasını öngörüyor. BM Genel Kurulu'nun bu konudaki 14 Aralık 1960 tarih ve 1514 sayılı ilk kararı, "**sömürge halklarına bağımsızlık bildirisi**" olarak da anılıyor. Bildirinin "bir ülkenin milli birliğinin ve ülke bütünlüğünün kısmen ya da tamamen bozulmasını amaçlayan herhangi bir girişimi" BM Yasası ile bağdaşmaz ilan eden 6. maddesi, **Katalunya** gibi bağımsız bir ülkenin sınırları içinde kalan yörelerin ulus niteliği taşısa dahi bağımsızlığa ulaşmasını engelliyor.

Genel Kurul kararının tek istisnasını **Sırbistan**'ın milli birliğini ve ülke bütünlüğünü bozduğu hâlde **Kosova**'nın bağımsızlığı oluşturuyor. Aralarında **İspanya**'nın da yer aldığı bazı ülkelerin Kosova'yı hâlâ tanımamış olmalarının aslında 6. maddede yer alan bu kurala uymak gibi ilkesel bir yönü de var. Bugün Genel Kurul kararının koyduğu kuralı ortadan kaldıracak ikinci bir Kosova istisnasının destek görmesi neredeyse imkânsız görünüyor. Zira bu durumda dünyanın çeşitli bölgelerinin kendi kaderini belirleme hakkına dayanarak bağımsızlıklarını ilan etmesinin önüne geçmek ve küresel düzeyde meydana gelecek kaosu engellemek mümkün olmaz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sosyal demokrat CHP'liler

Akın Özçer 29.01.2013

Bu başlık sosyal demokrat olduğunu savunan bir siyasi parti için tuhaf ama bu kimlikle sorunu olan birçok parlamenterleri içinde barındıran CHP gibi bir parti için şaşırtıcı olmasa gerek. Geçen martta yayımlanan "**Evrensel sosyal demokrat kimliği**" başlıklı yazımda, Kılıçdaroğlu'nun yeni CHP sürecinin hedefinin "evrensel sosyal demokrat kimlik" edinmek olduğuna ilişkin sözlerinin altını çizmiştim. Bu sözlerin üzerinden bir yıla yakın bir süre geçti. CHP, bu hedefine biraz olsun yaklaşabildi mi peki?

CHP milletvekilleri bu soruyu, Meclis'teki anadilde savunma görüşmelerinde, **Birgül Ayman Güler**'in "iyi ifade edemediği için" ırkçılık kokan sözlerini alkışlayarak yanıtladı. Sayın **Güler'in Türkler için "ulus", Kürtler için ise özerk yönetimlere dayanan İspanyol Anayasası'ndan ödünç aldığı "milliyet" kavramını kullanması doğru olmadı**. Kaldı ki "Türk" sıfatının Güler'in anlatmak istediği gibi, Kürtler dâhil herkesi, bütün

vatandaşlarımızı kapsadığı yorumu da, geçmişteki bazı yanlış uygulamalar nedeniyle inandırıcılığını çoktan yitirmiş bulunuyor. Bu bağlamda Yargıtay'ın gayrimüslim Türk vatandaşlarını yabancı saydığı ve vakıflarına el konmasına cevaz verdiği 1974 tarihli kararını anımsatmak yeterli olur sanırım.

Siyasi etiketler ne kadar önemli

Türkiye'de Kürt sorunu olmadığını savunan ve çözümden yana olanları da "sorunu Türk sorunu yapmakla" suçlayan Güler ve alkışlarıyla ona destek veren çok sayıdaki CHP'li milletvekili ulusalcı kanattan sayılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bumerang

Akın Özçer 02.02.2013

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu son parti grubu toplantısında sosyal demokrasiyle taban tabana zıt olduğunun altını çizdiğim ulusalcılığı bir kez daha üstlenmeyi yeğledi. Hem milliyetçi, hem de ulusalcı olduklarını ve bunun parti programında anlatıldığını söyledi. Ama parti programı, **Altı Ok İlkeleri** arasında "**ulusalcılık**" sözcüğüne hiç yer vermiyor. Dolayısıyla milliyetçiliğin öz Türkçe karşılığının ulusalcılık olduğuna dair bir ifade de içermiyor. Kaldı ki "ulusalcılık" bu programda milliyetçilik ilkesinin karşılığında yazılanlardan farklı tanımlanan bir sözcük.

Ulusalcılığın tanımı

Bir kere, ulusalcılık milliyetçilik kadar eski bir ideoloji değil, 2000'li yıllarda yaygınlaşan daha yeni bir düşünce akımı. İkincisi, **milliyetçilik sağ**, **ulusalcılık** ise **sol** gelenekten geliyor. Bu yüzden milliyetçiler de ulusalcılarla aralarındaki farkları öne çıkarmaya önem atfediyor. **Ümit Özdağ**, iki yıl önce yayımlanan bir yazısında milliyetçilikle ulusalcılık arasındaki farkları konu almıştı. Bu bağlamda, ulusalcı akımın, Türk tarihini Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet dönemi ile başlatması, din anlayışını dinin toplumsal yaşamdaki rolünü küçümseyen "**pozitivist/ laikçi bir zemine oturtması**" ve "**tepeden inme, halka rağmen**" yaklaşımı ile milliyetçilikten farklı olduğunu vurgulamıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni anayasanın kilit noktaları

Akın Özçer 03.02.2013

Başbakan **Erdoğan** partisinin grup toplantısında **Uzlaşma Komisyonu**'nun çalışmalarını mart ayı sonuna kadar tamamlayamaması hâlinde kendi anayasa taslaklarını **referanduma** sunacakları uyarısında bulundu.

Komisyonun bugüne kadar **100 madde** yazabilmesi ama bunlardan sadece **üçte biri** üzerinde uzlaşmaya varabilmesi işlerin çok da iyi gitmediğini gösteriyor. O bakımdan Başbakan'ın bu konuda referandum resti çekmesinde haklılık payı olmadığını söylemek mümkün değil.

Muhalefet partileri ise, Başbakan'ın komisyona ömür biçmesine karşı çıkıyor. İtirazlarının ortak noktasını AK Parti'nin kendi anayasa taslağını **halka dayatmak** istediği iddiası oluştururken, CHP Başbakan'ın restini özellikle komisyondan çıkmayacak olan **başkanlık** ya da **yarı-başkanlık** sistemi önerisine bağlıyor. Sistem konusu gerçekten de yeni anayasanın kilit noktalarının başında geliyor.

Başkanlık, yarı-başkanlık sistemi

Başbakan Erdoğan, Fatih Altaylı'nın bu haftaki "Teke Tek" programında başkanlık ya da yarı-başkanlık sisteminden yana olduğunu gizlemedi. Her iki sistemin de **"çok seri karar alma imkânı"** getireceğini belirten Başbakan tercihinin **"Türk tipi başkanlık"** sisteminden yana olduğunu dile getirdi. Türkiye'ye özgü bu sistemin başkanlık ve yarı-başkanlık sistemlerinin kendine has doğruları alınarak oluşturulabileceğini söyledi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bárcenas'ın notları ve yarattığı siyasi deprem

Akın Özçer 05.02.2013

İspanya'da iktidar partisi **PP**'nin eski hesap sorumlusu **Luis Bárcenas**'ın İsviçre'deki gizli hesaplarının gün ışığına çıkmasıyla patlak veren siyasi krizi iki hafta önce işlemiştim. Çünkü bir dönem bakiyesi **22 milyon avroya** ulaşan bu hesaplardaki **kayıt dışı paranın PP'nin B kasası olduğu ve yöneticilere düzenli olarak dağıtıldığı** iddiası ülkenin siyasi gündemini sarsmaya başlamıştı.

Bu kez Bárcenas'a ait olduğu öne sürülen kareli bir deftere kaydedilmiş 14 sayfalık **el yazısı notların El País**'te yayımlanması, PP'de siyasi deprem etkisi yarattı. Zira notlarda, 1990'dan 2009'a kadar bazı şirketlerce partiye yapılan **yasadışı hibelere** ve 1997'den itibaren de **yöneticilere dönemsel olarak zarf içinde ödenen miktarlara**, tarih ve isimler açıkça belirtilerek yer veriliyor.

Sorumlu siyasetçiler

Bárcenas'ın notları, **José María Aznar**'ın Genel Başkan olduğu 1990'dan bu yana göreve gelmiş parti yöneticilerini, kayıt dışı paralar ve Siyasi Partilerin Finansmanı Yasası'na aykırı hibe ve ödemelerden ötürü sorumlu duruma düşürüyor. Bu yöneticiler arasında Başbakan **Mariano Rajoy** da var doğal olarak. Hem de sorumluluğu PP'nin Aznar'dan sonraki ikinci Genel Başkanı olmasıyla sınırlı değil. Adı ayrıca Genel Sekreter Yardımcısı sıfatıyla **ek ödeme yapılan yöneticiler arasında** da görülüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aynanın öbür yüzüne bakmak

Akın Özçer 10.02.2013

Başbakan Erdoğan, üç Orta Avrupa ülkesine yaptığı ziyaretleri sırasında, bir süredir eleştiri oklarını yönelttiği AB'ye sert çıktı. Daha önce **Şanghay İşbirliği Örgütü'ne (ŞİÖ)** üyelikten, AB'nin alternatifiymiş gibi söz etmişti. Hatta şaka yollu da olsa konuyu Putin'e bile açmıştı. Otoriter ülkeleri biraraya getiren ŞİÖ'ye üyelik ciddiyet kazandıkça demokratlar kaygılanmaya, Rusya ve Çin'le ittifak kurulmasını savunan ulusalcısı ve milliyetçisiyle tüm AB karşıtları da ellerini ovuşturmaya başlamıştı. Erdoğan hem arzu ettikleri çizgiye, hem de demokratlardan destek alamayacağı bir noktaya geliyordu.

AB'nin yükümlülükleri

Başbakan Erdoğan, Türkiye-Çek Cumhuriyeti İş Forumu'ndaki konuşmasında, **"AB hedefinden asla bir sapmanın sözkonusu olmadığı"** dile getirerek demokratların yüreğine biraz olsun su serpti. ŞİÖ ve AB'nin ayrı yapılanmalar olduğuna da işaret ederek, **"yeni arayışlar peşinde değiliz"** mesajı verdi ama müzakere sürecinin ucu açık olmasından duyulan rahatsızlığı da kendine özgü üslubuyla dile getirdi. AET'ye ilk başvurusundan bu yana elliyi aşkın yıl geçtiği hâlde Türkiye'nin hâlâ kapıda tutulduğunu, müzakerelerin ilelebet sürüncemede bırakılamayacağını artık herkesin görmesi gerektiğini vurguladı.

Erdoğan, Budapeşte'deki ELTE Üniversitesi'nde yaptığı konuşmada, eleştirinin dozunu daha da arttırarak, AB'nin Türkiye için hep yeni koşullar oluşturduğunu söyledi. AB üyesi olan bazı ülkelerin gerek ekonomik, gerek siyasi ölçütler bakımından Türkiye'den daha geri olduğunu, bu ülkelerin müktesebata uyum sağladığı için değil, **"ideolojik nedenlerle"** üye alındığını öne sürdü. AB'nin bu tutumuna örnek olarak da Kıbrıs'ı gösterdi.

AB üyelerinin Türkiye'nin üyeliğine yönelik tutumlarının adil olmadığına kuşku yok. Avrupa Konseyi'ne üye olduğu hâlde askerî vesayetçi sisteminden ödün vermeyen Türkiye gibi bir ülkeyle müzakerelerin başlatılmasını demokratikleşmeye bağlamak ne kadar haklı bir talepte, üyeliğe engel olsun diye "coğrafi" ölçütler icat etmek de o kadar büyük bir haksızlıktı. Avrupa Konvansiyonu gibi AB'nin geleceğini belirlemek üzere oluşturulmuş bir platformun Başkanı'nın *"Türkiye Avrupa'ya yakın bir ülke, önemli bir ülke; ancak başkenti, topraklarının ve nüfusunun yüzde 95'i Asya kıtasında yer alıyor"* demesi vizyon eksikliği bir yana hoş da olmadı. Aynı **VGE (Valéry Giscard d'Estaing)** Türkiye'nin üyeliğine ilişkin olumsuz görüşünü, yine biraz espri, biraz da sinizm katarak şöyle dile getirmişti: *"150 milyonluk Türkiye mi AB'ye girecek, yoksa AB mi Türkiye'ye?"*

Türkiye'nin yükümlülükleri

Aynanın öbür yüzüne baktığımızda, Türkiye'nin bu süreçteki yükümlülüklerini gözardı eden bir pozisyona savrulabilir, 54 yıldır kapıda bekliyor olmamızın tüm faturasını Avrupa'ya kesebiliriz ki bu da gerçeklerle örtüşmez. Türkiye, 1959'da Yunanistan'la birlikte ilk başvuruyu yaptığında ekonomik koşulları üyelik için yeterli değildi. 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması'nın amacı da Türkiye'yi AET üyeliğine hazırlamaktı. Bu anlaşmanın üyelik hakkımıza hukuki dayanak oluşturan 28. maddesi, Roma Antlaşması'ndan doğan tüm yükümlülüklerini üstlenebileceğini gösterdiğinde, *"Türkiye'nin Topluluğa katılımı olanağının taraflarca inceleneceği"* hükmünü taşıyor.

Bu süreçte o tarihten bu yana meydana gelen tıkanıklıkları bir de şu soruların yanıtını düşünerek anımsayalım: 1978’de Türkiye ile AET arasındaki ilişkileri donduran taraf hangisiydi? Askerî diktatörlükten çıkan Yunanistan’ın AET üyeliğinin gündeme geldiği bir dönemde askerî darbe yapan ülke hangisiydi? Berlin duvarının yıkılmasını, Kopenhag siyasi ölçütlerini doğru okumayıp demokratikleşmeyi reddeden seçilmiş ve “atanmış” politikacılar hangi ülkedeydi?

Yakın geçmişimizi anımsadıkça, öyle sanıyorum ki bugünkü sorunlarımızı aşmak için aynanın arkasına değil önüne bakmanın önemini daha iyi kavrayabiliriz.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

BDP destekli yeni anayasa

Akın Özçer 12.02.2013

Türkiye, yeri geldikçe vurguladığım gibi, resmî ideolojiden arınmış, evrensel demokrasi ilkeleri ile temel hak ve özgürlüklere dayanan yeni bir anayasaya ihtiyaç duyuyor. Sadece ulusalcı ve milliyetçilerin el ele karşı çıktığı AB sürecinin “dayattığı” bir gereksinim değil bu. Türkiye’nin Avrupa Konseyi (AK) üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüğü. Konsey’e yeni üye olacaklar için ön koşul olan ölçütlere Türkiye yıllardır uymuyor. Ama üyesi olduğumuz bir kuruluşun ölçütlerine neden uymadığımızı değil, aynı ölçütleri üyelik için şart koşan AB’yi tartışan siyasetçilerimiz var ne yazık ki.

Konuyla ilgili önceki yazımda yeni anayasanın kilit noktalarını aktarmıştım. Bunların başında gelen **AK Parti’nin “başkanlık, yarı-başkanlık” önerisinin gereksinim duyulan yeni anayasanın olmazsa olmaz koşulu olmadığını, ama böyle bir anayasa yapılmasına da engel oluşturmadığını** dile getirmiştım. **CHP’nin kategorik olarak karşı çıktığı** bu öneriye bazı aksine görüşlere karşın **MHP de destek vermiyor**. AK Parti’nin bu konuda **destek alabileceği tek parti BDP** görünüyor.

AK Parti-BDP işbirliği olasılığı

Bu olasılık gündeme Başbakan Erdoğan’ın komisyonun uzlaşmaya varamaması hâlinde **AK Parti’nin yeni anayasayı referanduma götürmek için BDP ile de işbirliği yapabileceği**ne ilişkin sözleriyle geldi. **AK Parti-BDP işbirliği aslında yeni anayasa için tek şans** gibi görünüyor. Bu nedenle ulusalcı ve milliyetçi siyasetçiler, AK Parti’yi bu birliktelik üzerinden vuruyor. ABD’nin Ortadoğu’daki sanal emperyalist planları ve Türkiye’nin demokratikleşmesini bu planların parçası gören senaryolar üzerine yazıp çizen ulusalcılardan, AK Parti’yi PKK ile yeni anayasa yapmakla suçlayan milliyetçilere kadar **değişim karşıtları bu olasılığa karşı birleşmiş görünüyor**.

BDP doğal olarak AK Parti ile yeni anayasa için olası bir işbirliğine kapıyı aralamış bulunuyor. Eşbaşkan **Selahattin Demirtaş**’ın da belirttiği gibi, **BDP’nin önerilerine en yakın duran da AK Parti**. BDP’nin yeni anayasa için olmazsa olmaz dört koşulu var. Bunlardan **vatandaşlık tanımı, farklı dil ve kültürlerin güvence altına alınması** ve **idari özerklik** konusunda, TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı **Burhan Kuzu**’ya göre

uzlaşma olasılığı yüksek görünüyor. Kuzu buna karşılık, **anadilde eğitim konusunda çekincesini** dile getiriyor. **MHP gibi anadilde eğitimin ülkeyi böleceğini öne sürüyor** ve Belçika'yı buna örnek gösteriyor.

Anadilde eğitim pürüzü

Sayın Kuzu'nun bireysel bir hak olan anadilde eğitime Belçika örneğiyle karşı çıkması doğru değil. Bir kere Belçika, 17 Şubat 1994 tarihli anayasasının 1. maddesi uyarınca topluluk ve bölgelerden oluşan federal bir devlet. 4. Madde ülkenin ayrıca dört lengüistik (dört resmî dilin geçerli olduğu) bölgeden oluştuğunu yazıyor. **BDP'nin ise federal devlet ve Belçika'yı örnek alan resmî dil bölgeleri oluşturulması talebi yok.**

BDP'nin asıl esinlendiği İspanyol Anayasası ama özerk topluluklara ikinci bir resmî dili kullanma imkânı veren 3. maddesinin 2. fıkrası benzeri bir düzenleme de talep etmiyor. O bakımdan Sayın Kuzu'nun anadilde eğitimi öncelikle AK'nin İkiz Sözleşmeleri bağlamında değerlendirmesinde yarar var. Çerçeve Sözleşmesi olsun, Azınlık ve Bölgesel Diller Şartı olsun, ülkenin bölünmesini yasaklayan hükümler içeriyor zaten.

AK Parti-BDP işbirliği, anadilde eğitim pürüzü en azından bunu yasaklayan 42. Madde kaldırılarak aşılabılırsa, kabul edilebilir bir yeni anayasa için desteklenmesi gereken bir olasılık olarak ortaya çıkıyor. Bu anayasa başkanlık olmasa da yarı-başkanlık sistemine dayanabilir. Kişisel tercihim parlamenter sistemden yana olmakla birlikte, referandumda demokratik bir anayasaya hangi sisteme dayanırsa dayansın evet demek gerekir diye düşünüyorum.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anayasa referandumu üzerine

Akın Özçer 16.02.2013

Yeni anayasa konusunda BDP-AK Parti işbirliğini işlediğim bir önceki yazımı, parlamenter sistemi tercih etmekle birlikte, hangi devlet sistemine dayanırsa dayansın, **demokratik bir anayasaya referandumda "evet" demekten yana olduğumu** belirterek sonlandırmıştım. Aynı konuyu işleyen yazılara bakıldığında, liberal ve sosyal demokrat yazarların çoğunluğunun bu görüşü paylaştığı görülüyor.

Seyfettin Gürsel, *Radikal*'de **"Başkanlık sistemi ısrarı için içine karışmamış olsaydı, mükemmel olurdu"** diyor. Türk tipi başkanlık sistemini hem gereksiz, hem de tehlikeli buluyor. Ama yazısını, **"Her şeye rağmen evet derim. Türkiye Kürt sorununa ilişkin önüne gelen bu fırsatı şu veya bu nedenle tepme lüksüne sahip değil"** diye nokt alıyor. **Kürşat Bumin**, **"Sonunda eğer iç savaşın ülkeyi terk etmesi gerçekleşecek ise, 'şimdilik kaydıyla bu sistemi de tecrübe edelim' diyebilirim"** diyor. **Şahin Alpay** ise, Gürsel'in görüşüne atıf yaptığı **"Her şeye rağmen hayır"** başlıklı yazısında, **"başkanlık, hele Erdoğan tipi başkanlık sisteminin benimsenmesine kesinlikle karşı"** olduğunu vurguluyor.

Referandumu etkileyecek unsurlar

Bu değerlendirmelerden de anlaşılaçağı üzere, BDP destekli yeni anayasa konusunda yapılacak referandumda izlenecek tutumu belirleyen iki temel unsur var. Biri, **yeni anayasayla Kürt sorununun şiddet boyutuyla birlikte bir çözüme kavuşturulması**, diğeri, **Türkiye'nin anayasa geleneğinde hiç yeri olmayan başkanlık/ yarı-başkanlık sistemine geçmesi**. Referandumda **"hayır" demek**, sadece sorununun çözümüne değil, ayrıca **darbe anayasasının yenilenmesine de karşı çıkmak anlamına geliyor**. CHP ve MHP'nin başını çekeceğı anlaşılan hayır cephesinin referandumda kazanmasının, yeni anayasayı uzun bir süre gündemden düşüreceğı için **statüko yanlılarının işine geleceğıne** kuşku yok. Peki, böyle bir olasılık var mı?

Bir kere, AK Parti'nin **başkanlık/ yarı-başkanlık sistemi ısrarının hayır cephesini güçlendirdiğini** kabul etmek gerekir. Halkoyuna sunulduğunda destek görmeyen başkanlık sistemine dayanan bir anayasa, Erdoğan'a güvensizlik duyan CHP seçmenini de olumsuz yönde etkiler. Bu etki AK Parti'ye ideolojik olarak karşı çıkan ulusalcılar bakımından önemli sayılamayabilir ama evrensel demokrasiden yana sosyal demokrat seçmeni de hayır cephesine itebilir. O bakımdan AK Parti'nin sistemle ilgili ısrarının bir yerde CHP içindeki çatlağı da giderdiği söylenebilir.

Aslında CHP eski Genel Başkanı **Deniz Baykal**, kapalı grup toplantısında ulusalcılığı partinin temel ilkesi ilan ederek yenilikçiliğı sınırlayan bir birlikteliğı dile getirdi. Yeni anayasa konusundaki görüşleri temel alınırsa, yenilikçilik içerikten yoksun, retorikten ibaret bir kavrama dönüştü. AK Parti'nin başkanlık ısrarı şimdi bu retoriğe bir yaşam alanı yaratıyor. **Kılıçdaroğlu** diyor ki *"Biz bu masaya parlamenter sistemi geliştirmek için oturduk. (...) Onların getirdiğini görüşmüyoruz. (...) Ne yaparlarsa yapsınlar bizim rejimimizi kuran kurucu iradedir. Rejimimizi değiştirecek önerge Meclis'te CHP olduğu sürece asla geçmez."*

12 Eylül'den daha güçlü destek

Meclis'ten geçmeyecek belki ama **BDP destekli yeni anayasa, referanduma sunulması hâlinde her şeye karşı benimsenecek**. Kürt sorununun şiddet boyutu dâhil çözümüne karşı üretilecek bir argüman yok çünkü. **CHP, ne yaparsa yapsın, referandumdan 12 Eylül 2010'dakine benzer bir sonucun, hatta çok daha yüksek oranda "evet" oyunun çıkması çok abartılı bir tahmin olmasa gerek**. İznini almadığım için ismini burada açıklamayacağım değerli bir kamuoyu araştırma şirketi yöneticisi, Kürt sorununun terör boyutu ile birlikte çözüme kavuşması hâlinde, "hayır" oylarının yüzde 40 sınırının altında kalabileceğı görüşünü dile getiriyor.

Özet olarak belirtmek gerekirse, **İmralı süreci arzu edilen şekilde ilerleyebilirse, muhalefet ne yaparsa yapsın, Meclis'ten referanduma, halktan da yeni anayasaya vize çıkacak** gibi görünüyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

21. Yüzyıl Sosyalizmi'nin yeni lideri Correa

Akın Özçer 19.02.2013

Meksika'da yaşayan Alman sosyolog **Heinz Dietrich Steffan**'ın sola kazandırdığı, Venezuela Devlet Başkanı **Chávez**'in de dünyaya ilan ettiği "**21. Yüzyıl Sosyalizmi**" pazar günü **Ekuador**'da yapılan çifte seçimden güçlenerek çıktı. Önde gelen liderlerinden Başkan **Rafael Correa**, hem yüzde 57 dolayında oyla daha ilk turda seçilmiş oldu, hem de partisi **AP (Alianza Pais)** Meclis'te salt çoğunluğa ulaştı. 2006'da sürpriz yaparak başkan seçilen Correa muhalif bir meclisle çalışmak zorunda kaldığı için programını tam uygulayamamıştı. Chávez'e hayranlığı dillere destan olan Correa'ya ilk tebrik de zaten hasta yatağındaki idolünün adına Havana'dan geldi.

Bayrak Chávez'den Correa'ya

Uluslararası arenada kayıtsız şartsız ABD karşıtı tutumu ve İran, Suriye gibi demokratik olmayan ülkelerle dayanışması ile öne çıkan Chávez son ameliyatından sonra bir türlü toparlanamadı. Bu nedenle sağlığıyla ilgili çeşitli iddialar ortaya atıldı. Bunlardan en dikkat çeken, doktorlara yakın kaynaklara dayandığı öne sürülen, artık evine dönemeyeceğinin ailesine ve hükümete bildirildiğine dair İspanyol *ABC*'de yayımlanan haberdir. Bir süre sonra Başkan'ı yatağında gazetesini okurken gösteren Küba yönetiminin resmî organı *Granma*'daki fotoğrafsa bu haberi bir ölçüde yalanlamaya çalışıyordu. Dün gece de Caracas'a döndüğü açıklandı.

Aslında Chávez'in gerçek sağlık durumu nasıl olursa olsun, 21. Yüzyıl Sosyalizmi'nin bayrağını bundan böyle Correa'nın devraldığını söylemek mümkün. Gerçi ekonomi Profesörü olan Correa, Chávez gibi darbeci asker geçmişine sahip değil, ama birçok konuda Venezuela Başkanı'nı örnek alıyor. Chávez, ülkeyi bağımsızlığa kavuşturan **Simon Bolivar**'ı ideolojik lider ilan ederken, devrimine de O'nun adını vermişti. Correa da, liberal devrimin (1895) lideri ve Ekuador'un eski Başkanlarından **Eloy Alfaro**'yu "**Ulu Önder**" seçti; kendi devrimini de "**yurttaş devrimi**" (**revolución ciudadana**) olarak adlandırdı.

Yurttaş devriminin önemli ayaklarından birini 444 maddesiyle dünyanın belki de en uzun anayasası olan yeni anayasa (2008) oluşturuyor. Son kuşak temel haklardan doğa haklarıyla ilgili bölümleri dünyada ekolojik anayasalara örnek gösterilen Ekuador Anayasası'nın muhalefet tarafından en çok tartışılan tarafıysa, Başkan'a ikinci kez aday olma hakkı tanınması. Muhalefet, 2017'de eşinin ülkesi Belçika'ya yerleşeceğini söylese de, Correa'nın bir daha aday olmak için, Venezuela'da Chávez'in yaptığı gibi, başkanlara sonsuz aday olma hakkı tanıyan bir anayasa değişikliği daha yapabileceğini öne sürüyor.

Correa'nın yedi rakibinden en güçlüsü olan **Guillermo Lasso**'nun seçim arifesinde *ABC*'ye söylediği gibi, 21. Yüzyıl Sosyalizmi "**Truva Atı**" gibi demokratik yollardan geldiği iktidarda kalmak için bu tür uygulamalara yelteniyor ne yazık ki. Seçim kaybedince devrimleri de sona ereceği için belki, ama ne kadar sol olduğu ayrı bir tartışma konusu olan bu Latin sosyalizminin uygulamalarına devrim değil de program demek daha doğru olur herhalde.

Seçimi kazandıran faktörler

Correa'nın muhalif basını yargı yoluyla kısıp alma, yargıya baskı yapma gibi anti-demokratik uygulamaları oldu. Ama Correa, 15,5 milyon Ekuadorlu için ülkenin yüzünü değiştiren yolları, Quito'daki yeni havalimanı gibi modern altyapı yatırımlarını yapan, işsizliği yenen ve yoksullara sosyal yardım programları uygulayan başarılı bir başkandı. "**İnsani kalkınma bonusu**" adı verilen ayda 35 dolarlık yardım öyle tutmuştu ki rakibi Lasso bile seçim kampanyasında bunu 50 dolara çıkarmayı vaat etmişti.

Ekonominin iyi gitmesinde giderek artan petrol gelirlerinin çarçur edilmemesinin rolü var. Ayrıca 2000'den bu yana resmî para birimi olarak ABD Doları'nın kullanılması, enflasyonla mücadelede başarıyı getiren faktörlerden biri olarak ön plana çıkıyor. İronik kuşkusuz, ama Correa devriminin ya da 21. Yüzyıl Sosyalizmi'nin dolarla finanse edildiğini söylemek çok da yanlış olmayacak.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mitterrand ve Erdoğan

Akın Özçer 23.02.2013

Fransa'nın ilk sosyalist Cumhurbaşkanı **François Mitterrand**'la Başbakan Erdoğan'ı aynı yazıda biraraya getirebileceğim noktalar çok değil doğal olarak. İktidarda olduğu on dört yıllık iki dönem boyunca sadece V. Cumhuriyet'e değil, ayrıca AB'ye de damgasını vuran Mitterrand'ın Avrupa Parlamentosu'nda 17 Ocak 1995'te yaptığı son konuşma bu imkânı veren tek örneği oluşturuyor belki de. Mitterrand'ın ağır hastalığına karşın ayakta yaptığı bu konuşma, bir devlet başkanı için alışılmadık duygusallığı ve içtenliği, daha da önemlisi **"milliyetçilik savaştır" (le nationalisme c'est la guerre)** vurgusu ile yüzyılın nutukları arasında ilk sıralarda yer alıyor.

Mitterrand'ın tarihî konuşması

Mitterrand, kaderinin Eski Kıta'yı paramparça eden iki Dünya Savaşı'nın ilkinde doğmak ve ikincisini de yaşamak olarak çizilmiş olduğunu anlattığı o konuşmasında, AB ülküsünün artık parlamento sıraları etrafında biraraya getirdiği eski düşmanlarına sesleniyor. Çocukluğunun "ölülerine ağlayan ve dünkü düşmana karşı kin ve nefret besleyen ailelerin arasında geçtiğini" anımsatıyor. Geleneksel "düşman" sözcüğünün ne kadar anlamsız olduğunu ise şöyle dile getiriyor: *"Düşmanlarımız bir yüzyıldan ötekine değişmiş. Fransa, Danimarka dışında kalan tüm Avrupa ülkeleriyle savaşmış; insan neden diye soruyor kendi kendine."*

Mitterrand, kendi kuşağının belki artık ömrünü tamamladığını ama yeni kuşaklara da iletmeleri gereken bir mesaj olduğunu söylüyor. O mesajın **"nefret değil, savaştan kan revan içinde çıktığı, yaşamları parçalandığı hâlde, barışa dayalı çok daha ılımlı bir geleceği öngörme cesaretini göstermiş olanlara borçlu olunan barışma şansı"** olduğunu altını özenle çiziyor. Mitterrand, bu kaniya bir rastlantı sonucu varmadığını, kendi aile çevresinde Almanlardan "düşmanca" söz edildiği savaş yıllarında Bade-Wurtemberg'te bir süre kaldığı cezaevinde aynı ölçüde düşmanlık görmediğini itiraf ediyor.

Fransa Cumhurbaşkanı sıfatıyla sarf ettiği şu sözler alışlageldik değil kuşkusuz ama dünya barışı ve tüm insanlık için büyük önem taşıyor: *"Oradaki insanlar, (cezaevinde) konuştuğum Almanlar fark ettim ki Fransa'yı bizim Almanya'yı sevdiğimizden daha çok seviyor. Ülkemi yermek için söylemiyorum; kaldı ki Fransa dönemin en milliyetçi ülkesi de değildi. Herkesin dünyayı bulunduğu yerden gördüğünü ama oradan baktığında gerçeklerin deforme olduğunu anlatmak için söylüyorum. Oysa önyargılarımızı yenmeliyiz. Sizden istediğim şey neredeyse imkânsız, çünkü bunun için tarihimizi de yenmemiz gerekiyor. Yenemiyorsak bilelim ki bize bir kural*

dayatılacak. **Milliyetçilik savaştır.** Ve savaş sadece geçmiş değil, geleceğimiz de olabilir.”

Başbakan Erdoğan'ın sözleri

Başbakan Erdoğan'ın geçen hafta sarf ettiği **“Kimse bizim karşımıza Kürtlükle de, Türklükle de çıkmasın, biz her türlü milliyetçiliği ayaklar altına almışız”** sözleri bana Mitterrand'nın yukarıda özetleyerek aktardığım konuşmasını anımsattı. Elbette aynı kontekst içinde ve dış politikayla ilgili olarak söylenmiş değil. Ancak Erdoğan'ın **“Kim ki kendi ırkının, kavminin, kendi kabilesinin diğerlerinden üstün olduğunu iddia ediyorsa o kişi şeytanın izindedir. Kavimler, kabileler, ırklar, inançlar farklı olabilir ama hepsi saygındır”** sözleriyle birlikte okunduğunda ortak noktaları bulunuyor. Zira farklılıklar içinde birliğin, demokrasi ve barışın gerektirdiği bir dili ve yaklaşımı yansıtıyor.

Erdoğan'ın alkışlanması gereken bu sözlerine muhalefetten “Türklük” vurgulu veya düpedüz Türkçülük kokan tepkiler gelmesi şaşırtıcı değil belki ama demokrasimizin düzeyi bakımından üzücü. Bir Cumhurbaşkanı ya da Başbakanımız bir gün Mitterrand gibi bir konuşma yapmaya kalksa neler olabileceğini hiç düşünebiliyor musunuz?

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Batasuna'nın yeniden doğuşu

Akın Özçer 26.02.2013

Bilindiği üzere, **Batasuna'nın İspanya'daki siyasi faaliyetleri**, silahlı örgütle arasında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle **2003 yılından bu yana askıya alınmış bulunuyor**. Yüksek Mahkeme'nin aldığı, ardından Anayasa Mahkemesi'nin onadığı bu karar üzerine Batasuna, ifade ve örgütlenme özgürlüğünü ihlal ettiği gerekçesiyle İspanya aleyhine AIHM'e başvurmuştu ama bu başvurusu 2010'da Strasbourg'tan da aynı gerekçeyle geri çevrilmişti. Batasuna, daha sonra 2011 belediye seçimlerine katılmak üzere Baskça karşılığıyla **“yaratmak”** anlamına gelen **Sortu** adında yeni bir parti daha kurmuştu. Ama Yüksek Mahkeme Sortu'nun yerel seçimlere girmesini, kurucuları arasında Batasuna'nın bazı eski yöneticileri yer aldığı gerekçesiyle yasaklamıştı.

Gerçi Batasuna'nın toplumsal tabanını oluşturan **“abertzale” (yurtsever)** solu o yerel seçimlerde Batasuna ile organik bağı olmayan siyasilerden oluşan **Bildu** platformu temsil edebilmiş, çok da başarılı olmuştu ama **ETA silah bırakmadıkça eski tüfeklere siyaset yolu tıkalı görünüyordu**. Batasuna'nın cezaevindeki lideri **Arnaldo Otegi** bu gerçeğin bilincindeydi ve bir süredir ETA'ya silah bıraktırmak için çalışıyordu. Nitekim **ETA 20 Ekim 2011'de silahlı mücadeleye son verme kararını açıklayınca, Sortu'nun yasallaşmasının da yolunu açmış oldu**. Ama Anayasa Mahkemesi bu yöndeki kararını ancak geçen haziranda ve beşe karşı altı oyla alabildi.

Sortu'nun Kurucu Meclisi

Bütün bunları anımsatmamın nedeni, Sortu'nun cumartesi günü Pamplona'da Kurucu Meclisi'ni toplamış olması. Bu toplantı öncelikle partinin on yıl süren yasa-dışılık döneminin sonunu ifade ediyor. Bu tarih belki biraz daha öne çekilebilir ve Sortu 21 Ekim özerk parlamento seçimlerine katılabilirdi ama olmadı. O seçimlerde yurtsever solu yine Bildu koalisyonu temsil etti ve tarihî bir başarıya da imza attı. 75 sandalyeli Meclis'te 21 milletvekili çıkararak, Bask milliyetçiliğinin kurucu partisi **PNV**'nin ardından ikinci sırayı aldı. PNV'den kopan **Eusko Alkartasuna**'nın yanı sıra **Aralar** ve **Alternatiba** gibi küçük partileri içinde barındıran **EH Bildu** sonuçta yabancıların partisi değildi. Nitekim Batasuna geçmişi bulunan EH Bildu parlamenterleri **Hasier Arraiz**, Sortu'nun da ilk başkanı seçildi ve iki parti arasında organik bir bağ da kurulmuş oldu.

Sortu yönetim kurulunun özelliği Batasuna'nın eski tüfeklerinden oluşmasıydı. Kurucu Meclis barışın mimarı cezaevindeki tarihi lider Arnaldo Otegi'ye genel sekreterlik makamını uygun gördü ve bu koltuğu şimdilik boş bıraktı. Ayrıca Otegi gibi ETA'nın silah bırakması için çalışmış olan **Rufi Etxebarria** başta olmak üzere, **Joseba Permach**, **Pernando Barrena**, **J. José Petrikorena** gibi Batasuna'nın eski ağır topları da yönetimde yer aldı. O bakımdan Batasuna'nın Pamplona'da yeniden doğduğunu söylemek yanlış olmayacak.

Şiddetin reddedilmesi

Kabul etmek gerekir ki Sortu ile yeniden doğan Batasuna, yöneticileri eski ağır topları olsa da, eskisinden çok farklı bir özelliğe sahip. O da parti tüzüğünün ETA şiddetini açıkça reddetmesi ve şiddete başvuran militanlar için yaptırımlar öngörmesi. Tüzükteki bu maddelerin ETA içinde şiddete yeniden dönme eğilimlerine karşı güçlü bir güvence oluşturduğuna kuşku yok.

Şiddetin reddedilmesiyle birlikte, Sortu'nun ya da özerk parlamentodaki EH Bildu'nun bağımsız Bask devleti kurulması hedefi bakımından PNV ile herhangi bir farkı kalmıyor. Zaten Otegi'nin Meclis'e gönderdiği mektupta vurguladığı iki şey vardı: biri şiddetin reddi, öteki bağımsızlık hedefi için geniş çoğunluklar oluşturulmasıydı. Başkan Arraiz, PNV'ye bağımsızlık hedefine destek olma çağrısı yaparak mesajı biraz daha somutlaştırdı. Ama Sortu'nun bağımsızlık siyasetine geçmeden önce çözümüne katkıda bulunması gereken ETA mahkûmları sorunu var. Terörün sonlandırılması sürecinde kilit rol oynayan bu sorun yeni doğan partinin de yumuşak karnını oluşturuyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir 'diplomatik' girişim öyküsü

Akın Özçer 02.03.2013

Salı günü **El Mundo**'da yayımlanan bir habere göre, ETA'nın toplumsal tabanını oluşturan "abertzale" solun partisi **EH Bildu**, **PKK'lılara yönelik Paris cinayetinin özerk parlamentonun gündemine alınması için girişimde bulunmuş**. Ayrıca Türkiye'yi suçlayan ve "**Kürt militanlara baskıyı sürdürmesi hâlinde üye yapılmaması**" için AB Konseyi'ne çağrıda bulunan bir karar tasarısı hazırlamış. Özetle, çözüm sürecine hiç katkısı olmayan bir girişim.

Bilgilendirme

Madrid Büyükelçimiz, belli ki merkezden aldığı talimatla, özerk parlamentonun **PNV**'li Başkanı **Bakartxo Tejeria**'ya bir mektup göndererek, PKK'nın AB ve ABD'nin listelerinde de yer alan bir terör örgütü olduğunu belirtiyor. Tasarıda "Kürt militanlara" baskı yapmakla suçlanan Türkiye'nin ise sadece kendi terörle mücadele politikasını yürüttüğünü anlatıyor.

Mektubun bu bölümü, Türkiye'nin konuya bakış açısını ortaya koyduğu için yararlı elbette. Keşke tüm parti başkanlarına mektuplar gönderilse, PKK'nın daha ETA gibi silah bırakma aşamasına gelmediği vurgulansa, ayrıca çözüm süreciyle ilgili son gelişmeler hakkında ayrıntılı bilgiler aktarılabilseydi. Çünkü tasarı sahibi EH Bildu belli ki son gelişmeleri izleyememiş, Paris cinayetlerine takılıp kalmış. Büyükelçilik, ETA üzerinden kendini PKK'ya yakın gören bu partiyi doğru bilgilendirmiş olsaydı, olasılıkla tasarısını değiştirir ya da geri çekerdi.

Böyle düşünmemin nedeni, Diyarbakır'da iki yıl önce DTK'nın düzenlediği, benim de moderatör olarak katıldığım bir konferansta karşılaştığım **Batasuna** temsilcisinin söyledikleri. O da orada Kürtlerin ne istediğini bilmeden konuşuyordu. Bağımsızlık hedeflerine izin vermeyen İspanyol anayasasını yerden yere vurmaya başlayınca araya girmiş ve "ama salonda olanların birçoğu eleştirdiğiniz anayasanın benzerini talep ediyor" demiştim. Salondan bu söylediklerime destek gelince temsilci konuşmasını değiştirmiş ve **Batasuna'nın "Kürt halkının uygun gördüğü her çözüme destek verdiğini"** vurgulamıştı.

Yanlış yöntem

Büyükelçi'nin mektubunun işlem paragrafını, *El Mundo*'ya yansıyan kadarıyla beğenmedim. Bir kere, Başkan'dan EH Bildu'nun girişimine engel olması gibi demokratik olmayan bir istemde bulunuyor. Oysa EH Bildu 21 sandalye ile özerk parlamentonun PNV'den sonra ikinci büyük grubuna sahip. Gündemi belirleyen Başkanlık Divanı'nda da üyesi var.

Büyükelçi'nin mektubunda beğenmediğim bir başka nokta da tasarının kabul edilmesinin ikili ilişkileri gölgeleyebileceğinin dile getirilmesi. *El Mundo*'nun haberi doğruysa, mektupta sadece Bask işadamlarının son ziyaretiyle giderek gelişen Türkiye ile Euskadi arasındaki ilişkilerin değil, ayrıca mükemmel düzeydeki Türk-İspanyol ilişkilerinin de zarar görebileceği yazılmış. Oysa İspanya'nın EH Bildu gibi ayrılıkçı bir partinin özerk parlamentodaki bir girişimini engellemesi mümkün değil. O bakımdan bu konuda İspanya ile ilişkilerde tüm gemilerin yakılabileceği iması hiç hoş durmuyor.

Sonuçta Türkiye'nin bu girişimi başarısız kalıyor zaten. Başkanlık Divanı, Bildu'nun girişimini iç tüzüğe uygun buluyor, özerk parlamentonun da kendi gündemini belirlemekte serbest olduğunu vurguluyor. Bu sonuç, kimse için şaşırtıcı değil çünkü girişimin amacı belli ki sonuç almaktan çok, Türkiye'de olabilecek milliyetçi reflekslere karşı kuvertür sağlamak; biz engellemek için her şeyi yaptık ama olmadı diyebilmek.

Bürokraside 28 Şubat'la birlikte seçilmişlerden çok siyaseti bin yıl için şekillendirenlere biat kültürü gelişti. Bu nedenle, Türkiye'nin Helsinki süreciyle birlikte demokrasi yolunda kat ettiği büyük mesafe, bürokratik refleksleri aynı ölçüde demokratikleştiremedi. Öyküsünü anlattığım sonuçsuz kalan "diplomatik" girişim de

bunun tipik bir örneğini oluşturuyor.

Türkiye'nin uluslararası kamuoyundaki imajını iyileştirmek, bilelim ki, hoşla gitmeyen girişimleri ikili ilişkiler üzerinden tehditlerle engellemeye çalışmaktan değil, demokratikleşmemize katkı yapmaktan geçiyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Grillo 'virüsü' AB'yi tehdit ediyor

Akın Özçer 05.03.2013

İtalya'da seçimlerin gerçek galibi **Beppe Grillo** ve "**Beş Yıldız Hareketi**"nin (**M5S-Movimento 5 Stelle**) kimselerin tanımadığı 108 milletvekili ve 54 senatörüyle "**İtalyan devrimini**" yapması hiç kolay değil, ama AB'nin kemer sıkma siyasetine tepkiyi temsil ettiğine de kuşku yok. Kongre yapmamış, yönetim oluşturmamış, siyasi parti olmayı reddeden ve kendini "**sivil toplum**" olarak tanımlayan hareketin ömrü, seçimlerden çıkan yeni Meclis'inki gibi, öncelikle merkez soldaki **Demokrat Parti (DP)** ile ittifak yapmasına bağlı. Ama Grillo'nun DP lideri **Pier Luigi Bersani**'yi kendi internet blogunda "**konuşan ölü**" olarak nitelemesi **seçimlerin yinelenmesi olasılığını güçlendiriyor**.

Corriere della Sera'dan siyaset bilimci **Giovanni Sartori**, **iki turlu seçime dayalı yeni bir yasayla genel seçimlerin en kısa süre içinde yenilenmesi gerektiğini düşünüyor**. Avro referandumu dâhil birçok konuda gerçekleşmesi mümkün olmayan şeyler öneren M5S hareketini "**hayalperest**", devlet yönetimini hiç bilmeyen insanları meclise taşımasını da kaygı verici buluyor. Ama kriz ve neden olduğu toplumsal sorunlar devam ettiği sürece gücünü koruyacağına da inanıyor.

Grillo'nun İtalya siyasetine bulaştırdığı virüsün ekonomik krizin etkilerini ağır şekilde hisseden diğer AB üyelerine hızla yayılacağını söylemek kehanet değil. **15 Mayıs (15-M)** hareketiyle ilk sistem karşıtı protestoları başlatan **İspanya**'da son anketlerde (*Metroscopia*- 3 Mart) iktidar partisi **PP** (yüzde 24,3) ve ana muhalefetteki **PSOE** (yüzde 23,1) erimeye devam ediyor. Buna karşılık seçimlerde 15-M önderlerine listelerini açmış olan **Birleşik Sol (IU)** oyunu (yüzde 7) iki katının üstüne (yüzde 15,4) çıkarmış bulunuyor. Komşu **Portekiz**'de ise hafta sonu bir milyondan fazla insan sokaklara dökülerek hem hükümetin istifasını istiyor, hem de kemer sıkmayı dayatan AB'yi protesto ediyor.

Portekiz'deki protestolar

Cumartesi günü başkent Lizbon'da yarım milyon kişiyi sokaklara indiren "**Que se lixe a Troika**" (**Troika Defolsun**) grubu, İspanya'daki 15-M gibi, siyasi bir partiye mensup olmak bir yana siyasi bir hareket olmadığını da savunuyor. Diktatör Salazar'a karşı düzenlenen Karanfil Devrimi'nin (1974) ünlü marşı **Grândola Vila Morena**'yı da halkı coşturacak bir protesto sembolü olarak kullanıyor.

Protestoların hedefinde Başbakan **Pedro Passos Coelho** var. Ülke ekonomisinin iflasını önlemek amacıyla AB'den 2011'de alınan 78 milyar avro tutarındaki yardım karşılığında uyguladığı kemer sıkma önlemleri nedeniyle "**ulusal egemenliği Troika'ya devretmek**" ile suçlanıyor. Troika ile kastedilen üçlü IMF, Avrupa Merkez Bankası ve AB Komisyonu. Son ikisinin AB kurumları olduğu düşünülürse, Portekiz'deki protestolarda,

diğer AB ülkelerinde olduğu gibi, AB karşıtlığının ve kuşkuculuğunun (euroscepticisme) dozu yüksek görünüyor.

AB referandumu

Avrupa'da bu eğilimin giderek güçlenmesi ve İtalya'da önemli bir siyasi güce dönüşmesinden, yani **Grillo virüsünün** Avrupa'ya yayılmasından memnuniyet duyanlar arasında AB karşıtı aşırı sağ partiler de var. Bunlardan biri de **Fransız Ulusal Cephe (FN- Front National)**. Portekiz'de halkın sokaklara indiği gün, FN Başkanı **Marine Le Pen**, parti kongresinde yaptığı konuşmada, Cumhurbaşkanı **Hollande**'i, 2014 ocak ayında **"Fransa'nın AB'den çıkışı"** ile ilgili referandum düzenlemeye davet ediyor.

Beppe Grillo ile sistem karşıtlığı başta olmak üzere birçok ortak noktayı paylaştığını söyleyen Le Pen, referandum düzenlenmediği takdirde, gelecek yıl haziranda yapılacak Avrupa Parlamentosu seçimlerini AB'ye "evet" ya da "hayır" oylamasına çevireceğini ve kazanacağını söylüyor.

Avrupa'daki siyasi konjonktür Bayan **Le Pen**'in **"Avrupa halklarının baharı"** olarak ifade ettiği AB karşıtlığının yükselişine ne yazık ki uygun görünüyor. Kısacası İtalyan siyasetini kilitleyen Grillo virüsü AB'yi tehdit ediyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Efsanenin beklenen sonu

Akın Özçer 09.03.2013

İlerlemiş kanser hastalığı nedeniyle dönemini tamamlaması imkânsız olduğu halde 7 ekimde dördüncü defa başkanlık seçimlerine sokulan **Chávez**'in yaşam savaşını birkaç ayda yitirmesi **"devrimci"** arkadaşlarını sıkıntıya soktu belki ama kimse için de sürpriz olmadı. Beklenen son biraz erken gelmiş, Chávez'in anayasa uyarınca yemin etmesine bile imkân tanımamıştı. Ancak hasta hâliyle **Büyük Vatansever Cephe**'nin (**GPP- Gran Polo Patriótico**) adayı olarak muhalefetin dinamik adayı **Henrique Capriles**'i nasıl saf dışı bıraktıysa, yarattığı efsane de ölümünden sonra yardımcısı **Nicolas Maduro**'nun önünü açıyor. Anketlerde sağlığında Capriles'e karşı kaybeden Maduro yenilenecek başkanlık seçimlerinde ise rakibine yaklaşık 15 puan fark atıyor.

İktidar savaşı

Haziranda konuyla ilgili olarak yayımladığım bir yazıda, **"Chávez sonuç itibariyle efsane bir isim; Chavizm ise bu isim etrafında oluşmuş bir ideoloji. Kısacası Chavizm için Chávez'in altı yıl boyunca bu görevi fiilen yürütmesi şart değil ama bir kez daha seçilmesi önem taşıyor"** demiştim. Ülkede yerleşik düzeni temsil eden Chavizm, Chávez'in hastalığını önce saklamak, sonra hafifmiş gibi göstermek ve belki ölümünü gizlemek için çaba harcadı. ABC, Chávez'in Havana'da öldüğü, daha sonra Caracas'a getirildiği ve ölümünün bir süre daha halktan gizlendiği iddiasını sürdürüyor.

Anayasaya göre, Başkan'ın daha yemin etmeden ölmesi hâlinde otuz gün sonraki seçimlere kadar vekâlet Meclis Başkanı'na (**Diosdado Cabello**), yeminden sonra ölmesi hâlinde ise Yardımcısı'na (**Maduro**) geçiyor. Chávez yemin etmeden öldü ama Anayasa Mahkemesi yemin zorunluluğunu ortadan kaldırarak, Maduro'nun önünü açtı. Bu anayasaya uygunluğu tartışılır karar, Chávez'in arzusunu yerine getirmekle kalmıyor, Chavizm içindeki iktidar kavgasını da erteliyor.

Venezuela'nın geleceği

Maduro başkanlığında seçimlere ve olasılıkla altı yıllık yeni bir döneme hazırlanan Venezuela'da "**Bolívar Devrimi**"nin ya da Chávez'in 2005'te ilan ettiği "**21. Yüzyıl Sosyalizmi**"nin geleceği parlak görünmüyor. Bir kere, karizması, halkçı retorik ve üstün ikna yeteneği ile sandıktan ardı ardına galip çıkan efsane Başkan'ın yerini doldurmak kolay değil. Tıpkı ülkenin kurtarıcısı Bolívar gibi, Chávez artık O'nun için yaptırdığı ama ne yazık ki tamamlandığını göremediği anıt kabirde ve O'nun yanında, resmî ağızların deyişiyle "**Chávez al Panteón, junto con Simón**" yerini alacak.

İkincisi ve kuşkusuz daha önemlisi, Chávez'in petrol gelirlerini kullanmadaki savurganlığının doğurduğu ekonomik krizin altından popülist politikalarla kalkmak mümkün değil. Konuyla ilgili önceki yazılarımda vurguladığım döviz kıtlığı ve karaborsası son devalüasyona karşın giderilemedi. Dört ayrı kurun kullanıldığı ülkede dolar karaborsada resmî kurun dört katına el değiştiriyor.

Devalüasyon baskısının tetiklemeye devam ettiği yüksek enflasyon bir yana, resmî kurdan döviz alma hakkına sahip olanların edindikleri haksız kazanç da işin yolsuzluk boyutunu gösteriyor. Altını her fırsatta çizdiğim gibi, ülkede iktidara yakın durmaktan ötürü ayrıcalıklar edinmiş yeni bir oligarşi (**boliligarquía**) oluşmuş durumda. Yolsuzluk ve yoksullukla mücadelede sağladığı başarıyla dünya solunun bağına bastığı Chávez rejiminin geldiği bu nokta, gelecek için hiç umut vermediği gibi, yaptığı devrimin amaçlarıyla da örtüşmüyor.

Chávez, dünyadaki popülaritesini, içeride kısmen başarılı olmuş ama giderek iflasa sürüklenen bu "**devrimci**" uygulamalardan çok, ABD karşıtı politikasına borçlu. Bu karşıtlığın bazen ölçüyü kaçırmasını, Washington'un geçmişte Monroe Doktrini doğrultusunda Latin Amerika'ya yaptığı kabul edilemez siyasi ve askerî müdahalelere tepki olarak değerlendirmek mümkün belki ama sürdürülebilir olmadığı bir gerçek. Tıpkı ekonomi politikası gibi... Chávez'in genç sayılacak yaşta vefatı kimbilir belki de efsane bir başkan olarak tarihe geçmesini sağlıyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İyi, kötü ve çirkin

Akın Özçer 12.03.2013

Venezuela'nın ebediyete intikal eden efsane başkanı **Hugo Chávez** ve geride bıraktığı mirasla ilgili çok şey yazılıyor. Yoksulluk ve yolsuzlukla mücadelesini, ABD'ye kafa tutuşunu göklere çıkaranlar da var, kendisini ülkenin kurtarıcısı **Bolívar**'la eş tutan çılgınlıklarını, tek adamlığını ve dünyanın demokrasiden hiç nasibini

almamış ülkelerine verdiği desteği yerden yere vuranlar da. Tarihe damgalarını vuran liderler hakkındaki değerlendirmelerin bazen abartıya kaçmasını, bazen de bu abartılara tepki gösterilmesini doğal karşılamak gerekir. Ama Chávez hakkında yapılan değerlendirmeler öylesine farklı ki adeta bir kutuplaşmayı yansıtır.

Rejimin çirkin yüzü

Chávez dönemine daha yakından bakıldığında, kutuplaşmanın rejimle ilgili değerlendirmelerle sınırlı olmadığını, rejimin temelinde de yattığını görmek mümkün. Ülkenin eski bakanlarından **Moisés Naím**, İspanyol *El País*'teki köşesinde yayımladığı "Lo bueno, lo mal y lo feo" başlıklı makalesinde, kutuplaşmayı Chávez döneminin "**çirkin yüzü**" olarak niteliyor. Aynı gazete yazarı Meksikalı tarihçi **Enrique Krauze** de, Chávez'in dünyaya dost ve düşman, vatansever ve hain, bizden olanlar (**chavistler**) ve bize karşı olanlar (**pitiyanquis**) gibi iki kutuplu bir açıdan baktığına ve bu ideolojik bakışı nefret söylemiyle birlikte medya ve sosyal ağlar üzerinden bütün topluma aktardığına dikkat çekiyor.

Krauze'nin vurguladığı nefret söylemi düşman görüleni aşağılamayı da içeriyor aslında. Mesela düşman için kullanılan "**pitiyanquis**", Fransızca "**petit yankee**" (**küçük yanki**) kelimesi üzerinden İspanyolcaya uyarlanmış bir sözcük. 40'lardan bu yana kökeninden utanan ve bunu saklamak için Amerikan yaşam tarzını benimseyen ve Amerikalılara özenen kişiler için kullanılıyor. Ama bu sözcük Chávez döneminde muhalifler için kullanılan yeni bir anlam kazanıyor.

Krauze, Venezuela'da bugün ideolojik nefretin "**söylemler, pankartlar ve sıkılmış yumruklarda, radyo televizyon programlarında, küfür, yalan, dedikodu ve komplo teorilerinde**" kısacası her yerde görüldüğünü vurguluyor. Toplumun bu kutuplaşmadan kurtulmasının mümkün olup olmayacağını, eğer mümkünse bunun kaç yılda gerçekleşebileceğini sorguluyor. Toplumun iliklerine kadar ideolojik çatışmayla yüklenmiş olmasına karşın siyasi şiddete yönelmemesini de mucize olarak niteliyor.

Venezuela toplumu siyasi şiddete başvurmuyor belki ama şiddetin siyasi olmayı çok yaygın. Bugün Caracas o kadar çok cinayetin işlendiği bir kent ki bu kategoride dünya başkentleri arasında Bağdat ve Kabil'in önünde geliyor. Bir başka önemli sorunu da uyuşturucu kaçakçılığı oluşturuyor. ABD'nin uyuşturucu şebekelerinin içinde Chávez yönetiminden üst düzey görevliler bulunduğu iddiası karşısında Miraflores Sarayı sadece susuyor.

Rejimin iyi ve kötü yüzleri

Naím, düşük demokrasi düzeyi ve "**felâket**" olarak nitelediği ekonominin Chávez döneminin "**kötü yüzleri**" olduğunu söylüyor. Bu iki soruna yazılarımda hep parmak basıyorum. Ama ilk başlık altında ayrı bir yazı konusu olacak kadar önemli bir sorun daha var: o da asker-sivil ilişkileri. Naím, ordunun Chávez döneminde eskiye oranla daha da siyasileştiğinin, siyasete daha çok müdahale ettiğinin altını çiziyor.

Yoksulluk, eşitsizlik ve toplumsal dışlanmanın önemli ölçüde ortadan kaldırılması ise, Chávez döneminin "**iyi yüzünü**" oluşturuyor. Daha önce benzeri politikalar yürüten siyasetçilerin hiçbiri bu konuda Chávez kadar tutkulu ve başarılı olamamıştı. Bu başarı, ülkede kitlesel bir siyasi uyanışa ve demokratik katılımın artmasına yol açtı. Yoksul kesimin, içlerinden birini başkanlık koltuğunda görmesi bunda büyük rol oynadı kuşkusuz.

Bu bilanço, birçok devlet adamı için de geçerli olduğu gibi, Chávez’i ne göklere çıkarmayı, ne yerden yere vurmaya haklı kılıyor. Önemli olan, on dört yıl önce devraldığı ülkenin bugün vardığı noktanın artıları ve eksileriyle değerlendirilmesi. Liberal, sosyal demokrat çevreler bu tabloyu olumsuz buluyor, Chávez’in ülkeyi on dört yılda devraldığından daha iyi duruma getiremediğine inanıyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mas’ın Kosova formülü

Akın Özçer 17.03.2013

Katalan Özerk Parlamentosu’nun (Parlament) 23 ocakta benimsediği egemenlik bildirisiyle ilgili yazılarımda, bildirinin zayıf noktalarının başında kendi kaderini belirleme hakkını esas almasının geldiğini vurgulamıştım. BM Genel Kurulu’nun “**sömürge halklarına bağımsızlık bildirisi**” olarak da anılan 14 Aralık 1960 tarihli ve 1514 sayılı kararını anımsatarak, uluslararası uygulamada, bu hakkın sadece sömürge altındaki ülkeler için öngörüldüğüne dikkat çekmiştim. Zira kararın 6. maddesi “**bir ülkenin milli birliğinin ve ülke bütünlüğünün kısmen veya tümüyle bozulmasını amaçlayan herhangi bir girişimin**” BM Yasası ile bağdaşmadığını zikrediyor.

Sırbistan’ın milli birlik ve bütünlüğünü ortadan kaldıran Kosova’nın bağımsızlığının uluslararası alanda tanınması, Genel Kurul’un bu ve sonraki tarihlerde aldığı benzer kararların tek istisnasını oluşturuyor. İspanya, Katalunya ve Euskadi’deki bağımsızlık taleplerine örnek oluşturabilecek bu istisnadan rahatsızlık duyuyor ve ilkesel olarak Kosova’nın bağımsızlığını tanımıyor. ABC’nin önceki gün manşetten verdiği habere bakılırsa, bu tutumunda da haksız değil.

Mas’ın B planı

Bir kere, **CiU (Convergència i Unió)**, ortağı **ERC (Esquerra Republicana de Catalunya)** ile birlikte Katalunya’nın bağımsızlığı yolunda ilerlemeye kararlı görünüyor. İktidar partisi **PP**’nin Anayasa Mahkemesi’ne götürme kararı aldığı egemenlik bildirisiinden sonra Katalan cephesinde atılması planlanan adım, 2014’te referanduma gitmek. Bu referandum bildiride yer almasa da, hem CiU, hem de ERC’in seçim beyannamelerinde var. Bu nedenle CiU-ERC ortaklığı bir yandan yeni bir referandum yasası hazırlıyor, diğer yandan bu yasanın da Anayasa Mahkemesi’ne götürülerek referandumun engellenmesi hâlinde izlenecek tutumu tartışıyor.

ABC’nin CiU Başkanı **Artur Mas**’ın B planı olarak manşetine taşıdığı habere göre, CiU-ERC ikilisi şu sıralarda Kosova formülü üzerinde çalışıyor. Mas’ın gizli gündemini oluşturan bu formül, ilk aşamada iptal olunacak referandum yerine erken seçimlere gidilmesini öngörüyor. CiU ve ERC seçimlere bağımsızlık ilanından ibaret tek maddelik ortak bir programla ve birlikte girmeyi planlıyor. İki parti, seçimleri kazandıktan sonra da Parlament’in tek taraflı bağımsızlık ilanıyla Kosova formülünü işletmeyi öngörüyor.

Kosova formülü

Kosova parlamentosu da 17 Şubat 2008’de tek taraflı olarak Sırbistan’dan bağımsızlığını ilan etmişti. Lahey Adalet Divanı 2010 yılında aldığı bağlayıcı olmayan bir kararla bağımsızlık ilanını meşru bulmuştu. Gerçi NATO müdahalesi sonucu 1999’da BM idaresine geçmiş olan Kosova’nın siyasi durumunu Katalunya ile karşılaştırmak hiç mümkün değil ama ABC, özerk hükümetin rapor hazırlattığı Özerk Etütler Enstitüsü’nün önerdiği beş formülden tercih edilenin bu olduğunu öne sürüyor. Hatta Mas’ın Lahey Adalet Divanı’nın bu kararında danışmanlık yapmış olan **Sir Michael Wood** ile görüşeceğini iddia ediyor.

Gazeteye göre, Kosova formülü, özellikle ERC lideri **Junqueras**’ın da içinde yer aldığı şahin kanat tarafından destekleniyor. Artur Mas da bu formülü, yaptırdığı anketlerde erken seçimlerin galibi görünen koalisyon ortağının öne çıkmasını engelleyeceği için benimsiyor. Ancak tablo bu kadar tozpembe değil. Önceki yazılarımda altını çizdiğim gibi, iktidar partisinin bağımsızlıkçı olmayan **Unió** kanadı bu plana karşı çıkıyor.

ABC, partinin **Convergència** kanadı içinde de plana karşı çıkanlar olduğuna, bunlardan biri olan ve Mas’ın halefi olarak kabul edilen eski bakanlardan **Lluís Recoder**’in parlamentodaki sandalyesini bıraktığına ama siyasete de kapıyı kapatmadığına dikkat çekiyor. Görünen o ki Mas’ın bağımsızlık planı CİU’da dengeleri altüst etmiş durumda.

Burada yanıtlanması gereken soru, A ya da B planıyla Katalunya’nın bağımsızlığa ulaşmasının mümkün olup olmadığı. Soruya yanıt vermek kolay değil kuşkusuz ama kabul etmek gerekir ki bağımsızlık ilanla değil ancak tanınmayla kazanılıyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir başka çözüm süreci

Akın Özçer 19.03.2013

Türkiye’de hükümetin başlattığı çözüm süreci, PKK’nın elindeki kamu görevlilerini serbest bırakmasıyla birlikte umut verici bir dönemeci geride bırakırken, dünyanın başka bir köşesinde barışı tehdit eden başka bir sorununun çözümü yolunda sessiz adımlar atılıyor. Kendini **“halkın ordusu” (ejército del pueblo)** olarak adlandıran **Kolombiya Silahlı Devrimci Güçleri (FARC-EP)** ile hükümet temsilcileri arasında dört ay kadar önce Havana’da başlayan görüşmelerde önemli gelişmeler kaydedildiği tarafların kamuoyuna yaptığı açıklamalardan anlaşılıyor. Hükümet temsilcisi **Humberto de la Calle**, görüşmelerin ilk başlığı olan toprak reformuyla ilgili konularda uzlaşmaya varıldığını söylerken, FARC sözcüsü de bugüne kadar görüşmelerde hiç bu kadar mesafe kat edilememiş olduğunu vurguluyor.

Güvensizlik ve çözüme muhalefet

“Havana barış müzakereleri” başlıklı yazımda belirttiğim gibi, FARC 1964’ten beri **“halkın iktidarı”** için

sürdüğü silahlı mücadeleye son vermek amacıyla hükümetlerle üç kez masaya oturmuş ama görüşmelerin üçü de başarısızlıkla sonuçlanmıştı. O bakımdan Kolombiya halkının BM ile **Amnesty International** ve **Human Rights Watch** gibi hükümet dışı kuruluşların ciddi insan hakları ihlalleriyle suçladığı terör örgütüne hiç güveni yok. Gallup'un şubat sonu yayınladığı son ankete göre, halkın yüzde 65'i FARC ile anlaşma sağlanacağına inanmıyor.

Bunda eski Başkan **Álvaro Uribe**'nin başını çektiği ana muhalefetin "**FARC'a ödün veriliyor**" propagandası yapmasının da rolü var. 2014 Başkanlık ve Kongre seçimleri öncesinde çözüm sürecini desteklemeyen seçmeni karşısına almak istemeyen Devlet Başkanı **Juan Manuel Santos**, bir gün çözüm derken, bir gün örgütü masadan kalkmakla tehdit ediyor. Hükümetin Havana görüşmeleri sırasında iyi niyet jesti olarak iki aylık tek yanlı ateşkes ilan eden örgüte karşılık vermemesinin arka planında da muhalefetin çözümden yana olmayan bu tutumu var. Bir gün Santos, bir başka gün Savunma Bakanı **Pinzón** ısrarla nihai anlaşma sağlanana kadar FARC'a karşı operasyonların süreceğinin altını çiziyor. Santos ve hükümetinin çelişkili tutumu anlaşılır belki ama Kongre'deki Barış Komisyonu üyesi liberal **Guillermo Rivera**'nın belirttiği gibi çözüm sürecine zarar veriyor.

Zamana karşı yarış

Üzerinde uzlaşmaya varıldığı açıklanan toprakla ilgili konularda ara başlıklar dışında hiçbir şey ayrıntılarıyla kamuoyuna açıklanmış değil. İki tarafın anlaştığı hususlardan biri de görüşmeler hakkında ayrıntı vermemek. Bu anlaşılabilir bir kaygıdan kaynaklanıyor zira ayrıntılar çözüme karşı politika üretenlerce kötüye kullanılma riski taşıyor.

İlk başlıktan sonra, şiddetten arınmış ortamda muhalefet politikaları yürütülmesini güvence altına almak, FARC'ın silah bırakması ve mensuplarının topluma kazandırılması, terör kurbanlarının yakınlarına tazminat ödenmesi, örgütçe el konulan toprakların sahiplerine iadesi ve uyuşturucu kaçakçılığının önlenmesi gibi ele alınacak önemli müzakere başlıkları var. Buna karşılık seçimlere kadar zaman az. Gelecek yıl martta Kongre, mayısta Başkanlık seçimleri var. Bu nedenle Başkan Santos, çözüm sürecinin hızlandırılması gerektiğini vurguluyor.

Geçen hafta Havana'ya giden Kongre heyetinde yer alan Senato Başkanı **Roy Barreras**, FARC temsilcilerine biran önce yasal siyasete girmek istiyorlarsa bu takvime uymaları gerektiğini hatırlattı. Çözüm sürecinde önemli rol oynayan Santos'un kardeşi **Enrique** de Washington'da katıldığı bir forumda müzakerelerin geleceğinin seçimlere bağlı olduğunu dile getirdi. Uribe listesinin Kongre'de çoğunluğu alması hâlinde FARC'la varılacak anlaşmaların onaylanmaması olasılığı var.

Kolombiya, Kürt ve PKK sorunlarıyla birebir örtüşmeyen yarım asırlık karmaşık bir sorunu çözecek bir süreci yaşıyor. Ama silah bırakmak başta olmak üzere benzeşen noktalar da az değil. Ayrıntıları açıklanmasa da, Kolombiya'yı şiddetten arındıracak olması, çözüm sürecinin desteklenmesi için yeterli kuşkusuz.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öcalan'ın mesajı

Coşkulu Nevruz kutlamalarıyla ilgili izlenimlerimi ve Öcalan'ın mesajı hakkındaki görüşlerimi dün dile getirmiştım. Öcalan'ın mesajında olumsuz nitelenebilecek hiçbir şey yoktu ama bölgeye gelmeden, sokaktaki adamın nabzını tutmadan olumsuz yorum yapanlar çoktu. Bu beni şaşırttı doğrusu. En çok şaşırtan şey de mesajdan bölünmeye yönelik kanıtlar üretilmesi oldu. Bir milyondan fazla insanın toplandığı alanda taşınan bayraklar, Öcalan'ın resimleri ve atılan sloganlar Batı'da belki kaygılara yol açabilirdi ama en azından o mesajdan sonra bu insanların kafalarında ve kalplerinde bölünme gibi bir düşünce olmadığını anlamak gerekirdi.

Devlete güvensizlik

Bununla birlikte, kafalarında ve kalplerinde barış içinde birlikte yaşama olan insanların çözüm sürecine desteklerini henüz silah bırakmamış bir örgütün işaret ve simgeleriyle dile getirmeleri uzaktan bakıldığında çok da mantıklı görünmüyor. Ama bu mantıksızlığı kötü niyete bağlamak ve bu insanları anlamaya çalışmadan ayrışma senaryolarına prim vermek de doğru değil aslında. Değil çünkü on yıllar boyunca dilleri başta olmak üzere sorunlarının yok sayılması, terörle mücadele amacıyla uygulanmış yanlış politikalar, binlerce faili meçhul cinayet ve boşaltılan köyler, Kürtlerde ister istemez devlete karşı derin bir güvensizlik duygusu uyandırmış durumda. Bunu anlamak için, biraz empati yapmak, olmuyorsa bölgeye gidip eline hiç silah almamış sokaktaki adamla konuşmak ve biraz olsun dertlerini dinlemek yeterli aslında.

Çözüm sürecine Batı'daki insanların kuşkusuz mantıksız bulduğu şekilde örgüte özgü işaret ve sloganlarla verilen desteği de bu güvensizliğin somut bir göstergesi olarak değerlendirmek gerekir. Kürt cephesinde çözüme verilen güçlü bir destek var, bunu görmemek için kör olmak gerekir ama kabulü zor da olsa bu destek örgüt ve liderinin üzerinden sunuluyor. O bakımdan Öcalan'ın Nevruz'da vereceği mesaj bu kadar önem taşıyordu.

Mesajdaki temel unsurlar

İzlenimlerimde de belirttiğim gibi, Öcalan'ın çözüm sürecine verdiği destek, açık ve net: **"artık silahlar sussun, fikirler ve siyasetler konuşsun"**. Öcalan silahların susmasıyla da yetinmiyor, tam da arzu ettiğimiz gibi **"silahlı unsurların sınır ötesine çekilmesi aşamasına geldiğini"** de söylüyor. Burada tıpkı İngiltere ve İspanya'da olduğu gibi, silah bırakma karşılığı siyaset hakkı devreye giriyor. Demokratik hukuk devletinin terörle mücadele yöntemi bu değil mi zaten?

Ne var ki bazı yorumcular bu ilkenin dile getirilmiş olmasını da olumsuz buluyor. Öcalan'ın siyasi mücadeleyi kendisi için istediğini söyleyerek suları bulandırıyor. Peki, bir gün gelir de Öcalan da yararlanırsa diye bu ilkeden vaz mı geçilsin? Böyle bir yaklaşım çözüme yönelik bir katkı olarak nitelenebilir mi?

Öcalan'ın mesajında bir başka önemli unsur daha var: o da ayrışmaya ve çatışmaya karşı birleşme çağrısı. Bu mesaj beklenenin ötesinde açık ve net: Türkiye'nin toprak bütünlüğü içinde ortak vatanda Türklerle Kürtlerin birlikteliğini vurguluyor. Bundan bölünme senaryoları üretmek kolay değil ama yine görüyoruz ki Orta-Doğu halklarına yönelik bugün için belki fazla romantik bir **"milli dayanışma ve barış konferansı"** düşüncesinden çıkarımlar yapan ve bölünme senaryoları üretenler ekranlarımızda arz-ı endam ediyor.

Oysa sokaktaki Kürtlerin bazılarının da kafasında silahlı mücadelenin sona ermesine karşılık bazı şeyler alınması gerektiğini düşünenler, bu nedenle Öcalan'ın mesajından hayal kırıklığı duyanlar var. Bu tür düşünenler de, Öcalan'ın mesajından bölünme senaryoları üretenler gibi çözüme katkı sunmuyor.

Kısacası Öcalan'ın yeni anayasa konusunda olsun, diğer siyasi konularda olsun ayrıntılara girmeden eşitlikten ve demokratik değerlerden söz etmesini **“uzlaşmacı”** bir yaklaşım olarak değerlendirmek gerekir. Kürtlerin, Türklerin hepimizin öncelikli ihtiyacı Türkiye'yi bir an önce demokratik hukuk devletine dönüştürecek yeni bir anayasadan başka bir şey değil aslında.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sürecin siyasi arenaya yansımaları

Akın Özçer 26.03.2013

Öcalan'ın tarihî Nevruz mesajı, ardından PKK'nın açıklanan eylemsizlik kararı çözüm sürecinin dönüm noktasını oluşturuyor. Sürecin öngörülen şekilde ilerlemesi hâlinde bir sonraki aşamada örgütün silahlı unsurlarının sınır dışına çıkışı tamamlanacak. Bu, her ne kadar silah bırakma anlamına gelmese de, yaklaşık otuz yıldır süren şiddetin Türkiye'ye bir daha geri dönmemesi yolunda atılmış ciddi bir adım olacak.

Kabul etmek gerekir ki çözüm sürecinin bugün vardığı aşama sürece yönelik tavrını daha hâlâ belirlememiş siyasi partileri bu konuda açık ve net bir tutum almaya ya da yenilemeye zorluyor. Süreç ilerledikçe siyasi partiler ya **“çözümünden yana”** ya da **“çözüme karşı”** olma ikilemiyle karşı karşıya kalacak. Süreç başarıya ulaşırsa ki hepimizin dileği bu çözüme karşı çıkmış siyasi partilerin hem stratejileri iflas etmiş olacak, hem de böyle olmasından toplum büyük memnuniyet duyacak. Çözüm olmamasını savunan, karanlık tablo çizenlerin öngörülerinin tutmasını toplum neden istesin ki?

Çözümün iç politikaya yansıması

Stratejisini çözüm karşıtlığına oturtan partilerin başında MHP geliyor. **“Milli değerleri koru ve yaşat”** adı altında Türkiye'nin dokuz bölgesinde tematik mitingler düzenlemeyi kararlaştıran MHP'nin bunlardan ilkinin yaptığı Bursa'da iyi bir sınav verdiğini söylemek mümkün değil. Bir kere siyasi görüşlerin şiddet çağrıştıran sloganlarla dile getirilmesi çok yanlış oldu. **Demokrasilerde siyasi bir projeye karşı çıkmak kimseye şiddet imasında bulunma hakkı vermiyor.**

MHP'nin çözüm sürecine engel olabilecek siyasi gücü yok. O bakımdan burada Devlet Bahçeli'nin zaman, zaman **“Ötüken”** gibi simgeler üzerinden dile getirdiği şiddet içerikli sözleri, sivri dili ve Türkiye'nin geleceği açısından talihsiz fikirleri üzerinde durmayacağım. Ergenekon sanıkları ve mahkûmlarına sahip çıkan ve resmî ideolojinin artık geçerliliğini yitirmiş kalıplarını savunarak Türk milliyetçiliğini demokrasiye karşı bir çizgiye mahkûm eden MHP'nin tek umudu sürecin bir şekilde sekteye uğramasında. Sürecin başarılı olması ise, en azından öngörülerini yanlış çıkmış olacağı için MHP'ye sandıkta bir bedel ödetecek elbette.

Çözümün bölge politikalarına yansımaları

Irak Bölgesel Kürt Yönetimi Başkanı **Barzani**, Öcalan'ın Nevruz mesajıyla güç kazanan çözüm sürecine desteğini yinelerken, bölgede bir Türk-Kürt ittifakı da giderek şekillenmeye başladı. **Oral Çalışlar**'ın pazar günü yazısında belirttiği gibi, Kürtler artık bir **"bölünme tehdidi"** değil, bir **"müttefik"** olarak değerlendiriliyor. Aynı şekilde Kürtler de bölgede dikkate alınan bir aktör olma yolunda bir süredir Türkiye'yi müttefik olarak görüyor. Öcalan'ın mesajını ve çözüm sürecine verdiği desteği bu perspektiften okumakta yarar var.

Türk-Kürt ittifakının ilk etkisi olasılıkla Suriye'de görülecek. PKK ile ilişkisi nedeniyle Türkiye'nin özellikle terörün tırmandığı dönemde eylemlerde bulunmasından kaygı duyduğu **PYD** bir ay önce **Özgür Suriye Ordusu** ile **Esed** güçlerine karşı ortak savunma anlaşması yapmıştı. Türkiye ile diyalog da istiyordu ama bu ancak şimdi çözüm süreciyle birlikte anlam kazanıyor.

İsrail Başbakanı **Netanyahu**'nun Suriye krizinin şiddetlenmesini gerekçe göstererek Türkiye'den özür dilemesinde Başkan **Obama**'nın telkinleri etkili olmuştur belki ama bu kararda Türk-Kürt ittifakının rolünü de gözardı etmemek gerekir.

Çözüm sürecine cephe alan MHP'nin bölgeye yönelik politikasına baktığımızda, kendi içinde tutarlı, ama Barzani'ye karşı çıkmak, Esed'e destek olmak gibi geriye getirilmesi imkânsız olan **"status quo ante"**yi savunmaktan ibaret olduğunu söylemek mümkün.

Yazıyı gönderdiğim âna kadar sürece ilişkin tutumunu daha açıklayamamış olan CHP ise, Suriye politikasından yola çıkarsak pek umut vermiyor. Önceki gün Diyarbakır'da halktan biri **"Öcalan'ın mesajı birini gömer, ötekini böler"** demişti. Bu yoruma bir şey eklemeye bilmem gerek var mı?

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ETA bildirisi ve bir yanlış bilgilendirme örneği

Akın Özçer 30.03.2013

Kabul etmek gerekir ki İngiltere ve İspanya gibi demokratik ülkelerin IRA ve ETA deneyimlerinin, Türkiye'nin Kürt ve PKK sorunlarının çözümü için başlattığı yeni süreçte gözönünde tutulmasında yarar var. Çünkü Türkiye, bu iki ülke gibi Avrupa Konseyi'nin (AK) demokratik ülkeler ailesi içinde yer alıyor. Aslında toplumda bu konuda bir mutabakat da var. Nitekim bu iki ülkeden birinin tamamladığı, diğerininse son aşamasına geldiği çözüm süreçleriyle ilgili haberler zaman, zaman medyamızda da yer buluyor.

Gel gör ki bu haberler ve özellikle daha henüz kendini fesih ve silahlarını teslim etmemiş olan ETA ile ilgili olanlar, bazen bilgisizlikten ama bazen de kasten **doğru yansıtılmıyor**. Haber yanlış olunca, sözkonusu haber üzerine yapılan değerlendirmeler de hâliyle yanlış oluyor.

ETA'nın silahlı mücadeleye döneceğine ilişkin yanlış bilgilendirme

Bu konudaki örneklerden sonuncusunu **ETA'nın** çarşamba günü *Gara'nın* sitesinden yayınladığı **son bildirisiyle ilgili haber** oluşturuyor. ETA'nın 20 Ekim 2011'de silahlı faaliyetlerine son verdiğine ilişkin açıklamasından sonraki süreçte kendisini fesih ve silahlarını teslim etmek için mahkûmlarının durumlarının iyileştirilmesi konusunda hükümetle görüşme talebini, terör suçluları için ceza indirimlerini ortadan kaldıran **"Parot Doktrini"**ni ve AİHM'in kararını güncelliği ölçüsünde bu köşede işliyorum. İspanya'yı ve bu konuları izleyenler için ETA'nın bugün kalkıp bir bildiri yayınlayarak silahlı mücadeleye dönme tehdidinde bulunma ihtimali olabilir mi?

Elbette hayır. Örgütün yeniden silaha sarılacak ne maddi gücü var, ne de partisi **EH Bildu'nun** özerk parlamentoda ikinci siyasi güç olduğu bir sırada iktidar partisi **PNV** ile birlikte bağımsızlık siyaseti olanağını elinin tersiyle itme niyeti. Ne var ki medyamız *Anadolu Ajansı'nın* her nasılsa **"silah bırakma"** ile **"silahları teslim"** sürecini karıştırdığı için **Madrid'den yanlış geçtiği haberin** doğruluğunu araştırma özenini dahi göstermeden yayınlamaktan geri kalmıyor. Aynı gün gazetelerin sitelerinde ve ertesi gün de görebildiğim kadarıyla büyük bir gazetenin yazılı baskısında geniş yer buluyor.

Aslında haber o kadar özensiz ki **ETA'yı, "Bask bölgesinin bağımsızlığı için mücadele eden"** bir örgüt olarak tanımlıyor. İspanya'da bu amaca varmak için mücadele veren yasal siyasi partiler sanki yokmuş, hiç olmamış, olması da suçmuş gibi. Ayrıca ETA'nın **"kalıcı çözüm için çalışmayı sürdüreceğiz"** sözünü atlıyor, sanki bu söz önem taşıymıyormuş gibi. Hâl böyle olunca **sanki ETA teröre dönüyor izlenimi yaratıyor**. Oysa İspanyol gazetelerine sadece bir göz atmak bile AA metninin doğruyu yansıtamadığını anlamak için yeterli olurdu.

Çözüm sürecine karşı argüman

Haber çek edilmediği için ortaya isteyerek ya da istemeyerek bir yanlış bilgilendirme çıkıyor. ETA'nın silahlı mücadeleye dönmesi, gözönünde tutulmasında yarar bulunduğu herkesçe kabul edilen İspanya'daki çözüm sürecinin tıkanıdığı ve bu örnekten hareketle silah bıraktırılmayacağı anlamına geliyor.

Bu **yanlış haberin** öncelikle Türkiye'de başlatılan çözüm sürecine karşı argüman oluşturduğuna kuşku yok. Haberi sitelerine koyan gazetelere gelen yorumlarda da zaten bu argümanın aynı amaçla kullanıldığı anlaşılıyor. AA ve haberini kullanan gazeteler düzeltme yapmazlarsa ki düşük bir olasılık *Taraf* okumayanlar için, bu haber doğru kabul edilecek ve belki ilerdeki tartışmalarda birileri tarafından çözüm sürecine karşı bir kanıt olarak öne sürülecek.

Demokrasilerde her konunun olduğu gibi çözüm sürecinin de tartışılması doğal kuşkusuz. Ama bu **tartışmada yabancı ülkelerde cereyan eden siyasi gelişmelerin yanlış aktarılması yakışık almıyor**. Ayrıca çözüm süreci gibi hassas bir dönemde her şeyin dürüstçe tartışılmasına ters düşüyor. O bakımdan medyanın yayınlamadan önce haberlerinin doğruluğunu çek etmesi, yanlışlık olmuşsa da düzeltmesi mesleki etiğin gereği olsa gerek.

Anayasaya uygunluk

Akın Özçer 02.04.2013

Çözüm sürecine karşı olanlar, başta MHP Genel Başkanı Bahçeli olmak üzere, hamaset içeren açıklamalarında artık ölçüyü kaçırmaya başladı. Demokrasiyi hâlâ 30'lu, 40'lı yılların objektifiyle algılayan bu kesimle, kendileri gibi düşünmeyen insanlar için sarf ettikleri hakarete varan sözler üzerinden polemiğe girmenin anlamı da, yararı da yok. Ama üzerinde önemle durulması gereken bir nokta var: o da **çözüm sürecinin anayasaya uygunluğu** konusu.

Sayın Bahçeli önceki gün AK Parti hükümetini anayasa suçu işlemekle de suçladı. Ne tesadüf ki eş zamanlı olarak kendilerini **“Türk milliyetçisi hukukçular”** olarak tanımlayan Sincan Ağır Ceza Mahkemesi eski Başkanı ve avukat arkadaşları, Başbakan ve bazı bakanları, bürokratları ve Öcalan'la görüşen BDP milletvekilleri hakkında suç duyurusunda bulundu. Gerekçeleri, şaka gibi, **“devletin varlığını tehlikeye düşürmek ve halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek”**.

Öte yandan, kendine **“Genç Türkler”** adını uygun gören bir grup da en azından bu süreçte şiddetin sona ermesi için çaba harcayan BDP ile AK Parti hakkında kapatma talebiyle bir başka şakanın altına imza attı. Venedik ölçütleri çerçevesinde şu an itibariyle şiddet çağrıştıran mesajlar veren tek parti MHP olduğu için bu konuyu bir kenara bırakıp şu sorunun yanıtını aramakta yarar var: **Peki, çözüm süreci anayasaya uygun mu, değil mi?**

Bireylerin güvenlik ve özgürlük hakkını koruma görevi

Bir kere, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) 2. maddesinde bireylerin yaşam, 5. maddesinde de **“özgürlük ve güvenlik”** hakkını vurguluyor. Bu haklar, devlete pozitif ve negatif yükümlülükler getiriyor. Başka bir deyişle devletin yükümlülüğü sadece bireylerin haklarına saygı göstermekle sınırlı değil, ayrıca bu hakları koruma görevi de var.

Anayasamızın da 17/1. maddesi yaşam, **(herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir)**, 19/1. maddesi ise özgürlük ve güvenlik haklarını **(herkes kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir)** güvence altına alıyor. Hâl böyle olunca, bireylerin yaşam ve güvenliğini tehdit eden şiddeti sonlandırmaya yönelik girişimler, dolayısıyla bu **“çözüm süreci”** anayasanın ve AİHS'nin zikredilen maddelerine uygun.

Üyesi olduğum YAP'ın **(Yeni Anayasa Platformu)** kurucularından avukat **Mehmet Uçum** sürecin Anayasa'nın 5. maddesine de uygun olduğunu özellikle vurguluyor. Türk milletinin bağımsızlığı ve bütünlüğünün ve ülkenin bölünmezliğinin altını çizen bu maddede devletin görevleri ve amaçları sayılıyor. Bunlar arasında, **“kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak ve kişinin temel hak ve hürriyetlerini adalet ilkeleriyle (...) bağdaştırmayacak surette sınırlayan siyasal ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak”** da var.

Yasal güvence konusu

Hükümetin şiddetin sonlandırılmasına yönelik olarak başlattığı bu süreçte yasal düzenlemeye ihtiyaç olup olmadığı konusuna gelince, sadece sınır dışına çıkışı düzenleyen bir yasa yapılması pek alışıldık bir şey değil. Hükümetin zikredilen görevleri süreci yürütmesi için yeterli olduğu gibi, anayasal güvenceler de silah bırakan ve sınır dışına çıkan militanları kapsıyor. Uçum'un tercihi de bu yönde ama topluma kazandırmayı TCK 221. Madde dışında yeniden düzenleyen geçici bir yasaya ihtiyaç olduğuna da katılıyor.

Bu yasa, cumartesi günü *Tarafa*'ta izah ettiğim İspanyol örneğindeki gibi, ismi zikredilmeyen örgütle devlet adına görüşen bürokratlara ve silah bırakan militanlara hukuki kuvertür sağlayan hükümler içerebilir. Aslında sınır dışına çıkacakların en azından bir bölümü daha sonra Türkiye'ye dönecekse, silah bırakma koşuluyla yurda dönüşle yurtdışına çıkışı birlikte ele alan bir yasal düzenleme de düşünülebilir.

Sonuç olarak, çözüm süreci mevcut anayasaya da, AİHS hükümlerine de uygun. Bu çerçevede ileride çıkarılacak yasaların da anayasaya uygun olacağı açık. O bakımdan çözüm istemeyenlerin provokasyonlarına kapılmadan sürecin başarılı olması için gereken her şeyi yapmakta yarar var.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzlaşma sanatı olarak diplomasi

Akın Özçer 06.04.2013

Aslında **diplomasi** ile **uzlaşma** birbiriyle uyumlu iki sözcük. Ünlü Fransız siyasal bilimci **Raymond Aron**, ülkeler arasındaki ilişkilerin savaşla barış arasındaki sürekli gerilime dayandığını ve iki temel aktörünün de büyükelçi ve asker olduğunu söylüyor. Her ikisinin de ülkesini temsil ettiğini, ama birincisinin bu görevini müzakere, ötekinin ise şiddet yoluyla yerine getirdiğini vurguluyor. Diplomasiyi bu bağlamda iki ülkenin, gelişmekte olan **"kamuoyu diplomasisi"** dikkate alındığında çok daha geniş anlamıyla iki tarafın **"çıkarlarını bağdaştırma sanatı"** olarak tanımlamak da mümkün.

Kamuoyu diplomasisi, demokrasinin giderek derinleşmesine koşut bir gelişim çizgisi izliyor. Ülkeler arası ilişkilerde seçilmiş siyasetçileri ve kamuoylarını yönlendiren başta medya olmak üzere sivil aktörleri meslekten diplomatların önüne geçiren bu diplomasinin de kendine özgü bazı kuralları var. Kamuoyu diplomasisinde başarı şansı bu kurallara uymaktan geçiyor.

İkili ilişkiler silahı

Ülkeler arası ilişkilerde klasik diplomasinin en önemli silahını, ikili ilişkilerin belirli alanlardan başlayarak dondurulması, düzeyinin diplomatik ilişkilerin kesilmesine kadar aşama, aşama düşürülmesi oluşturuyor. Ancak bu uygulamanın da birtakım sakıncaları var; çünkü bir ülkeyle ilişkilerin sınırlandırılması, karşılıklı çıkarların iç içe geçtiği günümüz dünyasında genelde iki tarafa da zarar veren sonuçlar doğuruyor. O bakımdan bu silahın aslında çift taraflı işlediğini akıldan çıkarmamak gerekiyor.

Türkiye bu silahı Ermeni diasporasının soykırım yasası çıkarma faaliyetlerinin başarıya ulaştığı ülkelere ve parlamentolarına karşı kullanıyor. Ama bu politikası başarılı olabilmemiş değil. İlki 1965'te Uruguay'da çıkan

soykırım yasalarından bugün 20'den fazla ülkede var ve sayı giderek artma eğiliminde. Dolayısıyla bir politika ve yöntem değişikliğine ihtiyaç var.

Parlamentoların ve siyasi partilerin gücü

Parlamentoları ve orada temsil edilen partileri yönlendirmek ancak kamuoyu diplomasisiyle mümkün ki bu da onlarla diyalog içinde olmayı ve çeşitli konularda hassasiyetlerini gözönüne almayı gerektiriyor. Bu bağlamda değindiğim Ermeni konusunda hiçbir değişikliğe gitmeden aynı politikada ısrar etmek sonuç vermeyebilir. Çünkü yaşadığımız yüzyıl, demokrasi ve temel insan haklarının geliştiği, şiddetin lanetlendiği ve geçmişle yüzleşmenin yaygınlaştığı yeni bir çağın kapısını aralamış durumda.

Ama çağın değerleriyle örtüşen öyle konular var ki basit bir yöntem değişikliğiyle arzu edilen sonuçlara varılması mümkün olabilir. Örneğin Türkiye'de başlatılan çözüm süreci, hedefi bakımından çağın değerleriyle bire bir örtüşüyor. O bakımdan çağdaş demokratik değerlere önem veren siyasi partilerce desteklenme olasılığı da yüksek.

Bu mantık çizgisinden hareketle, şiddetin yeni sona erdiği Bask Ülkesi'nde faaliyet gösteren ve özerk parlamentoda temsil edilen siyasi partilere çözüm sürecine ilişkin görüşlerini sorduk. İlk yanıtı ve desteği de ETA'nın sosyal tabanına hitap eden **EH Bildu**'dan aldık. PKK'ya yakın duran bir partinin bu süreci desteklemesi aslında sürpriz olmadı. PKK'nın sürece desteği ciddi ise ki aksi takdirde çözüm sürecinden söz etmek mümkün değil EH Bildu'nun da farklı bir tutum alamayacağı zaten mantığın gereği idi.

Bask siyasi partilerine çözüm süreciyle ilgili görüş sormaktaki ilk amacım, EH Bildu'nun sürece destek verdiğini göstermektir. Üzerine çözüme karşı olanların yorum yaptığı **"ETA'nın silaha döndüğü" haberinin ne kadar yanlış olduğunu** vurgulamanın yolu buydu çünkü. İkincisi ve daha da önemlisi, bugüne kadar belki Türkiye'ye karşı çıkanların başında gelen bir partiyle bile koşullar değiştiğinde diyalog imkânının bulunduğunu ortaya koymaktı.

Kamuoyu diplomasisini yaşama geçireceksek, eski alışkanlıklarımızı bir yana bırakarak oyunu kurallarına göre oynamakta ve siyasi partilerle uzlaşmayı öne alan girişimlerde bulunmakta yarar var.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Offshore Leaks

Akın Özçer 09.04.2013

Merkezi Washington'da bulunan **Uluslararası Araştırmacı Gazeteciler Konsorsiyumu**'nun (ICIJ) beş gündür dünya kamuoyuna açıkladığı vergi cennetleriyle ilgili belgeler (**offshore leaks**) öncelikle küresel düzeyde bir yolsuzluklar ağını ve aktörlerini ortaya koyuyor. Vergi cennetleri olarak bilinen kara deliklerde gizlenen kayıt dışı servetin küresel hâsılaya oranı 2007'de yüzde 25 iken bugün yüzde 33'ü geçiyor. Oysa küresel kriz ilk patladığında siyasetçiler dünyadaki vergi cennetlerini bitireceklerine dair söz vermişlerdi.

Offshore leaks belgeleri birkaç yıl önce dünyayı derinden sarsan “**WikiLeaks**” belgelerinden daha önemli. 120 bin şirketin ve aralarında birçok siyasetçinin olduğu 130 bin gerçek kişinin vergi cennetlerinde gizli hesapları bulunmasını basite indirgemek ve daha çok gelir sağlama güdüsüne bağlayarak hoş görmek mümkün değil. Kayıt dışı kalan para, küresel ekonominin yönetilmesini ve daha adil bir gelir dağılımı sağlamaya yönelik politikalar oluşturulmasını olumsuz etkileyecek kadar büyük miktarda çünkü.

Afişe edilen politikacılar

ICIJ’in ilk sızdırdığı bilgilerde değişik ülkelerden siyasetçilerin adı geçiyor. Ancak ilk kurbanların demokratik ülke olarak Fransa’dan seçildiği görülüyor: Cumhurbaşkanı **Hollande** ve sosyalist hükümeti. ICIJ’in işbirliği içinde olduğu medya kuruluşlarından *Le Monde*’da yayımlanan belgeler, daha önce İsviçre’deki gizli hesabı ortaya çıktığı için istifa etmek durumunda kalan Bütçe Bakanı **Jérôme Cahuzac**’nın ardından ikinci kurbanını da aldı. Hollande’ın 2012 seçim kampanyası sorumlusu ve üniversiteden (ENA) sınıf arkadaşı **Jean-Jacques Augier**’nin de gizli hesapları afişe edildi.

Krizi sosyal yönü ağır basan politikalarla aşmak üzere iktidar olan, söylemde vergi cennetlerine karşı çıkan bir Cumhurbaşkanı’nın hükümetinde ve yakın çevresinde gizli hesapları olan kişilerin bulunması talihsizlik olarak görülebilir elbette. Ama sızan bilgilerden, Sosyalist Parti üyesi bir bakanın (**Cahuzac**) konu vergi cennetlerinde özel hesap açmaya gelince aşırı sağın lideri **Marine Le Pen**’in yakın bir dostuyla (**Péninque**) dahi işbirliği yaptığı anlaşılıyor ki bunu etik bulmak mümkün değil.

Le Monde vergi cennetleriyle ilişkili 130 tüzel ve gerçek kişiyi daha afişe edeceğini yazıyor. Bu kişiler arasından farklı partilere mensup karşıt görüşlü siyasetçiler çıkarsa ki büyük olasılık bundan siyasetin sağ ve solun birlikte oynadığı kirli bir oyun olduğu sonucu çıkarılabilir. Peki, bu oyuna son vermek için ne yapmak gerekir?

Gizliliğe karşı saydamlık

Bu sorunun kapitalizme ve piyasa ekonomisine karşı Küba ya da Venezuela modeli politikalarla aşılabileceğini düşünenler olabilir belki. Ama ICIJ, Venezuela’da Chavistlere yakın kişilerin karıştığı yolsuzluklarla ilgili *Tarafta* da önceki gün yayımladığımız bilgileri açıkladı. Özetle vergi cennetlerinde üretilen kara para Venezuela’da dolambaçlı yollardan memurlara rüşvet dağıtan fonlara (örneğin PVDSA emeklilik fonu) kaynak olarak aktarılmış. Acı belki ama gerçek olan şu ki kapitalizm karşıtı sol kesimin alkışladığı Chavist rejim de kapitalizmin kara delikleri olan vergi cennetleri üzerinden finanse edilmiş.

Le Monde şu âna kadar **BNP Paribas**, **Crédit Agricole** ve Cenevre’de yerleşik **Reyl & Cie**’nin vergi cennetlerinde kurdukları yatırım şirketleri aracılığıyla servet transferlerini nasıl yaptığını açıkladı. Sorunun aşılabilmesi için vergi cenneti bağımsız ya da Britanya’ya bağlı Ada ülkelerinin, İsviçre’nin 2009’da yaptığı gibi, OECD’nin mali ölçütlerine uyarak banka gizliliğini kaldırmaları şart. Zira kapitalizmin kendisine karşıt rejimleri dahi finanse edebilen karadelikleriyle başa çıkmanın küresel ölçekte saydamlığa geçmek dışında bir çaresi görünmüyor.

ICIJ’in denetimini elinde tuttuğu, dozunu kendi ayarladığı anlaşılan bilgilerle bu süreci fiilen zorlayacağına kuşku yok. Sonraki kurbanların kimler olacağını önümüzdeki dönemde birlikte göreceğiz kuşkusuz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplumsal barış ve adalet

Akın Özçer 13.04.2013

Yerkürenin gündeminde insanların yaşamını ve refahını ilgilendiren iki önemli konu var: barış ve adalet. Bugün Kuzey Kore'nin savaş tehdidi ve Suriye'deki iç çatışmalar eski düzenin devam ettiği izlenimi yaratıyor belki ama insan yaşamını ve özgürlüklerini tehdit eden şiddet ve terörün sonlandırılmasına yönelik girişimler de son yıllarda olumlu sonuç veriyor. Kuzey İrlanda barış sürecinin sonunda **IRA** ve ardından **ETA**'nın silah bırakmalarından sonra şiddeti araç olarak kullanan iki örgütün daha silah bırakma yolunda ilerlediği görülüyor. Bunlardan biri **PKK**, diğeri **FARC-EP (Kolombiya Silahlı Devrimci Güçleri)**. İnsanların barış süreçlerini desteklemesi doğal ama Kolombiya'da milyonların bu amaçla salı günü başkent Bogota başta olmak üzere sokağa dökülmesi manşetlere çıkacak kadar dikkat çekti.

Kolombiya'daki gösteriler

Gösteriler **Juan Manuel Santos**'un Liberal Parti hükümetinin FARC ile Havana'da başlattığı çözüm sürecine halkın büyük destek verdiğini ortaya koydu. Bu desteğin ana muhalefet lideri muhafazakâr **Álvaro Uribe**'nin çözüm karşıtı politikasına karşı verilmiş olması önem taşıyor. Uribe halkı gösterilere katılmamaya çağırıyordu. **Sosyalist İşçi Partisi (PST)** ve **Yeşiller** gösterilere destek verirken, kendini solda tanımlayan **PD (Demokratik Kutup)** ise CHP gibi Uribe'nin sağcı **Sosyal Milli Birlik Partisi (PSUN)** ile birlikte hareket etmişti. PSUN Havana'daki görüşmelere **"FARC'a ödün veriliyor"** propagandasıyla karşı çıkıyor.

"Bir başka çözüm süreci" başlıklı yazımda altını çizdiğim gibi, Havana görüşmelerinde toprakla ilgili konularda anlaşmaya varıldığı taraflarca açıklanmıştı. Ancak gündemde FARC'ın silah bırakması ve mensuplarının topluma yeniden kazandırılması, terör kurbanlarının yakınlarına tazminat ödenmesi, örgütçe el konulan toprakların sahiplerine iadesi ve uyuşturucu kaçakçılığının önlenmesi gibi pek çok konu var.

Buna karşılık takvim sıkışık. Gelecek yıl martta meclis, mayısta da başkanlık seçimleri var.

Vergi cennetlerine karşı önlemler

Yaşam hakkını ve temel özgürlükleri güvence altına almak her devletin temel görevi ama insanların barış ve özgürlük içinde yaşamaları yeterli değil elbette. Çağdaş devletlerin başka bir görevi daha var: o da yaşam koşullarını iyileştirmek için herkesin refahtan imkânlar ölçüsünde daha çok pay almasını sağlamak. Dünyanın bu konuda bugüne kadar iyi bir sınav verdiğini söylemek mümkün değil belki, ama son dönemde bu yönde olumlu adımlar atılmaya başlandığı da bir gerçek.

Bu adımların başında Fransa Cumhurbaşkanı **Hollande**'ın vergi cennetlerine ilan ettiği savaş geliyor. Buralarda gizlenen ve küresel hâsılanın üçte birini oluşturan servet yaklaşık altı trilyon doları buluyor. Kabul etmek gerekir ki bu miktar devletlerin toplumsal adaleti sağlamak için uygulayacağı mali politikaları etkisiz kılabilecek kadar büyük. Servetlerini daha çok zenginlik için vergi cennetlerinde gizleyenler sadece sosyal dayanışmayı torpillemiş olmakla kalmıyor; aşırı miktardaki kayıt dışı parayla dünya ekonomisini spekülâtif hareketlere ve krizlere açık tutuyor.

Bu konuda da Kolombiya örneğinden gidersek, barışa karşı çıkan ana muhalefet lideri Uribe'nin iki oğlu **Tomás** ve **Jerónimo**'nun merkezi Virgin Adaları'nda yerleşik **Asia America Investment Corporation**'un hissedarı oldukları görülüyor. Uribe'lerin isminin **ICIJ (Uluslararası Araştırmacı Gazeteciler Konsorsiyumu)** listesinde yer alması üzerine, avukatları **Uribe Moreno**, şirketin yerel el işleri ihracatı için kurulmuş olduğunu ileri sürüyor. Ancak şirket hesaplarında hiçbir girdi bulunmuyor.

Görünen o ki dünyada çatışma ve yolsuzluklara dayanan eski düzenin kendi kişisel çıkarları için devam etmesini isteyen siyasetçiler var. Ancak toplumlar daha çok barış, toplumsal adalet ve refah talep ediyor. Varlık nedeni bu ilkeler olan sol başta olmak üzere, siyasi partilerin sesini giderek yükselten toplumların bu haklı istemine karşılık vermesi gerekiyor. Dünya bu değişime uyum sağlamayanların silinip gideceği yeni bir döneme giriyor belki de.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuklacılar

Akın Özçer 16.04.2013

Antik Yunan felsefesinde yeri olan dünyanın en eski sanatı ve bu sanatı icra edenler değil ele almak istediğim konu. **Kuklacı** ve **kukla** öteden beri mecaz anlamıyla çokça kullanılıyor. Daha 11. yüzyılda İranlı tanınmış şair ve filozof **Ömer Hayyam**, dünyayı "**kukla sahnesi**"ne, yaşamı bir oyuna, biz insanları da "**kuklacı felek ustanın**" kuklalarına benzetiyor. Aynı metafor, aramızdan erken ayrılan ünlü Fransız şarkıcı ve söz yazarı **Pierre Bachelet**'nin 1985'te liste başı olan **Marionnettiste** isimli şarkısında var. Kaderin iplerinin Tanrı'nın elinde bulunduğu, yaşamın önceden yazılmış bir oyun olduğuna ve insanın ne yaparsa yapsın bunu değiştiremeyeceğine inananlar var elbette. Ama Tanrı değil de bizim gibi fanilerin herhangi bir gerekçeyle insanların kaderleriyle oynamaya kalkmasına herkesin karşı çıkacağına kuşku yok.

Québecli gazeteci yazar **Jean-Louis Fleury**'nin **Les Marionnettistes** başlıklı üç dizilik polisiye romanında "**kuklacılar**" yasa dışı bir şebeke. **Philip Willan**'ın Türkçe **Kuklacılar** başlığıyla çıkan ve İtalyan Gladyo operasyonunu anlatan eserinde ise, onlar devlet içinde devlet oluşturan siyasi bir çete. Türkiye'de de bir ucu Ergenekon davalarında mahkûm olanlara ve yargılananlara uzanan benzeri bir örgütlenme var. Dışarıdan bakıldığında, Meclis'te ve Silivri Cezaevi önünde onlara destek verenler aynı ipin ucunda hareket ediyormuş gibi görünüyor.

Ergenekon'a sahip çıkma

Kuklacıların bugünlerde darbe girişiminde ya da darbeye zemin hazırlama amaçlı eylemlerde bulunmak iddiasıyla yargılananlara ve mahkûm olup da temyize başvuranlara sahip çıkılmasına öncelik verdiği izlenimi ediniliyor. CHP'nin geçen hafta İP ve bazı marjinal sol parti ve örgütlerle birlikte, yargılara tehdit içeren ve halkı kışkırtmaya yönelik Silivri'deki gösterilerde, 41 milletvekiliyle oynadığı başat role başka anlam yükleyebilmek mümkün değil.

Ne var ki Ergenekon'a sahip çıktıkça CHP iktidar alternatifi olma şansını biraz daha imkânsız hâle getiriyor. Zira sosyal-demokrat seçmenin gladyo ile ilintili insanlara sahip çıkanlara oy vermesini beklemek tatlı bir hayal. Silivri sanıkları demek ki kuklacılar için çok önemli ama böyle dahi olsa hayaller peşinde koşmak mantıklı görünmüyor.

Çözüm sürecine karşı çıkma

Silivri'de ön saflarda olmasa da, MHP'nin de Ergenekon'a bir ölçüde sahip çıktığı söylenebilir. Ama bu parti özellikle çözüm sürecine gösterdiği ölçsüz tepkiyle öne çıkıyor. Çözümün olmaması da statükonun devamı bakımından önem taşıyor. Sürecin başlamasından önce MHP yeni anayasa konusunda statükodan yana tutumuyla yok saydığı Kürt sorununun çözümünü tümüyle kilitlemişti. Çözümün anayasaya yansımına **"Türklük"** vurgusu ile karşı çıkıyor.

Silivri'de önde olan CHP ise hem çözüm, hem de yeni anayasa konusunda geri planda kalarak ikircikli bir politika izlemeyi yeğliyor. 70'lerde CHP ile MHP'yi birbirine vurdurmuş olanlar, bu iki partinin birbirinden haz etmeyen seçmenini, sanki farklı politikaları varmış gibi yaparak özde aynı politikada birleştiriyor. Nitekim iki parti de statükonun devamını sağlayan ilk üç maddenin aynen yeni anayasaya taşınmasını savunuyor. Birinin daha çok demokrasi, hak ve özgürlükten, diğerrinin milliyetçilikten söz etmesi özde bir şey değiştirmiyor elbette.

Kuklacıların hesabını bozan şey, çözüm süreci olsa gerek. Bir kere silahların susması, çözüme CHP ve MHP seçmeninin bir bölümünden de destek gelmesini sağlıyor. Kamuoyu yoklamaları ayrıca bu desteğin giderek arttığını gösteriyor.

İkincisi, çözüm süreciyle birlikte BDP'nin oyları ve seçmenleriyle yeni anayasaya sağlayacağı önemli destek ortaya çıkıyor. Yeni anayasanın halkoyuna sunulması aritmetik olarak mümkün oluyor ki bu, sorunun kilidinin açıldığı anlamına geliyor.

İşte bu nedenle kuklacılar bir süredir iplerini çözümü baltalamak için oynatıyor. Onlar kim mi? İsmen bilmek kolay değil belki ama nereye yakın durdukları ve ne istedikleri belli oluyor. Kimbilir belki onyıllardır bu ülkede yaptıklarıyla artık şirazeyi kaçırdıkları için...

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şu çılgın Chavistler

Akın Özçer 20.04.2013

Chavist rejimin önemli adamı, Meclis Başkanı **Diosdado Cabello**, çok değil bundan bir ay kadar önce Maracay'de yaptığı bir konuşmada, Başkan **Chávez** için **“O, aklımıza gelen çılgın fikirlere set çeken bir duvar gibiydi”** demişti. Ama Chávez'i anmak değil muhalefete gözdağı vermek için söylemişti bu sözleri. **“O, liderliği, bilgeliği ve ihtiyatlı yaklaşımıyla çılgın fikirlerimizin eyleme dönüşmesini birçok kez önlemişti”** diye devam etmişti konuşmasına. **“Keşke o zaman yaşaması için dua etseydiniz”** demeyi de ihmal etmemişti.

Geçen pazar yapılan başkanlık seçimlerinin kıl payı kazanılması ve muhalefet lideri **Capriles**'in oylar yeniden sayılsın diye tutturması Cabello'ya çılgın fikirlerini uygulama fırsatı verdi. Meclis'te kendi yönettiği oturumda söz alan muhalif milletvekillerine önce seçimi rejimin anlı şanlı adayı **Maduro**'nun kazandığını söyletmek istedi. Bunu yapmadıkları için de onları konuşturmadı. Chavistlerin çılgınlığı böyle çocukça tepkilerle de sınırlı kalmadı ne yazık ki.

Sindirilmeye çalışılan muhalefet

İktidar olanaklarından fazlasıyla yararlanmasına karşın adayı seçimleri 230 bin gibi az bir farkla kazanan Chavistlerin, muhalefetin itiraz ettiği yerlerde yeniden sayımı reddetmesi demokratik teamüllerle bağdaşmadığı gibi, yangından mal kaçırılıyor izlenimi de yaratmıştı. Çünkü Capriles kampanyasını özellikle seçimde hile yapılacağı iddiası üzerinden yürütmüştü. Bu iddianın yeniden sayım yapılmadan çürütülmesi mümkün değildi.

Chavistler muhalefetin bu haklı talebini geri çevirmekle yetinmedi. Sokak gösterileri sırasında meydana gelen ve can kaybına mal olan şiddet olaylarını bahane ederek, Capriles ve arkadaşları üzerinde sindirme operasyonu uyguladı. Örneğin Chavistlerin denetimindeki Anayasa Mahkemesi'nin başkanı ülkede elektronik oy sistemi olduğunu, bu nedenle elle yeniden sayım yapılamayacağını vurguladı. Bunun böyle olduğu bilindiği hâlde yeni sayım talebinin halkı kandırmak, dolayısıyla sokak eylemlerini kışkırtmak anlamına geldiğini ima etti.

Çılgın fikirlerin en çılgını Capriles'i tutuklamaktı herhâlde. Siyasi olarak ortadan ikiye bölünmüş bir ülkede muhalefet liderine yönelik böyle bir hamle atom bombası etkisi yapardı yapmasına ama Caracas sokaklarında bu olasılıktan da söz edildi. Hatta tutuklama emrinin hazır olduğu bile öne sürüldü.

Dünyaya meydan okuma

Hile yapmış veya yapmamış olsunlar Chavistlerin bu seçimlerin kaybedeni olduğunu kabul etmek gerekir. Bu başarısızlığı Maduro'nun deyimiyle **“devrimi radikalize”** ederek, muhalif hareketi sindirerek ve dünyaya meydan okuyarak tersine çevirmek kolay değil. Maduro seçim gecesinden bu yana gösterilerin ardında Amerikan parmağı olduğunu söyledi. Beyaz Ev'in resmî sitesinde Venezuela kökenli birinin dile getirmiş olduğu oyların yeniden sayımı talebini buna kanıt olarak gösterdi alay edercesine.

Aslında bu talebi dillendiren sadece Washington değildi. Amerika Devletleri Örgütü (OEA) olsun, AB olsun konunun önemini vurgulayıp durdu. Washington farklı olarak yeniden sayımı Maduro hükümetinin tanınması için şart koştu. Ancak uluslararası kamuoyunun desteğini Amerikan karşıtlığına borçlu olan Chavistler için bu şart o kadar da önemli değildi elbette.

Maduro, “**emperyalist**” ABD gibi, eski sömürgeci İspanya’ya da sert çıktı. Dışişleri Bakanı **Margallo**’nun geri sayımla ilgili sözlerini bahane ederek mini bir kriz yarattı ve büyükelçisini istişare için Caracas’a çağırdı. Bu çılgınlığıyla Madrid’in geri adım atmasını ve başkanlığını tanımasını sağladı.

Ne var ki ülkenin devasa sorunlarının altından muhalifleri sindirip dünyaya meydan okuyarak kalkmak mümkün değil. Chavistlerin “**devrim**” dedikleri iktidar için yapmayacakları yok ama Chávez’in olmadığı bu yeni dönemde sağduyu gerekiyor öncelikle. Chávez yine Maduro’ya minik kuş olarak görünüp kulağına bir şeyler fısıldamış olsa ki Yüksek Seçim Kurulu nihayet aldığı oyları yeniden sayma kararıyla şimdilik doğru yolu bulmuşa benziyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İki ucundan çekilen devlet

Akın Özçer 27.04.2013

Fransa’nın Güneş Kralı **Büyük Louis**’nin [XIV. Louis] tarihe geçen ünlü “**L’Etat c’est moi**” [Devlet Benim]sözünden bu yana devlet denen siyasi aygıtın ne olduğunu geçen yılki bir yazımda (**Devlet ve bürokratik elitler**) ele almıştım. Fransa’da “**Ancien Régime**” olarak adlandırılan mutlakiyet döneminde bile kendini Fransızcada hep büyük harfle başlayan “**devlet**” ile özdeşleştiren kralların kararlarına “**devlet adına**” itiraz edebilen asker, sivil bürokratlardan oluşan bir elit sınıfı (**mandarinat**) bulunduğu işaret etmiştim. Varlığını devlete borçlu olan bu sınıfın kendini devletin asıl sahibi hissettiğini, bunun sadece monarşilerde değil, adı ne olursa olsun, karşı çıkılması yasak tek bir ideolojiye dayanan otoriter rejimlerde de böyle olduğunu vurgulamıştım.

Avusturyalı tarihçi filozof **Ludwig von Mises**, Eski Düzen’de “**devlet benim**” diyen **IV. Louis**’nin kararlarına pekâlâ karşı çıkılabilirken, kendini devletin mütevazı bir hizmetkârı olarak takdim eden bürokratin kafasındaki kutsal devlete isyanın sözkonusu bile olmadığını altını çiziyor. Bunun kötü örnekleri Eski Kıta’da iki savaş arası dönemde serpilen ve Avrupa’yı felâkete götüren otoriter rejimlerde görülüyor. Bürokratik elitlerin siyaset üzerindeki olumsuz etkisi ancak 50’lerde başlayan demokratikleşme ve bütünleşmenin gelişimine koşut olarak kırılabilir.

Cumhuriyet elitleri

Türkiye’ye bakıldığında, Kurtuluş Savaşı’nı yapan ve Cumhuriyet’i kuran bürokratik elitlerin yeni rejimin egemen siyasi sınıfına dönüştüğü ve bu düzenin gerçekleştirdiği reformlarla birlikte kalıcılığı için o dönemin eğilimine uygun otoriter bir yaklaşım benimsediği görülüyor. CHP’nin tek siyasi parti olarak devlet yönetiminde olduğu bu dönemi bir tarafa bırakıyorum. Çünkü siyasetçisi ile bürokratik elitlerinin görüşleri arasında fark olmayan bir dönemde atanmışların seçilmişlere müdahalesinden söz etmek mümkün değil.

Asıl sorun çok partili siyasete geçiş ve Demokrat Parti’nin iktidara gelmesiyle başlıyor. Dünyada demokrasinin gelişmeye başladığı, Türkiye’nin de Avrupa Konseyi’ne kurucu üye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne taraf

olduğu bu dönemde Cumhuriyet ile demokrasinin ilkelerinin nasıl bağdaştırılacağı önemli bir sorun olarak ortaya çıkıyor. Cumhuriyet elitleri istiyor ki seçilen kim olursa olsun ana hatlarıyla kendi görüşlerine uygun politikalar izlensin.

Son 52 yıl içinde ikisi doğrudan darbe olmak üzere askerin önderliğinde siyasete modern, post-modern ve elektronik müdahaleleri yaşamış olan Türkiye, bürokratik elitlerin siyasi ağırlığı bakımından incelenmeye değer ülkeler arasında yer alıyor. Türkiye’de hâlâ evrensel demokrasiye Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki ilkeleri bağlamında karşı çıkan bürokratik elitler ve onların görüşleri doğrultusunda siyaset yapan partiler var.

Demokrasiye öncelik

Bugün “**devlet**”, bürokratik elit ya da “**oligarşi**” denince 20’li, 30’lu yılların artık çağdaşlığını yitirmiş görüşlerini savunan kesim geliyor akla. Oysa devletin içinde Cumhuriyet değerleriyle yetişmiş ve Türkiye’nin üye olduğu kuruluşların demokratik ilkelerini benimsemiş bir damar da var. Devletin demokratik reform yapmasına önayak olan, Helsinki Zirvesi’yle birlikte reform envanteri hazırlayarak ön plana çıkan bu kesim eski elitlerin hedefi oldu son on yıl içinde.

XXI. yüzyılda Türkiye’nin demokratik bir hukuk devletine dönüşmesi ne kadar önemliyse, yeni bir darbe yapmak da insan aklının alamayacağı kadar büyük bir çılgınlıktı. Ama işte eski elitlerin içinde bulunduğu bugün Ergenekon sürecinde yargılananlar ülkeyi seksen doksan yıl öncesinin değerlerine döndürmek gibi imkânsız bir hayalin peşinden koşmuşlar anlaşılan.

Bugün onları süttten çıkmış ak kaşıklarmış gibi savunanlar, yeni anayasada eskisinin ideolojik nitelikli ilk üç maddesini koruyanlar ve çözüm sürecine kategorik olarak karşı çıkanlar şirazeyi kaçırmış durumda. Tesadüf o ki bunların hepsini geriye getirilmesi mümkün olmayan eski devleti savunanlar yapıyor. Acı ama gerçek.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ne yeni ne de sivil anayasa

Akın Özçer 30.04.2013

Geçen hafta sonu Gaziantep’te Şehit Kamil Belediyesi ve Sivil Dayanışma Platformu’nun girişimiyle, yeni anayasa çalışmalarında gelinen son noktanın değerlendirildiği bir toplantı yapıldı. Bu konuda iki yılı aşkın bir süredir çalışan üyesi olduğum **YAP (Yeni Anayasa Platformu)** başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının önde gelen isimlerinin mutabık kaldıkları husus, Meclis Uzlaşma Komisyonu’nun Türkiye’nin “**yeni**” ve “**sivil**” bir anayasa ihtiyacını doğru kavrayamadığı oldu. Bunun sonucu, sivil toplum olarak beklediğimiz ideal anayasanın bu Meclis’ten çıkma olasılığının bulunmadığı noktasında fikir birliğine varıldı. Kürt sorunu başta, tüm demokrasi sorunlarımızı çözmesi gereken yeni anayasanın, iyimser yaklaşımla geçiş ya da eski Türkiye’nin son anayasası olacağına kuşku yok.

Bugün yapılan 82 anayasasının revizyonu

Doğu Anadolu Âkil İnsanlar Heyeti ve YAP kurucu üyelerinden **Mehmet Uçum**'un şu tesbitinin altını çizmek gerekiyor: beklenen anayasa ne yeni, ne de sivil olacak. Uzlaşma Komisyonu'nun, oluşum biçimi ve belirlediği kendi işleyiş kurallarıyla daha işin başında yeni anayasanın yolunu tıkadığına işaret eden Uçum, bugün yapılmakta olanın 82 anayasasının revizyonu olduğunu vurguluyor. Bu tesbitini, partilerin anayasa çalışmalarını sivil toplumdan alınan görüşlerin ışığında değil, kendi görüşleri doğrultusunda ve 82 anayasası çerçevesi üzerinden yürüttüğüne dayandırıyor. Meclis'ten çıkacak anayasanın da bu durumda "sivil" niteliğini yitireceğine dikkat çekiyor.

Kabul etmek gerekir ki mevcut anayasanın ilk üç maddesinin yenisine aktarılması ve 4. Madde'ye atıfla değiştirilemez niteliklerinin vurgulanması en azından bu vurguyu yapan siyasi partiler açısından yeni anayasa yapma arzusunun bulunmadığını ortaya koyuyor. Kaldı ki bugün yeni bir anayasadan değil, anayasa değişikliğinden açıkça söz eden siyasi partiler var.

Anayasalar elbette yasalara oranla daha az, dolayısıyla zor değişen metinler olmalı ama bunu sağlamanın yolu nitelikli çoğunlukken, değiştirilemez maddelerle geleceğe ipotek koymak ne demokratik, ne de gerçekçi bir nitelik taşıyor. Uçum'un toplantıda altını çizdiği gibi, 21. yüzyıl dünyasının sürekli ve hızla değişen koşullarına ayak uydurabilmek için sadece Türkiye'nin değil her ülkenin "esnek" ve "dinamik" bir anayasaya ihtiyacı var.

Eski Türkiye'nin en demokratik anayasası

Uzlaşma Komisyonu'nda temsil edilen, hatta genel başkanı toplantıya katılan SODEP gibi Meclis dışında olan siyasi partilerin anayasa taslaklarını kuşkusuz bu ihtiyacın ışığında değerlendirmek gerekir. Bu perspektiften bakıldığında, Türkiye'nin ilk önceliğinin, Kürt sorununun da kaynaklandığı tüm demokrasi sorunlarını çözecek esneklikte ve statik olmayan bir anayasa yapmak olduğu ortaya çıkıyor.

Çözüm süreci dikkate alındığında ön plana hep Kürt sorunu çıkıyor belki ama toplantıda **İzzettin Doğan**'ın yeterince dile getirilmediği için yakındığı Alevi sorununun da, Müslüman olan, olmayan, ayrımcılığa maruz kalan tüm bireylerin sorunlarının da tek bir çözümü var aslında. O da yapılacak geçiş anayasasının, evrensel demokrasi ilkelerini ve tüm hak ve özgürlükleri olabilecek keyfi kısıtlamalardan arındırılmış şekilde temel alması.

Bunun zorunlu ama yeterli olmadığına kuşku yok. Kürtlerin bazı talepleri bir yana örneğin Diyanet'in en azından bugünkü yapısını değiştirmeyen bir formüle Alevilerin sıcak bakmayacağı görülüyor. O bakımdan geçiş anayasasının en azından çözemediği bazı sorunları "bin yıl sürecek" kadar ertelemeyi hedefleyen formüllerden kaçınması şart. Unutmayalım ki anayasalar esnek oldukları, sorunlara çözüm getirebildikleri sürece uzun ömürlü olabiliyor.

Kısaca toparlamak gerekirse, çözüm süreci ile birlikte yeni anayasa çalışmaları da ivme kazanmış durumda. Toplantıya katılanların ortak dileği bu çalışmalardan çıkacak "yeni" anayasanın eski Türkiye'nin son anayasası olması. Şimdi bu anayasayı ideal olanına mümkün olduğunca yakınlaştırmak için çalışmak gerekiyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasi ve başkanlık sistemi

Siyasi partilerin şekillenmeye başlayan anayasa taslakları, Türkiye'nin ihtiyacı olan yeni ve sivil bir anayasanın çok uzağında olduğumuzu ortaya koyuyor. Kılıçdaroğlu önceki günkü CHP grup toplantısında anayasasının ilk üç maddesini okudu ve kırmızıçizgileri olarak bir kez daha ilan etti. Aynı şekilde başlangıç bölümündeki "Türk milleti" ifadesinin de bir başka kırmızıçizgileri olduğunun altını çizdi. Böylece CHP anayasanın revizyonundan yana tutumunu yinelemiş oldu.

Atatürk milliyetçisi devlet kavramı

Oysa Meclis'e görüşlerini bildirmiş olan sivil toplum kuruluşlarının çoğunun kırmızıçizgisini, başlangıç bölümü ve ilk üç maddenin yeniden yazılması oluşturuyor. Zira bu bölümler, etnik kimlik, dinsel veya ideolojik ya da siyasi nitelik taşımaması gereken devlete bu niteliklerden birkaçını yüklüyor. Örneğin 2. Madde, devleti Atatürk milliyetçiliğine bağlı kılıyor. Türkiye'de Atatürk milliyetçisi, daha çok veya az milliyetçi olan ya da hiç olmayan bireyler var. Oysa onlara tüm farklılıkları için olduğu gibi, siyasi fikirleri nedeniyle de ayrımcılık yapılmaması, kanun önünde eşitlik ilkesinin temelini oluşturuyor.

Ama devlet "Atatürk milliyetçisi" olursa eşitliği sağlamak nasıl mümkün olacak? Örneğin Atatürk milliyetçiliğine bağlı olmayan düşman mı, ikinci sınıf yurttaş mı görülecek? Aykırı düşünceler devlete karşı suç mu sayılacak? Siyasi partiler Atatürk milliyetçiliğine bağlı olmakla yükümlü mü tutulacak bugün olduğu gibi, yoksa herkes öyleymiş gibi mi yapacak?

Devletin bireye özgü nitelikleri olmasını kabul etmek mümkün değil. Aynı mantıktan hareketle, tarihte nasyonal sosyalizme, faşizme ya da dine bağlı devletler kuruldu ve bazı örneklerine bugün de rastlanıyor. O bakımdan Türkiye'nin demokratik bir hukuk devletine dönüşmesini savunan bizlerin, Türkiye Cumhuriyeti'ni "insan haklarına dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti" olarak tanımlamakla yetinen AK Parti taslağına destek vermemiz doğal.

"Türk usulü başkanlık sistemi"

Buna karşılık, aynı taslakta sadece Türkiye'nin anayasa geleneğine değil, aynı zamanda özgün örneğine de uymayan başkanlık sistemi önerisi var. Bu sistem kamuoyunda diktatörlükle eş anlamlı olarak algılanıyor. Oysa bu, en azından başkanlığın özgün örneğini oluşturan Amerikan sistemi açısından doğru değil.

"Başkanlık, yarı-başkanlık" başlıklı yazımda vurguladığım gibi, ABD sistemi güçlü bir başkan ve yürütme organı getirmiyor. Aksine yürütmeyi yasamayla işbirliğine zorlayan katı bir güçler ayrılığına dayanıyor: yasama doğrudan halka sorumlu başkanı gensoruyla düşüremediği gibi, başkan da yasamayı feshedemiyor. Buna karşılık, başkan yasamaya karşı veto yetkisine, yasama da bütçe vetosuyla başkanı bloke etme imkânına sahip. Boşanmanın yasak olduğu zoraki bir evlilik gibi sistemin tıkanması işten bile değil. Ancak bugün sayıları 15 bini aşan ve **"Üçüncü Meclis"** olarak da adlandırılan lobiler iki erk arasında mükemmel bir işbirliği sağlıyor.

Birleşme yoluyla oluşmuş bir federal devlet olan ABD'de 1787'den bu yana yapılan değişikliklerle geliştirilmiş bu anayasal sistemi, Türkiye'ye uyarlamak kolay değil. Bu nedenle **"Türk usulü"** bir başkanlık öneriliyor. Taslakta, ABD gibi üçte biri iki yılda bir yenilenen ikinci bir meclis yok. Senato sadece federe devletlerin temsili değil, ayrıca yasama çoğunluğunu güncellemek açısından da önemli. Başkan ABD'de çoğunluğu iki yılda bir

değişen bir Kongre ile uzlaşmaya mecbur. Oysa AK Parti taslağı hem Başkan'a, hem de Meclis'e ortak seçimleri yenileme, yani karşılıklı fesih yetkisi tanıyor. Bu da, Başkan ve Meclis'in sürekli aynı çoğunluktan çıkması gibi bir duruma yol açıyor. Çoğunluğun parti disiplini alışkanlığı nedeniyle sistemin özüne aykırı bir **"erkler birliği"** durumunun süreklilik kazanma riski var.

Bu itibarla, başkanlık önerisinin taslağın yumuşak karnını oluşturduğuna kuşku yok, ama Kürt sorununa çözüm getirebildiği ölçüde ki bunun kararını Kürtler verecek statükocu yaklaşıma oranla, hâlâ tercihe şayan görünüyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Absürd dilemma

Akın Özçer 07.05.2013

Çözüm sürecinin ilk aşamasının gerçekleşmekte olmasıyla birlikte, sanki karşıt kavramlarmış gibi **"ya barış, ya demokrasi"** gibi saçma bir tartışma başladı Türkiye'de. **Ruşen Çakır**'ın geçen hafta köşesinde belirttiği gibi, **"barış mı demokrasiden yoksa demokrasi mi barıştan türer?"** tartışması, **"demokrasi olmadan gelecek barışın anlamı olur mu?"** gibi çözüm karşıtlığının ardına gizlendiği tuhaf bir kalkana dönüştü. Oysa çözümün ikinci ayağı olan yeni anayasa süreci evrensel ilkelere ve temel hak ve özgürlükler temeline dayanan demokratik bir Magna Carta'yı şart koşuyor. Peki, ama o hâlde barışın demokrasiden yoksun bir kavram olabileceği kaygısı nereden çıkıyor?

Ana muhalefet partisinin bu tuhaf tartışmada aktif bir rolü olduğunu kabul etmek gerekir. AK Parti'nin başkanlık önerisini, erkler ayrılığına aykırı, otoriterleşme yaratan, demokrasi karşıtı bir gelişme olarak sunuyor. Ama kendi anayasa önerisi çok daha vahim bir demokrasi kusuruna dayanıyor. Zira CHP, 82 anayasasının ideolojik kodlarını içeren, demokrasinin abecesine aykırı başlangıç bölümünün ve ilk üç maddesinin yeni anayasaya aynen geçirilmesini savunuyor. Böyle bariz bir çelişkiye demokratlar göz yumabilir mi acaba?

Demokratik çözüm süreci

Demokratik bir çözüm formülü olarak İspanyol modelini 1999'da, daha bürokrasinin içindeyken kitaplaştırmış idealist biri olarak, **"barış ya da demokrasi"** gibi absürd bir dilemmadan rahatsız olmadığımı söylemem mümkün değil. Çünkü Türkiye'de ilk kez İngiltere ve İspanya'nın terörle mücadele politikasını ana hatlarıyla temel alan demokratik bir süreç var. Silah bırakma karşılığı siyaset hakkının tanınmasını öngören ve iki Avrupa ülkesinde başarıyla uygulanan **Wilkinson** modelinden esinlenmiş benziyor.

Türkiye, İngiltere ve İspanya'dan farklı olarak tam demokratik bir ülke değil elbette. Olsaydı ayrıca demokratikleşmeden ya da yeni anayasa sürecinden söz etmezdik. Ama bugüne kadar "terörle mücadele ederken demokratikleşme olmaz" ve "ülke bölünür" yalanlarıyla bu ülkenin demokrasi çitasını düşük tutanlar şimdi de PKK ile siyasi pazarlık yapıldığını öne sürüyor. CHP sözcüsü **Haluk Koç** iddiaları PKK'ya federasyon-konfederasyon sözü verildiğine kadar götürüyor.

Hem çözüm, hem demokrasiden yana olmak

Koç'a göre, hem çözümden, hem demokrasiden yana olmak mümkün değil. Anayasa sürecinde iki yol olduğunu söylüyor: **"ya siyasi partilerin temsil ettiği geniş bir toplumsal mutabakat zemininde sivil, demokrat, özgürlükçü anayasa"** ya da **"çerçevesini bu pazarlıkların oluşturduğu AKP'nin çizdiği dayatmacı anayasa"**. Koç'un tanımı yanıltıcı, çünkü geniş toplumsal uzlaşuya dayalı, vurguladığı niteliklere sahip bir anayasa yapılması mümkün değil. CHP ve MHP'nin tutumları belli olduğuna göre, o anayasa geçen yazımda belirttiğim gibi, ne yeni, ne sivil, ne de demokratik bir anayasa olacak. Buna karşılık, Koç'un AKP- BDP- PKK anayasası dediği anayasa, Kürt sorununu çözmeye odaklı olacağı için daha demokratik ve özgürlükçü nitelik taşıyacak.

Buna karşın CHP'nin bu saçma sapan tartışmayı ayrıca sokağa taşıma niyeti olduğu görülüyor. Geçmişte **"Cumhuriyet tamam ama demokrasi bunun neresinde"** diye eleştirdiğimiz Cumhuriyet mitinglerini **"demokrasi ile taçlandırarak"** bu kez anlaşılan. Ama çözüm karşıtlığını demokrasi olarak yutturabildiği ölçüde doğal olarak...

Taraf'a yansıyan tartışma

İlginç olan şu ki bu absürd tartışma, geçen hafta *Taraf*'ta meydana gelen yönetim değişikliğinde ve gazeteden ayrılan yazarların açıklamalarında çokça vurgulandı. Bu değişikliğin gerçek nedeni hakkında benim somut bilgim yok. Bu aşamada **Murat Belge** gibi düşünüyorum.

Taraf'a, evrensel ölçüt ve ilkeleri doğrultusunda demokrasiye taraf olmayı sürdürmesi için katkı yapmak önemli. Ama gazetenin herkesin bildiği, yıllardır gideremediği ciddi sorunları da var. Bir de çizgisini kaybedecek olursa kim kalırsa kalsın yaşatmak mümkün olmaz elbette.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barış temelinde birleşme

Akın Özçer 11.05.2013

9 Mayıs perşembe günü, Fransa Dışişleri Bakanı **Robert Schuman**'ın, Quai d'Orsay'deki Bakanlık binasından tam 63 yıl önce yaptığı konuşmanın yıldönümüydü. Eski Kıta'yı barış temeli üzerinde birleşme hedefine götürecek ilk adımı atmaya davet eden ve yakın tarihe **"Schuman Bildirgesi"** olarak geçen o konuşma, Milano Zirvesi'nden (1986) bu yana **"Avrupa Günü"** olarak kutlanıyor.

Sözkonusu ilk adım, milyonların yaşamına mal olan iki dünya savaşı başta olmak üzere Fransa ve Almanya'yı seksen yılda üç kez karşı karşıya getiren husumetin ortadan kaldırılmasıydı. Bu hedefe bir yıl sonra, bildirmede önerilen **Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu**'nun (AKÇT) kurulması ile varılacak ve **Avrupa Birliği**'ne giden yol ardına kadar açılacaktı.

Akla çağrısı, kaba kuvvetin yerine koymak

İsviçreli Profesör **Henri Rieben**, 9 Mayıs 1950'yi başlı başına bir devrim sayıyor ve **“kaba kuvvete başvurmayı, akla çağrıyla değiştirmek”** olarak tanımlıyor. Savaşın yaralarının daha tamamen sarılamadığı, Marshall Planı'na karşın çökmüş ekonomilerin ayağa kaldırılamadığı ve ideolojik temelde yeni bir bloklaşmanın baş gösterdiği bir ortamda, Eski Yunan'dan bu yana süren savaş kültürü ve intikam geleneğine son vermek büyük bir devrimdi elbette.

Avrupa Birliği'nin (AB) özellikle bu yönünün ön plana çıkarılmadığı Türkiye'de medya Schuman Bildirgesi'ne, barıştan çokça konuşulduğu bu dönemde bile yeterince yer vermiş değil. Bu tesbite belki ülkeleri barış temelinde biraraya getirmekle terör örgütlerine silah bıraktırmanın aynı şey olmadığı gerekçesiyle itiraz edilebilir, ama aynı felsefi temele dayandığına kuşku yok.

Çeşitlilik içinde birarada

Aklın gereği, Avrupa'da ülkeleri barış temelinde biraraya getirmekse, yolu da AB'nin 2000'de kabul ettiği, Latince **“in varietate concordia”** yani **“çeşitlilik içinde birarada olma”** ilkesini benimsemek. Bu ilke sadece üye ülkelerin AB içinde çeşitliliğini vurgulamak için kullanılmıyor; ayrıca özellikle kendi içlerinde uygulamaları ve yaşama geçirmeleri gereken ortak demokratik değerleri temsil ediyor.

Türkiye'nin bu ilke bağlamında yükümlülüklerine bakıldığında, bunların yeni anayasa kapsamında tartışılan konular olduğu görülüyor. Örneğin tüm yurttaşlar arasında eşitliği sağlayan, onların varsa anadil veya din ve mezhep farklılıklarını güvence altına alan, anadilde eğitim gibi temel hak ve özgürlüklerini benimseyen ve asgari düzeyde de olsa yerelleşmeyi yaşama geçiren bir anayasa.

Sonuç olarak AB'nin Eski Kıta'da barışı herkesi ortak demokratik değerler etrafında biraraya getirerek sağladığının, barış ve demokrasinin birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğunun altını çizmekte yarar var.

Ayrışmaya karşı güvence

Türkiye'de evrensel demokrasiye karşı çevreler Helsinki Zirvesi'nden bu yana AB ölçütlerinin, yani ortak demokratik değerlerin ayrışmaya yol açtığı propagandasıyla toplumun beynini yıkıyor. Bugün çözüme karşı çıkanlar da, yeni anayasayı bloke edenler de genelde bu yaklaşımla hareket ediyor.

Böyle olsaydı, 1986'da AB üyesi olan İspanya çoktan iki-üç parçaya bölünmüştü. Oysa son aylarda Katalunya'nın başını çektiği ayrılıkçı girişimler en son üç gün önceki gibi, Anayasa Mahkemesi duvarına çarpıyor (ayrıntılar için bkz. www.hispanatolia.com). Bir üye ülkenin özerk bölgesinin tek yanlı bir kararla bağımsızlık ilan etmesi hâlinde AB üyesi olması mümkün değil zaten.

Avrupa'ya bakıldığında, anlaşarak ayrılan Çek Cumhuriyeti ve Slovakya dışında bölünen tek ülkenin ortak demokratik değerleri benimsemek şöyle dursun, yönetimi soykırıma varan ciddi insan hakları ihlallerine yol açmış bulunan Eski Yugoslavya olduğu görülüyor.

Sonuç olarak, Türkiye'nin bütünlüğünü güvence altına almanın yolu da mevcut çözüm sürecine, kuşkusuz ortak demokratik değerler temelinde, destek vermekten geçiyor. Ama bunu yaparken nüanslar üzerinden bölünmemek ve hep birlikte hareket etmek de önem taşıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Reyhanlı'nın gölgesinde olası Suriye politikaları

Akın Özçer 14.05.2013

Suriye istihbarat örgütü **El Muhaberat**'la ilişkili kişilerce düzenlendiği anlaşılan Reyhanlı'daki kör terör eylemi, kan ve gözyaşını yeniden siyasi gündemin ilk sırasına çıkardı. Eylem öncelikle Türkiye'nin Suriye politikasına tepki izlenimi veriyor. Zira zamanlaması, Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun dediği gibi, ayrıca dikkat çekiyor; Başbakan Erdoğan'ın Washington ziyaretinin arifesine denk geliyor.

ABD Dışişleri Bakanı **Kerry** geçen hafta Rusya'yı ziyaret etmiş ve iki taraf Suriye konusunda **Cenevre Mutabakatı**'nda belirlenmiş dönüşüm planını temel alacak bir uluslararası konferans düzenlenmesi hususunda anlaşmaya varmıştı. Davutoğlu konuyla ilgili olarak, Suriye'de rejimin devamını mümkün kılacak temelde bir diyalogun mümkün olmadığını açıklamış; bu görüşü Kerry ile paylaştığını belirtmişti.

Suriye politikasının doğrusu, yanlışı

Suriye'nin Baas'ın elli yıl önce darbeyle iktidara gelmesinden bu yana siyasi yaşamını ve rejimle iki yıl önce demokrasi ve özgürlük talebiyle toplu protesto gösterileri başlatan sivil muhalefet arasındaki iç savaşı **"Suriye'ye karışmak ya da karışmamak"** başlıklı iki yazımda özetlemiştim. Suriye olaylarını **"insan hakları ihlalleri"** olarak ele alan BM Genel Kurulu kararlarını hatırlatıp, bu ülkenin **"içişleri"** olarak değerlendirmemek gerektiğini vurgulamıştım.

Bu itibarla, uluslararası arenada doğru ve saygın politikanın Suriye'de demokratikleşmeyi ve insan hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmesini savunmak olduğuna kuşku yok. O bakımdan hükümetin Suriye politikasının **"eksen olarak"** yanlış olduğunu söylemek o kadar kolay değil.

Buna karşılık hükümetin bu politikasını gerek Esed rejimine yönelik üslubu, gerekse Suriye muhalefetiyle ilişkileri bakımından eleştirmek mümkün. Reyhanlı'yı ne ölçüde engelleyebilirdi bunu bilmek kolay değil, ama politikasının dozunu özellikle büyük güçlerin bölgeye bakışı ışığında dengeleyebilir, bu kadar çok ön plana çıkmayabilirdi.

Nitekim atıf yaptığım yazılarımda bu politikanın, doğru yönde olmakla birlikte, **"Rusya ve Çin, vetolarıyla rejime oksijen sağladığı, İran da, tüm ağırlığıyla bölgedeki müttefikine aktif destek verdiği için güvenlik riski taşıdığını"** belirtmiştim. Yazımı, Türkiye'nin asıl sorununun, dış politikada yanlış kutup seçmekten değil; iç politikada Kürt sorununu çözecek demokratikleşme adımlarını bir türlü atamamaktan kaynaklandığının altını çizerek noktalamıştım.

Hükümet çözüm süreciyle iç politikasını Suriye politikasıyla uyumlaştırma yolunda bir adım attı. PKK'nın silahlı mücadeleyi durdurmasıyla da Reyhanlı'da başka komplolar aranmasına gerek kalmadı.

Alternatif politikalar

Hükümetin Suriye politikasına alternatif olarak izlenebilecek iki politika var. Biri **“içişlerine karışmamak”**, öteki Esed’i açıkça desteklemek. Alternatif politikaları savunan ana muhalefet partisi, **“içişlerine karışmama”** ilkesine ağırlık vermekle birlikte, mensupları arasından **“Esed’i emperyalizm karşısında dimdik duran aslana”** benzetenler de çıkıyor. CHP’nin son dönemde Suriye’ye resmî bir heyet gönderdiği gözönüne alınırsa, bu iki çizginin iç içe girdiğini söylemek yanlış olmasa gerek. Her ikisi de Esed’e nefes aldırıyor, zaman kazandırıyor sonuç olarak.

Bu yönde bir politika izlenseydi, Reyhanlı olmaz mıydı, başka taşeronlar devreye girer miydi, PKK silahlı mücadeleye son verme sürecini yine de başlatmış olur muydu gibi yanıtı olmayan birçok soru geliyor akla. CHP’li **Gürsel Tekin**, hükümeti bir yandan iç barışı tartışırken, öte yandan savaş çıkırtkanlığı yapmakla suçluyor. İnsan hakları ihlallerinin doruğa çıktığı, iç savaş yaşayan bir ülkeye **“insani müdahale”** yapılmasını savunmak ne derece savaş çıkırtkanlığı olur, ayrıca çözüm süreci ile ne kadar çelişir acaba?

Sorunun yanıtı siyasi görüşlere göre değişebilir belki, ama Esed’e nefes aldırarak politikaları savunmakla, AK Parti’nin başkanlık önerisine diktatörlüğe yol açacak kaygısıyla karşı çıkmak arasındaki derin çelişkiyi gözden kaçırmak hiç ama hiç mümkün görünmüyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başka ülke üzerinden geçmişle yüzleşmek (1)

Akın Özçer 18.05.2013

İnsan Hakları Derneği tarafından Diyarbakır’da düzenlenen **“Geçmişle Yüzleşme Çalıştayı”** bugün başlıyor. İlk oturumda, dünya deneyimleri başlığı altında, İspanya’da iç savaş (1936-39) ve Franco diktatörlüğü (1939-75) dönemlerinde kaybolan 113 bin kişinin akıbetinin araştırulmasını talep edenlerin başlarına gelenleri hikâye edeceğim.

Hem Avrupa’da diktatörlüklerin ve ırkçı otoriter rejimlerin işbaşına geldiği iki savaş arasındaki o **“çılgın yılların”** örneklerinden birini yaşadığı, hem de demokratik bir anayasayla taçlandığı **“demokrasiye geçiş”** (**transición democrática**) dönemiyle demokratikleşme yolundaki ülkelere örnek oluşturduğu için.

Yüzleşmeyi engelleyen Af Yasası

Öykünün başlangıcı *Taraf* okurlarına yabancı değil aslında. **“Geçmişle yüzleşmek”** başlıklı yazımda, **Franco** döneminin suçlarının cezasız kalmaması için harekete geçen sivil toplum kuruluşlarının taleplerini, özel yetkili mahkeme **Audiencia Nacional**’in dünyaca ünlü yargıcı **Baltasar Garzón**’un bu konuda başlattığı kovuşturmayı ve başına gelenleri aktarmıştım. Özetle anımsatmak gerekirse, taleplerin başında Franco dönemi kurbanlarının itibarlarının iadesi ve yakınlarına tazminat ödenmesi için bir **Hakikatler Komisyonu** kurulması geliyor. Ayrıca o dönemin Savaş Konseyi kararlarının iptali, bu kararlarla kurşuna dizilenlerin kemiklerinin bulunması ve kurbanların acısını anmak için bir gün belirlenmesi isteniyor.

Aslında öykü, 2008’de yargıç Garzón’un konuyu araştırmanın mahkemenin yetkisi dâhilinde olduğunu kararlaştırmasıyla başlamıştı. Garzón bu konuda yetkili olduğu gerekçesiyle ülkenin çeşitli yörelerindeki 19 toplu mezarın açılması talimatını vermişti. Ne var ki aynı mahkemenin savcılığı, bu konuda yetkili olmadığı görüşüyle yargıcı bağlı bulunduğu Ceza Dairesi’ne şikâyet etmişti. Ceza Dairesi de oy çokluğuyla Garzón’un bu konuda yetkisini aştığına hükmetmişti.

Ceza Dairesi, anayasa çalışmaları sürerken 15 Ekim 1977’de çıkarılan Af Yasası’nı yetkisizliğe gerekçe olarak göstermişti. Zira bu yasa 15 Aralık 1976’dan önceki dönemin tüm suçlularını kapsayan bir af getiriyordu. Aradan bu kadar yıl geçmiş ve sadece 80’li yaşlarında birkaç suçlu hayatta kalmış olmasına karşın o dönemle yüzleşmeyi adeta tabu görmüştü. Dendiğine göre, o dönemde Frankist orduyla anayasa konusunda mutabakata varılmış, demokratik anayasa ancak böyle bir af yasası karşılığı çıkarılabilmisti. Yani İspanya’nın herkesin örnek aldığı demokrasiye geçişinin perde arkasında geçmişle yüzleşmeme koşulu varmış kısacası.

İspanya’dan Arjantin’e kayan dava

Ama her şeye karşın Franco dönemi suçlarının araştırılmasına bu kadar yıl sonra gösterilen tepkinin aşırı olduğunu kabul etmek gerekir. İnsanlığa karşı işlenen suçlarda benimsenen evrensel normlara atıfta bulunan aynı Garzón, Şili’nin eski diktatörü **Pinochet**’e insanlığa karşı suç işlediği gerekçesiyle dava açabilmiş, Şili ve Arjantin’deki diktatörlük rejimlerinde işlenen suçları soruşturabilmişti.

“**Sanık sandalyesindeki yargıç**” başlıklı yazımda aktardığım gibi, Garzón Yüksek Mahkeme’de bu konuda yetkisini aştığı gerekçesiyle ayrıca yargılandı. Üstelik bu davaya “**Manos Limpios**” gibi aşırı sağcı bir derneğin müdahil olması da kabul edildi. Gerçi Garzón bu davadan herhangi bir ceza almadı ama hakkında açılan ve “**Gürtel**” olarak adlandırılan iktidar partisi **PP**’nin yerel yöneticileriyle ilgili yolsuzluk davasında yasadışı telefon dinlettiği gerekçesiyle aldığı meslekten on bir yıl men cezası kariyerini fiilen bitirmiş oldu.

Yüksek Mahkeme’nin Garzón hakkında verdiği kararlar aynı zamanda Franco dönemi suçlarının İspanya’da kovuşturulmasının yasaklanması demektir. Kurbanların yakınları bu mesajı çoktan almış ve 2010’da davayı Arjantin’e taşımıştı. Garzón’un da Meclis İnsan Hakları Komisyonu danışmanlığı yaptığı Arjantin’de davaya yargıç **María Servini de Cubría** bakıyor.

Bu davada geçtiğimiz hafta medyamızda fazla yankı uyandırmayan önemli gelişmeler oldu. Bu gelişmeleri bir sonraki yazımda ele alacağım.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başka ülke üzerinden geçmişle yüzleşmek (2)

Akın Özçer 21.05.2013

Geçen yazımda İspanyol yargısının iç savaş ve Franco dönemi suçlarının araştırılmasına 1977 tarihli Af Yasası’nı gerekçe göstererek izin vermediğini, insanlığa karşı işlenen suçlarla ilgili evrensel normlar bağlamında bu

konuyu soruşturmayla kalkan ünlü yargıç **Garzón**’u da engellediğini anlatmışım. Bunun aslında o dönemde güçlü olan Frankistlere, İspanya’ya demokratik bir anayasa kazandırmak karşılığında verilen bir ödün olduğunun altını çizmişim.

İspanyol mevzuatında İtalya, Fransa ve Almanya gibi ülkelerdekine benzer “**faşizme övgü suçu**” bulunmaması büyük bir eksiklik. Demokratik bir anayasa karşılığı geçmişle yüzleşme yasağı o dönem için kabul edilebilir bir ödündü kuşkusuz. Ama İspanya’nın uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmesi için Frankizme övgüyü artık suç saymasında, Yüksek Yargı’nın sürekli atıf yaptığı Af Yasası’nı da yürürlükten kaldırmasında yarar var. İspanyol yargısının Latin Amerika’daki diktatörlüklerin suçlarını araştırdığı dönem artık tam tersine dönüyor çünkü.

Arjantin’deki dava

Franco dönemi kurbanlarının yakınları davaya bakan yargıç **María Servini de Cubría**’dan yasa dışı tutuklama, işkence ve kurşuna dizme olaylarından sorumlu tuttukları dokuz İspanyol vatandaşının Arjantin’e iadesini talep etmesini istiyor. Bu dokuz sanık arasında hayatta olan üç eski bakan, iki eski yargıç ve dört de polis var. Bakanlardan biri aslında “**demokrasiye geçiş**” döneminde de görev almış, dönemin anahtar isimlerinden **Rodolfo Martín Villa**. Ama öğrenci ve işçi gösterilerini orantısız güçle bastırdığı için “**demokrasiye geçişin sopası**” (**porra de la Transición**) olarak tanınıyor ve 1976’da beş işçinin ölümüyle sonuçlanan kuvvet kullanma emrini vermekle suçlanıyor. Diğer bakanlara da benzeri suçlamalar yapılıyor.

İadesi istenen polisler ise başta halk arasında “**Billy el Niño**” olarak adlandırılan **José Antonio González Pacheco** olmak üzere Franco dönemi işkencecileri arasında yer alıyor. Biri 89, diğeri 86 yaşındaki iki yargıç işkenceleri görmezlikten gelmek ya da idam hükümlerine katılmakla suçlanıyor.

İade sorunu

İspanya’dan Arjantin’e iadesi istenen sanıklar İspanyol uyruklu. Dolayısıyla İspanya’nın kendi vatandaşlarını tutuklanmaları için başka bir ülkeye yollaması alışıldık bir durum değil. Çok taraflı ve ikili sözleşmelerde öngörülmeıen böyle bir durumda, iade talebinde bulunulan ülkenin rızası önem taşıyor. Örneğin Yargıç Garzón, Arjantin askerî diktatörlükleriyle ilgili davasında sanıkların İspanya’ya iadelerini istediğinde, bu talebi **Carlos Menem** (1989-99) ve **Fernando de la Rúa**’nın (1999-01) başkanlık dönemlerinde reddolunmuş; **Néstor Kirchner** döneminde (2003) ise kabul görmüştü.

Kökleri Frankizme kadar uzanan PP’nin buna izin vermesi bugün için hayal görünüyor. Ama sosyalistlerin iktidara gelmesi hâlinde durum değişebilir. Bunu dikkate alan Arjantinli yargıç iade talebinde bulunmadan önce İspanya’da yaşayan 12 kurbanın ifadelerini almayı yeğledi. Bunun için İspanya’ya gidebileceğini açıklamıştı ama daha sonra video-konferans yöntemiyle ifade almayı uygun gördü.

İfade sorunu

İfadelerin Madrid’deki Arjantin Başkonsolosluğu kançılıaryasından 8 mayıstan itibaren birkaç günde alınmasına karar verildi. Ancak o sabah yargıcı telefonla arayan Madrid Büyükelçisi **Carlos Bettini**, İspanyol hükümetinin bu yolla ifade alınmasını kabul etmediğini, ikili iade ve adli yardımlaşma sözleşmesi uyarınca ifadelerin ancak istinabe evrakı düzenlenmek suretiyle alınabileceğini bildirdiğini kendisine ilettil.

Benzer bir olumsuz gelişme de geçen pazartesi Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu binasında yaşandı. Hristiyan demokrat (PPE) grubundan **Jim Higgins**, Franco döneminin toplu mezarları sergisinin bina girişinde açılmasını, görüntülerin “**şok edici**” olduğu gerekçesiyle engelledi. Oysa binada daha önce “**Holocaust**” konulu birçok sergi açılmıştı.

Serginin **Halles Saint Gery**'e taşınması, ifade sürecinin şimdilik askıya alınması gibi, özde bir şey değiştirmiyor. Nazizm ve faşizmden sonra sıra artık Frankizme geliyor.

akinozcer@post.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özür

Akın Özçer 25.05.2013

Yazarımız yıllık izninin bir bölümünü kullandığından bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)